รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

A Creative Art Street Development of Thai Lom in Phetchabun province

โดย

พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโณ, ผศ.ดร.

พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.

พระสุธีวชิราภรณ์, ดร.

น.ส.สุรีรัตน์ ณ วิเชียร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

พ.ศ. ๒๕๖๗

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

MCU RS 800767039

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

A Creative Art Street Development of Thai Lom in Phetchabun province

โดย

พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโณ, ผศ.ดร.

พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.

พระสุธีวชิราภรณ์, ดร.

น.ส.สุรีรัตน์ ณ วิเชียร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

พ.ศ. ๒๕๖๗

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

MCU RS 800767039

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Research Report

A Creative Art Street Development of Thai Lom in Phetchabun province

By

PhramahaThanakorn Kittipanyo, Asst.Prof.Dr.
PhraRatphatcharathammethee, Dr.
PhraSutheevachiraporn, Dr.
Miss. Sureerat Na-Wichian

Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Phokhunphamuang Buddhist Collage

B.E. 2567

Research Project Funded
by Thailand Science Research and Innovation Fund
MCU RS 800767039

(Copyright Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อรายงานการวิจัย: การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้วิจัย: พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร.
พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.
พระสุธีวชิราภรณ์, ดร.
นางสาวสุรีรัตน์ ณ วิเชียร

ส่วนงาน: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมืองเพชรบูรณ์

ปีงบประมาณ: ๒๕๖๗

ทุนอุดหนุนการวิจัย: กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะ ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ ๒) เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ ๓) เพื่อการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ โคยคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) นำเสนอผลการศึกษา เพื่อให้เห็นถึงสภาพการณ์ของพื้นที่วิจัย และกลุ่มเครือข่าย

ผลการวิจัยพบว่า

๑) ได้มีการศึกษาค้นคว้าและการสัมภาษณ์นักปราชญ์ในชุมชน ที่สะท้อนถึงความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ความรู้ด้านศิลปะ ความรู้ด้านพุทธศิลปะ การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาวิธีคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่ม การเปิดพื้นที่การเรียนรู้และการท่องเที่ยวชุมชน เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีการดำเนินการวิจัยในส่วนของการทำประชาคมหมู่บ้าน การทำความเข้าใจและอนุญาตใช้พื้นที่สาธารณะของชุมชน

๒) แหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ภายใต้แนวคิดของการพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรม เป็นการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวภายใต้กรอบแนวคิด จะเป็นการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน และรองรับการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งเป็นการกระจายโอกาสและรายได้อย่าง เช่น ประติมากรรมและจิตรกรรมร่วมสมัยให้เป็นถนนศิลปะ (Street Art) การจัดกิจกรรมทางศิลปะในแบบ Workshop อย่างไรก็ตาม การ

บริหารจัดการในการออกแบบผังนิเวศวัฒนธรรมบนถนนสายวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมผสมผสานกับความเป็นสากลการสร้างการเรียนรู้ทางสังคมบนถนนสายวัฒนธรรม กิจกรรมการท่องเที่ยววัฒนธรรมบนถนนสายวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย

๓) การพัฒนาพื้นที่ ในส่วนของการพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมไทหล่มนั้นได้มีการพัฒนาพื้นที่ที่จากเดิมเป็นเพียงถนนสัญจรทั่วไป ให้เป็นถนนคนเดินไทหล่ม ซึ่งพื้นที่นี้ได้มีมติจากวัดและชุมชนในการใช้เป็น พื้นที่สร้างสรรค์ผลงาน Street Arts เชื่อมต่อด้วยศิลปะบนกำแพง ที่วาดภาพทั้งแบบ 3D และ ภาพวาดสีบนผนังกำแพงวัดและกำแพงบ้าน ชุมชนได้มีการบริหารจัดการพื้น ที่โดยมีการตั้ง คณะกรรมการเข้ามาดูแล ซึ่งประกอบไปด้วยคณะกรรมการชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองหล่มสัก ซึ่งการบริหารจัดการต่างๆ นั้นได้มีการจัดสรร ประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนด้วย เพื่อก่อให้เกิดเป็นรายได้ให้กับชุมชน

ปณฺฑา โลกสฺมิ ปชฺโชโต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Research Tittle: A Creative Art Street Development of Thai Lom in Phetchabun province

Authors: PhramahaThanakorn Kittipanyo, Asst.Prof.Dr.
PhraRajaphatcharathammethee, Dr.
PhraSutheevachiraporn, Dr.
Miss. Sureerat Na-Wichian

Department: Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Phokhunphamuang Buddhist Collage

Academic Year: 2567/2024

Funds granted by: Thailand Science Research and Innovation Fund

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to study the history, culture, wisdom and art of the Thai Lom people in Phetchabun Province; 2) to develop learning resources for arts, culture and wisdom of the Thai Lom people in Phetchabun Province; and 3) to develop creative street art of the Thai Lom people in Phetchabun Province. The research team conducted the research using qualitative research and participatory action research methods. By using interview tools, focus groups and presenting the results of the study to show the conditions of the research area and network groups.

The result of the study found that:

1. The study involved research and interviews with community scholars, reflecting knowledge in history, art, Buddhist art, the promotion of learning, the development of creative thinking, and the creation of cultural and intellectual learning resources of the Tai Lom people. The establishment of learning spaces and community-based tourism emerged as a process following village public

consultations, which focused on understanding and obtaining permission for the use of public spaces within the community.

2. The cultural and intellectual learning resources of the Tai Lom people in Phetchabun Province, developed under the concept of creative art along the cultural street, represent an innovation in tourism guided by this conceptual framework. This initiative aims to enhance competitiveness and accommodate change, while also promoting the distribution of opportunities and income. Examples include the creation of contemporary sculptures and paintings as part of a street art project, as well as the organization of art workshops. Furthermore, the management and design of the cultural ecology layout along the cultural street are aligned with traditional cultural lifestyles, blended with global elements. This contributes to the development of social learning and supports diverse cultural tourism activities along the street.

3. The development of the creative art space along the Tai Lom Cultural Street transformed what was once a regular roadway into the Tai Lom Walking Street. This transformation was approved by both the local temple and the community to serve as a creative space for Street Art, featuring interconnected wall art, including 3D paintings and colorful murals on the walls of temples and homes. The community manages this space through an appointed committee, which includes representatives from the community, local enterprise groups, women's groups, local administrative organizations, and the Lom Sak Municipality. This management approach also involves allocating economic benefits to the community, helping to generate income and support local development.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และการให้ความสนับสนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในปีงบประมาณ ๒๕๖๗ คณะผู้วิจัยขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ พระพรหมวัชรธีราจารย์, ศ.ดร. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระครูสุธีกิตติบัณฑิต, รศ.ดร. ผู้อำนวยการสถาบันพุทธศาสตร์ และบุคลากรของสถาบันวิจัยทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณพระราชพัชรธรรมเมธี, ดร. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมืองเพชรบูรณ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกต่อการทำวิจัย ตลอดทั้งเพื่อนร่วมงานที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณ ประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญในพื้นที่การวิจัย รวมไปถึงผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ได้เมตตาให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับงานวิจัย และผู้ประสานงานในแต่ละแห่งที่ได้ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลในการทำงานวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้คงเป็นประโยชน์ทั้งทางด้านวิชาการและการนำผลการวิจัยไปปรับใช้กับงานด้านวิชาการ และส่วนงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้

พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโฌ, ผศ.ดร.
พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.
พระสุธีวชิราภรณ์, ดร.
น.ส.สุรีรัตน์ ณ วิเชียร

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....ค
กิตติกรรมประกาศ.....จ
สารบัญ.....ฉ
สารบัญภาพ.....ซ

บทที่ ๑ บทนำ.....๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....๑
๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย.....๓
๑.๓ ปัญหาของการวิจัย.....๓
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย.....๓
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....๕
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....๕
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....๖
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัย.....๖
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวศิลปะในพื้นที่สาธารณะ.....๓๒
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับศิลปะร่วมสมัย.....๕๑
๒.๔ แนวคิดการพัฒนาเมืองเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะ.....๗๔
๒.๕ รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....๘๔
๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย.....๙๒
บทที่ ๓ ระเบียบวิธีวิจัย.....๙๔
๓.๑ วิธีดำเนินการวิจัย.....๙๔
๓.๒ พื้นที่ในการวิจัย.....๙๗
๓.๓ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....๙๗
๓.๔ เครื่องมือการวิจัย.....๑๐๐
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....๑๐๐
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล.....๑๐๒
๓.๗ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย.....๑๐๒

บทที่ ๔ ผลการศึกษาวิจัย.....๑๐๔
๔.๑ ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑.....๑๐๒
๔.๒ ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒.....๑๑๙
๔.๓ ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓.....๑๓๔
๔.๔ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย.....๑๔๖
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....๑๔๙
๕.๑ สรุปผลการวิจัย.....๑๔๙
๕.๒ อภิปรายผล.....๑๖๐
๕.๓ ข้อเสนอแนะ.....๑๖๔
บรรณานุกรม.....๑๖๖
ภาคผนวก.....๑๗๑
ภาคผนวก ก ใบรับรองการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์.....๑๗๒
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....๑๗๕
ภาคผนวก ค หนังสือนำ หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้ข้อมูล.....๑๘๒
ภาคผนวก ง ภาพถ่ายการลงพื้นที่ทำงานวิจัย, การสัมภาษณ์.....๒๓๖
ภาคผนวก จ การรับรองการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.....๒๕๓
ภาคผนวก ฉ บทความวิจัย.....๒๕๘
ประวัติผู้วิจัย.....๒๗๘

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย.....๙๒
ภาพประกอบที่ ๔.๑ พระหลวงพ่อรุ่งเรือง (หลวงพ่อโชคดี).....๑๐๙
ภาพประกอบที่ ๔.๒ พระประธานในพระวิหาร.....๑๑๒
ภาพประกอบที่ ๔.๓ สตรีทอาร์ทไทหล่ม.....๑๒๑
ภาพประกอบที่ ๔.๔ สตรีทอาร์ทไทหล่ม.....๑๒๑
ภาพประกอบที่ ๔.๕ สตรีทอาร์ทไทหล่ม.....๑๒๒
ภาพประกอบที่ ๔.๖ สตรีทอาร์ทไทหล่ม.....๑๒๒
ภาพประกอบที่ ๔.๗ สตรีทอาร์ทไทหล่ม.....๑๒๓
ภาพประกอบที่ ๔.๘ สตรีทอาร์ทไทหล่ม.....๑๒๔
ภาพประกอบที่ ๔.๙ สตรีทอาร์ทไทหล่ม.....๑๒๔
ภาพประกอบที่ ๔.๑๐ สตรีทอาร์ทไทหล่ม.....๑๒๕
ภาพประกอบที่ ๔.๑๑ สตรีทอาร์ทไทหล่ม.....๑๒๖
ภาพประกอบที่ ๔.๑๒ สตรีทอาร์ทไทหล่ม.....๑๒๗
ภาพประกอบที่ ๔.๑๓ สตรีทอาร์ทไทหล่ม.....๑๒๗
ภาพประกอบที่ ๔.๑๔ สตรีทอาร์ทไทหล่ม.....๑๒๘
ภาพประกอบที่ ๔.๑๕ ภาพการแต่งกายของสตรีชาวไทหล่ม (อดีต).....๑๒๙
ภาพประกอบที่ ๔.๑๖ ภาพการแต่งกายของสตรีชาวไทหล่ม (ปัจจุบัน).....๑๓๐
ภาพประกอบที่ ๔.๑๗ สตรีทอาร์ทไทหล่ม.....๑๓๑
ภาพประกอบที่ ๔.๑๘ สตรีทอาร์ทไทหล่ม.....๑๓๒

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวสวยงาม ทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ทรัพยากรการท่องเที่ยว ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ รวมถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปะและวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมซึ่งมีลักษณะเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยว ที่เป็นรูปแบบของถนนคนเดินสายวัฒนธรรม “ถนนคนเดินไทหล่ม” ตั้งอยู่ที่ถนนรณกิจ เทศบาลเมืองหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยตลอดสายถนนคนเดินไทหล่มยังคงเป็นบ้านเรือนไม้โบราณ ๒ ชั้น ตั้งเรียงรายซึ่งถือได้ว่าเป็นถนนสายเก่าแก่ของอำเภอหล่มสัก ซึ่งพ่อค้าส่วนใหญ่จะเป็นชาวอำเภอหล่มสัก มาตั้งร้านค้าจำหน่ายอาหารพื้นเมืองที่หารับประทาน อาทิ ขนมจีนไทหล่ม ปิ้งไก่ข้าวเบือ ข้าวหลามพญาลืมแกง สินค้าพื้นเมือง เสื้อผ้า เครื่องประดับ รวมถึงสินค้าทำมือของชาวบ้านที่สามารถซื้อเป็นของฝาก ของที่ระลึกได้ อีกสิ่งหนึ่งที่เป็นจุดสำคัญของถนนเส้นนี้คือ การแสดงศิลปะและวัฒนธรรม ชุ้มสาธิตการตีมีดโบราณจากกลุ่มตีมีดบ้านใหม่ ที่สืบทอดช่างฝีมือมานับ ๑๐๐ ปี จากช่างชาวเวียงจันทร์ การแสดงดนตรีพื้นบ้าน และกิจกรรมรำวงย้อนยุคเพื่อชาวบ้านและนักท่องเที่ยวได้ร่วมรำวงอย่างสนุกสนาน

การจัดการการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของชุมชนไทหล่มในเขตเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นที่มาขององค์ความรู้ที่เกิดขึ้นเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา และการปรับตัวให้สอดคล้องความเปลี่ยนแปลง จากแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วม กับชุมชนไทหล่มทั้งในด้านการใช้ประโยชน์ การจัดการการท่องเที่ยว การอนุรักษ์ ประเพณี ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม ซึ่งภูมิปัญญาของชุมชน เป็นองค์ความรู้ของชุมชนที่สะท้อนถึงโลกทัศน์ในการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติ และคนที่เหนือธรรมชาติในการเอื้อต่อการดำรงชีวิต และการใช้ประโยชน์ แต่เนื่องจากผ่านมา พบว่า วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีบางอย่างได้สูญหายไปและไม่ได้กลับนำมาทำให้เกิดประโยชน์ในการจัดการท่องเที่ยวในการแก้ไขปัญหา การดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งเกิดเป็นปัญหาสำคัญ ดังนี้ ๑) ขาดการจดบันทึก อย่างเป็นระบบ

ไม่มีการถ่ายทอดออกมาเป็นลายลายลักษณ์อักษร หรือขาดการจัดระบบสารสนเทศ ในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ๒) การหวงวิชาของผู้รู้ ไม่มีการบอกกล่าว เล่าให้ผู้ที่ไม่รู้ฟัง ทางการเล่าสู่กันฟัง ๓) ขาดการสืบทอด วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี อย่างต่อเนื่องเพราะรับอิทธิพลอารยธรรมต่าง ๆ มาจากชาวต่างชาติเข้ามาทั้งในรูปแบบบันทึก และการปฏิบัติ ๔) การจัดการท่องเที่ยว มีเคารพผู้รู้ โดยนำเอาอิทธิพลจากภายนอกเข้ามา โดยขาดความเชื่อมโยงกับบริบทของสังคมและท้องถิ่นไทย ซึ่งภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะเวลา ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) กล่าวคือ ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นจึงนับเป็นโอกาสอันดีที่ประเทศไทย จะได้กำหนดกรอบแนวคิด และปัจจัย แห่งความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวระยะ ๒๐ ปีให้ตอบสนองกับ เจตนารมณ์ตามหลักการ และวิสัยทัศน์ภายใต้ กรอบยุทธศาสตร์ อย่างเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกัน การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรม ที่ช่วยสร้างรายได้ และมีความสามารถที่จะกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง หลายหน่วยงานจึงได้ให้ความสำคัญกับการร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ระยะ ๒๐ ปี[๑] ที่ว่าประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีดุลยภาพของบนพื้นฐานของความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และการกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน

จากความเป็นมา และความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษา เรื่อง การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ ศึกษาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะ ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีประวัติความเป็นมาอย่างไร เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ ควรเป็นอย่างไร การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีแนวทางการพัฒนาเป็นอย่างไร ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปกำหนดแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวแหล่งเรียนรู้ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ โดยเป็นการเพิ่มศักยภาพความเข็มแข็งของชุมชน ตามหลักการจัดการท่องเที่ยว ๕A's การมีส่วนร่วมของชุมชนไทหล่มกับการจัดการการท่องเที่ยว ฟื้นฟูศิลปะประเพณีที่กำลังจะสูญหาย ในเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม ให้ประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรม มีความชัดเจนในการจัดการท่องเที่ยวเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน การสร้างความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนช่วย

---

[๑] กรมการท่องเที่ยว "**แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว**" , (กรุงเทพมหานคร : วีไอพี ก๊อปปี้ปริ้น, ๒๕๖๑) , หน้า ๔๓

ขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในชุมชน ทำให้มีรายได้เพิ่ม หรือเป็นรายได้หลักของครอบครัว และชุมชนอย่างยั่งยืน

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะ ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

๒.๒ เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

๒.๓ เพื่อการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๓ ปัญหาการวิจัย

๑.๓.๑ ศึกษาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะ ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นมาอย่างไร

๑.๓.๒ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นอย่างไร

๑.๓.๓ การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาของการวิจัย โดยทำการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะ ของชาวไทหล่ม การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่ม และการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านพื้นที่และผู้ให้ข้อมูล

๑.๔.๒.๑ พื้นที่

ผู้วิจัยได้จำกัดขอบเขตในการศึกษาไว้เฉพาะพื้นที่ในการวิจัย ๑) เขตเทศบาลตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๒) ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มาเป็นพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้ ด้วยเหตุผล หลักการในเรื่องความเป็นตัวแทนที่เหมาะสมกับประเด็นสำคัญ

ของปัญหาที่ต้องการศึกษา เนื่องจากชุมชน อำเภอหล่มสัก มีการดำรงชีวิตแบบเรียนง่ายตามวิถีชนบท มีความศรัทธาในประวัติศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรมของชาวพุทธท้องถิ่นของตนเอง อีกทั้งยังเป็นชุมชนที่มีการพัฒนาถนนศิลปะ ถนนคนเดินไทหล่มนี้ได้สร้างรายได้และชื่อเสียงให้กับชาวบ้านเป็นอย่างมาก

๑.๔.๒.๒ ผู้ให้ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยใช้ระบบตัวแทนโดยมีกลุ่มเป้าหมายในการจัดเก็บข้อมูลจากตัวแสดงหลัก ๒ กลุ่ม คือ

๑. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย

๑) ตัวแทนวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว จำนวน ๑๐ รูป/คน

๒) ศิลปินในพื้นที่กลุ่มของชุมชนไทหล่ม จำนวน ๑๐ คน

๓) ตัวแทนเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ๕ คน

๔) ผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงต่อการท่องเที่ยว จำนวน ๓๑ คน

๒. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย

๑) ตัวแทนวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว จำนวน ๑๐ รูป/คน

๒) ศิลปินในพื้นที่กลุ่มของชุมชนไทหล่ม จำนวน ๑๐ คน

๓) ตัวแทนเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย จำนวน ๕ คน

๔) ผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงต่อการท่องเที่ยว จำนวน ๓๑ คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเวลาในการเก็บรวมรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการเริ่มเก็บข้อมูลแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๗ ถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๗

ระยะที่ ๑ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๗ ถึงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๗ คณะผู้วิจัยลงทำการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ โดยการแจกแบบสอบถามให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังถนนคนเดินไทหล่ม

ระยะที่ ๒ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๗ ถึง ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๗ คณะผู้วิจัยลงทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในเขตพื้นที่การวิจัยที่กำหนดไว้

ระยะที่ ๓ วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๗ ถึง ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗ คณะผู้วิจัยลงทำการเก็บเชิงปฏิบัติการ โดยการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในเขตพื้นที่การวิจัย

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง พื้นที่ภูมิปัญญาของชาวไทหล่ม ที่มีอัตลักษณ์ทางศิลปะของตนเอง ในทางศิลปะสามารถกระทำโดยการนำวิธีจัดรูปแบบองค์ประกอบศิลปะโดยใช้ทัศนะธาตุ เช่น เส้น สี น้ำหนัก พื้นผิว รูปร่าง รูปทรง เป็นสื่อในการถ่ายทอด และผ่านเทคนิคต่างๆ ในทางจิตรกรรม อาจใช้ดินสอสี สีน้ำมัน สีน้ำ สีอะครีลิค สีฝุ่น หรือเทคนิคผม เป็นต้น ภายใต้กระบวนการสร้างสรรค์สามารถแสดงออกได้หลายวิธี ได้แก่ การสร้างสรรค์แบบรูปธรรม (Realstic) การสร้างสรรค์กึ่งนามธรรม (Semi Abstract) การสร้างสรรค์นามธรรม (Abstract) นำไปสู่เมืองศิลปะเชิงสร้างสรรค์ที่เกิดการท่องเที่ยวระดับประเทศ

การท่องเที่ยวศิลปะเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง พื้นที่เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือเกิดกิจกรรมทางศิลปะเชิงสร้างสรรค์ ที่สามารถตอบสนองความสนใจพิเศษของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ชัดเจนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่ที่เกิดขึ้น แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนารูปแบบและอัตลักษณ์ได้อย่างมากมาย ตามความนิยมของคนในแต่ละยุคสมัย มีการระบุกิจกรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้

การเสริมสร้างเครือข่าย หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวศิลปะเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดอื่นๆ เพื่อให้เกิดการระดมความคิดเห็น เชื่อมโยงเครือข่าย และสร้างบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ เมืองศิลปะเชิงสร้างสรรค์ ถนนคนเดินไทหล่ม นำไปสู่การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

๑.๖ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ได้ทราบศึกษาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะ ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๖.๒ ได้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๖.๓ ได้เสนอการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๖.๔ ได้เสริมสร้างเครือข่ายพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์ คณะผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้า เอกสารตำรา รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้รวบรวมความรู้ที่ได้มาเป็นความรู้พื้นฐานและนำเสนอรายละเอียดแนวคิดไว้ ๕ แนวคิด ดังนี้

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัย

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวศิลปะในพื้นที่สาธารณะ (Pubic art)

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับศิลปะร่วมสมัย (Contrmporary art)

๒.๔ แนวคิดการพัฒนาเมืองเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะ

๒.๕ รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัย

คณะผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัย โดยได้นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย องค์ประกอบและกระบวนการของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ การพัฒนาพฤติกรรม การสร้างสรรค์ผลงาน องค์ประกอบกระบวนการทางศิลปะ การวิเคราะห์คุณค่าของผลงาน ทัศนธาตุ และหลักสำคัญของการออกแบบไว้ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของการสร้างสรรค์

โคลเบริกและแบ็กแนว(Koberg and Bagnelt)ได้ให้ความหมายการสร้างพฤติกรรมที่แตกต่างจากผู้อื่น เช่น การประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ เป็นสิ่งที่คิดและทำมาก่อน การสร้างสรรค์เป็นคำที่มักใช้ขยายพฤติกรรมไม่เหมือนพฤติกรรมปกติ และแตกต่างจากผู้อื่น แต่ต้องเป็นพฤติกรรมที่คนส่วนใหญ่ยอมรับได้และให้ผลดีดังที่คาดไว้ การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ออกมา และส่วนใหญ่จะเป็นสิ่งที่นำไปสู่สิ่งที่ดีกว่าหรือทำให้ก้าวหน้าขึ้น เรียกคนที่มีพฤติกรรมสร้างสรรค์ว่าเป็นยอดมนุษย์หรือผู้นำ มีการสร้างพฤติกรรมที่สร้างสรรค์นั้นค่อนข้างยาก แต่ไม่ยกจนเกินไปนัก ต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญและความอุตสาหะในการบังคับจนเองให้ปฏิบัติอย่างเสมอและเป็นนิสัย บางครั้งอาจจะดูเหมือนว่า อะไรผิด ๆและแผลง ๆ อยู่เสมอเสียด้วยซ้ำ แต่ผลที่ได้ออกมานั้นเป็นสิ่งที่น่าพึงพอใจหลายคน บุคลที่มีพฤติกรรมสร้างสรรค์ได้สิ่งของทีต้องการตามความคิดหรือความต้องการเพราะโชคช่วย

ในทางตรงกันข้าม คนส่วนใหญ่ต้องการแรงกระตุ้นจากสิ่งรอบข้าง พวกเขาจะมีความกังวลในและทรมานอย่างมากเพื่อให้ได้มากซึ่งของเพียงนิดเดียว ดังนั้น บุคคลประเภทนี้จึงต้องต่อสู้กับตัวเอง ซึ่งทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้พฤติกรรมการสร้างสรรค์ได้โดยการเรียนรู้ขั้นตอนพื้นฐาน มี ๒ ประเภท คือ ๑)เรียนรู้ว่าตนเองมีความต้องการอะไรและจำทำอย่างไรบ้าง๒)เรียนรู้และความเชื่อมั่นในตนเองที่จะฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ[๑]

การสร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ เป็นการดำเนินการในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน สิ่งที่มีชีวิตเท่านั้นที่จะมีความคิดอย่างนั้น ความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิดระดับสูง เป็นความสามารถทางสติปัญญาแบบหนึ่งที่จะคิดได้หลายทิศทางหลากหลายรูปแบบโดยไม่มีขอบเขตนำไปสู่กระบวนการคิดเพื่อสร้างสิ่งแปลกใหม่หรือเพื่อพัฒนาของเดิมให้ดีขึ้น ทำให้เกิดผลงานที่มีลักษณะเฉพาะจนเป็นตัวของตัวเองจะกล่าวได้ว่า ดังนั้น อาจเพราะมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตเพียงชนิดเดียวในโลกที่มีความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่อดีตที่ผ่านมา แต่สร้างสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตและสามารถพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นกว่าเดิม ความสามารถในการพัฒนาตน พัฒนาสังคม พัฒนาประเทศและรวมถึงพัฒนาโลกที่เราอยู่ให้มีลักษณะ เหมาะสมกับมนุษย์มากที่สุดในขณะที่สัตว์นิดต่าง ๆ ที่มีวิวัฒนาการเช่นเดียวกับเรายังคงมีเป็นอยู่แบบดั้งเดิมอย่างไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าครึ่งหนึ่งของการพบที่ยิ่งใหญ่ของโลก ได้ถูกกระทำขึ้นมาโดยผ่านการค้นพบโดยบังเอิญหรือการค้นพบบางสิ่งขณะที่กำลังค้นหาบางสิ่ง พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การสร้างสรรค์อาจไม่จำเป็นต้องใหญ่ถึงขนาดการพัฒนาบางสิ่งขึ้นมาให้กับโลก แต่อาจเกี่ยวข้องกับพัฒนาการบางสิ่งบางอย่าง เกิดขึ้นใหม่ อาจเป็นสิ่งเล็ก ๆน้อย ๆ ตัวเราเพื่อตัวของและอาจพบว่าโลกก็จะเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับวิถีแห่งการเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน ความคิดสร้างสรรค์จึงมีความหมายที่ค่อนข้างกว้างและนำไปใช้ประโยชน์กับการผลิต การสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ กระบวนการหรือวิธีการที่คิดใหม่ สิ่งที่คาดหวังว่าความคิดสร้างสรรค์นั้นจะช่วยให้การดำเนินชีวิตและสังคมดีขึ้น โดยผ่านกระบวนการที่ได้ปรับปรุงขึ้น ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ[๒]

การสร้างสรรค์ คือ ความสามารถของมนุษย์ที่จะคิดแก้ปัญหาและพัฒนาจนสามารถประดิษฐ์ผลิตผลใหม่ ๆ การคิดริเริ่มในสิ่งที่แปลกใหม่ เพื่อสนองความต้องการของตนเองและสังคม

---

[๑] Koberg and Bagnell. (๑๙๙๑). อ้างถึงใน ศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์, **การสร้างสรรค์และการพัฒนาพฤติกรรมสร้างสรรค์**, (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชานฤมิตศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,๒๕๓๙), หน้า ๔๑

[๒] จรกฤตย์ โพธิ์ระหงส์, **การสร้างสรรค์กับงานศิลปะ**, (ออนไลน์), http://aoao๕๕๕.wordpress.com (ค้นเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๕)

ดังนั้น ริเริ่มสร้างสรรค์จึงเป็นการกระทำให้ก้าวหน้าแปลกจากเดิม ดีขึ้น งดงามยิ่งขึ้น หรือมีคุณค่า มนุษย์รู้จักการสร้างสรรค์ทำให้โลกได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มีความเจริญก้าวหน้าจนถึงอนาคต และเชื่อว่าโลกจะเปลี่ยนไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อไปในอนาคตที่ยัง มีการสร้างสรรค์ต่อเนื่อง จุดเริ่มต้นของการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆในโลกนี้ เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติพิเศษของมนุษย์จึงมีการศึกษาและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของคนเจริญงอกงาม เพื่อเป็นพื้นฐานนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมือง เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์สามารถที่ จะฝึกฝน ทดลอง ปฏิบัติจนเกิดประสบการณ์และนำไปสู่การค้นพบแนวทางใหม่ เพื่อการสร้างงาน ต่อไป

๒.๑.๒ จุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์

งานศิลปะสมัยปัจจุบันที่จะสร้างสรรค์งานศิลปะในรูปแบบที่มีความหลากหลายมาก ขึ้น ทำขอบข่ายกว้างขวางมากขึ้น แต่ไม่ว่าจะเป็นไปในลักษณะก็ตาม งานศิลปะทุกประเภทจะให้ คุณค่าตอบสนองต่อมนุษย์ในด้านที่เป็นผลงานการแสดงออกของอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดและเป็น การสื่อเรื่องราวที่สำคัญหรือเหตุการณ์ที่ประทับใจเป็นการตอบสนองกิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะนั้น เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใน ความสามารุและสอดคล้องกับหลักพัฒนาของผู้เรียนเป็นอย่าง ยิ่ง กิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะนี้ไม่เพียงแค่ประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือ ตา และการผ่อน คลายความตึงเครียดเท่านั้น แต่ยังเป็นการส่งเสริมความคิดอินสระจากจินตนาการ ความรู้สึกที่ได้ สัมผัสจริง ฝึกการรู้จักทำงานด้วยจนเอง แสดงออกสร้างสรรค์ทั้งความคิดและการกระทำที่ถ่ายทอด ออกมาเป็นผลงานศิลปะและยังนำไปสู่การเรียน เขียน อ่านอย่างสร้างสรรค์ต่อไป โดยมีจุดมุ่งหมาย ของกิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะ แบ่งออก ๕ ประการ คือ ๑)ส่งเสริมความคิดอิสระ ๒) ส่งเสริม ความมั่นใจ กล้าคิดและกล้าแสดงออก ส่งเสริมความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ ความคิดยืดหยุ่น ความคิดคล่องตัวและความคิด ๔) ส่งเสริมความรู้จักทำงานด้วยตนเอง ๕) ส่งเสริมให้เกิดผลงาน[๓]

มัย ตะติยะ ได้กล่าวถึง การสร้างสรรค์งานศิลปะทัศนศิลป์ว่า มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้าง ความรู้สึกของมนุษย์ในด้านความงามและเรื่องรวม ซึ่งความงามและเรื่องราวที่จะนำมา เป็นการสื่อ ความหมายของทัศนศิลป์ ย่อมมีอยู่รอบตัวศิลปิน สิ่งที่พบและเห็นคุ้นเคยในชีวิต เป็นวัตถุดิบที่จะ นำมารวบรวมเป็นความคิดและจินตนาการ ถ่ายทอดสร้างสรรค์ออกมาเป็นผลงาน ทัศนศิลป์ โดย

---

[๓] อารี พันธุ์มณี, **ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์**, (กรุงเทพมหานคร: ใยไหม, ๒๕๔๗), หน้า ๔๗.

ทัศนศิลป์มีองค์ประกอบของสิ่งที่สามารถสัมผัสรับรู้ได้ด้วยตาในลักษณะการ ได้แก่ การรับรู้ทางการมองเห็นในมิติแขนงจิตรกรรม ประติมากรรมและสถาปัตยกรรม เป็นต้น[๔]

งานศิลปะโดยเฉพาะงานศิลปะสมัยปัจจุบัน ศิลปะจะสร้างสรรค์งานศิลปะในรูปแบบที่มีความหลากหลายมากขึ้น ทำให้มีขอบข่ายกว้างขวางมาก แต่ไม่ว่าจะเป็นไปในลักษณะใดก็ตาม งานศิลปะประเภทจะให้คุณค่าที่ตอบสนองต่อมนุษย์ ในด้านที่เป็นผลงานการแสดงออกของอารมณ์ความรู้สึก ความคิด เป็นการสื่อถึงเรื่องราวที่สำคัญหรือเหตุการณ์ที่ประทับใจเป็นการตอบสนอง

๒.๑.๓ ความหมายของการสร้างสรรค์งานศิลปะ

ความหมายของการสร้างสรรค์ศิลปะ/ทัศนศิลป์ มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ทวีเดช จิ๋วบาง ได้ให้ความหมายของการสร้างสรรค์ทางศิลปะ คือ การใช้กลวิธี ทางศิลปะ ผลิตงานศิลปะที่ไม่มีใครทำมาก่อน โดยไม่ใช่การลอกแบบ เลียนแบบ หรือชื่นชมในผลงานศิลปะที่มีแต่เดิม การแสดงออกทางสร้างสรรค์เป็นการแสดงออกใด ๆ ก็ตามที่เป็นไปโดยเสรี โดยใช้สื่อกลาง เช่น ภาษา สี ไม้ ดนตรีและอื่น ๆ เป็นเครื่องมือแสดงถึงความรู้สึก ประสบการณ์ ความเข้าใจที่ชัดเจนและอารมณ์ที่ลึกซึ้ง[๕]

ชะลูด นิ่มเสมอ ได้ให้ความหมายของการสร้างสรรค์ศิลปะ หมายถึงการสรรหาหรือค้นรูปทรงหรือหน่วยงานที่มีสาระต่อจุดหมายของการสร้างสรรค์และจัดระเบียบของหน่วยนั้น หน่วยเหล่านั้นให้เกิดเป็นรูปทรงใหม่ขึ้น รูปทรงที่มีเอกัตภาพ หรือลักษณะเฉพาะตัวของศิลปะ ต้นแบบและมีเอกภาพ การสร้างสรรค์ตรงข้ามกับการลอกเลียนแบบไม่ว่าจะเป็นการลอกเลียนแบบจากธรรมชาติหรือจากสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น[๖]

การสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ เป็นการดำเนินการในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน สิ่งที่มีชีวิตเท่านั้นที่จะมีความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นความคิดระดับสูง เป็นความสามารถทางสติปัญญาแบบหนึ่งที่จะคิดได้หลายทิศทาง หลากหลายรูปแบบ โดยไม่มีขอบเขตนำไปสู่กระบวนการคิดเพื่อสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ เพื่อการพัฒนาของเดิมให้ดีขึ้น ทำให้เกิดผลงานที่มีลักษณะเฉพาะจน ในอดีตที่ผ่านมามนุษย์สร้างสิ่งใหม่ ๆขึ้นมาเพื่อใช้

---

[๔] มัย ตะติยะ, **ภาพทิวทัศน์** (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วาดศิลป์, ๒๕๔๗), หน้า ๕๔-๕๕.

[๕] ทวีเดช จิ๋วบาง, **ความคิดสร้างสรรค์ศิลปะ**, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๗), หน้า ๒-๓

[๖] ชะลูด นิ่มเสมอ, **องค์ประกอบของศิลปะ**, (กรุงเทพมหานคร ; ไทยวัฒนาพานิช,๒๕๓๑) หน้า ๓๐๗.

ประกอบในการดำรงชีวิตและสามารถพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าเดิม ความสามารถในการพัฒนาตน พัฒนาสังคม พัฒนาประเทศ และรวมถึงพัฒนาโลกให้มีลักษณะที่เหมาะสมกับมนุษย์มากที่สุด อย่างไรก็ดี การสร้างสรรค์งานศิลปะเป็นผลงานสืบเนื่องมาจากการสั่งสมภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษแต่ครั้งอดีตกาล สืบสายใดผ่านสายเลือกของชนชาติมาจนถึงปัจจุบันแล้วแสดงออกถึงความชัดเจนผ่านบุคคลที่มีความสามารถพิเศษทางด้านศิลปะให้ปรากฏต่อสาธารณชน มีรูปลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นของชนชาติ

๒.๑.๔ องค์ประกอบของการสร้างสรรค์งานศิลปะ

การสร้างสรรค์จะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์เป็นตัวกำหนดแนวทางและรูปแบบ และต้องอาศัยสามารถที่ยอดเยี่ยมของศิลปิน ซึ่งเป็นความสามารถเฉพาะตนจนเกิดความชำนาญที่เกิดจากการฝึกฝนและความพยายามอันน่าทึ่งจากฝีมืออันเยี่ยมยอดจะสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่มีความงาม ดังที่ กัๅตเซลและซีซิคเซนไมฮาลยี(Gatzelsand Csikszent Mihalyi) ได้ศึกษาผู้สร้างสรรค์งานสาขาทัศนศิลป์ออกเป็น ๕ ประเด็นคือ ๑) คุณลักษณะของศิลปิน ๒) บุคลิกภาพของศิลปิน ๓) ความแตกต่างระหว่างศิลปิน ๔) การติดตามศิลปินที่ประสบความสำเร็จ และ ๕) การมองเห็นปัญหาในกลุ่มศิลปิน[๗]

ลักษณะองค์ประกอบการสร้างสรรค์งานศิลปะแบ่งเป็น ๒ องค์ประกอบ คือ ๑) องค์ประกอบตามธรรมชาติจะพบว่ามีสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ประกอบด้วย ต้นไม้ ลำธาร ภูเขา มนุษย์ก็ย่อมประกอบด้วยบุคคลในครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล ภาค ดังนั้น องค์ประกอบตามธรรมชาติมักมีสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์งานศิลปะ เพราะมนุษย์ได้แนวคิดจากธรรมชาติ และ๒) องค์ประกอบที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ จากนิยมทางศิลปะที่ได้กล่าวถึงศิลปะคือ ผลงานของมนุษย์ที่สร้างขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์ สติปัญญา ทั้งด้านการแสดงออกและผลงาน ดังนั้นสิ่งใดก็ตามที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์ที่มีความคิดอันบริสุทธิ์ ที่เราเรียกว่า”งานศิลปะ” งานศิลปะเกิดจากการสร้างสรรค์ที่สามารถแสดงให้เห็นรูปแบบต่าง ๆ [๘]

๒.๑.๕ ทัศนธาตุของการสร้างสรรค์งานศิลปะ

---

[๗] Gatzels,J.W.and Csikszentmihalyi,M, **The Creative Vision:A Longitudinal Study of Problem Finding in Art**, (New York:Wiley and Winston, ๑๙๗๖), pp. ๑๑๔-๑๑๕.

[๘] ไชยยศ กันจันทราทิตย์และคณะ, **การสร้างกระบวนการในการวิจัยสร้างสรรค์ศิลปะ** คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, (กรุงเทพมหานคร:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว). ๒๕๕๐), หน้า ๑๒-๑๓.

องค์ประกอบศิลป์เป็นหลักสำคัญสำหรับผู้สร้างสรรค์ และผู้ศึกษางานศิลปะ เนื่องจากศิลปะล้วนมีคุณค่าอยู่ ๒ ประการ คือ คุณค่าทางด้านรูปทรงและคุณค่าทางด้านเรื่องราว คุณค่าทางด้านรูปทรงเกิดจากการนำเอาองค์ประกบต่าง ๆ ของศิลปะ ได้แก่ เส้น สี แสงและเงา รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว ฯลฯ มาจัดเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดความงาม ซึ่งแนวทางในการนำองค์ประกอบต่าง ๆ รวมกันนั้นเรียกว่า การจัดองค์ประกอบศิลป์ อีกคุณค่าหนึ่งของงานศิลปะ คือคุณค่าทางด้านเรื่องราวหรือสาระของผลงานที่ศิลปินผู้สร้างสรรค์ต้องการที่จะแสดงออกมาให้ผู้ชมได้สัมผัส อาศัยรูปลักษณะที่เกิดจากการจัดองค์ประกอบนั่นเอง หรืออาจกล่าวได้ว่าศิลปินนำเสนอเนื้อหาผ่านรูปลักษณะที่เกิดจากการจัดองค์ประกอบทางศิลปะ ถ้าองค์ประกอบที่จัดขึ้นไม่สัมพันธ์กับเรื่องราวที่นำเสนองานศิลปะนั้นก็จะขาดคุณค่างทางความงามไป อย่างไรก็ดี ฮาลเลน และโฮลเดน(Allen and Holden)กล่าวถึงองค์ประกอบศิลป์ คือ การจัดระเบียบส่วนต่าง ๆ ภายในงานศิลปะให้ประสานกลมกลืนทั้งภาพ รูปที่มีองค์ประกอบที่ดี จะแสดงความสมดุลของรูปร่าง การใช้สี ค่าน้ำหนักอ่อนแก่ส่วนต่าง ๆ บริเวณว่าง จังหวะ และเนื้อที่เป็นเอกภาพ ดังนั้นการจัดองค์ประกอบศิลป์จึงมีส่วนให้ความสำคัญในการสร้างสรรค์งานศิลป์อย่างยิ่ง เพราะจะทำให้งานศิลปะทรงคุณค่าทางความงามอย่างสมบูรณ์[๙]

ทัศนธาตุ คือ ธาตุที่มองเห็นด้วยตา โดยมีธาตุปัจจัยต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นรูปทรงเป็นส่วนประกอบมูลฐานของวัตถุ สิ่งของ มาจัดเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดความงามไว้ ๖ อย่าง ได้แก่ เส้น (line) สี (color)รูปร่างและรูปทรง (shape&form) แสงและเงา (light&shade) พื้นผิว (texture)ช่องว่าง(space)โดยมีเนื้อหาดังนี้

๑. เส้น คือร่องรอยที่เกิดจากเคลื่อนที่ของจุดหรือถ้านำจุดมาวางเรียงต่อ ๆ กันไป จะเป็นเส้นขึ้น เส้นมีมิติเดียว คือ ความยาว ไม่มีความกว้าง ทำหน้าที่เป็นขอบเขตของที่ว่าง น้ำหนัก สี ตลอดจนกลุ่มรูปทรงต่าง ๆ รวมทั้งเป็นแกน หรือโครงสร้างของรูปร่างรูปทรง เส้นเป็นสิ่งที่สำคัญของงานศิลปะทุกชนิด เส้นสามารถให้ความหมายแสดงความรู้สึกอารมณ์ได้ด้วยตัวเองและด้วยการสร้างเป็นรูปทรงต่าง ๆขึ้น ๒ ลักษณะ คือ เส้นมีเส้นตรงและเส้นโค้ง เส้นทั้งสองชนิดนี้ เมื่อนำมาจัดวางในลักษณะต่าง ๆ กัน จะมีชื่อเรียกต่าง ๆ และให้ความหมาย ความรู้สึกที่แตกต่างกัน[๑๐]

๒. สี ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของสี หมายถึง ลักษณะของแสง สว่าง ปรากฏแก่ตาให้เป็นสีขาว ดำ แดง เขียว เป็นต้น สิ่งที่ทำให้ตาเห็นเป็นขาว ดำ แดง

---

[๙] Allen and Holden, (๑๙๗๙). อ้างถึงใน เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ, องค์ประกอบศิลป์ ๑, (กรุงเทพฯ: เฟื่องฟ้าพริ้นติ้ง, ๒๕๔๒), หน้า ๒.

[๑๐] ประเสริฐ ศีลรัตนา, **สุนทรียะทางทัศนศิลป์**, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๙๘-๑๙๙.

เขียว เช่น สีทาบ้าน สีวาดภาพ สีสามารถนำไปจัดองค์ประกอบโดยใช้หลักการออกแบบ และดูเหมือนสีในงานจิตรกรรมจะมีบทบาทในการสร้างงานเป็นอย่างมาก เพราะสีมีอิทธิพลต่อการเห็น ฉะนั้น การทำความเข้าใจเรื่องสีและการนำไปใช้จึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังนี้

๒.๑ การนำความรู้สีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย

การใช้สีในสถานที่มืดและสว่าง การจะเลือกใช้สีสำหรับตกแต่งภายในบ้านหรือสถานที่ต่าง ๆนั้น ประการแรกต้องคำนึงถึงก่อนว่า ห้องนั้นได้รับอิทธิพลของแสงสว่างจากภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยหรือไม่ เพราะว่าถ้าห้องนั้นมีแสงสว่างส่องถึงมาก ๆ ก็ควรใช้สีที่ลดความสดใส ให้มีความเป็นกลาง ๆ เพื่อจะได้ดูสบายตา นุ่มละมุน หากใช้สีที่สว่างจะดูไม่เหมาะสม ขณะเดียวกันหากห้องนั้นแสงจากภายนอกน้อยต้องใช้สีที่สดใส กระจายช่วยในการตกแต่ง เพราะห้องจะได้ไม่ดูทึม มืดทึบรู้สึกหดหู่ ยกตัวอย่างเช่น ภาพเขียนบนผนังของชาวอียิปต์ ซึ่งก็ทราบกันอยู่แล้วว่า ผนังสิ่งก่อสร้างของชาวอียิปต์แสงสว่างผ่านเข้าไปได้น้อยมาก ดังนั้น ชาวอียิปต์จึงนิยมใช้สีที่สร้างสรรค์ภาพ การเขียนภาพด้วยสีที่สดใสในที่สว่างน้อยนั้นจะทำให้ภาพเขียนมีความสว่าง เพราะความมืดของบรรยากาศรอบ ๆ อันเป็นสีกลางนั้นเข้ามามีบทบาท ทำให้สีที่สดใสลดความสดใสลงไปดอง แต่ถ้าต้องการวางโครงสีให้สว่างมาก ควรวางโครงสีให้มีความผสานกลมกลืนในจุดที่พอดี เพราะแสงสว่างไม่ทำให้ดุลยภาพของสีเสียไปแต่อย่างใด

การใช้โครงสีสำหรับกลางแจ้ง การนำหลักการด้านโครงสร้างสีไปใช้ในสถานที่กลางแจ้งนั้น มีหลักการที่ตรงกันข้ามกับประเภทแรก งานสถาปัตยกรรมแถบประเทศทางตะวันออก เช่น สถาปัตยกรรมไทย มักมุงหลังคาบ้างด้วยสีสดใส เช่น แดง เขียว เหลือง น้ำเงิน ท่ามกลางสภาพอากาศแดดจัดจ้าน ร้อนแรง ซึ่งก็ดูสนใดงดงามเข้ากับสภาพแวดล้อม แต่หากเป็นบ้านเรือนในแถบยุโรป ซึ่งมีบรรยากาศทึม ๆ หากใช้สีที่สดใสจะดูไม่น่ามอง เพราะสีโดดออกมาจากสภาพแวดล้อม ดังนั้น ควรเลือกใช้สีที่ลดความสดใสลงจะทำให้น่าดูและกลมกลืนจะสภาพแวดล้อม

สีที่ได้รับอิทธิพลของแสงไฟเข้ามาผสม แสงไฟนับว่ามีอิทธิพลต่อโครงสร้างของงานสร้างสรรค์ อาจจะทำให้เกิดความผันแปรได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ทำให้สีเข้มขึ้น สว่างขึ้น มืดลง สลัวหรือจาง เพื่อป้องกันปัญหาก่อนการที่จะวางโครงสีใด ๆ ควรคำนึงถึงเรื่องแสงไฟเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยเสมอ โดยกำหนดโครงสร้างของสีแล้วนำมาทดสอบกับแสงไฟจริงดู สังเกตผลที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นวิธีที่เดาหรือคิดเอง ดังนั้น การกำหนดโครงสร้างสีควรทำควบคู่ไปกับการติดตั้งระบบไฟ เพื่อจะทำให้ส่วนนั้นได้สัมพันธ์กัน ถ้าแสดงไฟที่ใช้เป็นแบบธรรมดา

๒.๒ การจัดสีให้ดูกลมกลืนมีหลักเกณฑ์ดังนี้ ความสนใสกระจ่าง สีแดงเข้มจะออกไปทางสีแสด สีม่วงแดงจะออกไปทางสีแดง สีม่วงคราม หรืออาจกลายเป็นม่วง สีครามจะออกไปทางสีเทา สีน้ำเงินจะดูปรากฏเด่นชัดขึ้น ส่วนสีเหลือจะออกไปทางสดใส และแสงสว่างจัดขึ้น สีเหลืออาจจมหายไป ดังนั้น ผู้สร้างสรรค์ควรต้องศึกษาทำความเข้าใจในจุดมุ่งหมาย ประโยชน์เวลานำไปใช้ เช่น การจัดฉากเวทีละคร การแสดงรวมทั้งเครื่องแต่งกายของตัวแสดง

ความรู้สึกเกี่ยวกับสีในเชิงจิตวิทยา แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มสีร้อนหรือสีอุ่น ได้แก่ สีเหลือง สีส้ม สีแดง และสีม่วง ก่อให้เกิดความกระตือรือร้น กระปรี้กระเปร่า กระฉับกระเฉง ในทางจิตวิทยาพลังของสีโทนร้อนจะช่วยให้เกิดอยากอาหาร ทำให้รู้สึกหิว กระตุ้นอารมณ์ให้เกิดชีวิตชีวา และกลุ่มสีเย็น ได้แก่ สีเขียว สีฟ้า สีน้ำเงิน เป็นกลุ่มที่สีให้อารมณ์ความผ่อนคลาย สบายใจ และสดชื่อ ช่วยให้เกิดการคลายเครียด ช่วยให้จิตใจเยือกเย็น[๑๑]

รูปร่างและรูปทรง รูปร่างคือ รูปแบน ๆ ๒ มิติ มีความกว้างความยาว ไม่มีความหนา เกิดจากเส้นรอบนอกที่แสดงพื้นที่ขอบเขตของรูปต่าง ๆ เช่น รูปวงกลม สามเหลี่ยมหรือรูปอิสระที่เนื้อที่ของผิวที่เป็นระนาบมากกว่าแสดงปริมาตรหรือมวลรูปทรง คือ ๓ รูปที่ลักษณะเป็นมิติโดยทรงสามเหลี่ยม ทรงกระบอก เป็นต้น ให้ความรู้สึกมีปริมาตร ความหนาแน่น มีมวลสารที่เกิดจากการใช้น้ำหนักหรือการจัดองค์ประกอบของรูปทรงหลายรูปรวมกัน รูปร่างและรูปทรงเป็นรูปธรรมของงานศิลปะที่ใช้สื่อเรื่องราวจากงานศิลปะไปสู่ผู้ชม รูปร่างและรูปทรงที่มีอยู่ในงานศิลปะมี ๓ ลักษณะคือ

๑. รูปเรขาคณิต มีรูปที่แน่นอน มาตรฐาน สามารถวัด คำนวณได้ง่าย มีกฎเกณฑ์จากการสร้างของมนุษย์ เช่น รูปสี่เหลี่ยม รูปวงกลม รูปวงรี นอกจากนี้ยังรวมถึงรูปทรงของสิ่งประดิษฐ์คิดค้นขึ้นอย่างมีแบบแผน แน่นอน เช่น รถยนต์ เครื่องจักรกล เครื่องบิน สิ่งของเครื่องใช้ที่ผลิตโดยระบบอุตสาหกรรมก็จัดเป็นรูปเรขาคณิต เช่นกัน รูปเรขาคณิตเป็นรูปที่ให้โครงสร้างของรูปต่าง ๆ

๒. รูปอินทรีย์ เป็นรูปของสิ่งที่มีชีวิตหรือคล้ายกับสิ่งที่มีชีวิตที่สามารถเคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนแปลงรูปได้ เช่น รูปของคน สัตว์ พืช

๓. รูปอิสระ เป็นรูปที่ไม่ใช่แบบเรขาคณิตหรือแบบอินทรีย์แต่เกิดขึ้นอย่างอิสระ โครงสร้างที่แน่นอนซึ่งเป็นไปตามอิทธิพล และการกระทำจากสิ่งแวดล้อม เช่นรูปก้อนเมฆ ก้อน หยดน้ำ ควัน ซึ่งให้ความรู้สึกที่เคลื่อนไหว มีพลัง รูปอิสระจะมีลักษณะขัดแย้งกับรูปเรขา แต่กลมกลืนกับรูปอินทรีย์ รูปอิสระอาจเกิดจากรูปเรขาคณิตหรือรูปอินทรีย์ที่ถูกกระทำจนเปลี่ยนไปจากเดิมจนไม่

---

[๑๑] กำจร สุนพงศ์ศรี, สุนทรียศาสตร์ : **หลักปรัชญาศิลปะ ทฤษฎีทัศนศิลป์ ศิลปวิจารณ์**, (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,๒๕๕๕), หน้า ๒๑๔.

เหลือสภาพ เช่น รถยนต์ที่ถูกชนจนยับเยินทั้งคัน เครื่องบินตก ตอไม้ถูกทำลายหรือซากสัตว์ที่เน่าเปื่อยผุพัง[๑๒]

พื้นผิว หมายถึง ลักษณะของบริเวณผิวหน้าของสิ่งต่าง ๆ ที่เมื่อสัมผัสแล้วสามารถมีลักษณะอย่างไร คือรู้ว่า หยาบ ขรุขระ เรียบ มัน ด้าน เนียน สาก เป็นต้น ลักษณะที่สัมผัสได้ของพื้นผิว ๒ ประเภท คือ

๑. พื้นผิวที่สัมผัสได้ด้วยมือหรือกายสัมผัส เป็นลักษณะพื้นผิวที่เป็นอยู่จรของวัสดุนั้น ๆ ซึ่งสามารถสัมผัสได้จากงานประติมากรรม งานสถาปัตยกรรมและสิ่งประดิษฐ์

๒. พื้นผิวที่สัมผัสได้ด้วยสายตาจากการมองเห็นแต่ไม่ใช้ลักษณะที่แท้จริงของผิว วัสดุ เช่นก้อนหินบนกระดาษจะให้ความรู้สึกเป็นก้อนหินแต่มือสัมผัสเป็นกระดาษหรือใช้กระดาษพิมพ์ลายหรือลายหินอ่อน เพื่อประทับบนผิวหน้าของสิ่งต่าง ๆเป็นต้น ลักษณะเช่นนี้ถือว่าเป็นการสร้างลวงตาให้สัมผัสได้ด้วยการมองเห็นเท่านั้น

แสงและเงา ค่าน้ำหนัก คือค่าความอ่อนแก่ของบริเวณที่ถูกแสงสว่างและบริเวณที่เป็นเงาของวัตถุ ความอ่อน ความเข้มของสีหนึ่ง ๆ หรือหลายสี เช่น สีแดง มีความเข้มกว่าสีชมพูหรือสีแดงอ่อนกว่าสีน้ำเงิน เป็นต้น นอกจากนี้ น้ำหนักยังหมายถึงระดับความเข้มของแสดงและระดับความมืดของเงาซึ่ง จากมืดที่สุด(สีดำ)ถึงสว่างที่สุด(สีขาว) น้ำหนักที่อยู่ระหว่างกลางเป็นสีเทาซึ่งมีตั้งแต่สีเทาแก่จนถึงเทาอ่อนที่สุด การใช้ค่าน้ำหนักจะทำให้ภาพดูเหมือนจริง และมีความกลมกลืน ถ้าใช้ค่าหลาย ๆ ระดับจะทำให้มีความกลมกลืนมากยิ่งขึ้น และถ้าใช้ค่าน้ำหนักจำนวนน้อยที่แตกต่างทำให้เกิดความแตกต่างความขัดแย้ง

แสงและเงา เป็นองค์ประกอบของศิลป์ที่อยู่คู่กัน แสง เมื่อส่องกระทบกับวัตถุ จำทำให้เกิดเงา แสงและเงาเป็นตัวกำหนดระดับของค่าน้ำหนัก ความเข้มของเงาจะขึ้นอยู่กับความเข้มของแสง ที่มีแสงสว่างมาก เงาจะเข้มขึ้นและในที่ที่มีแสงสว่างน้อย เงาจะไม่ชัดเจน ในที่ที่ไม่มีแสงและเงาจะอยู่ในทางตรงข้ามกับแสงเสมอ ค่าน้ำหนักของแสงและเงาที่เกิดบนวัตถุสามารถจำแนกเป็นลักษณะที่ต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑.บริเวณแสงสว่างจัดเป็นบริเวณที่อยู่ใกล้แหล่งกำเนินแสงมากที่สุดจะมีความสว่างที่สุด ในวัตถุที่มีผิวมันวาวจะสะท้อนแหล่งกำเนิดแสงออกมาให้เห็นได้ชัด

---

[๑๒] สมชาย พรหมสุวรรณ, **หลักการทัศนศิลป์**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๗๒.

๒.บริเวณแสงสว่างเป็นบริเวณที่รับแสงสว่างรองลงจากบริเวณแหล่งกำเนิดแสงสว่าง จัดเนื่องจากห่างจากแหล่งกำเนินแสงออกมา และเริ่มมีค่าน้ำหนักอ่อน ๆ

๓.บริเวณเงา เป็นบริเวณที่ไม่ได้รับแสงสว่างหรือเป็นบริเวณที่ถูกบดบังจากแสงสว่างจะมีค่าน้ำหนักเข้มมาขึ้นกว่าบริเวณแสงสว่าง

๑.บริเวณเงาเข้มจัด เป็นบริเวณที่อยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดแสงมากที่สุดหรือเป็นบริเวณที่ถูกบดบังมาก ๆ หลาย ๆ ชั้น จะมีค่าน้ำหนักที่เข้มมากไปจนถึงเข้มที่สุด

๒.บริเวณเงาตกทอด เป็นบริเวณของพื้นหลังที่เงาของวัตถุทาบลงไปเป็นบริเวณเงาที่อยู่ภายนอกวัตถุและจะมีความเข้มของค่าน้ำหนักขึ้นอยู่กับความเข้มของเงา น้ำหนักของพื้นหลังและระยะของเงา

ช่องว่าง ชะลูด นิ่มเสนอ ได้ให้ความหมายของคำว่า บริเวณว่าง หมายถึง การแทนค่าความลึกบนระนาบที่เป็น ๒ มิติ เช่น การเขียนภาพแบบทัศนียภาพ[๑๓] นอกจากนี้ สมชาย พรหมสุวรรณ กล่าวว่า บริเวณว่างคือบริเวณที่ไม่มีวัตถุหรือสิ่งใดปรากฏอยู่ สามารถรับรู้บริเวณว่า ประสาทสัมผัสจากการเห็นการใช้ผิวหนังสัมผัสการใช้หูฟัง ลักษณะบริเวณว่าง ๒ ลักษณะ ได้แก่

๑. บริเวณว่าง ๒ มิติ หมายถึง บริเวณว่างที่แสดงลักษณะเฉพาะความกว่างความยาวเท่านั้น เรียกว่า บริเวณว่า ๒ มิติ บริเวณว่างเช่นนี้ จะพบได้จากธรรมชาติและในงานศิลปะ

๒. บริเวณว่าง ๓ มิติ หมายถึง บริเวณว่างที่มีความกว้าง ยาว ลึก สัมผัสได้ด้วยความเป็นจริงเชิงกายภาพ เช่น บริเวณว่างภายในห้อง ซึ่งบริเวณว่างภายนอกวัตถุ สามารถพบเห็นบริเวณว่างเช่นนี้ได้ในธรรมชาติและในงานศิลปะ[๑๔]

๒.๑.๖ หลักสำคัญของการสร้างสรรค์งานศิลปะ

หลักสำคัญของการออกแบบ หมายถึงกฎเกณฑ์หรือเทคนิคที่จะนำองค์ประกอบของศิลป์มาจัดวางเพื่อสร้างงานศิลปะให้เกิดความงดงามน่าสนใจ ได้อารมณ์ตามที่ศิลปินต้องการ ๙ ประการคือ เอกภาพ ดุลยภาพ สัดส่วน ความกลมกลืน ความขัดแย้ง จังหวะ การทำซ้ำ การลดหลั่นและทิศทางโดยมีเนื้อหาดังนี้

---

[๑๓] ชะลูด นิ่มเสมอ, **องค์ประกอบของศิลปะ**, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพาริช, ๒๕๓๑), หน้า ๖๕

[๑๔] สมชาย พรหมสุวรรณ, **หลักการทัศนศิลป์**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,๒๕๔๘), หน้า ๑๒๔.

เอกภาพ หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขององค์ประกอบศิลป์ทั้งด้านรูปลักษณ์และด้านเนื้อหาเรื่องราว เป็นการประสานหรือจัดระเบียบของส่วนต่าง ๆ ให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับผลรวมไม่อาจแบ่งแยกส่วนใดส่วนหนึ่งออกไป ดังที่ สมชาติ พรหมสุวรรณ กล่าวว่า เอกภาพในงานศิลปะ หมายถึง ความคิด อารมณ์และรูปแบบในการนำเสนอ ดังนั้นเอกภาพในงาน ศิลปะจึงมีส่วนสำคัญ ๑)เอกภาพในการจัดองค์ประกอบศิลป์คือการเลือกใช้ในการออกแบบจัดตำแหน่งแห่งที่เหมาะสม ๒)เอกภาพทางความคิด อารมณ์ความรู้ ๓)เอกภาพของรูปแบบ ลักษณะหรือวิธีการสร้างผลงาน ซึ่งนำไปสู่รูปแบบเฉพาะ ดังนั้น การเลือกรูปแบบในการสร้างงานต้องสอดคล้องกับแนวคิดและเรื่องราวที่จะนำเสนอเพื่อความเป็นเอกภาพเดียวกัน[๑๕]

การสร้างงานศิลปะ คือ การสร้างเอกภาพขึ้นจากความสับสน ความยุ่งเหยิง เป็นการจัดระเบียบและดุลยภาพให้แก่สิ่งที่ขัดแย้งกันเพื่อรวมตัวกันได้ โดยการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ให้เอกภาพของงานศิลปะ มีอยู่ ๒ ประการ คือ ๑)เอกภาพของการแสดงออก หมายถึงการแสดงออกที่มีจุดมุ่งหมายเดียว แน่นอน มีความเรียบง่าย งานศิลปะชิ้นเดียวจะแสดงออกหลายความคิด และหลายอารมณ์ไม่ได้จะทำให้สับสน ขาดเอกภาพและการแสดงออกด้วยลักษณะเฉพาะตัวของศิลปินแต่ละคนก็สามารถทำให้เกิดเอกภาพแก่ผลงานได้ ๒) เอกภาพของรูปทรง คือการรวมตัวกันอย่างมีดุลยภาพและมีระเบียบขององค์ประกอบทางศิลปะเพื่อให้เกิดเป็นรูปทรงหนึ่งที่สามารถแสดงความคิดเห็นหรืออารมณ์ของศิลปินออกได้อย่างชัดเจน เอกภาพของรูปทรงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของผลงานศิลปะ เพราะเป็นสิ่งที่ศิลปินใช้เป็นสื่อการแสดงออกถึงเรื่องราวความคิดและอารมณ์ ดังนั้น กฎเกณฑ์ในการสร้างเอกภาพในงานศิลปะเป็นกฎเกณฑ์เดียวกันกับธรรมชาติ ประกอบด้วย ๒ กฎเกณฑ์คือ

๑) กฎเกณฑ์ของการขัดแย้งมีอยู่ด้วยกัน ๔ ลักษณะ คือ (๑)การขัดแย้งขององค์ประกอบทางศิลปะแต่ละชนิดและ การขัดแย้งกันขององค์ประกอบต่างชนิดกัน (๒)การขัดแย้งของขนาด (๓)การขัดแย้งของทิศทาง และ (๔)การขัดแย้งของที่ว่างหรือจังหวะ และกฎเกณฑ์ของการประสาน คือ การทำให้เกิดความกลมกลืนให้สิ่งต่าง ๆ เข้ากันได้อย่างสนิทเป็นการสร้างเอกภาพจากการรวมตัวของสิ่งที่เหมือนกันเข้าด้วยกัน การประสานมีอยู่ ๒ วิธี ๑)การเป็นตัวกลาง คือ การทำสิ่งที่ขัดแย้งกันให้กลมกลืนกันด้วยการใช้ตัวกลางเข้าไปประสาน เช่น สีขาว กับสีดำ แตกต่างและขัดแย้งกันสามารถทำให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีอำภาพด้วยการใช้สีเทาเข้าไปประสานทำให้เกิดความกลมกลืนกันมากขึ้น และ ๒)การซ้ำ คือ การจัดวางหน่วยที่เหมือนกันตั้งแต่ ๒ หน่วยขึ้นไป เป็นการสร้างเอกภาพที่ง่ายที่สุดแต่ก็ทำให้ดูจืดชืดน่าเบื่อที่สุด

---

[๑๕] สมชาย พรหมสุวรรณ, **หลักการทัศนศิลป์**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๒๔๗.

นอกเหนือจากกฎเกณฑ์หลัก คือ การขัดแย้งและการประสานแล้ว ยังมีกฎเกณฑ์รองอีก ๒ ข้อ คือ ๑)ความเป็นเด่น ซึ่งมี ๒ ลักษณะ คือ (๑) ความเป็นเด่นที่เกิดจากการขัดแย้งด้วยการเพิ่มหรือลด ความสำคัญความน่าสนใจในหน่วยใดหน่วยหนึ่งของคู่ที่ขัดแย้งกัน (๒)ความเป็นเด่นที่เกิดจากการประสาน และ๒)การเปลี่ยนแปรคือ จากการเพิ่มความขัดแย้งลงในหน่วยที่ซ้ำกันเพื่อป้องกันความจืดชืด น่าเบื่อ ซึ่งช่วยให้มีความน่าสนใจมากขึ้น การเปลี่ยนแปร ๔ ลักษณะ ประกอบด้วย(๑) การเปลี่ยนแปรของรูปลักษณะ (๒)การเปลี่ยนแปรของขนาด (๓)การเปลี่ยนแปรของทิศทาง และ(๔) การเปลี่ยนแปรของจังหวะ การเปลี่ยนแปรรูปลักษณะจะต้องรักษาคุณลักษณะของการซ้ำไว้ ถ้ารูปมีการเปลี่ยนไปมาก การซ้ำก็จะหมดไปกลายเป็นการขัดแย้งเข้ามาแทน และถ้าหน่วยหนึ่งมีการเปลี่ยนแปรอย่างรวดเร็วมีความแตกต่างจากหน่วยอื่น ๆ จะกลายเป็นความเด่นสร้างเอกภาพด้วยการขัดแย้งกัน

ดุลยภาพ ความสมดุลรอ ดุลยภาพ หมายถึงน้ำหนักที่เท่ากันขององค์ประกอบไม่เอนเอียงไปข้างใด ข้างหนึ่งในทางศิลปะยังรวมถึงความประสานกลมกลืน ความพอเหมาะพอดีของส่วนต่าง ๆในรูปทรงหนึ่งหรืองานศิลปะชิ้นหนึ่ง การจัดวางองค์ประกอบตาง ๆในงานศิลปกรรมนั้นจะต้องคำนึงถึงจุดศูนย์กลาง ธรรมชาตินั้นทุกสิ่งทีทรงตัวอยู่ได้โดยไม่ล้ม เพราะมีน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากันทุกด้าน งานศิลป์ต้องให้ความรู้สึกว่า บางส่วนหนักไป แน่นไป หรือบาบางไปก็ทำให้ภาพนั้นดูเอนเอียงเกิดความรู้สึกไม่สมดุล มีความบกพร่องทางความงาม ดุลยภาพในงานศิลปะ มี ๒ ลักษณะ คือ

๑.ดุลยภาพแบบสมมาตร หรือความสมดุลแบบซ้ายขวาเหมือนกันคือ การวางของรูปทั้งสองข้างของแกนสมดุล เป็นการสมดุลแบบธรรมชาติ ลักษณะแบบนี้ในทางศิลปะมีใช้น้อย ส่วนมากจะในลวดลายตกแต่ง ในงานสถาปัตยกรรมบางแบบหรือในงานที่ต้องการดุลยภาพที่นิ่งและมั่นคง

๒. ดุลยภาพแบบอสมมาตร หรือความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เหมือนกัน มักเป็นการสมดุลทีเกิดจากกรจัดใหม่ของมนุษย์ ซึ่งมีลักษณะที่ทางซ้ายและขวาไม่เหมือนกันในองค์ประกอบที่ไม่สมดุล แต่ก็มีความสมดุลกัน เพราะรูปทรงอสมมาตรอาจจะเป็นความสมดุลด้วยอย่างหนึ่ง

น้ำหนักขององค์ประกอบหรือสมดุลด้วยความรู้สึกก็ได้ จากการจัดองค์ประกอบให้มีความสมดุลแบบอสมมตรา อาจทำได้โดยเลื่อนแกนสมดุลไปทางด้านที่มีน้ำหนักมากกว่าหรือเลื่อนไปด้านที่มีน้ำหนักมากกว่าเข้าหาแกนทำให้เกิดความสมดุลขึ้นหรือใช้หน่วยที่มีขนาดเล็กแต่มีรูปลักษณ์ถ่วงดุลกับรูปลักษณะที่มีขนาดใหญ่ แต่มีรูปแบบธรรมดา

สมชาย พรหมสุวรรณ กล่าวว่า ความสมดุลและสัดส่วนต่างมีความสัมพันธ์ต่อกัน วัตถุใดมีความสมดุลตั้งวางอยู่ได้ คงสภาพอยู่ได้ ย่อมมีสัดส่วนของสิ่งต่าง ๆ ในตัวเอง สัดส่วนดังกล่าวมิได้

หมายถึงเฉพาะเรื่องของความโตเล็ก ความสั้นยาวของรูปร่างเท่านั้น แต่หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบศิลป์ ในเรื่องขนาดจำนวนหรือปริมาณ ความเข้มอ่อนที่ปรากฏ งานศิลปะ ถ้าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบศิลป์มีสัดส่วนที่ดีจะทำให้งานศิลปะมีความสวยงาม[๑๖]

สัดส่วนหมายถึง ความสัมพันธ์อย่างเหมาะสมระหว่างขนาดขององค์ประกอบที่แตกต่างทั้งขนาดที่อยู่ในรูปทรงเดียวกันหรือระหว่างรูปทรง รวมถึงความสัมพันธ์กลมกลืนระหว่างองค์ประกอบทั้งหลายด้วย ซึ่งเป็นความพอเหมาะพอดี ไม่มากไม่น้อยขององค์ประกอบทั้งหลายที่นำมาจัดรวมกัน มีความเหมาะสมของสัดส่วนอาจพิจารณาจากคุณลักษณะดังต่อไปนี้

๑. สัดส่วนที่เป็นมาตรฐานจากรูปลักษณะตามธรรมชาติของคน สัตว์ พืช ซึ่งโดยทั่วไปถือว่าสัดส่วนตามธรรมชาติ จะมีความงามที่เหมาะสมที่สุดหรือจากรูปลักษณะที่เป็นการสร้างของมนุษย์ เช่น กฎในการสร้างสรรค์รูปทรงของกรีก ส่วนเล็กสัมพันธ์กับส่วนที่ใหญ่กว่าส่วนที่ซึ่งถือว่าใหญ่กว่าสัมพันธ์กับส่วนรวม ทำให้สิ่งต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นมีสัดส่วนที่สัมพันธ์กับทุกสิ่งทุกอย่าง

๒. สัดส่วนจากความรู้สึก โดยที่ศิลปะนั้นไม่ได้สร้างขึ้นเพื่อความงามของรูปทรง และสร้างขึ้นเพื่อแสดงออกถึงเนื้อหา เรื่องราว ความรู้สึก สัดส่วนจะช่วยเน้นอารมณ์ ความรู้สึกเจตนารมณ์และเรื่องราวที่ศิลปินต้องการ ลักษณะนี้ทำให้งานศิลปะมีลักษณะที่แตกต่างกันของเรื่องราว อารมณ์และความรู้สึกที่แสดออกต่างกันไป เช่น กรีกนิยมในความงามตามธรรมชาติที่เป็นอุดมคติ เน้นความงามที่เกิดจากการประสานกลมกลืนของรูปทรง จึงแสดงถึงความเหมือนจริงตามธรรมชาติ ส่วนศิลปะอัฟริกันดั้งเดิมเน้นที่ความรู้สึกทางวิญญาณที่น่ากลัว ดังนั้น รูปลักษณะจึงแตกต่างไปจากธรรมชาติทั่วไป

ความกลมกลืน หมายถึงการนำเอาองค์ประกอบพื้นฐานที่มีความคลบ้ายกันหรือเหมือนกันมาจัดวางอย่างสัมพันธ์กัน เกิดการประสานกันอย่างเหมาะสมและลงตัวในผลงาน ดูแล้วไม่ขัดตา ลักษณะของความกลมกลืน แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ ๑)ความกลมกลืนขององค์ประกบพื้นฐานที่คล้ายกัน เป็นการนำเอาองค์ประกอบพื้นฐานที่มีความคล้ายคลึงกันในลักษณะต่าง ๆ เช่นรูปร่างขนาด ทิศทาง ลักษณะผิว มาจัดไว้ด้วยกันเพื่อให้เกิดความกลมกลืน เป็นระเบียบ ๒)ความกลมกลืนตามธรรมชาติและ หรือประโยชน์ใช้สอย คือความกลมกลืนระหว่างวัตถุต่าง ๆ เช่น ของตกแต่งสวน เครื่องเรือนกับสิ่งแวดล้อมรอบข้างทั้งในแง่ความสวยงามตามธรรมชาติและประโยชน์ใช้สอย

---

[๑๖] สมชาย พรหมสุวรรณ, หลักการทัศนศิลป์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,๒๕๔๘), หน้า ๑๖๖.

การสร้างความกลมกลืนสามารถทำให้อง๕ประกอบศิลป์มีความกลมกลืน โดยวิธีการดังนี้

๑. การทำซ้ำ ๆ กัน องค์ประกอบศิลป์ที่นำมาใช้จะต้องสร้างซ้ำ ๆ กัน

๒. การเปลี่ยนแปลงทีละน้อย หมายถึง องค์ประกอบศิลป์ที่มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงทีละน้อย การเปลี่ยนไปทีละน้อยให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว นุ่มนวล สายตาจะเคลื่อนจากจุดหนึ่งไปอีกอย่างช้า ๆ ทำให้เรามองไม่เห็นความต่างที่ซ่อนอยู่ในภาพ

๓. การทำซ้ำขององค์ประกอบศิลป์ชุดใดชุดหนึ่ง หมายถึงการทำให้องค์ประกอบในบริเวณใดบริเวณหนึ่งหรือชุดใดชุดหนึ่ง ทำซ้ำในบริเวณอื่น ๆการสลับไปสลับมาอย่างต่อเนื่อง องค์ประกอบศิลป์แม้จะมีความตัดกัน หากนำมาสลับไปมาอย่างต่อเนื่อง สร้างลักษณะซ้ำ ๆ กัน เกิดขึ้นในภาพเดียวกันทำให้เกิดความกลมกลืนกันได้ ตัวเชื่อมเป็นเสมือนตัวข้อต่อคั่นกลาง ตัดกันของสิ่งของสองอย่างซึ่งสามารถลดความรุนแรงของการตัดกันได้

ความขัดแย้ง หมายถึง การจัดองค์ประกอบพื้นฐานที่มีคุณสมบัติต่างกันมาไว้ด้วยกัน แตกต่างกันนั้นมีหลายระดับตั้งแต่เล็กน้อยจนถึงแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง การทำให้งานเกิดไม่เป็นระเบียบ ดังนั้น การตัดกันที่มีความเหมาะสมจะทำให้เกิดความเด่นปรากฏชัดเจนขึ้น ทำให้เป็นที่น่าสนใจ นอกจากนี้ยังสามารถช่วยลดความน่าเบื่อจากความกลมกลืนที่มีมากเกินไป แต่ถ้าตัดกันมากเกิดไปจะทำให้เกิดความไม่เข้ากันหรือขัดกัน

การแก้ปัญหาเรื่องการตัดกันเป็นวิธีการที่ลดความขัดแย้งหรือวิธีการที่ทำให้สิ่งที่เกิดความกลมกลืน โดยวิธีการประสาน คือการทำให้องค์ประกอบต่างๆ เกิดความเชื่อมโยงและมีให้ความกลมกลืนเป็นหลักการพื้นฐานในการทำงานศิลปะที่ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งการแก้ปัญหาความขัดแย้งในองค์ประกอบใดก็ควรใช้องค์ประกอบนั้นเป็นตัวกลางหรือตัวประสาน เช่น การแก้ปัญหาเรื่องน้ำหนักขาวกับดำ ควรใช้น้ำหนักเทาเป็นตัวประสาน เป็นต้น สำหรับความขัดแย้งในองค์ประกอบไม่ว่าจะเป็นรูปร่างลักษณะผิว สี ทิศทางก็สามารถแก้ปัญหาได้ในทำนองเดียวกัน

จังหวะ หมายถึงรูปแบบของการเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่องซ้ำ ๆ กันของสิ่งใดสิ่งหนึ่งระยะเวลาหนึ่ง ซึ่ง ชะลูด นิ่มเสมอ กล่าวถึงความหมายของจังหวะ คือการทำซ้ำ ๆ กันของทัศนธาตุในงานทัศนศิลป์ที่เป็นระเบียบจากระเบียบธรรมดาที่มีช่วงห่างเท่า ๆ กันเป็นระเบียบที่สวยขึ้น ทางทัศนศิลป์ ความเคลื่อนไหวหรือจังหวะเกิดขึ้นจากการซ้ำ ๆ กันขององค์ประกอบศิลป์ที่เกิดขึ้นได้หลายรูปแบบ เช่น การซ้ำกันด้วยตัวมันเองแต่มีน้ำหนักต่างกัน โดยองค์ประกอบของประกอบด้วยส่วนสำคัญคือ ความเคลื่อนไหว หมายถึง ความเคลื่อนไหวหรือความรู้สึกไม่หยุด เคลื่อนไหวรุนแรง แผ่ว

เบาสม่ำเสมอก็ได้ ในทางทัศนศิลป์นั้น ความเคลื่อนไหวสามารถทำได้ได้แก่ การกระจายของสี การซ้ำกันของรูปทรง การเปลี่ยนแปลงของรูปทรง การเปลี่ยนแปลงค่าของแสงเงา การเปลี่ยนแปลงพื้นผิว[๑๗]

การซ้ำ การซ้ำเกิดจากองค์ประกอบที่มีลักษณะเหมือนกัน ๒ หน่วยขึ้นไปวางอยู่ในที่ว่าง ตั้งแต่โดยมีที่ว่างคั่นอยู่ระหว่างหน่วยองค์ประกอบที่จะนำมาวางซ้ำเหล่านี้ ได้แก่ จุดเส้น น้ำหนัก รูปร่าง ลักษณะผิว ฯลฯ นอกจากนี้ การทำซ้ำเป็นการนำรูปร่างและรูปทรงที่เหมือนกันมาจัดวางทำให้เกิดความเหมือนกับการรวมกำลังกันทำให้เกิดความชัดเจน ทำให้ดูเป็นกลุ่มก้อนอันหนึ่งอันเดียวกันพร้อมเพรียง รูปแบบของการซ้ำ สามารถแบ่งได้เป็น ๔ รู)แบบ ดังนี้

๑.การซ้ำแบบเหมือนกัน เป็นการซ้ำขององค์ประกอบที่มีขนาดน้ำหนักหรือลักษณะเดียวกันเรียงต่อเนื่องกันไป

๒. การซ้ำแบบลดหลั่น เป็นการซ้ำขององค์ประกอบที่มีขนาดน้ำหนักหรือลักษณะแตกต่างกัน เรียงจากมากไปหาน้อย หรือน้อยไปหามาก

๓. การซ้ำเป็นจังหวะ เป็นการซ้ำของชุดองค์ประกอบลักษณะหนึ่ง ๆ อย่างอิสระไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยที่แน่นอน

๔.การซ้ำแบบไม่เป็นจังหวะ เป็นการซ้ำของชุดองค์ประกอบลักษณะหนึ่ง ๆ อย่างอิสระไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยที่แน่นอน

การลดหลั่นคือ การจัดลำดับขององค์ประกอบ เช่น เส้น รูปร่าง รูปทรง สีลักษณะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามลำดับ เช่น ระดับสีอ่อนไปสีแก่ ลักษณะผิวเรียบไปสู่ผิวเล็กไปหาใหญ่ การลดหลั่นสามารถทำให้เกิดความรู้สึกในความลึกมีมิติ นอกจากนี้ การลดหลั่นแบบไม่เป็นจังหวะยังอาจทำให้ความรู้สึกตื่นเต้นอีกด้วย

ทิศทาง หมายถึง ความรู้สึกเคลื่อนไหวที่เกิดจากการพิจารณาองค์ประกอบในงานศิลปะซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเส้น รูปร่าง สามารถนำสายตาให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวไปทิศทางที่สร้างสรรค์ขึ้น โดยมีหลักการกำหนดทิศทางขอผลงานมีหลักง่าย ๆ คือ ทิศทาง หรือเคลื่อนไหวใกล้กันหันเหไปทางเดียวกันจะมีความกลมกลืน ถ้าหันเหไปคนละทางหรือตรงข้ามกัน เกิดการตัดกัน ในการจัดองค์ประกอบที่ดี สำหรับงานที่มีทิศทางขององค์ประกอบทีเป็นเอกภาพ เว้นให้มีที่ว่างในทิศทางดังกล่าวอย่างเหมาะสมจึงจะทำให้มีความน่าสนใจ ดูแล้วไม่อึดอัด หาองค์ประกอบมี

---

[๑๗] ชลูด นิ่มเสมอ, **องค์ประกอบของศิลปะ**, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๑), หน้า ๑๔๘.

ทิศทางขัดแย้งกัน ควรพิจารณาก่อนว่าทิศทางโดยรวมของงานเคลื่อนที่ไปทิศทางใด เว้นที่ว่างสำหรับทิศทางนั้นมากกว่าทิศทางอื่น

๒.๑.๗ องค์ประกอบของกระบวนการศิลปะ

องค์ประกอบของกระบวนการศิลปะเป็นส่วนหนึ่งของการวิจารณ์ศิลปะหรือเป็นความรู้เบื้องต้นของการทำความเข้าใจและซาบซึ้งในความงามทางศิลปะ ทั้งนี้เพราะกระบวนการที่เกี่ยวกับศิลปะ ที่ดำเนินมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นศิลปะของชนชาติใด ๓ ส่วน อาจแบ่งออกได้เป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ผู้สร้างงานศิลปะ(ARTCRESTOR) ผลงานศิลปะ(EXPRESSION MEDIA) และผู้รับรู้งานศิลปะ(ART PERCEIVER) ซึ่งหมายถึง ผู้ชมรวมถึงผู้ที่ใช้ประโยชน์กับงานศิลปะ วิจารณ์ศิลปะ เช่นผู้วิเคราะห์ ดังนั้น การที่ผู้ใดได้สัมผัสรับรู้ปับผลงานศิลปะอยากที่จะทำความเข้าใจกับศิลปะนั้นต้องรู้ว่ามีจุดประสงค์ที่ต้องการรู้หรือเข้าใจ หากต้องรับรู้ในรายละเอียดเกี่ยวกับสาเหตุ แนวทาง ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตัวผู้สร้างงาน หรือต้องการรับรู้ในรายละเอียดเกี่ยวกับสาเหตุ แนวทาง ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตัวผู้สร้างงานหรือต้องการรู้ในรูปแบบเนื้อหาเรื่องราวที่ปรากฏ องค์ประกอบของการสร้างงานศิลปะทั้ง ๓ ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

ผู้สร้างงานศิลปะ ผู้สร้างงานศิลปะหรือศิลปิน อาจจะกำหนดตามลักษณะงานที่สร้างโดยมีชื่อเรียกที่ ได้แก่ จิตรกร หมายถึงการเรียกชื่อศิลปินผู้สร้างสรรค์งานจิตกรรม ประติมากร หมายถึงการเรียกชื่อศิลปินผู้สร้างสรรค์งานประติมากรรมและสถาปนิกหมายถึงการเรียกศิลปินผู้สร้างสรรค์สถาปัต นอกนั้นการสร้างสรรค์งานศิลปะลักษณะอื่น ๆ มักจะเรียกผู้สร้างสรรค์ว่าเป็นศิลปินแทบทั้งสิ้น ศิลปินจะสร้างงานศิลปะขึ้นมาย่อมต้องมีกระบวนการของพฤติกรรมในการสร้างงานศิลปะ ดังนี้

๑. ที่มาของการสร้างสรรค์งานศิลปะ สาเหตุหรือที่มีที่ศิลปินใช้ในการสร้างงานศิลปะแตกต่างกันออกไป สุดแท้แต่ผู้สร้างงานนั้น จะให้ความกระจ่าง เหตุที่สร้างอาจเพราะอยู่ว่างจะได้อะไร อาจสร้างเพราะใจรัก เพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อขายเพื่อสะท้อนสภาพสังคม อาจเพื่อบันทึกสภาพเหตุการณ์หรือความทรงจำที่ประทับใจ หรืออาจเพราะแรงกดดันที่ต้องการ หาทางระบายอารมณ์และเหตุผลอื่น ๆ อันเป็นสาเหตุผลักดันให้สร้างงานนั้น ๆ ออกมาก

๒. แรงบันดาลใจของการสร้างงานศิลปะ พฤติกรรมการแสดงออกของมนุษย์แต่ละครั้งย่อมต้องได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าหรือแรงบันดานใจ ซึ่งแรงบันดาลใจแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ แรงบันดาลใจภายนอก ได้แก่ สรรพสิ่งที่เป็นสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวศิลปิน อันอาจได้แก่คน สัตว์ ทิวทัศน์ สิ่งของ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่สามารถกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจได้ทั้งสิ้นแรงบันดาลใจ

อีกประเภทหนึ่งคือ แรงบันดาลใจ อารมณ์ความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ความเจ็บปวด สภาพจิตสำนักและจิตใต้สำนึก ฯลฯ ที่เกิดขึ้นภายในตัวศิลปินเอง การที่ศิลปินสร้างงานศิลปะแต่ละครั้งย่อมเกิดจากสาเหตุสาเหตุหนึ่งคือ สิ่งเร้าหรือแรงบันดาลใจ จากภายนอกหรือภายใน เพ่อทำให้ผลงานศิลปะที่ออกมามีความแตกต่าง เช่น หากได้รับแรงบันดาลใจจากภายนอกรูปแบบที่ถ่ายทอดอาจจะเป็นลักษณะรูปธรรม แต่ถ้าเป็นแรงบันดาลใจจากสิ่งเร้าภายในที่ถ่ายทอดส่วนมากอาจจะมีลักษณะเป็นนามธรรม และถ้าได้รับแรงบันดาลใจทั้งภายนอกและภายในรูปบแบที่ถ่ายทอดก็อาจเป็นลักษณะกึ่งนามธรรม แต่กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้ไม่ตายตัวเสมอไป

๓. การสร้างงานศิลปะหลังจากได้รับแรงบันดาลใจ เมื่อศิลปินได้รับแรงบันดาลใจทางใดทางหนึ่งแล้วก็จะมีแนวทางในการสร้างงานได้ ๒ แนวทาง คือ แนวทางแรก จากกแรงบันดาลใจภายใน เมื่อเกิดขึ้นแล้ว ศิลปินจะรีบบันทึกแนวคิดนั้นเป็นผลงานศิลปะทันทีหรือเกิดจากการสั่งสมในเรื่องนั้น ๆ มานานจนกระทั่งเกิดจินตนาการและถ่ายทอดจินตนาการนั้นออกมาเป็นผลงานศิลปะ แนวทางที่สองมากจากแรงบันดาลใจภายนอก ศิลปินได้รับแรงบันดาลใจจากสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เช่น ธรรมชาติที่งดงาม ความยากจน ความทารุณโหดร้าย การกดขี่ข่มเหง เหตุการณ์ใดเหคุการณ์หนึ่ง เช่นธรรมชาติที่งดงาม ความยากจน ความทารุณโหดร้าย การกดขี่ข่มเหง เป็นต้น จะเกิดความสะเทือนใจต่อแรงบันดาลใจนั้นก่อให้เกิดความรู้สึกและจินตนาการขึ้นและถ่ายทอดความรู้สุกนั้นออกเป็นผลงานศิลปะ

๔. การสร้างงานศิลปะจากแนวคิดของตนเองนี้ อาจจะเป็นปฏิกิริยาสืบเนื่องจากการได้รับสิ่งเร้าหรือแรงบันดาลใจ แล้วศิลปินเกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า บันดาลใจนั้น ได้ข้อสรุปแนวคิด ความเพลิดเพลิน ความประทับใจ ความโศกเศร้าสะเทือนใจอื่น ๆ ตลอดจนการเกิดทัศนคติที่มีต่อแรงบันดาลใจ เช่น เมื่อศิลปินได้พบกับเหตุการณ์สงครามจะมีความรู้สึกสะเทือนใจในความโหดร้ายทารุณของสงคราม เมื่อจะถ่ายทอดความรู้สึกนี้ ต้องผนวกเพิ่มกับแนวความคิดของตนเข้าไปอีกว่า ความโหดร้ายทารุณนี้เมื่อแสดงออกแล้ว ต้องให้ผู้ดูได้รับรู้อะไรอันเป็นแนวคิด หรือความรู้สึกของตัวศิลปินเอง ได้แก่แนวคิดทีต้องทำสงคราม หรือต้องการเปิดเผยถึงภาพความตายที่คนทั่วไปไม่สามารถพบเห็นได้ เป็นต้น

๕. จุดมุ่งหมายในการสร้างงานศิลปะในการสร้างงานศิลปะแต่ละครั้ง ศิลปินมักจะตั้งจุดประสงค์ในการถ่ายทอดสร้างสรรค์ไว้ทุกครั้ง นอกเหนือจากการให้ผู้ดูชื่นชมความสวยงาม ศิลปะศิลปินย่อมต้องการให้ผู้ดูได้รับรู้เนื้อหาเรื่องราว ความสนุกเพลิดเพลิน ความซาบซึ้ง การรับรู้ในผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้น สุดแต่ศิลปินจะวางจุดมุ่งหมายไว้ซึ่งการรับรู้จุดประสงค์เป้าหมายของศิลปินนี้ ย่อมทำให้สามารถวางแนวทางในการรับรู้ให้สอดคล้องกับการถ่ายทอดสร้างจากสื่อสร้างสรรค์แต่ละชิ้น

๖. สื่อสัญลักษณ์ในการสร้างงานศิลปะ มีรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นรูปธรรม กึ่งนามธรรมและที่เป็นนามธรรม หรือกึ่งนามธรรม ยังพอจับใจความตีความหมายได้ว่าเป็นอะไร หมายถึงอะไรฯลฯ แต่ในกรณีที่รูปแบบเป็นนามธรรม อาจจะยากต่อการคาดเดาหรือตีความ ในการทำความเข้าใจงานศิลปะรูปแบบนี้อาจศึกษาได้จากการอธิบาย การให้ความหมาย การชี้แนะจากตัวศิลปินเอง ซึ่งบางครั้งไม่สามารถหาข้อมูลเหล่านี้ ต้องศึกษาจากสื่อวัสดุ และเทคนิควิธีการ ที่ศิลปินนำมาถ่ายทอดเป็นสื่อสัญลักษณ์แทนรูป เช่น ความรักอาจแสดงออกด้วยสีแดง สีชมพู สีขาว สีม่วง และสีดำ นั่นคือ การใช้สื่อประเภทการสื่อการแสดงออกที่เป็นรูปสัญลักษณ์ ความรักอาจใช้สื่อรูปดอกกุหลาบ รูปหัวใจ รูปกามเทพ สี แสดงออกนี้อาจรวมถึงการเลือกใช้วัสดุและเทคนิควิธีการที่ศิลปินนำมาสร้างงานด้วยการสร้างงานอย่างตรงตามความหมายของสื่อสัญลักษณ์นั้น ย่อมต้องอาศัยการอธิบายชี้แจงของศิลปิน และถ้าไม่ได้รับการชี้แจง ผู้ดูก็อาจใช้ความรู้ทางทฤษฎีศิลปะ และประสบการณ์การรับรู้ของตนมาตีความหมายของงานศิลปะเหล่านั้น

ผลงานศิลปะ ผลงานศิลปะ แต่ละชิ้นเป็นสิ่งที่ศิลปินสร้างสรรค์ขึ้น เพื่อสื่อถึงเนื้อหาเรื่องราว รูปแบบต่าง ๆ ถูกสร้างมาในแนวทางและทฤษฎีการถ่ายทอดที่แตกต่างกัน แต่ก็มีทฤษฎีที่นิยม สามารถจำแนกออกได้ ๓ ทฤษฎี ดังต่อไปนี้

๑. ทฤษฎีนิยมการเลียนแบบ เป็นทฤษฎีการสร้างงานศิลปะที่เหมือนจริงตามที่ตาเห็นจากสิ่งที่มีในธรรมชาติคามความรู้สึกหรือทั้งสองแบบรวมกัน โดยผู้ดูและผู้วิจารณ์งานศิลปะตาทฤษฎีนี้นั้น สามารถตีความได้ โดยอาศัยพื้นฐานประสบการณ์เดิมมาประกอบในการตีความ และประเมินคุณค่าของผลงานว่าเหมือนไม่เหมือนและเข้าใจได้ว่าเป็นภาพอะไร จากประสบการณ์ทางการเห็นมีความสวยงามหรือไม่ มีความชอบหรือไม่ชอบ ฯลฯ จากรูปแบบทีได้รับรู้นั้น รวมทั้งการนำประสบการณ์พื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบนั้น ๆ มาตีความจะทำให้ระลึกถึงเนื้อหาเรื่องราวที่เคยประสบพบเห็นจากรูปแบบ เป็นความหลัง ความฝันใฝ่ ความประทับใจ ความทรงจำ ฯลฯ การระลึกถึงเรื่องราวที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ ให้เกิดความเพลิดเพลินกินใจ หรือเกิดความทุกข์หรือรู้สึกไม่พอใจ นอกจากการทำความเข้าใจกับรูปแบบและเนื้อหาเรื่องราวแล้ว การศึกษาเรื่องวัสดุและเทคนิควิธีการสร้างสรรค์งานศิลปะก็มีความสำคัญเพราะรูปแบบเหมือนจริงตามธรรมชาติมักเน้นความเหมือนจริงของรูปแบบที่ถ่ายทอด เกิดความรู้สึกยอมรับในฝีมือ ทักษะและความชำชองของศิลปินในความสามารถที่ถ่ายทอดด้วยวัสดุและเทคนิควิธีการจนเหมือนจริง

๒. ทฤษฎีนิยมรูปทรง เป็นทฤษฎีการสร้างงานศิลปะที่ใช้ส่วนประกอบมูลฐานของศิลปะ เช่น เส้น รูปร่างรูปทรงมาใช้โดยตรง และอาจจะเป็นลักษณะผสมผสานกันระหว่างรูปแบบธรรมชาติ เช่น เส้น รูปร่าง รูปทรง มาใช้โดยตรง และอาจจะเป็นลักษณะผสมผสานกันระหว่างรูปแบบธรรมชาติ

ที่ถูกลดสกัดตัดทอนกับรูปแบบนึกคิดจินตนาการของศิลปิน โดยผู้วิจารณ์งานศิลปะตามทฤษฎีนี้นั้นพอจะสามารถทำให้ได้รู้ว่าเป็นภาพอะไร ดังนั้นรูปแบบกึ่งนามธรรมจึงมีลักษณะที่แปลกตาต่างไปจากรูปแบบเหมือนกัน ธรรมชาติสิ่งสำคัญที่ต้องใช้ในการวิจารณ์ศิลปะรูปแบบคือต้องใช้จินตนาการเป็นตัวเชื่อมและความเคลื่อนไหวต่อเนื่องเป็นเรื่องราวได้ แสดงเนื้อหาเรื่องราวและความรู้สึกที่ต้องการถ่ายทอดให้ผู้อื่นรับรู้

๓. ทฤษฎีนิยมอารมณ์ เป็นทฤษฎีการสร้างงานศิลปะโดยเน้นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกและอารมณ์เป็นสำคัญ ผลงานที่ปรากฏออกมาจะมีลักษณะที่ไม่สามารถจะระบุได้ว่าเหมือนหรือเป็นภาพอะไร เป็นลักษณะนามธรรม โดยไม่มีรูปแบบธรรมชาติปรากฏให้เห็นอยู่เลย แต่รูปแบบที่ปรากฏให้เห็นนั้นจะเป็นรูปเกิดจากการใช้สื่อ การใช้วัสดุที่สร้างสรรค์ขึ้นด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ จนกระทั่งปรากฏเป็นงานศิลปะ ไม่ใช่รูปแบบดังที่ปรากฏในธรรมชาติ ซึ่งรูปแบบนามธรรมที่ปรากฏนี้จะไม่กระตุ้นเร้าการรับรู้สิ่งต่าง ๆ แต่จะกระตุ้นเร้าให้เกิดเป็นความรู้สึกต่าง ๆ จากการรับรู้มากกว่า ซึ่งตามความรู้การรับรู้อาจได้แก่ความสวยงาม ความน่ากลัว ความสับสน ความเวิ้งว้าง ความเร็ว การเคลื่อนไหว ฯลฯ ความรู้สึกเหล่านี้เป็นนามธรรมทั้งสิ้น คือไม่สามารถอธิบายรูปแบบเป็นนามธรรมที่เกิดขึ้นได้เลย

การรับรู้ ตีความรูปแบบศิลปะแบบนามธรรมนี้ จะต้องไม่นำเอาพื้นฐานประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการรับรู้ในธรรมชาติ มาตั้งความหวังว่าจะพบเห็นรูปแบบธรรมชาติใด ๆ เนื่องจากศิลปะไม่ได้รูปแบบธรรมชาติมาเป็นสื่อถ่ายทอด และจุดหมายของการแสดงออกก็ไม่ต้องกาดรให้ผู้ดูรับรู้รูปธรรมชาติอะไร สิ่งที่ศิลปินต้องการถ่ายทอดก็คือศิลปินพยายามถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ตนเองที่มีต่อเรื่องราวต่าง ๆ แล้วจินตนาการออกเป็นรูปแบบของความรู้สึกนั้น โดยการถ่ายทอดเทคนิควิธีการต่าง ๆ ได้รูปแบบใกล้เคียงกับที่จินตนากาดรไว้ ดังนั้น การวิจารณ์ที่ถูกต้องจึงต้องมาจากรูปแบบที่ปรากฏแล้วพยายามรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของศิลปิน โดยพยายามจินตนาการให้ได้ความรู้สุกในเรื่องราวต่าง ๆ ให้ใกล้เคียงกับที่ศิลปินต้องการรับรู้มากที่สุด มิใช่พยายามดูให้ได้ว่า มันเป็นรูปอะไร[๑๘]

จากการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ นอกจากศึกษาแนวทาง ทฤษฎีการถ่ายทอดดังกล่าว ควรจะต้องตีความหรือทำความเข้าใจในผลงานนั้นในด้านอื่น ๆ อีกดังนี้

๑. ผลงานศิลปะด้านเนื้อหาที่แสดงออกการตีความโดยทำความเข้าใจกับเนื้อหาเรื่องราวจากรูปแบบให้ได้ความรู้ซึ้งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายตามที่ศิลปินต้องการ การตีความแนวทาง

---

[๑๘] วัฒนาพร เขื่อนสุวรรณ, **สุนทรียศาสตร์**, เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ประกอบหลักสูตรรายวิชา ๐๗-๒๑๐-๐๑๕ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตภาคพายัพ จังหวัดเชียงใหม่, ๒๕๔๗.

นี้ ข้อมูลที่แท้จริงก่อนการตีความข้อมูลที่จะได้ คือ ทำไมศิลปินถึงสร้างงานนี้ขึ้นมา โดยได้อะไร มีความรู้สึกอย่างไร มีแนวคิดอย่างไร ตั้งจุดมุ่งหมายต้องการให้ผู้ดูได้รับรู้อะไรจากผู้สร้างขึ้น ใช้รูปแบบหรือสื่อวัสดุแทนความรู้สึกอย่างไร และสื่อที่ใช้มีความหมายอย่างไร ฯลฯ เหล่านี้คือ ข้อมูลในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวของผู้สร้างงานหรือศิลปินนั่นเอง ถ้าผู้ดู มีตัวศิลปินและพฤติกรรมความเข้าใจในผลงานศิลปะที่บันทึกพฤติกรรมการถ่ายทอดของศิลปินแต่ละคน ผู้ดูก็ย่อมเข้าใจตามไปด้วยเช่นกัน

๒. ด้านวัสดุและเทคนิควิธีการที่แสดงออกการทำความเข้าใจในวัสดุและเทคนิควิธีการนี้ จะต้องรูและเข้าใจประเภทของงานศิลปะชิ้นนั้น ๆ ก่อนเป็นงานในประเภทใด จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์หรือสื่อผสม เพราะศิลปกรรมแต่ละประเภทจะใช้วัสดุที่แตกต่างกัน เช่น จิตรกรรมส่วนใหญ่จะใช้วัสดุประเภทสีในการสร้างสรรค์งานและสีที่ใช้ก็มีความแตกต่างกัน เช่น จิตรกรรมส่วนใหญ่จะใช้วัสดุประเภทสีในการสร้างสรรค์งานและสีที่ใช้ก็มีความแตกต่างต่างกันไปตามคุณสมบัติทางกายอีก คือ สีน้ำ สีน้ำมัน สีฝุ่น สีเทียน เป็นต้น ซึ่งสีแต่ละชนิดเมื่อสร้างออกมากเป็นผลงาน ความรู้สึกจากการรับรู้ต่างกันออกไปอีก ส่วนศิลปกรรมประเภทประติมากรรมก็จะใช้วัสดุแปรสภาพได้มาใช้ในการสร้างสรรค์ เช่น ดิน ขี้ผึ้ง ปูนปลาสเตอร์ ไม้ โลหะ หินฯลฯ ส่วนสื่อผสมก็จะใช้สร้างสรรค์หลากหลายชนิด

นอกจากนี้ เทคนิควิธีสร้างงานของศิลปินแต่ละคนจะแตกต่างกันออกไป ตามความคุ้นเคยหรือจัดเจนในการใช้วัสดุหรือเครื่องมือ แม้วัสดุชนิดเดียวกัน แต่การนำมาใช้อาจใช้เทคนิควิธีการเหมือนกันก็ทำให้ได้ผลงานที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไปอีกมากมาย ความแตกต่างของเทคนิควิธีอาจขึ้นอยู่กับการเรียนรู้วิธีใช้จากการถ่ายทอดสั่งสอนสืบต่อกันมา การทดลองตลอดจนค้นคว้าหรือพบวิธีการก็มี ถ้าเป็นเทคนิควิธีที่เรียนรู้ถ่ายทอดสืบต่อกัน ผลงานลักษณะนี้อาจมีปรากฏในสิ่งคุ้นเคยไม่น่าสนใจแต่ถ้าเป็นผลจากการทดลองค้นคว้าเทคนิค หรือบังเอิญค้นพบวิธีการสร้าง จะมีความแปลกตาต่างไปจากที่เคยพบเห็นทั่วไป ผลงานนี้ก็มักได้รับความสนใจมากกว่า

ด้านคุณค่าของผลงานที่แสดงออก ผลงานศิลปกรรมที่ได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นจากศิลปิน ถ้าวิเคราะห์กันถึงคุณค่าในผลงานอย่างแท้จริง ก็อาจแยกการปรากฏคุณค่าได้เป็น ๓ ลักษณะ คือ ๑) คุณค่าที่ปรากฏเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบงานหรือศิลปิน ได้แก่ คุณค่าภายในซึ่งเป็นการสร้างงานเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของศิลปินเองกับคุณค่าภายนอกซึ่งเป็นการสร้างผลงานเพื่อให้เกิดคุณค่าต่อสิ่งต่าง ๆ ๒) ที่มิใช่ค่าที่ปรากฏในผลงานได้แก่คุณค่าทางบวกและคุณค่าทางลบ ที่ได้รับการประเมินด้วยคำว่าสวยงามแปลกตา น่าทึ่งหรือน่าเกลียด เป็นต้น ๓) และคุณค่าที่ปรากฏเกี่ยวข้องกับตัวผู้ดูเองเกิดจากการพิจารณาของผู้ดู ได้แก่ คุณค่าด้านเศรษฐกิจที่ผู้ดูประเมินศิลปะว่ามีประโยชน์ต่อการดำรงตัดสินด้วยคำว่า แพง ถูก มีประโยชน์ หรือผู้ดูอาจประเมินคุณค่าทางด้านจริยศาสตร์ได้

พิจารณาค่าความประพฤติที่ถ่ายอดออกมาเป็นผลงานว่า ดี ถูกต้อง เลว ควร ที่ควร เช่นการพิจารณาผลงานที่มีลักษณะเป็นศิลปะหรืออนาจาร เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้ดูอาจประเมินค่าความคิดเพิ่มตามกฎเกณฑ์ของเหตุผลหรือไม่ โดยการตัดสินด้วยคำว่าสมเหตุสมผลหรือไม่สมเหตุผล ซึ่งเป็นการประเมินคุณค่าทางตรรกะและถ้าผู้ดูประเมินคุณค่าทางสุนทรียะก็จะเป็นการประเมินค่าของวัตถุ ความคิด ความประพฤติ ว่ามีคุณค่าทางด้านอารมณ์มากหรือน้อยเพียงใด ด้วยคำว่า สวยงาม แปลกตา น่าเกลียด เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการประเมินคุณค่าทางด้านอื่นๆ อีก คุณค่าทางใดทางหนึ่งจากชิ้นนั้น ๆ หรืออาจจะมองเห็นคุณค่าหลาย ๆ ทางจากผลงานชิ้นเดียวกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไข สำหรับพิจารณาของตัวผู้ดูเองว่า พิจารณาในแง่มุมใด โดยใช้เงื่อนไขกฎเกณฑ์อะไรเข้ามาประกอบพิจารณา

ด้านกฎเกณฑ์ของการสร้างผลงาน กฎเกณฑ์ทางศิลปะ ได้แก่ กฎเกณฑ์ทางด้านหลักการศิลปะหรือหลักองค์ประกอบศิลปะ ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่ใช้กันเป็นสากล ในการประเมินผลงานศิลปะแต่หลักเกณฑ์ทางศิลปะในแต่ละยุคก็ยังมีข้อปลีกย่อยแตกต่างออกไป ซึ่งผู้ดูจะต้องรู้ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และลัทธิศิลปะประกอบการพิจารณา ประเมินเพื่อเป็นข้อสังเกตว่า ทำไมศิลปกรรมที่เคยเป็นที่ยอมรับในยุคก่อนนั้นดูแลอะไรหรือนิยมยกย่องยอมรับกันตรงไหน เพราะอะไร เป็นต้น แม้มาตรการทางศิลปะยังขึ้นกับเงื่อนไขประกอบอื่น ๆ อีก เช่น กลุ่มสังคม ยุคสมัยและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ นอกจากกฎเกณฑ์ที่เป็นหลักทางวิชาการ มาตรการเฉพาะของแต่ละวงการก็ถูกนำมาใช้ในการประเมินด้วยเช่นกัน เช่น ศิลปะชิ้นหนึ่งนำไปให้พ่อค้าตามร้านขายภาพประเมินจะต่างไปจากการประมินของกลุ่มสะสมภาพหรือกลุ่ม ผู้ประกอบการทางด้านศิลปะด้วยกัน ทั้งนี้เนื่องจากแต่ละวงการย่อมจะมีมาตรการเฉพาะของวงการนั้น ๆ ดังนั้นหากสามารถทำความเข้าใจกับมาตรการของแต่ละวงกาดรได้มากเท่าไร ผู้ดูก็ยิ่งสวามารถเห็นคุณค่าหรือสามารถประเมินค่าของงานนั้นได้หลายทาง มิใช่แต่จะดูว่าสวย ไม่สวย รู้เรื่องหรือแต่เพียงอย่างเดียว

นอกจากมาตรการหรือกฎเกณฑ์ที่กล่าวมา บางครั้งผลงานที่แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์อันเป็นผลมาจากการทดลองค้นคว้าของศิลปิน ซึ่งให้ความแปลกใหม่อาจอยู่นอกเหนือมาตรการใด ๆ ที่กล่าวมา ซึ่งมิอาจนำมาใช้ในการประเมินได้ ด้วยเป็นงานในลักษณะบุกเบิกการประเมินหาคุณค่าจะต้องทำความเข้าใจและเรียนรู้จากลักษณะเฉพาะของงานนั้น ๆ โดยตรง ซึ่งเท่ากับเป็นการสร้างมาตรการใหม่ เมื่อเกิดศิลปกรรมในลักษณะใหม่ขึ้น ตัวอย่างเช่น แต่เดิมมีศิลปกรรมเพียงไม่กี่มาตรการที่จะนำมาประเมินหาคุณค่าก็ใช้หลักเกณฑ์ตามที่เคยใช้กันมา แต่ครั้นเกิดมีศิลปกร คือ ลีลาศ การละคร และภาพยนตร์ กฎเกณฑ์หรือมาตรการที่จะนำมาประเมินหาคุณค่าก็ต้องกำหนดขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมกับลักษณะของงานที่ปรากฏ ซึ่งผลงานที่ปรากฏครั้งแรก ๆ นั้นผู้ประเมินศึกษา

และทำความเข้ากับลักษณะงานก่อนจึงจะสามารถกำหนดเกณฑ์ขึ้นมาเป็นแกนร่วมใช้พิจารณาในเวลาต่อมาได้

ผู้รับรู้งานศิลปะ การที่จะทำความเข้าใจผลงานศิลปะ ผู้รับรู้ศิลปะต้องทำความเข้าใจว่าจากการทีสัมผัสรับรู้กับศิลปกรรมในแต่ละชิ้น ผู้ดูต้องทบทวนพฤติกรรมว่ามีอะไรเปลี่ยนแปลง ทั้งทีและที่เป็นความรู้ความคิด ทางด้านสติปัญญาและอารมณ์ซึ่งแยกออกได้เป็น ๓ แบบดังนี้

๑. ด้านความรู้สึก เป็นความรู้สึกของผู้เสพงานศิลปะจากการที่ได้รับสัมผัสรับรู้กับชิ้นนั้น ๆ ว่า มีความรู้สึกชอบไม่ชอบ ความสวยงาม น่าเกลียด รู้สึกดี หรือไม่ดีอย่างไร อารมณ์เกิดขึ้นเบื้องต้นจากการดูผลงานชิ้นนั้น ๆ และลองค้นหาเหตุผลที่ทำให้เกิดความรู้สึกที่เป็นเช่นนั้นเพราะอะไร การหาเหตุผลของความรู้สึกนี้ อาจได้คำตอบในลักษณะความคิดเห็นหรือทัศนคติ ส่วนตัว หรือคิดเห็นในลักษณะที่เป็นหลักเกณฑ์ ซึ่งเหตุผลนี้สามารถนำมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การรับรู้ในงานศิลปะชิ้นเดียวกันกับผู้อื่นได้

๒. ด้านการรับรู้ งานศิลปะส่วนมากจะมีเรื่องราวหรือเนื้อหาต่าง ๆ ไว้มากมาย อันเป็นการสะท้อนแสดงให้เห็นถึงสภาพอารมณ์ความรู้สึกของศิลปินและสภาพแวดล้อมที่ศิลปินนั้นเกี่ยวข้อง ซึ่งเรื่องราวทั้งที่เป็นภายในและภายนอกของศิลปินนั้นได้รับการกลั่นกรองบันทึกถ่ายทอด ผลงานศิลปะ ดังนั้น เมื่อผู้ดูได้สัมผัสรับรู้กับผลงานแล้วต้องทำความเข้าใจกับตนเองว่าได้เนื้อหาเรื่องราวอะไรจากภาพที่ดูนั้น

๒. ด้านการรับรู้ งานศิลปะส่วนมากจะมีเรื่องราวหรือเนื้อหาต่างๆ ไว้มากมาย อันเป็นการสะท้อนแสดงให้เห็นถึงสภาพอารมณ์ความรู้สึกของศิลปิน และสภาพแวดล้อมที่ศิลปินนั้นเกี่ยวข้อง ซึ่งเรื่องราวทั้งที่เป็นภายในและภายนอกของศิลปินนั้นได้รับการกลั่นกรองบันทึกถ่ายทอดผลงานศิลปะ ดังนั้น เมื่อผู้ดูได้สัมผัสรับรู้กับผลงานแล้วต้องทำความเข้าใจกับตนเองว่าได้เนื้อหาเรื่องราวอะไรจากภาพที่ดูนั้น

๓. ด้านแนวคิด การที่ได้สัมผัสงานศิลปะแล้วเกิดความรู้สึก และเขาใจในเนื้อหาที่ตั้งใจถ่ายทอดออก สิ่งนี้มักจะกระตุ้นเร้าผู้เสพให้เกิดความรู้สุก แนวคิดที่สัมพันธ์ต่อกันเป็นเรื่องราวนั้นอาจจะเป็นแนวคิดใหม่ที่แตกต่างไปจากแนวคิดที่ศิลปินได้สร้างสรรค์มาในผลงาน ความรู้และแนวคิดที่เกิดขึ้นนี้ สามารถนำมาพัฒนาลักษณะนิสัยของตนให้ก้าวหน้าหรืองอกงามหรือไม่ ถ้าหากว่าก่อนและหลังการสัมผัสรับรู้ผลงาน มีระดับความรู้และอารมณ์คงที่ก็แสดงว่า ไม่เปลี่ยนแปลง แต่ถ้าหลังการรับรู้ผลงานระดับของอารมณ์เปลี่ยนไป การสังเกตเรียนรู้และจินตนาการ ตลอดจนความคิดพอกพูนเพิ่มขึ้นแปรค่าเป็นประสบการณ์เพื่อเก็บไว้ใช้ในโอกาสอันควรภายภาคหน้า

๒.๑.๘ กระบวนการการสร้างสรรค์งานศิลปะ

การสร้างสรรค์งานศิลปะมีกระบวนการหรือขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

๑. การรับรู้ คือ การที่มนุษย์ใช้ประสาทสัมผัสด้านต่างๆ รับรู้และชื่นชมในธรรมชาติ สภาพแวดล้อมรอบตัว ได้แก่ การสัมผัสรับรู้ด้วยประสาทตาในการมองเห็นความงามของธรรมชาติ เช่น ภาพดอกบัวที่ชูช่ออยู่เหนือน้ำ ภาพดวงอาทิตย์ยามลับของฟ้า และการสัมผัสด้วยประสาทหูจากเสียงธรรมชาติหรือจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น เสียงนกร้องอันไพเราะและบริสุทธิ์ เสียงน้ำตกกระทบโขดหิน ภาพและเสียงเหล่านั้นเป็นแรงบันดาลใจให้มนุษย์สร้างสรรค์งานศิลปะ เช่น การวาดภาพบันทึกความงามและความรู้สึกจากธรรมชาติ แต่งเพลงหรือบรรเลงดนตรีบรรยายความงามของธรรมชาติหรือเลียนเสียงธรรมชาติ

๒. ประสบการณ์ คือ การที่มนุษย์ผ่านภาวการณ์รับรู้ ได้เห็น ได้ฟังและได้ปฏิบัติด้วยมาแล้วบ่อยครั้งจนสั่งสมเป็นประสบการณ์และความชำนาญ เช่น ศิลปินมีใจรักและชื่นชมความงามของธรรมชาติ โดยเฉพาะดอกไม้นานาพรรณ จึงมักจะเข้าไปสัมผัสชื่นชมกับความงามของธรรมชาติเหล่านั้น และนิยมถ่ายทอดความงามด้วยการวาดภาพ จึงเปิดประสบการณ์และความชำนาญในการวาดภาพธรรมชาติเป็นพิเศษ ศิลปินบางคนมีความเจนจัดในการวาดภาพสีน้ำ ผู้เยนอาจวาดภาพจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

๓. จินตนาการ คือ การคิดสร้างภาพในจิตใจก่อนที่จะสร้างสรรค์ออกมาเป็นผลงานศิลปะโดยมีพื้นฐานมาจากการได้สัมผัสรับรู้ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมจนเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะ การสั่งสมเป็นการสรางประสบการณ์และความชำนาญขยายผลเป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยจินตนาการซึ่งมิใช่เพียงการถ่ายทอดจากประสบการณ์และจากสิ่งที่ตามองเห็นเท่านั้น แต่เป็นการแสดงออกจากภายในสู่ภายนอกสะท้อนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระและหลากหลาย ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับสภาพการรับรู้แรงบันดาลใจและประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์งานที่แตกต่างกัน

กั๊ตเซลและซีซิกเซนไมฮาลยี(Getzts and Cszen Mihalyi) ได้ดำเนินการศึกษาบุคคลผู้สร้างสรรค์ในสาขาทัศนศิลป์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนชั้นปีที่ ๒ และผู้เรียนชั้นปีที่ ๑ จำนวน ๓๒๑ คน ประกอบด้วยเพศหญิง ๑๕๒ คน และเพศชาย ๑๖๙ คน ทั้งหมดกำลังศึกษาอยู่ที่สถาบันศิลปะแห่งชิคาโก(Artnstitute of Chicago) จุดประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาบุคลิกลักษณะของผู้เยนในสาขาศิลปะเปรียบเทียบกับผัที่ไม่อยู่ในสาขาศิลปะ ผลการศึกษาพบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

คุณลักษณะของผู้เรียนสาขาศิลปะ ผู้เรียนส่วนใหญ่มาจากพื้นฐานครอบครัวที่มีความเคร่งในศาสนามากกว่าครึ่งของผู้เรียนเลือกเรียน

วิชาชีพศิลปะอายุระหว่าง ๑๔-๑๙ปี และผู้เรียนเพศหญิงตัดสินใจเลือกอาชีพนี้ก่อนอายุ ๑๐ ปี มากกว่าผู้เป็นเพศชาย เหตุผลในการตัดสินใจเลือก เนื่องจากต้องการค้นพบตนเอง สร้างความรู้ด้วยตนเองทำความเข้าใจบุคคลอื่นได้มากขึ้น และทำความเข้าใจได้ว่าอะไรคือ ความจริงและอะไรคือคามจริง ซึ่งก็คือเลือกเรียนด้วยเหตุผลภายในตัวเอง การค้นพบตัวเองและการแสดงออกของความรู้สึก มากกว่าเหตุผลจากภายนอก

การเริ่มต้นงานในตอนต้น จะเริ่มโดยการฝึกเลียนแบบการ์ตูน เหมือนเด็ก ทั่วๆ ไป มักจะวาดภาพการ์ตูน เหมือนเด็กทั่ว ๆไปมักจะวาดภาพการ์ตูนเมื่อรู้สึกเหงาและโดดเดี่ยว ซึ่งอาจจะมาจากการที่แม่ไปทำงานนอกบ้านหรืออาจจากการเกิดใหม่ของน้อง พวกเข้าค้นพบพรสวรรค์ในตัวเขาและพรสวรรค์นี้ทำให้เขารู้สึกดี ศิลปินชายจะรู้สึกถึงความอบอุ่นและใกล้ชิดเมื่อพูดถึงแม่ จะมีความรู้สึกกลัวมีความรู้สึกกับพ่อ ในด้านของระดับสติปัญญากลุ่มตัวอย่างมีสติปัญญาคล้ายคลึงกับผู้เรียนทั่ว ๆ ไป ที่พวกเขามักทำคะแนนแบบทดสอบที่ต้องการความเร็วได้ไม่ดี ส่วนในด้านการรับรู้ทางมิติ

ความแตกต่างจากผู้เรียนทั่ว ๆไปพบว่า บุคลิกของศิลปิน ศิลปินทั้งเพศชายและเพศหญิงมีลักษณะโดดเดี่ยว สงบเสงี่ยม พินิจพิเคราะห์ตนเอง เคร่งขรึมไม่คล้อยตามค่านิยมทางสังคม นั่นคือ มาตรฐานด้านจริยธรรมและพฤติกรรมมีอิทธิพลที่ส่งผลกระทบต่อพวกเขาน้อยมาก การระลึกรู้ในตัวจนไม่เป็นไป รูปแบบและกฎทั่ว ๆไปมีความเป็นส่วนตัว เอาจริงเอาจัง มีจินตนาการ

นอกจากนี้ ศิลปินยังมีลักษณะที่เหมือนกับผู้สร้างสรรค์โดยทั่ว ๆไป คือ มีลักษณะเพศชายและเพศหญิงในคนเดียวกัน ซึ่งหมายถึง พวกเขามักไม่ค่อยสนใจใสการกระทำของพวกเขา ศิลปินเพศหญิงมักมีลักษณะบุคลิกภาพเป็นเพศชายมากกว่าผู้เยนหญิง ส่วนศิลปินชายมักจะมีบุคลิกภาพทางเพศหญิงมากกว่าผู้เรียนชาย ข้อค้นพบที่น่าสนใจ พบว่า ศิลปินมีบุคลิกภาพที่เปิดต่อสิ่ง ต่าง ๆ ได้มากกว่าผู้อื่น นั่นคือ พวกเขาสามารถที่จะเปิดรับต่อแนวทางในการกระทำใหม่ ๆ และมอบเห็นสิ่งเก่าในแนวทางใหม่ ซึ่งทำให้พวกเขาสามารถมอบเห็นปัญหาที่จะแก้ไข[๑๙]

๒.๑.๙ การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าของงานศิลปะ

---

[๑๙] Gatzels,J.W.and Csikszent Muhalyi} The Vreative:A Longitudinal Study of Problem Finding in Art (New york:Willey and Winston, ๑๙๗๖) pp. ๑๔๘-๑๖๘.

การวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าของงานศิลปะโดยทั่วไปจะพิจารณาจาก ๓ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านความงาม เป็นการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าในด้านทักษะฝีมือ การใช้ทัศนธาตุท ศิลปะ และการจัดองค์ประกอบศิลปะแสดงถึงผลงานความงามของศิลปะได้อย่างเหมาะสม สวยงาม และส่งผลต่อผู้ดูให้เกิดความชื่นชมในสุนทรียภาพ ลักษณะการแสดงออกทางความงามศิลปะจะแตกต่างออกไปตามรูปแบบของยุคสมัย ผู้วิเคราะห์และประเมินคุณค่าจึงต้องศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

๒. ด้านสาระเป็นการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าของผลงานศิลปะแต่ละชิ้นว่า มีลักษณะส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนจุดประสงค์ต่าง ๆทางจิตวิทยาให้สาระอะไรกับผู้ชม ซึ่งอาจเป็นสาระเกี่ยวกับธรรมชาติ สังคม ศาสนา การเมือง ปัญญา ความคิด จินตนาการและความฝัน

๓. ด้านอารมณ์ความรู้สึกเป็นการคิดวิเคราะห์และประเมินคุณค่าในด้านคุณสมบัติที่สารกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกและสื่อความหมายได้อย่างลึกซึ้งของวัสดุซึ่งเป็นผลของการใช้เทคนิคถึงความคิด พลัง ความรู้สึกที่ปรากฏอยู่ในผลงาน

กระบวนวิจารณ์งานศิลปะตามหลักการและวิธีการ

๑. ขั้นระบุข้อมูลของผลงานเป็นข้อมูลรายละเอียดสังเขปเกี่ยวกับประเภทของงาน ชื่อผลงาน ชื่อศิลปิน ขนาด วัสดุ เทคนิค วิธีการ สร้างเมื่อใด ติดตั้งอยู่ที่ไหน รูปแบบการสร้างสรรค์เป็นแบบใด

๒. ขั้นตอนของการพรรณนาผลงาน เป็นการบรรทุกข้อมูลจากการมองเห็นภาพผลงานในขั้นต้นว่า เป็นภาพอะไร เช่น ภาพคน ภาคสัตว์ ภาพทิวทัศน์ ภาพหุ่นนิ่ง เป็นต้น มีเทคนิคการสร้างสรรค์

๓. ขั้นวิเคราะห์ เป็นการดูลักษณะภาพรวมของผลงานว่าอยู่ในประเภทใด พิจารณารูปแบบการถ่ายทอดเป็นแบบใด จำแนก ทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลปะออกจากภาพรวมเป็นส่วนย่อยให้เห็นว่า มีหลักการจัดภาพที่กลมกลืนหรือขัดแย้งอย่างไร

๔. ขั้นตีความ เป็นการค้นหาความหายของผลงานของศิลปินหรือผู้สร้างสรรค์ต้องการที่จะให้ผู้ชมผลงานได้รับรู้เกี่ยวกับอะไร เช่น สภาพปัญหาในชุมชน สังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๕. ขั้นประเมินผล เป็นการประเมินคุณค่าของผลงานศิลปะชิ้นนั้นจากการพิจารณาทุกข้อในเบื้องต้น สรุปให้เห็นข้อดีและข้อด้อยในด้านเนื้อหาและเรื่องราว หลักทัศนธาตุและหลักการจัดองค์ประกอบศิลปะ ทักษะ ฝีมือ และการถ่ายทอดความงาม เพื่อการพัฒนาหรือตัดสินผลงานชิ้นนั้น[๒๐]

๒.๑.๑๐ พฤติกรรมของผู้บริโภคงานศิลปะ

พฤติกรรมผู้บริโภคมีผลกระทบโดยตรงต่อความเจริญเติบโตของธุรกิจจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ธุรกิจจะต้องทำความเข้าใจในพฤติกรรมของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายของตน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดการดำเนินธุรกิจที่ตอบสนองความต้องกรของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย และบรรลุเป้าหมาย

ธุรกิจการดำเนินการกิจการ ธุรกิจศิลปะก็มี เป็นปัจจัยสำคัญของการดำเนินธุรกิจผู้บริโภค ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายของธุรกิจที่นำเสนอผลิตภัณฑ์ประเภทงานศิลปะ อาจจะเป็นไปได้หลายกลุ่ม เช่น หาผลงานศิลปะที่สามารถนำไปติดตั้งหรือตกแต่งสถานที่ได้ง่าย อาทิ จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพสื่อผสม กลุ่มเป้าหมายก็อาจเป็นทั้งเด็กและผู้ใหญ่ที่รักงานศิลปะซึ่งจะสัมผัสกับผลงาน การเดินชมในสถานที่ที่จัดแสดงหรืออาจเป็นกลุ่มเป้าหมายที่รักงานศิลปะโดยซื้อผลงานเพื่อเก็บด้วยความชอบส่วนตัวหรือเป็นกลุ่มผู้สะสมผลงานศิลปะด้วยการซื้อขายแบกเปลี่ยน โดยมีเป้าหมายไว้เก็งกำไร นอกจากนี้ยังรวมถึงกลุ่มคนที่สามารถแสดงฐานะทางสังคมและการเงินโดยการซื้อผลงานศิลปะไปตกแต่งบ้านหรืออาคารสำนักงานเพื่อให้การสนับสนุนผู้สร้างผลงานและเป็นการทำตามรสนิยมของตน[๒๑]

สรุปได้ว่า กิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจความสามารถและสอดคล้องกับหลักพัฒนาของผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง กิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะนี้ไม่เพียงแต่การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและตา แต่ยังเป็นการส่งเสริมความคิดอิสระจินตนาการ ความรู้สึกที่ได้สัมผัสจริง ฝึกการรู้จักทำงานด้วยตนเองและฝึกการแสดงออกสร้างสรรค์ทั้งความคิด การกระทำโดยอาศัยองค์ประกอบศิลปะซึ่งเป็นส่วนประกอบที่ทำให้งานศิลปะตลอดจนการออกแบบสร้างสรรค์ทุกประเภทล้วนมีความสำคัญต่องานศิลปะทั้งสิ้น ประกอบด้วย ผู้สร้างงานศิลปะ ศิลปะ และผู้รับรู้งานศิลปะ ซึ่งหมายถึงผู้ชมรวมถึงผู้ที่ใช้ประโยชน์กับงานศิลปะ นำเสนอองค์ประกอบศิลป์ซึ่งเป็นหลักสำคัญสำหรับผู้สร้างสรรค์และผู้ศึกษางานศิลปะเนื่องจากผล ศิลปะล้วน

---

[๒๐] Cheeranan,**การวิเคราะห์วิจารณ์งานศิลปะ**,๒๐๑๑, [Online],Available from:http://cheeranan.exteen.com/๒๐๐๗๑๒๑๖/entry [๒๕ February ๒๐๒๔].

[๒๑] สกนธ์ ภู่งามดี, **ธุรกิจศิลปะ**, (กรุงเทพมหานคร: เอเชียแปซิฟิค ออฟเซ็ท, ๒๕๔๗) หน้า ๑๑๐.

มีคุณค่าอยู่ ๒ ประการ คือ คุณค่าทางด้านรูปทรงและคุณค่าทางด้านเรื่องราว คุณค่าทางด้านรูปทรงเกิดจากการนำเอาองค์ประกบต่าง ๆ ของศิลปะ ได้แก่ เส้น สี แสงและเงา รูปร่าง รูปทรง พื้นผิวฯลฯ และหลักสำคัญของการออกแบบเพื่อนำมาจัดวางสร้างงานศิลปะให้เกิดความงดงามน่าสนใจตามที่ศิลปินต้องการ ๙ ประการ คือ เอกภาพ ดุลยภาพ สัดส่วน ความกลมกลืน ความขัดแย้ง จังหวัด การทำซ้ำ การลดหลั่นและทิศทาง

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับศิลปะในพื้นที่สาธารณะ

๒.๒.๑ พื้นที่สาธารณะ

การใช้พื้นที่สาธารณะ คือ การใช้ในเชิง “พื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรม”(Social and Culture Space) ซึ่งได้ขยายพื้นที่ครอบคลุมไปถึงนัยยะต่อความสัมพันธ์เชิงอำนาจและการต่อต้านที่มีการปฏิสัมพันธ์กันในสังคมที่พื้นที่สาธารณะกลายเป็นเวทีต่อสู้ โต้เพียงต่อรองและช่วงชิงความหมายผ่านการสรางผลงานศิลปะข้างถนน สารรถสรุปได้เป็น ๕ ด้าน ภายในการพื้นที่สาธารณะใช้เชิงพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ การท้าทายกฎหมาย การต่อสู้ ประชันฝีมือ การต่อรองทางอำนาจ การกระตุ้นเตือนมวลชนและต่อต้านการบริโภคนิยม และเหตุการณ์สำคัญในสังคม[๒๒]

แนวคิดเกี่ยวกับศิลปะในพื้นที่สาธารณะ อยู่ภายใต้การสถาปนาอุดมการณ์นำ (Hegemany)ของ แอนโตนิโอ กรัมส์ชี ใช้คำว่า “วัฒนธรรมประชาชน”(Popular culture)

ในช่วงทศวรรษ ๑๙๗๐ เพื่อวิเคราะห์ประเด็นต่างๆที่พิจารณาว่า วัฒนธรรมประชาชนเป็นวัฒนธรรมของชนชั้นล่าง มีลักษณะทางวัฒนธรรมที่ไม่ได้เป็นผลิตผลของระบบทุนนิยมเท่านั้น แต่ได้ชี้ให้เห็นถึงการสอดแทรกทางอุดมการณ์ภายในขั้นตอนและการนำเสนอความหมายทางวัฒนธรรมก่อให้เกิดการเปิดกว้างในการบรรจงสร้างลักษณะของความเป็นพลเมือง (ซึ่งมิได้จำกัดความหมายเพียงพลเมืองของรัฐเท่านั้น)ที่ทุกคนสามารถเป็นหรือแสดงออกและเข้าใจต่อความเป็นพลเมืองในลักษณะนี้ ผ่านเรื่อง สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ศักดิ์ศรีและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งทั้งหมดนี้รับรองค่านิยมพื้นฐานในเครื่องประชาธิปไตยที่ต่างคนต่างออกแบบการใช้ชีวิตของตนเองได้ ดังนั้นพวกเขาจึงสามารถเลือกแบบแผนการดำเนินชีวิตที่แต่ละคนต้องการได้ โดยมีความเป็นตัวตนหรือองค์ประธาน (Suvject)ของตนเองแล้วย่อมลงมาสู่ระดับการดำเนินชีวิต โลกทัศน์ การเสพคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรม หรือแม้กระทั่งความเป็นสมัยนิยมของการเกิดความรู้สุกร่วมกับการเชื่อมโยงเข้ากับพลเมืองเชิงวัฒนธรรม ก่อให้เกิดคุณูปการทางสังคม ดังต่อไปนี้ การย่อยสลายเขตแดนระหว่าง

---

[๒๒] ไชยสิทธิ ชาญอาวุธ และพัชราภา เอื้ออมรวนิช, **การศึกษาคุณค่าด้านอัตลักษณ์ของศิลปะข้างถนนเพื่อการสร้างมูลค่าสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. ๒๕๕๔) หน้า ๒๑๓.

ปริมณฑลสาธารณะและปริมณฑลส่วนตัวซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกคนต่างไม่แยกความเป็นสาธารณะออกจากความเป็นส่วนตัวผ่านพื้นที่สาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องแต่งกายบุคลิกภาพทางเพศหรือเชื้อชาติไปจนถึงอารมณ์ร่วมต่อบุคคลและสังคม[๒๓]

คำนิยมของศิลปะสาธารณะ(Public art) ตามที่ยอร์คเชียร์กล่าวคือ แนวคิด [IDEA]ในการผลิตและสร้างสรรค์งานศิลปะในพื้นที่สาธารณะ ที่สามารถแสดงถึงการทำงานร่วมกันหรือการมีส่วนร่วม โดยครอบคลุมการแสดงออกทางศิลปะที่มีความหลากหลายของความรู้ วิธีการและวัสดุและงานฝีมือ ซึ่งอาจจะคงอยู่ถาวรหรือเป็นเพียงแค่การแสดงงานศิลปะชั่วคราว ประชา สุวีรานนท์กล่าวว่า “หัวใจของงานออกแบบศิลปะต้องมีพันธสัญญาระหว่างไตรภาคี ได้แก่ ศิลปิน ลูกค้าหรือค่าจ้าง และสาธารณชน ซึ่งหมายถึงกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ดู” ความหมายของคำว่า “พื้นที่สาธารณะ”นั่นอาจหมายถึงคุณค่าหรือความเป็นศิลปะที่เป็นผลต่อเนื่องมาจากการแสดงตัวตนหรือเนื้อหาสาระของศิลปะออกไปสู่พื้นที่สาธารณะ ซึ่งนั่นจะทำให้ศิลปะมีตัวตนที่สมบูรณ์ขึ้น เพราะสามารถทำให้ศิลปะได้ทำหน้าที่อย่างครบถ้วน คือ การได้ถูกถ่ายทอดสาระเนื้อหาออกไปสู่การรับรู้ของสาธารณชนหรือสังคม

วิจิตร อภิชาตเกรียงไกร กล่าวว่า งานศิลปะของศิลปินที่ทำงานสายงานศิลปะด้านจิตรกรรมหรือประติมากรรม ซึ่งเป็นงานฝีมือควรมีการทำงานในลักษณะ”ศิลปะสาธารณะ”ให้มากขึ้น “ศิลปะสาธารณะ”มีคำจำกัดความสั้น ๆ ว่า “ศิลปะในแนวคิดนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะอาจจะเป็นสาธารณชนหรือพื้นที่สาธารณะ ยกตัวอย่าง ถ้าเราทำงานศิลปะส่วนตัวแล้วไปตั้งในพื้นที่สาธารณะ บางทีชาวบ้านไม่รู้เรื่อง ไม่ได้ประโยชน์..เคยเห็นไหมบางที่มีรูปทรงอะไรก็ไม่รู้ไปตั้ง ๔ แยก ศิลปินก็ดีใจที่มีงานแสดง แต่ชาวบ้านแถวนั้นไม่รู้เรื่อง สาเหตุที่เขาไม่รู้เรื่องคือไม่เข้ากับสิ่งแวดล้อม ไม่ได้ประโยชน์ นอกจากเป็นที่กลับรถ...เพราะฉะนั้น เข้าใจง่าย ๆ คือ เมื่อไม่มีประโยชน์ เมื่อไม่สวยงาม เมื่อศิลปะไม่ได้ทำงานอะไรเลย ก็ไม่ควรเอามาตั้งไว้ เพราะไม่เป็นศิลปะสาธารณะ แต่โดยประวัติศาสตร์ศิลปะสาธารณะ เขาใช้ตกแต่งสถานที่เหมือนที่เราไปดูอาคารโบราณมีรูปเทพเจ้า รูปพระเจ้า ตกแต่งประกอบอาคารหรือถนนต่าง ๆ เพื่อลดความแข็งที่อของสถาปัตยกรรมไม่ให้น่าเบื่อ ซึ่งศิลปะสาธารณะนั้นก็อาจจะเผยแพร่แนวคิดทางศาสนาแฝงไปด้วย...” หรือในประเด็นเหตุการณ์สำคัญในสังคม (Important Social Circumstance) กลุ่มศิลปินข้างถนน ยังมีการใช้พื้นที่สาธารณะมีส่วนร่วมในโอกาสสำคัญที่เป็นวาระพิเศษที่เกิดขึ้นในบริบทสังคมไทยและสากล เช่น ในประเพณีวันต่าง ๆ ผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะข้างถนน เช่น วันสงกรานต์ วันคริสต์มาส จนไปถึงการให้ความเคารพต่อพระเจ้าแผ่นดิน

---

[๒๓] เกษม เพ็ญภินันท์, **ความโกลาหลของวัฒนธรรมศึกษา;ยกเครื่องเรื่องวัฒนธรรมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์กรมหาชน), หน้า ๘๓-๘๔.

ในงานวิจัยของ ไชยสิทธิ์ ชาญอาวุธ และพัชราภา เอื้ออมรวนิช ได้อ้างถึงพื้นที่สาธารณะ[๒๔] ที่มีความสอดคล้องกับงานของเกษม เพ็ญภินันท์ ที่กล่าวถึงทัศนะของ เจอร์เก้น ฮาเบอร์มาส (Jurgen Habermas)ในหนังสือ The Structural transformation of the Public Sphere ไว้ว่าปริมณฑลสาธารณะนั้นไม่ได้ถูกจำกัดความหมายอยู่กับพื้นที่ในเชิงกายภาพเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงพื้นที่ทางสังคมที่ตนเองอยู่ในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งซึ่งมีสิทธิเท่าเทียมกันในสังคม ผ่านปริมณฑลสาธารณะ เพื่อที่จะต้องการใช้เหตุผล(Rationality) แสดงออกทางอำนาจ(Power)มาตั้งคำถาม ท้าทายผู้ถืออำนาจ ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ทหารตำรวจ ธุรกิจอุปโภคบริโภคยักษ์ใหญ่ที่ครองตลอดไปจนถึงอำนาจรัฐ ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในพื้นที่สาธารณะของปัจเจกและกลุ่มนี้เอง[๒๕] มีความสอดคล้องกับHebdige(๑๙๙๘) ในเรื่องวัฒนธรรมย่อย(Sub Cultuere) ที่การรวมกลุ่มของกลุ่มที่มีความเฉพาะ และแสดงออกซึ่งการสื่อสารผ่านรูปแบบเฉพาะของตนในสไตล์ที่ไม่ต่างไปมากจากมวลชน ซึ่งเป็นวิถีทางเดียวที่จะฟื้นฟู ความมีชีวิตชีวาในโลกแห่งความเป็นจริง (Lifeworld) ให้มวลชนรู้จักตื่นคิดผ่านปฏิบัติการของการสื่อสาร (Communication Action) คือศิลปินข้างถนนต้องการบอกกล่าวให้ผู้ผ่านพบผลงานของตนเองบังเกิดความเข้าใจในข้อความหรือเนื้อหาบางอย่าง (Cognition communication) แต่ทั้งนี้ปัจจัยในการส่อสารนั้นเป็นไปทางเดียว คือ ตัวศิลปินได้สร้างผลงานทิ้งไว้ตามตึกร้าง ข้างถนน สมบัติสาธารณะของรัฐ รอการมาพบเจอของผู้สัญจร ซึ่งล้วนแล้วจะตีความตามพื้นความรู้และประสบการณ์ของผู้พบเห็น เป็นการรับสารแบบปลายเปิดที่ไม่มีคำตอบหรือเฉลยที่ชัดเจน เนื่องจากเจ้าของผลงานไม่ได้นำเสนอหรือบอกเล่าแนวคิดของการทำงาน แต่ศิลปินข้างถนนในฐานะผู้ส่งสารก็คาดหวังให้ผู้ผ่านไปมาได้รับรู้ แต่ไม่ได้คาดหวังในการตีความหมายตรงกันร้อยเปอร์เซ็นต์ (Interaction Communication) ทั้งนี้การแสดงออกบนพื้นที่สาธารณะของศิลปินข้างถนนผ่านรูปร่างรูปทรง สีสัน แสงเงา โดยปัจเจกบุคคลหรือการรวมกลุ่มเพื่อบอกกล่าวข่าวสารกับมวลชน ยังคงถูกนำเสนอจากอารมณ์ภายในที่ต้องการแสดงออกทางความรู้สึกออกมาให้ผู้รับสารได้รับรู้(Expressive Communication) การแสดงออกดังกล่าว ได้เน้นย้ำถึงความเป็นพลเมืองที่มีอิสรภาพเสรี ไม่ตกอยู่ภายใต้การชักจูงของนายทุนภายใต้ระบบทุนนิยม เป็นการแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ในการใช้ศิลปะในฐานะความเป็นพลเมืองที่แตกต่างในฐานะ “พลเมือง”[๒๖]

---

[๒๔] ไชยสิทธิ ชาญอาวุธ และพัชราภา เอื้ออมรวนิช, **การศึกษาคุณค่าด้านอัตลักษณ์ของศิลปะข้างถนนเพื่อการสร้างมูลค่าสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์**, หน้า ๒๐๙-๒๑๕.

[๒๕] เกษม เพ็ญภินันท์, **ความโกลาหลของวัฒนธรรมศึกษา: ยกเครื่องเรื่องวัฒนธรรมศึกษา**, หน้า ๔๔-๔๕.

[๒๖] รัตนา โตสกุล, **มโนทัศน์เรื่องอำนาจ**, (กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๔๘), หน้า ๕๐-๕๑.

เดชดิลก ลิ้มวิรัตน์ กล่าวว่า สตรีทอาร์ต(Streert Art) คือศิลปะรูปแบบหนึ่งที่สร้างสรรค์ผลงานในพื้นที่สาธารณะแสดงออกโดยนำเอาศิลปะนั้น ออกจากพิพิธภัณฑ์หรือหอศิลป์ เพื่อลดการแบ่งแยกศิลปะชั้นสูง(High Art)กับศิลปะระดับล่าง(Low Art)ออกจากกันเพื่อให้กลุ่มคนในสังคมทั่วไปได้รับรู้และเข้าถึงผลงานของศิลปินได้ง่ายโดยไม่ต้องเข้าไปพิพิธภัณฑ์หรือหอศิลป์ โดยมีจุดเริ่มต้นมาจากการเรียกร้องสิทธิหรือการระบายบางสิ่งบางอย่างที่เก็บกดภายในตัวผู้สร้างสรรค์ ซึ่งถือเป็นศิลปะที่เสมือนการสะท้อนสภาวะภายในสังคมในรูปแบบหนึ่ง เนื่องด้วยเนื้อหาส่วนมากจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิต ความเป็นอยู่ และปัญหาภายในสังคม[๒๗]

จากการแสดงออกของศิลปะข้างถนนบนพื้นที่สาธารณะได้มีการแยกการอภิปรายได้เป็น ๒ ลักษณะ ข้อแรกคือ การอธิบายการใช้พื้นที่สาธารณะในเชิงภูมิศาสตร์(PASSIVE GEOGRAPHY) เป็นการอธิบายถึงพื้นที่ในเชิงกายภาพที่ศิลปินข้างถนนเลือกในการที่จะขีดเขียนหรือพ่นในสถานที่หรือวัตถุที่เป็นสาธารณะสมบัติของชุมชนเมือง ได้แก่ กำแพงสวนสาธารณะ ป้ายรถโดยสารประจำทางสะพานลอย ป้ายจราจร ป้ายบอกชื่อสถานที่ ตู้โทรศัพท์ ตู้เก็บสายไฟ และรั้วสังกะสี เป็นต้น เนื่องจากเป็นจุดที่อยู่บนถนนสาธารณะมีคนผ่านไปผ่านมาเป็นประจำ สามารถมองเห็นผลงานของตนได้อย่างชัดเจน เอแนะนำตนเองให้เป็นที่รู้จักกับศิลปินข้างถนนคนอื่น ๆ และคนใน เนื่องจากไม่ถูกจำกัดเรื่องขนาดของพื้นที่และเวลาในการสร้างสรรค์ผลงาน อีกทั้งความถาวรของงานที่จะอยู่บนกำแพงในพื้นที่นั้น ๆ และขึ้นอยู่กับความต้องการของพื้นที่ด้วย เช่น ศูนย์บริการระยนต์ร้าง ร้างอาหารร้าง ปั๊มน้ำมันร้าง นอกจากนี้การวางแผนที่จะสร้างสรรค์งานของตนลงไปนั้น ศิลปินข้างถนนได้คำนึงถึงบริบทของพื้นที่เป็นสำคัญ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการสร้างสรรค์งานในการสะท้อนด้านอัตลักษณ์และเนื้อหาของตนออกมา ณ พื้นที่ตรงนั้นซึ่งมีผลต่อการปรับแต่งรูปแบบร่างในแบบฉับพลัน แสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่นในการสร้างสรรค์ผลงาน รวมถึงเทคนิคในตอนนั้นเพื่อให้งานมีความสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ กลมกลืน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพื้นที่

ไชยสิทธิ ชาญอาวุธ กล่าวว่า ศิลปะที่แสดงบนกำแพงในพื้นที่สาธารณะได้แทรกซึมและแทรกแซงกระทบชีวิตผู้คนทั้งในพื้นที่เมืองและชนบทที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะการปฏิวัติของเทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคมยุคใหม่ เช่น โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ อินเตอร์เน็ต เป็นต้น ผ่านวัฒนธรรมประชานิยม(POPULAR CULTURE) จึงมีลักษณะของการเป็นวัฒนธรรมลูกผสม(HYBRIDITY) ทั้งในด้านวัฒนธรรม เทคโนโลยี เนื้อหา สุนทรียะ การเมือง จึงถือว่าเป็นวัฒนธรรมข้ามพรมแดนที่ได้มีแหล่งกำเนิดจากทีเดียวที่ดำรงอยู่กับคนไทยในสังคม ซึ่งได้ทำหน้าที่

---

[๒๗] เดชดิลก ลิ้มวิรัตน์, **สตรีทอาร์ตสะท้อนสังคมวัตถุนิยม**, (กรุงเทพมหานคร: คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ,๒๕๕๖), หน้า ๕๖.

บันทึกเหตุการณ์ทีสำคัญทางสังคมไว้อย่างตรงไปตรงมาในจริตของคนทั่วไป ชาวบ้าน ช่างฝีมือไม่มีการปรุงแต่งหัวข้อข่าวให้น่าสนใจเกินจริงแต่อย่างใด แต่กลับสามารถเข้าถึงประชาชนได้เร็วยอมรับง่าย เสพง่ายกว่าศิลปะประเภทอื่นที่จะต้องใช้พื้นฐานทางกายภาพและความคิด สมาธิในการที่พยายามที่จะเข้าใจในตัวงานศิลปะ จึงเป็นประโยชน์ในการพัฒนาศิลปะแขนงอื่นๆ ให้สามารถเข้าถึงประชาชนได้ง่ายขึ้นในการสื่อสารกระจายข้อมูลไปสู่วงกว้าง ในเหตุการณ์สำคัญในสังคมที่กล่าวถึงกันอยู่ ในยุคที่สื่อในสังคมปัจจุบันซึ่งเต็มไปด้วยการแข่งขัน และแย่งชิงพื้นที่ทางความคิดความทรงจำเพื่อสร้างการยอมรับและไว้ใจจากผู้บริโภคในสังคมปัจจุบัน[๒๘]

ดังนั้น การให้การศึกษาแก่นักเรียนศิลปะจึงจำเป็นต้องให้เข้าใจ “ศิลปะสาธารณะ” เพราะพื้นที่ยืนของงานศิลปะค่อย ๆ หายไปจากสังคม เพราสังคมปัจจุบันต้องการความสุนทรีย์ในการเสพผลงานที่มากกว่าศิลปะอย่างเดียว ดังที่ กาญจนา แก้วเทพและสมสุข หินวิมาน กล่าวไว้ว่า ความเป็น”ชีวิตประจำวัน”(DAILY LIFE)ซึ่งสนใจในเรื่องชีวิตประจำวันที่เป็นแบบธรรมดา ๆ ที่เขาใช้ชีวิตอยู่จริง ๆ การศึกษาชีวิตประจำวันที่แสนจะธรรมดาของผู้คนเหล่านั้น รวมทั้งดูวิธีการใช้ชีวิตของพวกเขาที่สัมพันธ์กับสิ่งของที่ดูธรรมดา ๆ ต่าง ๆ เช่น สิ่งที่พวกเขาพบเจอบนท้องถนน ศิลปะที่ชม เสื้อผ้าที่สวมใส่ สิ่งของอุปกรณ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ละครหรือภาพยนตร์ที่ชม ดนตรีที่กลุ่มคนพวกนั้นชอบฟัง การเก็บของสะสมต่าง ๆ ฯลฯ จากสิ่งที่ดูเป็นธรรมดาเหล่านี้ หากพลิกดูข้างในก็จะมองเห็นโครงร่างของวัฒนธรรม และสังคมสมัยใหม่ของวิถีชีวิตในรูปแบบนั้น ๆ เบ็นจามิน เห็นว่าวัฒนธรรมการบริโภคของระบบทุนนิยมนั้นได้เข้ามาเกี่ยวข้อในเรื่องของแฟชั่น การขยายตัวของรูปแบบการใช้ชีวิต (Lifestyle) การสื่อสารโดยมีวัฒนธรรมมวลชน/วัฒนธรรมสมัยนิยม(Mass/Popular Culture)เป็นตัวจักรสำคัญ[๒๙]

๒.๒.๒ ศิลปะข้างถนน(Street Art)

ศิลปะข้างถนน(STREET ART)เป็นกลุ่มศิลปะที่เป็นวัฒนธรรมย่อยอีกประเภทหนึ่งซึ่งมีรูปแบบวิถีที่แตกต่างออกไปจากศิลปะประเภทอื่น ๆ ในการสร้างสรรค์งานศิลปะบนพื้นที่สาธารณะอย่างมีความหมาย ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออก สำนึก รสนิยม ความสัมพันธ์ ระบบค่านิยม และความ

---

[๒๘] ไชยสิทธิ์ ชาญอาวุธ, **“ศิลปะข้างถนนการแสดงออกบนพื้นที่สาธารณะ:ต่อเหตุการณ์สำคัญในสังคม”**, วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, (ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๐): ๑๒๔-๑๓๕.

[๒๙] กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, **สายธาราแห่งนักคิด ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองและสื่อสารการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์,๒๕๕๑), หน้า ๒๘๙-๒๙๑.

เชื่อรวมไปถึงรูปแบบการดำเนินชีวิต[๓๐]และถูกจัดไว้ในมรดกทางวัฒธรรม(Culture Heritage) ตามที่ UNCTAD (United Nation Conference on Trade and Development)ได้จัดประเภทมรดกทางวัฒนธรรมในด้านงานศิลปะ(Cisual Art)[๓๑]ศิลปะข้างถนนมีต้นเค้ามาจากศิลปะในแบบกราฟฟิตี (Graffiti)

คำว่า กราฟฟิตี (GRAFFITI)หมายถึง ภาพวาดที่เกิดจากการขีดเขียนหรือการขูดขีดไปบนผนัง เป็นศัพท์ที่มาจากภาษากรีก คือคำว่า GRALHEIM ที่แปลว่า “การเขียน” และคำว่า กราฟฟิตี โดยตัวของมันเองเป็นคำพหูพจน์ของกำว่า “GRAFFITO” ในภาษาอิตาเลียน [๓๒] ความเป็นมาในช่วงก่อนประวัติศาสตร์ มนุษย์ถ้าได้รู้จักวิธีการขีดเขียนลงบนผนังถ้ำมันเป็นการสะท้อนถึงความต้องการของมนุษย์ในการสื่อสารและพิธีกรรม หรือเป็นเครื่องบันทึกความทรงจำบอกเล่าเหตุการณ์สำคัญ ๆ ผ่านช่วงเวลามาหลายยุคสมัย สำหรับกราฟฟิตีเป็นตัวแทนในการแสดงออกเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ในการติดต่อสื่อสารอีกรูปแบบหนึ่ง ถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารบริเวณข้างถนน ผนังกำแพงหรือสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในช่วงแรกศิลปะข้างถนนถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายในเชิงสัญญลักษณะ หรือสัญศาสตร์ (SEMIOTICS)ซึ่งเข้าใจโดยทั่วกันในกลุ่มเล็ก ๆ ต่อมาได้พัฒนาการตามยุคสมัยควบคู่ไปกับดนตรี นอกจากนั้นยังมีในเรื่องแฟชั่นเครื่องต่างกาย อาหาร เพื่อแสดงความเป็นอยู่ข้างถนนของชนชั้นล่างได้มีการพัฒนาการตามยุคสมัยผสมผสานกับแนวดนตรีที่หลากหลายจนเป้นความบิดเบี้ยวจากขนบดั้งเดิมจนถึงปัจจุบัน และมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไปตามยุคสมัยและได้แผ่ขยายอิทธิพลแทรกซึมเข้าสู่กลุ่มวัยรุ่นทั่วโลก[๓๓] จนในทุกวันนี้ศิลปะข้างถนน ได้กลายเป็นรูปแบบหนึ่งของศิลปะและสามารถจัดนิทรรศการแสดงคุณค่า เทียบเท่าได้กับผลงานศิลปกรรมชั้นสูงในแกลลอรี่หรือพิพิธภัณฑ์ นอกจากนี้บนโลกอินเตอร์เนท กลุ่มกราฟฟิติรุ่นใหม่ทั่วโลกยังสามารถติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลมุมมองและทัศนคติ รวมถึงซื้อขายและส่งภาพออนไลน์ผ่านเว็ปไซต์ชื่อดังอย่าง American On Lineนอกจากนี้ กราฟฟิตี้ยังถูกสร้างสรรค์จากคอมพิวเตอร์ผ่านอุปกรณ์เมาส์

---

[๓๐] ไชยสิทธิ์ ชาญอาวุธ และพัชราภา เอื้ออมรวนิช, **การศึกษาคุณค่าด้านอัตลักษณะของศิลปะข้างถนนเพื่อการสร้างมูลค่าสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์**, หน้า ๔.

[๓๑] เสาวรภย์ กุสุมา ณ อยุธยา, Creative Wconomy **ทางเลือกใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจไทย**, http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/jan_mar_๑๐/pdf/๒๓-๒๘.pdf, [ตุลาคม ๒๕๕๖].

[๓๒] Nichplas Ganz,Graffiti wotd street art from five continents, (Singapore:C.S. Graphec,๒๐๐๔), p ๔.

[๓๓] Griswold W.**Cultures and Societies in a Changing World**, (Thousand Oaks,CA:Pine Forge Press, ๒๐๐๔), pp ๙๓-๙๕.

และโปรแกรม แทนกระป๋องสีเสปรย์แบบเดิม งานกราฟฟิตี้ในโลกของอินเตอร์เน็ต ได้รับการเรียกขานว่า “Art Crimes”ทั้งหมดนี้เปลี่ยนแปลงไปมากหลังจากสี่สิบปีผ่านไป กราฟฟิติก้าวออกจากมุมมืดจากการแสดงออกของตัวตนของผู้ถูกกดดัน การถูกกดขี่ ความไม่เสมอภาคกลายไปเป็นแฟชั่นและส่วนหนึ่งของธุรกิจโฆษณาระดับโลก

จุดเริ่มต้นของกราฟฟิตีถือเป็นวัฒนธรรมนอกกระแสที่เปรียบได้กับสัญลักษณ์ของความเป็นขบถ ราวกับว่ามันก่อให้เกิดความรู้สึกซาบซ่าน เป็นสุข เมื่อยามที่ศิลปินกราฟฟิตีได้ท้าทายต่ออำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐที่พยายามกีดกันกำจัดให้กราฟฟิตีหมดไป[๓๔] จากการถือกำเนิดขึ้นในทวีปยุโรปของกลุ่มชนชั้นแรงงาน แล้วจึงกระจายตัวส่งแรงกระเพื่อมไปสู่กลุ่มชนผิวสีที่ถูกกดขี่ในสหรัฐอเมริกา เมื่อกฎหมายสิทธิพลเมืองบัญญัติไว้ว่า การแบ่งแยกหรือการกีดกัน สีผิว เชื้อชาติ ศาสนา และเพศในทุกมิติสังคมของสหรัฐอเมริกา ซึ่งกลุ่มคนผิวสีดังกล่าวล้วนเป็นชนชั้นแรงงาน สภาพสังคมที่กดดันทำให้พวกเขาเหล่านั้นตกอยู่ในสภาพคนชายขอบของสังคม ถูกก่นด่าว่าต่ำร้อย สกปรก ซึ่งในสภาวะความเป็นอยู่จริงนั้น พวกเขาแทบจะไม่มีตัวตนในสังคมที่ดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานสิทธิความเป็นมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ได้กลายเป็นแรงผลักดันให้พวกเขาระบายความคับข้องใจ ความเจ็บปวดภายใต้สังคมที่ตนเองดำเนินชีวิตอยู่บนพื้นที่ข้างถนนหลังจากเลิกงานที่ตรากตรำเท่านั้น ที่ได้แสดงตัวตนว่าเป็นใคร มีความอึดอัดใจในสังคมที่เป็นอยู่อย่างไรจึงต้องการถ่ายทอดความรู้สึกเหล่านั้นออกมาในที่สาธารณะ โดยการหยิบฉวยประเด็นนายจ้าง นักการเมือง สังคมในตอนนั้น การต่อสู้กีดกันที่แสนลำบากในยุคอุตสาหกรรมทุนนิยมโดยการแสดงออกด้านต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นเตือนสังคม และสร้างจิตวิญญาณให้กับตนเองผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของศิลปินผิวสี[๓๕]

กราฟฟิตีจึงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมฮิพฮอพ ซึ่งประกอบไปด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ บีบอย เอ็มซี ดีเจ กราฟฟิตี (B-Boy,Mc,Dj,Graffiti)[๓๖] ซึ่งกระแสของดนตรีฮิพฮอพได้เกิดมาพร้อมกันกับดนตรีแจ๊ส(Jazz) และบลูส์(Blues) ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงตัวตนและการระบายสิ่งที่เก็บอยู่ในใจ ในช่วงเวลาที่การเหยียดสีผิวในอเมริกากำลังรุนแรง กิจกรรมหลังจากที่เลิกงานของพวกเขาได้แก่ การออกมาร้องรำทำเพลง

---

[๓๔] Roger Gastman,**Darin Rowland,lan Sattler, Freight Train Graffiti**, (Harry N. Abrams inc), p. ๘.

[๓๕] รพีพรรณ สายันต์ตระกูล, “**กราฟฟิตี สีสันอันขบถ**”, นิติยสารสารคดี. (๒๓ (๒๗๑) ๒๕๕๐) : ๑๓๘-๑๗๒.

[๓๖] Ric Blackshaw,Liz Farrelly, **The Street Art Book ๖๐ Artist in their own words**, (United States and Canada: Colindesign, ๒๐๐๘), p ๖.

ในช่วงปลายของทศวรรษ ๑๙๖๐ เมื่อจูลิโอสองศูนย์สี่ (JULIO ๒๐๔)เริ่มเขียนลายเซ็นแท็ก (TAG)[๓๗] ของเขาไปทั่วมหานครนิวยอร์ก ในแถบรัฐวอชิงตัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแมนฮัตตัน (MANHATTAN) เขาเริ่มกระจายงานออกไปในแถบที่เขาอาศัยอยู่ หลังจากนั้นไม่นาน ในช่วงหน้าร้อนในปี ๑๙๖๙ เด็กหนุ่มชาวกรีกที่มาจากเกาะแมนฮัตตันที่ใช้ชื่อแฝงว่า ทากิหนึ่งแปดสาม (TAKI ๑๘๓)ก็มีลายเซ็นของเขาอยู่ทั่วเมืองในละแวกแมนฮัตตันเช่นกัน โดยชื่อ TAKI เป็นตัวแทนชื่อของเขา และตัวเลข ๑๘๓ นั่นหมายถึง ถนนที่เขาอาศัยอยู่ ทากิได้รับแรงบันดาลใจจากจูลิโอนั่นเอง เขาสนใจที่จะสร้างสรรค์งานในสถานีรถไฟใต้ดินในนิวยอร์ก โดยพวกเขาได้เซ็นชื่อแท็กของตัวเองลงไปตามรถไฟใต้ดินแถบแมนฮัตตัน ชื่อที่ปรากฏพร้อมกับตัวเลขเหล่านั้น สร้างความน่าสนใจให้กับประชาชนที่พบเห็นเป็นอย่างมาก ในเดือนกรกฎาคม ปี ๑๙๗๐ หนังสือพิมพ์ชื่อดังของนิวยอร์กได้ลงข่าวเกี่ยวกับงานของทากิ ซึ่งนับว่าเป็นการเคลื่อนไหวที่สำคัญจุดหนึ่งของกราฟฟิตี [๓๘]เขาทั้งสองถือเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผลงานจนมีชื่อเรียกว่า นิวยอร์คสไตล์ (NEW YORK STYLE) ซึ่งมีชื่อเสียงมากในเวลาต่อมา ทากิถือเป็นศิลปินคนแรกที่ได้รับการยอมรับและถือเป็นการสร้างวัฒนธรรมย่อยขึ้นมาใหม่ ตัวเลขในชื่อแท็กของเขากลายเป็นวิธีการเขียนชื่อของศิลปินกราฟฟิตีและพัฒนาขึ้นมาเป็นรูปแบบการเขียนแท็ก ซึ่งต่อมาเรียกว่า การบอมบ์มิ่ง(BOMBING) รถไฟใต้ดิน ถือเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดในการกระจายชื่อของศิลปินให้เป็นที่รู้จัก

ปัจจุบัน กราฟฟิตีมีการพัฒนาไปนอกจากการใช้สีสเปรย์ตามแบบดั้งเดิมไม่ว่าจะเป็น เสตรซิล(Stencil) สติ๊กเกอร์(Sticker) โปสเตอร์(Poster) สีอะคริลิค(Acrylic) แอร์บรัส (AirBrushes)เข้ามาร่วม จุดที่ทำให้กราฟฟิตีเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายทั่วโลกคือการก่อตั้งเว็บไซต์อาร์ตไคร์ม (ART CRIMES)[๓๙] ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลและเป็นที่พบปะของคนทำงานศิลปะประเภทนี้

จารุณี สุวรรณรัศมี ได้อธิบายการฟิตียุคใหม่ โดยอ้างข้อมูลจากงานค้นคว้าทางวิชาการศิลปะของนักศึกษาสาขาวิชาปรัชญาศิลป์ และศิลปะวิจารณ์ ๒๕๔๔ ควบคุมโดยสมเกียรติ ตั้งนโมคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (๒๕๕๘)ว่า กราฟฟิตีรูปแบบใหม่นี้เริ่มต้นขึ้นเมื่อปลายทศวรรษ ๑๙๖๐ ที่นิวยอร์ค ประเทศสหรัฐอเมริกาผ่านฝีมือของกลุ่มคนผิวสีที่ใช้สีสเปรย์เซ็นชื่อไปทั่ว

---

[๓๗] แท็ก (Tag) ใช้แทนการเรียกชื่อนามปากกาของศิลปิน และอีกนัยหนึ่งหมายถึงรูปแบบการเขียนเฉพาะชื่อด้วยความรวดเร็ว โดยใช้ปากกาเคมีหรือสีสเปรย์

[๓๘] Eric Felisbret, **Graffiti New York**, (New york: Abramsm๒๐๐๘), p. ๑๐.

[๓๙] Nicholas Ganz, **Graffiti woed street art from five continents** (Singapore: C.S.Graphic, ๒๐๐๔), p.๖.

จากนั้นได้มีการพัฒนางานไปในเชิงศิลปะมากขึ้น ทั้งการใช้สี และลายเส้นที่เป็นเอกลักษณ์จนรู้จักกันในชื่อของ “ศิลปะข้างถนน” (STREET ART) ซึ่งกราฟฟิตี รูปแบบใหม่นี้แพร่ขยายไปทั่วเมืองหลวงใหญ่ ๆ ในยุโรป เช่น ลอนดอน ปารีส เยอรมันตะวันตก อัมสเตอร์ดัม จนในที่สุดก็กระจายไปทั่วทุกเมืองใหญ่ในโลก[๔๐]

ศิลปะข้างถนน(STREET ART)เป็นชื่อที่หมายรวมถึงศิลปะที่ราล้อมอยู่ในความเป็นชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อมรอบตัว โดยได้รับการพัฒนามาจากกราฟฟิตีที่เริ่มทำงานโดยการเพ้นท์รถไฟในเมืองนิวยอร์ค ในปี ๑๙๗๐ ช่วงที่มีการเคลื่อนไหวและสังคมแบบใต้ดิน การเมือง การเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยช่วงเวลานี้เราเรียกว่าโพสท์ กราฟฟิตี(POST GRAFFITI) การนำเสนอรูปแบบใหม่ที่แตกต่างจากแบบที่ผ่านมาเกิดขึ้นระหว่างผนังกำแพงตลอดช่วงระยะเวลา ๓๐ปี ที่ผ่านมา เราสามารถเรียกช่วงระยะเวลานี้ได้ว่า เรเนซอง(RENAISSANCE)ศิลปินจำนวนมากพยายามที่จะนำเสนอผลงานของตัวเองตามท้องถนน กำแพง หรือทุก ที่พวกเขาสามารถจะทำได้ เพื่อนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ นำเสนอพลังแห่งการสร้างสรรค์ กำแพงเปรียบได้กับหอศิลป์ขนาดยักษ์ที่ผู้คนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้อย่างไม่ยกเย็น พัฒนาการของสตรีทอาร์ทหรือโพสท์กราฟฟิตีได้ดำเนินไปพร้อมกับการคิดหาวิธีและเทคนิคใหม่ ๆ ในการทำงานที่แตกต่างไปจากเดิม ไม่เพียงแต่ใช้สีสเปรย์แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังมีการผสมผสานการใช้ปากกาเคมีทำงานควบคู่กันไปด้วย และยังมีวัสดุต่าง ๆ ทีใช้อีก ได้แก่ เสตนซิล สติ๊กเกอร์ โปสเตอร์ สีอะคริลิค และแอร์บรัสเข้ามาร่วม อีกทังยังรวมไปถึงภาพถ่ายต่าง ๆ เช่น โฟโตก๊อปปี้(PHOTOCOPIES)โมแสส(MOSAICS)อีกด้วย[๔๑]

ศิลปินมากมายพยายามสร้างชื่อของตัวเองโดยการใช้แท็กแทนการใช้ชื่อจริงของตนเอง ทั้งนี้พวกเขาไม่ต้องการที่จะสร้างความชัดจนในตัวผลงาน แต่ต้องการที่จะสร้างคามคลุมเครือระหว่างศิลปินผู้สร้างและผลงาน ไม่ต้องการที่จะนำเสนอตัวจนอย่างเปิดเผยดังเช่นในรูปแบบศิลปะที่ผ่าน ๆ มา ที่ศิลปินจะนิยมสร้างผลงานและเขียนชื่อตัวเองกำกับไว้ด้วย ชื่อนามปากกาของพวกเขา ปัจจุบันเมืองใหญ่ ๆ ในหลายที่ทั่วโลกเปรียบได้กับงานแสดงนิทรรศการศิลปะขนาดใหญ่ ทำให้ผู้คนที่แม้แต่ไม่เคยจะก้าวเท้าเข้าไปในหอศิลป์ ได้สัมผัสกับงานศิลปะโดยที่พวกเขาไม่รู้ตัวด้วยงานนิทรรศการกลางแจ้งในลักษณะนี้[๔๒]

---

[๔๐] จารุณี สุวรรณรัศมี, กราฟฟิตี (graffiti) : **การสื่อสารความหมายและอัตลักษณ์**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๗), หน้า ๒.

[๔๑] Louis Bou,Street Art, **The Spray File**, (New york: Colin Design, ๒๐๐๕), pp. ๖-๙.

[๔๒] Ibid, pp. ๘-๙.

สตรีทอาร์ตไม่ได้เป็นเพียงแค่งานบนกำแพงเท่านั้น ยังรวมไปถึงการทำงานศิลปะทุกประเภทที่ถูกติดตั้งบนท้องถนน ไม่ว่าจะเป็นการติดตั้งงานประติมากรรม จิตรกรรม ภาพพิมพ์ และโฟโตก๊อปปี้ มีความหลากหลายทางด้านแนวคิด รูปแบบ และเทคนิค กราฟฟิรีโดยส่วนใหญ่จะเป็นเพียงแค่การพ่นหรือเขียนแท็กบนกำแพงตามท้องถนนเพียงอย่างเดียว การก้าวเข้ามาของศิลปินหลายแขนงที่เข้ามาสู่สตรีทอาร์ต ทำให้สตรีทอาร์ตสามารถพัฒนาไปได้เร็วในช่วงเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา และมีรูปแบบที่หลากหลายสามารถเข้าถึงผู้ชมได้อย่างง่ายดาย

๒.๒.๓ ความแตกต่างระหว่างศิลปะข้างถนน (Sterrt Art) กับกราฟฟิตี้ (Graffiti)

กราฟฟิตีและสตรีทอาร์ต หากมองเพียงเผิน ๆ จะเห็นว่ามีความคล้ายคลึงกันเป็นอย่างมากด้วยสีสันและองค์ประกอบบางอย่างที่อาจจะทำให้เราเหมารวมศิลปะ ๒ ประเภทนี้ออกจากกันได้ ถึงแม้กราฟฟิตีและสตรีทอาร์ต มีการใช้พื้นที่สาธารณะในลักษณะเดียวกันก็ตาม โดยกำแพงถือเป็นพื้นที่หลักที่ศิลปินเลือกใช้

กราฟฟิตีและสตรีทอาร์ตสามารถสังเกตได้โดยการมองกลับไปที่พื้นหลังของตัวศิลปิน โดยศิลปินกราฟฟิตีมักเกิดมาจากความชื่นชอบในวัฒนธรรมฮิพฮอพ โดยกราฟฟิตีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมนี้ การพ่นชื่อแท็กของตนเอง หรือการนำเสนอชื่อตนเองให้เป็นที่พบเห็นของผู้คนที่ผ่านไปมา ไม่ต้องการเปิดเผยตัวตนที่แท้จริง กราฟฟิตียังคงอยู่ในรูปแบบของศิลปะที่มีความเป็นกบฏอยู่ในตัว แตกต่างกับสตรีทอาร์ตที่ค่อนข้างจะเปิดกว้าง และมีศิลปินทั้งสองลักษณะไม่ว่าจะในแนวกบฏหรือศิลปินที่มุ่งเน้นแต่งานศิลปะอย่างเดียวเท่านั้น โดยศิลปินที่เข้ามาทำงานไม่จำเป็นจะต้องเกิดจากวัฒนธรรมฮิพฮอพเพียงอย่างเดียว มีเรื่องราวและจุดมุ่งหมายที่ต้องการนำเสนอ เป็นจุดทีแสดงให้เห็นว่านี่คืองานในลักษณะของสตรีทอาร์ตมากกว่าที่จะเป็นกราฟฟิตีแม้จะเป็นการทำงานที่ไม่ได้ถูกอนุญาตก็ตาม

อุปกรณ์หลักของศิลปินกราฟฟิตีอย่างสีสเปรย์ ปัจจุบันได้ถูกศิลปินสตรีอาร์ตหยิบยืมมาใช้อย่างแพร่หลาย ไม่เพียงแต่ในงานสตรีอาร์ตเท่านั้น งานศิลปะแขนงอื่น ๆ ก็ได้หยิบนำสีสเปรย์ไปใช้กันเป็นจำนวนมากเช่นกัน ทำให้ไม่สามารถที่จะจำกัดว่าการใช้สีสเปรย์เป็นงานกราฟฟิตีทั้งหมด เราจะต้องพิจารณาองค์ประกอบโดยรวมเพื่อสังเกตว่างานเข้าข่ายในลักษณะใดมากกว่ากัน

หากกล่าวถึงงานกราฟฟิตีและสตรีทอาร์ตนั้น สามารถที่จะแยกความแตกต่างทางด้านความหมายในการทำงานออกมาได้ ถึงแม้ว่างานจะอยู่ในลักษณะบนที่สาธารณะแบบเดียวกันก็ตาม โดยสามารถแยกได้ดังนี้

กราฟฟิตี

๑. เป็นงานในลักษณะใช้สีสเปรย์ ๑๐๐%

งานลักษณะกราฟฟิตีได้แก่งานที่ใช้อุปกรณ์ในการทำงานด้วยสีสเปรย์ทั้งหมด โดยไม่มีเทคนิคอื่นผสม โดยจะเน้นไปที่ลักษณะของงานตัวอักษร(Font)เป็นหลัก โดยเน้นการประกาศชื่อตัวเองหรือการประกาศศักดาของกลุ่มครู (CREW)[๔๓] เนื้อหาที่มุ่งเน้นจะไม่ใช่การประชดสังคมมากมายนัก จะมุ่งเน้นไปที่การประกาศให้ชื่อของตนเองมีชื่อเสียง กระจายไปตามสถานที่ต่าง ๆ ให้มากที่สุด ซึ่งจำนวนผลงานจะเป็นตัววัดของความยิ่งใหญ่และความสำเร็จของศิลปิน

๒. มีความเป็นกบฏอยู่ในตัว

กราฟฟิตีเกิดมาพร้อมกับความเป็นสีเทา นั่นได้แก่ การละเมิดกฎหมาย การลักลอบทำสิ่งผิดกฎต่าง ๆ การทำงานในท่าธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต ยิ่งมีชื่อในพื้นที่มากเท่าใด ยิ่งเป็นการสะท้อนความมีชื่อเสียงของศิลปินคนนั้น ๆ นั่นเอง การเลือกพื้นที่ที่ยากแก่การเข้าถึง พื้นที่ที่กลุ่มไม่กล้าหรือไม่คิดที่จะเสี่ยงเข้าไปทำงาน ความเสี่ยงในการถูกจับและอันตรายระหว่างการทำงานเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จของกราฟฟิตี

นอกเหนือจากเทคนิคและความสวยงานในตัวงานเอง การพ่นทับงานของกลุ่มอื่นหรือศิลปินคนอื่น ๆ ที่พนไว้ก่อนหน้าแล้ว เป็นเรื่องปกติที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไป มีการตามไปพ่นทับกันไปทับกันมา ด้วยงานที่สวยขึ้นบ้าง งานที่ดูแย่กว่างานเดิมบ้าง นั่นแสดงถึงความมีอำนาจนอกเหนือไปจากการทำงานศิลปะเพียงอย่างเดียวเท่านั้น นั่นจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับงานกราฟฟิตี

๓. เน้นความเป็นกลุ่มก้อน

หากแปลตามความหมายจะหมายถึงลูกเรือ เปรียบกับคณะลูกเรือที่มาร่วมลงเรือลำเดียวกัน ศิลปินจะนิยมการตั้งกลุ่มขึ้นมา เพื่อร่วมอุดมการณ์เดียวกัน โดยแต่ละกลุ่มจะมีวิธีการคัดสมาชิกเพ่อเข้ากลุ่มแต่แตกต่างกัน ไม่ใช่เพียงใครอยากที่จะเข้ากลุ่มก็สามารถที่จะทำได้ โดยการกระจายตัวของกลุ่มทำให้มีพื้นที่กว้างขึ้น สามารถแบ่งได้ว่ากลุ่มไหนมีชื่อเสียงหรือมีอิทธิพล เมื่อมีสมาชิกมากก็จะสามารถสร้างผลงานออกมาได้มากขึ้น

๔. เกิดจากวัฒนธรรมฮิพฮอพ

---

[๔๓] ครู หมายถึง ลักษณะของกลุ่มของศิลปินกราฟฟิตี้ โดยศิลปินนิยมตั้งกลุ่มขึ้นมาและเพื่อเป็นการรวบรวมสมาชิก เปรียบเสมือนกับครองครัว ศิลปินหนึ่งคนสามารถที่จะมีหลายครู

ศิลปินผู้ที่ทำงานกราฟฟิตี ส่วนมากจะมีพื้นฐานชีวิตจากคามชื่นชอบในวัฒนธรรมฮิพฮอพ คลุกคลีอยู่กับชีวิตแบบฮิพฮอพ มีความชื่นชอบในแฟชั่นสตรีท ฟังดนตรีแบบฮิพฮอพ เรียกได้ว่าอยู่กับมันตลอดเวลาไม่สามารถแยกออกจากกันได้นั่นเอง

๕. ไม่ต้องการเปิดเผยตัวตน

ด้วยการทำงานของกราฟฟิตี ที่จำเป็นจะต้องปกปิดใบหน้าที่แท้จริง เนื่องจากสถานที่ ๆ เข้าไปทำนั้นผิดกฎหมายเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นการเสี่ยงต่อการถูกจับจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงต้องมีการอำพรางตัวทั้งใบหน้าและชื่อที่แท้จริง เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกจับกุม

สตรีทอาร์ต

๑. มีการใช้เทคนิคนอกเหนือไปจากกราฟฟิตี

งานสตรีทอาร์ทได้ก้าวข้ามขีดจำกัดของกราฟฟิตีออกไปอย่างมาก ศิลปินใช้เทคนิคหลากหลายตามแต่ละบุคคลถนัดไม่ว่าจะเป็นการใช้พู่กัน การตัดสติ๊กเกอร์ การใช้วัสดุผสม ซึ่งจะแปรเปลี่ยนไปตามจินตนาการของศิลปินผู้สร้าง รวมไปถึงงานที่นอกเหนือไปจากงานสองมิติ การทำประติมากรรมหรือการแสดงต่าง ๆที่อยู่บนพื้นที่สาธารณะ

๒. สร้างงานเพื่อศิลปะ

วิถีการทำงานของสตรีทอาร์ตจะเน้นสร้างงานเพื่อศิลปะโดยตรง โดยที่ศิลปินสอดแทรกเนื้อหาที่ต้องการจะสื่อถึงลงไปในงาน อาจจะเป็นเรื่องราวสะท้อนสังคมปัจจุบันหรือสร้างความจรรโลงใจให้กับบุคคลในพื้นที่ หรือแม้กระทั่งเปลี่ยนบรรยากาศโดยรอบให้ดูสวยงามขึ้น น่าอยู่ขึ้นซึ่งจะแตกต่างกับงานกราฟฟิตี โดยส่วนใหญ่มองพื้นที่เป็นการประกาศศักดาของตนเองและกลุ่ม

๓. สามารถสร้างงานโดยตนเอง

ศิลปินสตรีอาร์ตโดยส่วนใหญ่จะเน้นสร้างงานโดยแสดงความเป็นตัวตน ทำงานโดยเน้นผลงานตัวเองเป็นหลัก แสดงความเป็นเอกลักษณ์ส่วนตัวอย่างเต็มที่ ความเป็นปัจเจก ศิลปินส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งจะมีความแตกต่างกับกลุ่มความเป็นกราฟฟิตี้ที่จะนิยมมีกลุ่มในการทำงาน

๔. การเปิดเผยตัวตน

ศิลปินผู้ทำงานยืนดีที่จะเปิดเผยตัวตน สามารถเปิดเผยชื่อจริงได้ ไม่แตกต่างจากศิลปินประเภทงานอื่น ๆ แต่ทั้งนี้ศิลปินสตรีทอาร์ตก็นิยมการตั้งชื่อแท็กเช่นเดียวกันกับกราฟฟิตี มีการซื้อขายงานกันอย่างเปิดเผย ผู้ที่ชื่นชอบผลงานสามารถติดต่อซื้องานจากศิลปินได้ เนื่องด้วยการทำงานใน

ปัจจุบันมีการทำงานผ่านผู้สนับสนุนหรือโครงการสตรีทอาร์ตต่าง ๆ ที่ดึงศิลปินสตรีทอาร์ตเข้าไปร่วมทำงาน ทำให้ศิลปินไม่จำเป็นจะต้องปกปิดตัวตนด้วยลักษณะการทำงานที่ถูกกฎหมาย

๒.๒.๔ ศิลปะข้างถนน(STREET ART)ในประเทศไทย

ในประเทศไทย รูปแบบงานสตรีอาร์ตไม่ได้เกิดมาในลักษณะนี้มาตั้งแต่แรก แต่ถูกพัฒนาและรับอิทธิพลมาจากกราฟฟิตี มีศิลปินหลายคนและหลายกลุ่มรวมตัวกันขึ้นเพื่อสร้างสรรค์ผลงานในลักษณะงานกราฟฟิตีผ่านช่วงเวลาหลายสิบปีและปูรากฐานให้กับสตรีทอาร์ต สามารถอธิบายพัฒนาการได้เป็น ๒ ช่วงดังนี้

กราฟฟิตียุคแรก หากพูดถึงการขีดเขียนตามผนังโดยทั่วไปแล้ว เรามักจะคุ้นเคยกับการเขียนลักษณะคำ หรือประโยคบอกเล่าต่าง ๆ ตามผนังในห้องน้ำ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าภายในข้อความนั้นแฝงมุขตลกขบขันหรือมแต่การสแดงออกในทางประชดประชันเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นการเขียนโต้ตอบกันระหว่างผู้เขียนคนแรก ไปยังผู้เขียนคนต่อๆไปในลักษณะเดียวกันกับงานกราฟฟิตีของเด็กช่างหรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ พวกเขาจะใช้สีสเปรย์ตระเวนพ่นไปตามที่ต่าง ๆ โดยจะทำโลโก้(LOGO)สถาบันของตัวเองขึ้นมา และนำไปพ่นตามสถานที่สาธารณะเพื่อเป็นการประกาศอาณาเขตและแสดงถึงความยิ่งใหญ่ของตนเอง ด้วยวิธีการและความหมายมีความสอดคล้องกับลักษณะของงานกราฟฟิตีเป็นอย่างยิ่ง ต่างกันแค่รูปแบบที่ออกมาเพียงเท่านั้น แต่ด้วยลักษณะแนวคิด วีการแสดงออกนั้นมีความสอดคล้องเป็นอย่างยิ่ง งานจำพวกนี้คาดว่าเกิดก่อนที่กระแสกราฟฟิตีจะเข้ามาด้วยซ้ำไป อาจจะเป็นข้อสังเกตได้ว่างานของเด็กช่างอาจจะเป็นงานกราฟฟิตีแบบไทยโดยแท้จริงก็เป็นได้

ย้อนกลับไปเมื่อราว ๆ ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมา กระแสของวัฒนธรรมฮิพฮอพที่กำลังหลั่งไหลเข้ามาในประเทศไทย โดยเข้ามาผ่านทางทีวี หนังสือ การออกแบบปกเทป หรือเพลงฮิพฮอพซึ่งเข้ามาพร้อม ๆ กับกระแสของกีฬาเอ็กซ์ตรีม ที่ได้รับความนิยมในหมู่วัยรุ่นเป็นอย่างมาก ในขณะเดียวกันกราฟฟิตีก็ได้แทรกเข้ามาอยู่ตามสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นนิตยสาร ลายเสื้อผ้า มิวสิควิดิโอประกอบกับเด็กนักเรียนไทยที่พึ่งกลับมาจากต่างประเทศก็ได้นำกราฟฟิตีเข้ามาเผยแพร่ให้กับเพื่อน ๆ หรือคนรู้จักในเวลาเดียวกัน

สตรีทอาร์ตในประเทศไทยมีความชัดเจนขึ้นในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา โดยกระแสที่ชัดเจนเกิดในช่วงหลังปี ๒๐๐๖ เป็นต้นมา โดยงานแรก ๆ ที่เริ่มกำเนิดขึ้น ได้แก่ การจัดนิทรรศการของพีเซเว่น(P๗) และไซเดอร์(CIDER)ที่จัดร่วมกันที่หอศิลป์ เมื่อกระแสของกราฟฟิตีในประเทศไทยเริ่มมีความนิยมคงที่ ศิลปินที่ทำงานในยุคแรกได้ผันตัวเองไปทำกิจกรรมอื่น ๆ หรือเปลี่ยนเส้นทางเดินของ

ชีวิตประกอบกับกระแสของสตรีทอาร์ตในต่างประเทศได้รับความนิยมมากขึ้น ทำให้กลุ่มทำงานศิลปะในประเทศไทยเริ่มหันมาสนใจในวิถีการทำงานในรูปแบบนี้มากขึ้น

จุดเปลี่ยนแปลงที่ทำให้สตรีอาร์ตเมืองไทยเกิดเป็นที่รู้จักในวงกว้าง เกิดจากการรวมตัวกันของเหล่าศิลปินจากหลากหลายสาขา โดยการรวบรวมของพีเซเว่น ไม่ว่าจะเป็นกกราฟิกคดีไซน์ ศิลปินไฟน์อาร์ต มาร่วมทำงานสตรีอาร์ตจำวน ๑๖ คน รวมตัวกันในชื่อกลุ่ม FOR และได้มีการจัดหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ในชื่องาน FOR wallpaing๑๒ ที่หอศิลป์ กรุงเทพมหานคร นิทรรศการครั้งนี้ได้รับการตอบรับที่ดีมาก ๆ จากเหล่าสื่อมวลชนและประชาชนที่เข้าไปเยี่ยมชมงาน นับเป็นการเปิดมุมมองใหม่ ๆ ให้กับทั้งศิลปินในสาขาอื่น ๆ และประชาชนได้ทราบถึงลักษณะและรูปแบบการทำงานของสตรีอาร์ต ปัจจุบันมีโครงการสตรีทอาร์ตหลากหลายโครงการจัดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง

ในประเทศไทย ไชยสิทธิ์ ชาญอาวุธ และพัชราภา เอื้ออมรวนิช ได้แยกประเภทของศิลปะข้างถนนภายใต้บริบทสังคมไทยในการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณค่าด้านอัตลักษณ์ของศิลปะข้างถนนเพื่อการสร้างมูลค่าสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีการค้นพบประเภทและรูปแบบของศิลปะข้างถนนจากสาเหตุเนื่องจากการเปิดของสังคมทางด้านสื่อ เช่น โลกสังคมออนไลน์ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ง่ายขึ้น จึงทำให้ศิลปินในประเทศไทยมีพัฒนาการเท่าทันศิลปินข้างถนนจากต่างประเทศ และเป็นที่ยอมรับมากยิ่งขึ้น โดยสามารถแยกได้ ๙ ประเภท[๔๔]ดังนี้

๑. TAG เปรียบเสมือนการถ่มน้ำลายทิ้งไว้ตามพื้นที่ต่าง ๆ ทีแยกแยะความแตกต่างของดีเอ็นเอแต่ละบุคคลได้อย่างชัดเจน และจะมีอยู่มากที่สุด เนื่องจากทำได้ง่ายและรวดเร็วที่สุดด้วย การเขียนด้วยปากกาหมึกที่มีหัวขนาดใหญ่ หรือสีสเปรย์เพียงสีเดียวก็สามารถ TAG ได้โดยการเขียนจะเป็นลักษณะหวัด ๆ แบบรวดเร็ว ฉับพลันแล้วเดินจากไปทันที ส่วนใหญ่จะเป็นลายเซ็นชื่อของตนเองหรือชื่อกลุ่ม เพื่อประกาศศักดาและแสดงถึงกาดรทำงานที่ขยายอาณาเขต บ้างก็แสดงถึงเขตการครอบครองพื้นที่ของแก๊งค์นั้น ๆ

๒. Throw-ups เป็นการพัฒนาต่อจาก TAG เปรียบดังการอาเจียนออกมาอย่างฉับพลัน เนื่องจากเป็นการเขียนที่รวดเร็วโดยการเขียนเป็นตัวอักษร ๒-๕ ตัว และมักใช้สีพียง ๑-๒ สี เส้นหนึ่งสำหรับเดินเส้นขอบนอก (Outline) และอีกสีจะระบายลงในตัวอักษร(Fill in) ซึ่งการทำงานประเภทนี้นิยมใช้รูปแบบของตัวอักษรที่เรียกว่า Bubble Letter ที่มีลักษณะโป่งพองเหมือนบอลลูนซึ่งเป็น

---

[๔๔] ไชยสิทธิ์ ชาญอาวุธ และพัชราภา เอื้ออมรวนิช, **การศึกษาคุณค่าด้านอัตลักษณะของศิลปะข้างถนนเพื่อการสร้างมูลค่าสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์**, หน้า ๑๘๕-๑๙๖.

รูปแบบที่ศิลปินข้างถนนนิยมทำกันมากในพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากเป็นวิธีการที่รวดเร็วที่สุดในการสร้างสรรค์งานที่มีขนาดใหญ่

๓. FONT ตัวอักษร จากเดิมที่มีการนิยมสร้างสรรค์งานที่เป็นตัวอักษรนั้นจะเป็นการแสดงชื่อกลุ่มหรือชื่อขงตนเองเป็นภาษาอังกฤษ ได้มีการเพิ่มลวดลายตัวละคร (CHARACTER) เข้าไปด้วยเพื่อแสดงความเป็นอัตลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานประเภทตัวอักษรนั้น ยังสามารถแยกย่อยได้อีก ๓ ประเภท ได้แก่

๓.๑ Old School เป็นลักษณะการเขียนตัวอักษรในยุคเริ่มแรก ลักษณะตัวอักษรสามารถอ่านออกว่าเขียนอะไร แปลความหมายหรือออกเสียงได้ ไม่มีความซับซ้อนมากนัก ประกอบกับมีตัวละครประกอบ เพื่อสร้างความน่ารักหรืออารมณ์ขันบางอย่าง ส่วนใหญ่จะเป็นเด็กผู้ชายแต่งกายในวัฒนธรรมฮิปฮอปแบกเครื่องเล่นวิทยุ (Beat Box) ขนาดใหญ่ หรือตัวการ์ตูนยอดนิยมของวัฒนธรรมอเมริกัน เช่น Simpson,Disney,Tom and Jerryเป็นต้น

๓.๒ WILD STYLE เป็นการเขียนหรือสร้างสรรค์งานที่มีพื้นฐานมาจากการทำตัวอักษรแต่เป็นงานที่มีลักษณะในมุมกว้างที่เน้นในความยาวและมีเทคนิคที่ดูวิจิตรตระการตา ที่ตัวศิลปินโชว์ทักษะการใช้หัวสเปรย์ การควบคุมทิศทางของสีในแบบเฉพาะของตัวเองจนไม่สามารถอ่านออกหรือแปลความหมายได้ว่า ตัวอักษรนั้นหมายถึงอะไร

๓.๓ ๓D เป็นการสร้างตัวอักษรที่เป็นตัวย่อ หรือชื่อของตนเองที่ลักษณะเด่น คือการทำให้ดูมีมิติ ตื้น ลึก หนา บาง อาจจะใช้หลักของแสดง เงา เข้ามาช่วย และจุดนำสายตาจากมุม Perspective ให้ภาพดู โดดเด่น แปลกตา มองลึกเข้าไปในภาพได้ และมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น

๔. CHARACTER ตัวละคร หรือตัวการ์ตูน เป็นตัวละครที่ศิลปินสร้างสรรค์ขึ้น จากเรื่องราวที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวเองจากอดีตหรือปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนออกมาเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของตน โดยจะเพิ่มเติมความขำขัน ตลก และความน่ารักลงไป เพื่อสร้างการจดจำแก่ผู้พบเห็น

๕. STICKER เป็นการต่อยอดพัฒนาจากการสร้างสรรค์ CHARACTER เมื่อศิลปินสร้างตัวละครของตนเป็นที่จดจำ จึงนำมาออกแบบเป็นสติ๊กเกอร์ใช้ในการติดในพื้นที่ที่ไม่สะดวกในการTAG และแลกเปลี่ยนกันในกลุ่ม หรือเมื่อพบเจอกันในงานต่าง ๆ

๖. POSTER เป็นการทำงานมาก่อนล่วงหน้าจากที่อื่นบนกระดาษที่มีคุณสมบัติบางเบาเพื่อง่ายต่อการเคลื่อนย้ายที่ ส่วนใหญ่เป็นสีเดียวหรือสองสีแล้วนำมาติดตามพื้นที่สาธารณะ โดยใช้กาวแป้งเปียกซึ่งจะทำให้ผลงานติดแนบไปกับพื้นผิวแนบสนิทเป็นเนื้อเดียวหลุดออกได้ยาก

๗. PRODUCTION คือการรวมตัวกันของศิลปินภายในกลุ่มเดียวกันหรือข้ามกลุ่มที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมาร่วมกันสร้างผลงานในพื้นที่ขนาดใหญ่ เพื่อสร้างความงามให้กับพื้นที่หรือปรับพื้นที่รกร้างให้สวยงามขึ้นภายใต้โจทย์ที่กำหนดขึ้น หรือการจัดกิจกรรมของกลุ่มผู้จัดขนาดใหญ่เพื่อต้องการที่จะร่วม หรือสร้างกลุ่มศิลปินข้างถนนให้มีความกว้างขวางขึ้นทั้งภายในประเทศไทยและต่างประเทศ

๘. PAINTING ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ศิลปินทุกคนต้องเริ่มจากการร่างภาพ สร้างแบบสเก็ตจากดินสอ ปากกา และพู่กันหรือแปรงทาสี เป็นการทำงานศิลปะขั้นพื้นฐานในกระดาษที่ถูกขยายขนาดให้ใหญ่ขึ้น ง่ายต่อการทำงาน เก็บรายละเอียดต่างๆ และควบคุมการทำงานได้ดี เป็นสายการทำงานศิลปะข้างถนนที่กว้างและมีเทคนิคที่หลากหลายขึ้น

๙. PIECES มาจากคำว่า MASTER PIECES ซึ่งให้ความหมายถึงผลงานชิ้นที่โดดเด่นในการพัฒนางานในรูปแบบของ HIPHOP GRAFFITIเนื่องจากมีการประดิดประดอย และประณีต ตัวอักษรหรือตัวละครที่ใช้เป็นองค์ประกอบในผลงานมากขึ้นเป็นพิเศษ ในทางเทคนิค เช่น ใช้หัวพ่นเส้นเล็ก ๆ บาง ๆ (FAT CAP) ให้มีความสวยที่หลากหลายมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ศิลปะกราฟฟิตีไทยได้มีความคิดริเริ่มที่จะนำตัวอักษรภาษาไทยมาสร้างสรรค์เป็นงานศิลปะข้างถนนที่มีขนาดใหญ่และประยุกต์รูปแบบให้ทันสมัยขึ้นไปจนถึงการนำชื่อภาษาไทยมาใช้ในการTAGซึ่งแสดงให้เห็นถึงการจงใจที่จะนำเสนอความเป็นไทยสอดแทรกเข้าไปในตัววัฒนธรรมให้ความเป็นไทยมีความทันสมัยขึ้น

สตรีทอาร์ตในประเทศไทยมีรูปแบบและการดำเนินแนวทางเฉพาะตัว เนื่องด้วยปัจจัยทางด้านอิทธิพลและสังคมความเป็นอยู่ทำให้สตรีอาร์ตในประเทศไทยเกิดรูแบบที่เฉพาะตัวขึ้นมา โดยสามารถตั้งข้อสังเกตได้ ดังนี้

๑. ศิลปินและการเปิดเผยตัวตน

รูปแบบของความเป็นสตรีทอาร์ตในประเทศไทยนั้นมีลักษณะที่ค่อนข้างที่จะแตกต่างออกไปจากการเกิดขึ้นในต่างประเทศ ศิลปินสตรีทอาร์ตในประเทศไทยนั้นมีทั้งคนที่ทำงานมาตั้งแต่สมัยยังเป็นรูปแบบกราฟฟิตี และศิลปินที่ทำงานในรูปแบอื่นมาก่อน เช่น งานในสายกราฟิกดีไซน์ ภาพประกอบ งานวาดภาพจิตกรรม ทำให้งานในประเทศไทยมีความหลากหลายทางด้านศิลปินและแหล่งกำเนิดที่มาแต่ละคน ด้วยความที่ศิลปินเป็นที่รู้จักในสาขาอื่น ๆ มาก่อนอยู่แล้ว ทำให้ศิลปินสามารถเปิดเผยตัวตนและชื่อของตนเองได้ ประกอบกับมีการทำงานเกิดจากการผ่านโครงการ ทำให้ศิลปินไม่จำเป็นต้องลักลอบทำงานหรือแม้แต่การทำงานที่เกิดจากศิลปินเองก็จะมีการขอใช้พื้นที่

ก่อนที่จะลงมือทำงานและทำได้ไม่จบกระบวนการ การก้าวเข้ามาทำงานของศิลปินสตรีทอาร์ตไทย แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ศิลปินที่มีพื้นฐานจากวัฒนธรรมกราฟฟิตี และศิลปินที่มาจากแขนงอื่น ๆ

กลุ่มที่ ๑ ศิลปินที่มีพื้นฐานมากจากวัฒนธรรมกราฟฟิตี ศิลปินกลุ่มนี้มีความคลุกคลีกับความเป็นวัฒนธรรมฮิพฮอพ การฟังเพลง การดำเนินชีวิต ราวกับว่าศิลปะประเภทนี้จะไม่สามารถที่จะแยกออกจากวิถีชีวิตไปได้ แนวความคิด การแสดงออกที่ไร้กฎเกณฑ์ ความเป็นอิสระจากทุกอย่าง หลาย ๆ คน เริ่มจากการเป็นศิลปินกราฟฟิตีมาก่อน และพัฒนามาสู่รูปแบบสตรีอาร์ต โดยการพัฒนาเรื่องราวและเนื้อหาเข้าไป ประกอบกับความคิดที่ดูโตขึ้นตามยุคสมัยและประสบการณ์ชีวิต

กลุ่มที่ ๒ ศิลปินจากแขนงอื่น ๆ ศิลปินสตรีทอาร์ตไทยในปัจจุบันโดยส่วนใหญ่ก้าวข้ามมาจากหลายแขนง ไม่ว่าจะเป็นกราฟิกดีไซน์ ภาพประกอบ การ์ตูน หรือศิลปินไฟน์อาร์ต โดยได้รับแรงบันดาลใจมาจากการได้พบเห็นการทำงานในรูปแบบสตรีท การออกไปทำงนร่วมกับพื้นที่บนท้องถนนในลักษณะของกราฟฟิตี ความเป็นอิสระในการทำงานที่นอกเหนือไปจากการวาดภาพบนเฟรม ประกอบกับกระแสของงานสตรีทอาร์ตที่ได้รับความนิยมและเป็นกระแสในขณะนี้ ทำให้รูปแบบของสตรีทอาร์ตไทยมีความหลากหลาย

๒.รูปแบบงาน

รูปแบบงานสตรีทอาร์ตที่ได้รับความนิยมในประเทศไทย ได้แก่ งานในลักษณะคาเรกเตอร์ (CHARATER) นับตั้งแต่ยุคสมัยที่ยังเป็นกราฟฟิตี งานในรูปแบบคาเรกเตอร์ก็นับว่าเป็นที่นิยม มีคนให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากสิ่งที่เป็นภาพสามารถที่จะเข้าถึงผู้คนได้ง่ายและเป็นที่จดจำมากกว่า ความน่ารักของตัวการ์ตูนสามารถเข้าถึงผู้ชมได้ง่ายและสีสันที่ดึงดูด โดยเนื้อหามีความหลากหลาย ตั้งแต่เรื่องของสังคม การเมือง วัฒนธรรม การประชดประชันสังคมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่างๆ

การเกิดขึ้นของคาเรกเตอร์โดยส่วนใหญ่จะเป็นการคิดตัวละครขึ้นมาใหม่ในลักษณะต้นแบบ(ORIGINAL) หมายถึงตัวละครที่ไม่เคยเกิดขึ้นที่ไหนมาก่อน ถูกคิดค้นและพัฒนาขึ้นโดยตัวศิลปินเอง โดยแรงบันดาลใจที่จะได้รับจะแตกต่างกันไปในแต่ละคน เช่น ได้รับแรงบันดาลใจจากความชื่นชอบในตัวการ์ตูน สัตว์ สิ่งที่ชื่นชอบในวัยเด็ก หรือเรื่องราวที่กระทบต่อชีวิตตนเอง

๓. พื้นที่ในการทำงาน

งานสตรีทอาร์ตในประเทสไทย โดยส่วนใหญ่แล้วจะเลือกพื้นที่ในการทำงานที่ไม่มีความเสี่ยงมากัก เนื่องจากด้วยการทำงานมีต้นทุนหลายอย่าง หากทำไปแล้วโดนไล่หรือทำได้ไม่จบนั้นหมายถึงการเสียโอกาสที่จะสร้างผลงาน งานสตรีทอาร์ตโดยส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะงานที่ใช้ทักษะสูง

มีการพู่กันในการเขียน โดยจุดนี้เองที่ทำให้ค่อนข้างจะต้องใช้เวลา ประกอบกับขนาดของงานที่ค่อนข้างใหญ่บนกำแพง ยิ่งทำให้ต้องใช้เวลาและทักษะเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก แม้ว่าในปัจจุบันศิลปินสตรีทอาร์ตจะเริ่มนิยมการนำสีสเปรย์มาใช้ในการทำงานแล้วก็ตาม แต่การทำงานจริงยังคงต้องใช้เวลามากพอสมควรกว่างานหนึ่งชิ้นจะสำเร็จไปได้ การเลือกพื้นที่ของศิลปินสตรีทอาร์ตจึงต้องมั่นในในระดับหนึ่งแล้วว่าพื้นที่นั้น ๆ สามารถเข้าไปทำงานได้โดยที่ไม่ถูกจับ หรือมีการนำแฟ้มผลงานไปเสนอแก่ผู้เป็นเจ้าของที่ก่อน หากไม่ได้รับการอนุญาตก็จะเปลี่ยนที่ไปหาสถานที่ใหม่แทน

๔. ด้านสังคม

ด้านสังคมไทยที่ถูกหล่อหลอมให้ไม่สามารถทีจะแสดงความคิดเห็นกับบางเรื่องได้อย่างเต็มที่หรือหากทำได้ก็ต้องเป็นไปโดยทางอ้อม โดยเฉพาะในเรื่องของการวิพากษ์สังคม หรือเรื่องของการเมือง ประกอบกับเรื่องของกฎหมายการจับกุมการลักลอบทำงานในที่สาธารณะไม่ได้มีความรุนแรงมาก ทำให้ลักษณะของผลงานจะไม่ได้เน้นไปที่เนื้อหาที่รุนแรง เสียดสีสังคมอย่างตรงไปตรงมามากนัก การทำงานที่ค่อนข้างสบายหากเทียบกับเมืองนอกทีต้องลักลอบทำ ทำให้ผลงานส่วนใหญ่ออกไปในรูปแบบของงานศิลปะอย่างเต็มที่ โดยศิลปินจะเน้นไปที่ความสวยงามของผลงานมากกว่าเนื้อหาที่รุนแรง เสียดสีสังคม[๔๕] ที่สามารถสร้างมูลค่าให้กับประเทศได้[๔๖] ไชยสิทธิ์ ชาญอาวุธ เสนอแนวทางการนำความคิดสร้างสรรค์ของศิลปะข้างถนนมาต่อยอดสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มี ๓ ด้านใหญ่ๆ ได้แก่

๑. ด้านผลิตภัณฑ์และผลงานสร้างสรรค์ เป็นการดึงเอาอัตลักษณ์ในผลงานของศิลปินที่ได้รับความนิยมมาเป็นส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์หรือเป็นส่วนเสริมในการออกแบบเช่นการใช้ TAG ของศิลปินมาเป็นลายเสื้อยืดรองเท้าและลวดลายสายนาฬิกาการใช้ตัวละครที่วาดขึ้นโดยศิลปินข้างถนนมาเป็นหุ่นโมเดลพวงกุญแจลายกระเป๋าหรือสินค้าผลิตภัณฑ์บางอย่างได้เชิญให้ศิลปินข้างถนนเข้ามามีส่วนร่วมกับการออกแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์นั้นหรือกระตุ้นให้สินค้าและผลิตภัณฑ์บางชนิดที่กำลังเสื่อมความนิยมกลับมามีความนิยมใหม่ขึ้นอีกครั้งในส่วนด้านการสร้างสรรค์งานศิลปะข้างถนนที่มีขนาดใหญ่นั้นสามารถแยกเป็น ๓ ประเด็นคือ

---

[๔๕] แมนฤทธิ์ เต็งยะ, “**จากวัฒนธรรมกราฟฟิตีสู่งานสตรีทอาร์ตในประเทศไทย**”, Veridian E-journal, Silpakorn University **ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ** (ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๒ เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๙) : ๒๔๓๓-๒๔๓๖.

[๔๖] เสารภย์ กุสุมา ณ อยุธยา, “**Creative Wcpnomy ทางเลือกใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจไทย**”, **Executive Journal**, (มกราคม-พฤษภาคม ๒๕๕๓): ๒๓-๒๘.

- การร่วมกันสร้างงานขนาดใหญ่ด้วยอุดมการณ์ทางศิลปะและเรียกร้องสิทธิความเป็นธรรมบางประการต่อภาครัฐเช่น การรวมตัวกันของศิลปินข้างถนนที่มาร่วมทำงานด้วยกันเพื่อเรียกร้องการส่งมอบพื้นที่บริเวณสี่แยกปทุมวันให้เป็นหอศิลป์กรุงเทพมหานคร

-การร่วมกันสร้างงานขนาดใหญ่เพื่อส่วนรวมเป็นการรวมตัวกันเพื่อก่อสร้างงานบนพื้นที่ขนาดใหญ่โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในด้านการพัฒนาเช่นการรวมตัวกันสร้างงานศิลปะข้างถนนเลียบคลองแสนแสบเพื่อปรับภูมิทัศน์และเผยแพร่ความงามทางศิลปกรรมให้แพร่กระจายสู่สาธารณะและมวลชน

-การทำงานสร้างสรรค์เพื่อตอบโจทย์ทางด้านการค้าหรือผู้ว่าจ้าง เป็นการทำงานตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมายในเชิงพาณิชย์เช่นการสร้างสรรค์งานศิลปะข้างถนน ให้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดแสดงสินค้า DISPLAY สร้างบรรยากาศในร้านค้าร้านกาแฟโรงแรมตามอาคารและสถานที่ต่างๆ

๒. ด้านการสร้างแบรนด์และการตลาด ไม่ได้ใช่เพียงแค่สินค้าที่จับต้องได้เท่านั้นแต่ยังเป็นการสื่อสารขององค์กรกับกลุ่มเป้าหมายอย่างเข้าใจซึ่งได้ถูกการวางแผนและออกแบบในการสื่ออย่างเป็นระบบ มีการเน้นความสำคัญของคุณค่าปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ คือ การมีจุดยืนที่แข็งแกร่งมีเป้าหมายไปที่การสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะกลุ่มอย่างมีรสนิยมในรูปแบบของตนเองที่มีความแตกต่างท่ามกลางตลาดที่เต็มไปด้วยการแข่งขันเช่นแบรนด์สินค้า STREET ART ระดับโลก OBEY ในประเทศไทยยกตัวอย่างได้แก่ AMP เป็นต้น การจะสร้างแบรนด์หรือตราสินค้าให้คงอยู่จะต้องมีการวิเคราะห์แผนงานที่ดีเพื่อให้แบรนด์สินค้านั้นสามารถครองใจและสร้างให้ผู้บริโภคเกิดความจงรักภักดีต่อแบรนด์สินค้า

๓. ด้านการสร้างมูลค่าในตัวบุคคล การสั่งสมประสบการณ์ของศิลปินและการพัฒนาทักษะทางด้านศิลปะที่มีความแตกต่างจนเกิดบุคลิกภาพเฉพาะตัว ที่สะท้อนลงไปในผลงาน นอกจากจะทำให้ตัวชิ้นงานมีคุณค่าด้านอัตลักษณ์และการสร้างมูลค่า อีกทั้งยังส่งผลให้ตัวศิลปินเกิดมูลค่าในตัวเองตามขึ้นไปจนกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญน่าเชื่อถือมากขึ้น มีตัวตนมากขึ้น ซึ่งมีรูปแบบชีวิต (Lifestyle)ไม่ต่างจากดาราหรือบุคคลที่มีชื่อเสียง (celebrity)ที่มีคนคอยติดตามว่าจะใช้สินค้าอะไร พูดถึงอะไร ใช้ชีวิตแบบไหน รสนิยมเป็นอย่างไรที่พร้อมจะมีคนติดตาม(FOLLOW) เพื่ออยากให้ตนดีดีอย่างศิลปินที่ตนชื่นชอบ[๔๗]

---

[๔๗] ไชยสิทธิ์ ชาญอาวุธ, การศึกษาคุณค่าด้านอัตลักษณ์ของศิลปะข้างถนนเพื่อการสร้างมูลค่าสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์", **วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, [ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๔๙ กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๐]: ๒๕๗-๒๕๘.

วันเฉลิม จันทร์พงษ์แก้ว กล่าวว่าคุณค่าของการสื่อสารของสตรีทอาร์ตนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัย ๓ ข้อคือ ๑)ความสวยงาม ๒) เนื้อหา ๓) สถานที่ โดยทั้ง ๓ อย่างนี้ต้องมีความเชื่อมโยงกัน[๔๘]แม้ STREET ART นั้นจะมีประสิทธิภาพในการสื่อสารศิลปะสื่อสาธารณะที่สูงเนื่องจากเป็นการสื่อสารในพื้นที่วงกว้างถึงกระนั้นในประเทศไทยยังไม่ได้มองถึงคุณค่าที่เป็นเนื้อหาสาระของงาน STREET ART อย่างจริงจังมากนักส่วนใหญ่จะคำนึงถึงความสวยงามในผลงานของศิลปินเป็นหลักเนื่องจากความแตกต่างในวัฒนธรรมความรู้และประสบการณ์ทำให้แตกต่างกันกับสตรีทอาร์ตในต่างประเทศที่สะท้อนเนื้อหาที่รุนแรงและลึกซึ้งกว่าแต่ในด้านการสื่อสารในระดับความสวยงามนั้นก็เพียงพอที่จะสามารถสร้างประโยชน์ให้สังคมได้ถึงอย่างนั้นคนในสังคมก็ยังไม่ได้รู้สึกกับสตรีทอาร์ตมากนักแต่เนื่องจากการพบเห็นเป็นจำนวนมากขึ้นจนชินตาและกลายเป็นส่วนหนึ่งของเมืองไปโดยไม่รู้ตัวจึงไม่ได้รู้สึกขัดแย้งแต่ในอนาคต สตรีทอาร์ตจะมีบทบาทในการสร้างมูลค่าแก่ธุรกิจให้เพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ในระดับชุมชนตำบลจนถึงระดับจังหวัดและประเทศเพราะเคยประสบความสำเร็จมาแล้วในต่างประเทศแต่ในประเทศไทยนั้นยังเป็นสิ่งใหม่และกำลังได้รับความนิยมในหลายจังหวัดที่ต้องอาศัยการส่งเสริมในหลายๆด้านควบคู่กันไปทั้งด้านความสวยงามการท่องเที่ยวและการโฆษณาทั้งนี้การต่อยอด สตรีทอาร์ต สื่อธุรกิจต้องมีความชัดเจนในเรื่องเนื้อหามีทักษะในการประยุกต์ที่ดีและต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดการทำลายอัตลักษณ์ของท้องถิ่นและการเข้าถึงอารมณ์และจิตใจของผู้คนเพื่อให้ได้รับการตอบรับที่ดี

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับศิลปะร่วมสมัย (Contemporary Art)

๒.๓.๑ ศิลปะสมัยใหม่ (MODERN ART)

ศิลปะร่วมสมัย (Contemporary Art) หรืออาจเรียกว่าศิลปะสมัยใหม่)MODERN ART) คือศิลปะที่เกิดขึ้นในช่วงปีศตวรรษ ๑๙๘๐ โดยแนวคิดของศิลปะสมัยใหม่นั้นเกิดขึ้นเพื่อต่อต้านแนวคิดศิลปะแบบหลักวิชาซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ยุคเรอเนอซองเป็นต้นมาในความหมายของคำว่าสมัยใหม่หรือคำว่า โมเดิร์น นั้นเราอาจจะมองได้ ๒ นัยยะ นัยยะแรกการเกิดขึ้นมาอย่าง”ร่วมสมัย” คืออหมายถึงศิลปะหรือสิ่งใดก็ตามที่ศิลปินสร้างขึ้นในช่วงเวลานั้นๆ เราสามารถเรียกศิลปะประเภทนั้นว่าศิลปะสมัยใหม่ อีกนัยยะหนึ่ง คำว่าสมัยใหม่ก็คือการต่อต้านของเก่า หรือสิ่งที่ปฏิบัติกันมาจนเป็นประเพณีซึ่งในที่นี้คือการที่ศิลปะแบบสมัยใหม่ต่อต้านศิลปะแบบหลักวิชานั่นเอง

---

[๔๘] วันเฉลิม จันทร์พงษ์แก้ว, **คุณค่าทางการสื่อสารและมูลค่าทางธุรกิจของสตรีทอาร์ท**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ๒๕๖๐), หน้า ๑๑๑-๑๑๒.

ศิลปะสมัยใหม่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของโลกตะวันตกเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม การเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของเหล่าศิลปินเปลี่ยนแปลงไป วิรุณ ตั้งเจริญ ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนผ่านมาสู่ศิลปะสมัยใหม่ไว้ว่าเมื่อโลกสมัยใหม่พัฒนาขึ้นมาในยุโรปช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ทั้งปรัชญาความเชื่อที่เชื่อมั่นในความสามารถของมนุษย์การปกครองระบอบประชาธิปไตยชนชั้นกลางมีอำนาจการปฏิวัติอุตสาหกรรมความเจริญรุ่งเรืองทางวิทยาศาสตร์การศึกษาสมัยใหม่ศิลปะก็พัฒนาไปสู่ศิลปะสมัยใหม่ (modern art) ด้วย ทั้งศิลปะการแสดง ดนตรี วรรณกรรม สถาปัตยกรรมจิตรกรรม ประติมากรรม จากวิจิตรศิลป์ FINE ART) สู่ทัศนศิลป์ (VISUAL ART) ที่เชื่อในโลกปัจจุบัน สิ่งประจักษ์และการรับรู้ (PERCEPTION) ปรากฏการณ์ต่างๆตามความเป็นจริง ศิลปะสมัยใหม่ทางด้านทัศนศิลปะได้ก่อให้เกิดศิลปะจินตนิยม (ROMACTICISM) ศิลปะลัทธิประทับใจ (IMPRESSIONISM) ศิลปะลัทธิรุนแรง (FAUVISM) ศิลปะลัทธิแสดงออก (EXPRESSIONISM)ศิลปะลัทธิบาศกนิยม (CUBISM) ศิลปะลัทธิดาดา (DADAISM) ศิลปะลัทธิเหนือจริง(SURREALISM)ศิลปะป๊อบ(POP ART)และอีกมากมาย[๔๙]

จุดเริ่มต้นของศิลปะสมัยใหม่เกิดขึ้นเมื่อมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ในยุโรปในช่วงปลายศตวรรษที่ ๑๗ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้นพบของ ไอแซค นิวตัน(Isaac Newton" ๑๖๔๒-๑๗๒๗) ในกฎแรงโน้มถ่วงของโลกซึ่งทำให้โลกในขณะนั้นเริ่มหันมาสนใจวิทยาศาสตร์อย่างจริงจังนอกจากนั้นนิวตันยังได้ศึกษาเรื่องแสงจากดวงอาทิตย์และอธิบายเกี่ยวกับแสงสีขาวโดยการทดลองฉายแสงเข้าไปในห้องมืดและได้ทดลองนำแท่งแก้วสามเหลี่ยมหรือแท่งปริซึมมาวางรับแสงแดดทำให้กระทบปรากฏการณ์รุ้งกินน้ำเขาพบว่าลำแสงสีขาวของดวงอาทิตย์ที่แท้จริงแล้วประกอบด้วยสีต่างๆถึง ๗ สีคือม่วง คราม น้ำเงิน เขียว เหลือง แสด แดง ตามลำดับที่ปรากฏบนฉาก สิ่งนี้ทำให้นิวตันตื่นเต้นมาก เขาได้อธิบายว่าแสงมีการหักเหเนื่องจากความยาวของคลื่นแสงต่างกันจึงปรากฏให้เป็นสีต่างกัน และ ให้เหตุผลว่าการสะท้อนกลับของแสงทำให้เราเห็นว่าวัตถุนั้นมีสีอะไร ซึ่งถือเป็นการค้นพบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นให้โลกพัฒนาขึ้นอย่างมาก

แม้แต่ในวงการศิลปะเองก็เช่นกัน ศิลปินกลุ่มหนึ่งได้พึ่งใบบุญทางความรู้ของวิทยาศาสตร์จากแนวคิดของนิวตัน ที่ค้นพบว่าแท้ที่จริงแล้วแสงสีขาวจากดวงอาทิตย์ที่เราเห็นกันอยู่ทุกวันนั้นประกอบด้วยสีอื่นๆอีกถึง เจ็ดสีมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอีกลัทธิหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นการปฏิวัติครั้งใหญ่ของวงการศิลปะจากกระบวนการทำงานแบบเดิมๆและนำศิลปะตะวันตกเข้าสู่โลกสมัยใหม่อย่างเต็มตัวนั่นก็คือ ศิลปะลัทธิอิมเพรสชั่นนิส (impressionism) นั่นเอง

---

[๔๙] วิรุณตั้งเจริญ, **ศิลปะหลังสมัยใหม่**, (กรุงเทพมหานคร อีแอนด์ไอคิว, ๒๕๔๗), หน้า ๕๕.

อิมเพรสชั่นนิส คือ กลุ่มศิลปะที่เกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ ๑๙ โดยกลุ่มอิมเพรสชั่นนิสได้ถือว่าเป็นกลุ่มศิลปะหัวก้าวหน้าในขณะนั้นโดยมีศิลปินที่สำคัญสำคัญของกลุ่มคือ มาเน่(EDOUARD MANET,๑๘๓๒-๑๘๘๓) โมเน่ (CLAUDE MONET,๑๘๔๐-๑๙๒๖)ปิซาโร่(CAMILLE PISSARRO,๑๘๓๐-๑๙๐๓)เรอนัว(PIERRE-AUGUSTE RENOIR,๑๘๔๑-๑๙๑๙)และเดอร์ก้า(EDGAR DEGAS,๑๘๓๔-๑๙๑๗) เหตุที่กลุ่ม อิมเพรสชั่นนิส ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของศิลปะสมัยใหม่นั้นเป็นเพราะศิลปินในกลุ่มนี้เบื่อหน่ายกับวิธีการเขียนรูปแบบเก่าๆจากลัทธิสัจนิยม ที่ต้องการเน้นรายละเอียด ความเหมือนจริงของแสงเงา สัดส่วน และหลักทัศนียภาพ การปฏิเสธความเชื่อและต่อต้านกระบวนการทางศิลปะแบบเดิมๆหรือวงการประกวดของรัฐที่เคยมีมาอย่างยาวนาน การหลุดพ้นจากการเรียนการสอนในระบบหรือศิลปะแบบหลักวิชาการ มองหาสิ่งที่ประทับใจสิ่งที่เป็นธรรมชาติ ตามแต่ความชอบของแต่ละคน โดยไม่ได้ทำงานศิลปะอยู่ใต้คำสั่งของรัฐ หรือตามกระแสนิยม ล้วนเป็นเหตุผลที่สำคัญทั้งสิ้น

ศิลปะอิมเพรสชั่นนิส ไม่เพียงแต่ปฏิวัติรูปแบบวิธีการเขียน แต่พวกเขายังได้ปฏิวัติแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องแสงอีกด้วย โดยการผนวกเรื่องการใช้สีในผลงานศิลปะ เข้ากับทฤษฎีการค้นพบแถบสีในแสงสีขาวของดวงอาทิตย์ที่นิวตันค้นพบ ศิลปินมีแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องแสงสีว่า ในแต่ละช่วงเวลา สีของวัตถุและภาพที่เห็นอยู่ตรงหน้าจะมีบรรยากาศแตกต่างกัน เช่น เช้า สาย บ่าย เย็น กลางคืน สีของวัตถุแต่ละอย่างจะถูกประสานเข้าด้วยสีต่างๆมากมาย พวกเขาต้องการจะนำเสนอบรรยากาศของแต่ละช่วงเวลา โดยการเขียนภาพจากสถานที่จริงในช่วงเวลาขณะนั้นเพียงสั้นๆโดยที่ไม่สนใจรายละเอียดของภาพตามแต่ความประทับใจของศิลปิน

ลัทธิอิมเพรสชั่นนิส ใช้วิธีระบายสีที่แบนและซ้อนทับกันหลายชั้นด้วยสีที่สดใส ไม่นิยมใช้สีดำในส่วนที่เป็นเงาเหมือนกับการวาดภาพในยุคก่อนๆ เพื่อให้สีที่ได้ระบายทับซ้อนกันไปนั้น เกิดการผสมกันเองจากตาของผู้ชมผลงาน ถ้าหากเราชมภาพจากระยะหนึ่งจึงจะเกิดเป็นภาพ แต่เมื่อเข้ามามองใกล้ๆและพิจารณาจากรายละเอียดเป็นส่วนๆแล้ว จะไม่สามารถแยกออกได้เลยว่าเป็นรูปอะไร ซึ่งการระบายสีแบบแบนนั้น จะทิ้งร่องรอยของรอยแปรงไว้อย่างหยาบๆ อันนี้เป็นอิทธิพลของศิลปินกลุ่มนี้ที่ได้มาจากภาพพิมพ์แกะไม้ของญี่ปุ่น และนอกจากนั้นร่องรอยของแปรงที่หยาบ ยังได้เป็นผลมาจากเงื่อนไขของระยะเวลาที่ศิลปินต้องการจะบันทึกภาพบรรยากาศในขณะนั้นให้ทันท่วงที ผลงานที่ออกมาของกลุ่มอิมเพรสชั่นนิส จึงมีข้อจำกัดหลายอย่างตามเงื่อนไขข้างต้น เช่น มีขนาดไม่ใหญ่ สามารถพกกาหรือถือเดินไปในที่ต่าง ๆ ได้ มีรอยแปรงที่หยาบและขรุขระ ตัดส่วนที่ไม่สำคัญของภาพทิ้งไป เหลือเพียงแต่บรรยากาศโดยรวม ทำให้ภาพขาดรายละเอียดและความเหมือนจริง การออกไปเขียนภาพนอกสถานที่จริง ยังช่วยให้เกิดการผลิตหลอดสี ขาหยั่งขนาดพกพา จานสีแบบถือขึ้นมาอีกด้วย

กีรติ บุญเจือ ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนผ่านจากศิลปะในยุคเก่ามาสู่ศิลปะยุคสมัยใหม่ซึ่งถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนจากการเสนอผลงานศิลปะตามความเป็นจริงในลัทธิเรียลลิสซึ่ม หรือการลอกเลียนแบบธรรมชาติสู่การเสนอศิลปะในรูปแบบที่แตกต่างออกไปตามแนวปัจเจกบุคคลซึ่งเกิดจากความคิดภายในของศิลปินที่ใช้ธรรมชาติเป็นเพียงแรงบันดาลใจเท่านั้น โดยให้ความสำคัญต่อการถ่ายอิทธิพลของงานจิตรกรรมของเซซานสู่งานจิตรกรรมของปีกัสโซ

เซซานน์ (PAUL CEZANNE.๑๘๘๑-๑๙๐๖) ชาวฝรั่งเศสเริ่มมีชื่อเสียงจากการเป็นนักวาดภาพอิมเพรสชั่นนิสท์ แต่ได้เพิ่มการเน้นรูปทรงของสิ่งที่ปรากฏแก่สายตาด้วยในที่สุดก็ประกาศว่า"ฉันไม่ต้องการแสดงธรรมชาติ แต่ต้องการสร้างธรรมชาติ" (I don' want to represent nature, I want to create it) ปิกัซโซ (PABLO PICASSO.๑๘๘๑-๑๙๗๓)เน้นรูปทรงต่อจากเซซานน์ ขนาดกลายเป็นว่าเหลือแต่รูปทรงเรขาคณิต ดังได้ชื่อว่าแนวโน้มว่า คิวบิสม์ (CUBISM)(มาจากคำว่าCUBE ลูกบาศก์) อันเป็นผลมาจากการตั้งใจสร้างสรรค์ขึ้นเช่นนั้น ไม่ได้ตั้งใจนำเสนอ ความเป็นจริงวัตถุนิสัยใด ๆ ดังวาทะของท่าน "ฉันวาดรูปทรงตามที่ฉันคิด ไม่ใช่ตามที่ฉันเห็น" (I pain forms as I think Them.Not as I see Them) รูปทรงตามที่ปิกัสโซคิดนั้น เกิดจากหลายแง่มุมแต่ว่ารวมอยู่ในรูปเดียวกัน ผู้ชมจึงต้องพยายามคาดคะเนจากแง่มุมต่างๆ แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า ปิกัสโซมิต้องการแสดงความเป็นจริงในหลายแง่มุม แต่ต้องการแสดงการสร้างสรรค์จากหลากหลายแง่มุมมากกว่า ดังนั้นข้อสังเกตของลินน์ว่า "ไม่ว่าเราจะมองเห็นสักกี่แง่มุมก็ตาม แต่ยังไม่มีเหตุผลใดจะสมมติได้ว่าเมื่อรวมเข้าด้วยกันแล้ว จะได้รับความจริงวัตถุวิสัย"ตรงจุดนี้แหละถือได้ว่านวยุคภาพสิ้นสุดลงอย่างเด็ดขาด สละเวทีให้หลังนวยุคดำเนินเรื่องต่อไป ดังคำสารภาพของฮวนกรีส (JUAN GRIS) ซึ่งเป็นนักคิวบิสม์คนหนึ่งว่า"เป้าหมายของฉัน ก็คือการสร้างวัตถุขึ้นมาใหม่ไม่ให้เหมือนอะไรที่มีอยู่จริงเลย"[๕๐]

นอกจากนี้ สิทธิเดช โรหิตะสุข ยังได้สรุปเกี่ยวกับการก่อตัวขึ้นของศิลปะหลังสมัยใหม่ไว้ดังนี้เห็นได้ว่าการเกิดขึ้นของกลุ่มศิลปะในตะวันตกนั้นมีพัฒนาการมาตั้งแต่สมัยของการปฏิวัติอุตสาหกรรมจนกระทั่งถึงการที่โลกศิลปะก้าวสู่ยุคหลังสมัยใหม่ซึ่งลักษณะของการเกิดกลุ่มทางศิลปะ (ART GROUP)ที่กล่าวมาพอสังเขปนี้ ในเบื้องต้น พอจะสรุปถึงสถานภาพและแนวความคิดในดังนี้

๑. การเกิดกลุ่มทางศิลปะในช่วงตังแต่ปลายศตวรรษที่ ๑๙ ไล่เรียงมาจนถึงช่วงต้นศตวรรษที่ ๒๐ นั้น กลุ่มทางศิลปะมีสถานะที่สัมพันธ์กับกระแสของการเกิดแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ต่อต้านหรือโต้แย้งกับขนบดั้งเดิมในการสร้างงานศิลปะแบบคลาสสิค หรือศิลปะหลังวิชา(ACADEMIC ART)

---

[๕๐] กีรติ บุญเจือ, **ปรัชญาหลังนวยุค แนวคิดเพื่อการศึกษาแผนใหม่**, กรุงเทพมหานคร: ดวงกมล, ๒๕๔๕), หน้า ๑๔๘-๑๔๙.

๒. การเกิดกลุ่มทางศิลปะในช่วงเวลาดังกล่าวในข้อ ๑ สถานภาพของกลุ่มศิลปะนั้นถูกเคลื่อนไหวถ่ายเทไปมา จากงานเขียนและการกำหนดของนักประวัติศาสตร์ ศิลปะและผลงานทางวิชาการศิลปะ ในลักษณะที่เป็นทั้ง"กลุ่มทางศิลปะ"และเป็นทั้ง"ลัทธิทางศิลปะ"บางครั้งกลุ่มทางศิลปะเกิดขึ้นก่อนแล้วจึงถูกหลอมรวมโดยศิลปินหรือนักประวัติศาสตร์ศิลป์ให้มีสถานะเป็น"ลัทธิทางศิลปะ"ดังเช่นที่เกิดขึ้นกับกลุ่มสะพาน(THE BRIDGE)กับกลุ่มคนขี่ม้าสีน้ำเงิน(BLUE RIDER)ที่ภายหลังถูกรวมและกำหนดสถานภาพเป็น"ลัทธิเอ็กเพรสชั่นนิสต์ "(expressionism)หรืออย่างการเคลื่อนไหวของ" independent group" ในอังกฤษ ที่ในเวลาต่อมาได้พัฒนาสถานภาพและวิวัฒนาการเป็นการเคลื่อนไหวของ"ป๊อบอาร์ต" เป็นต้น

๓. หากบางครั้ง การเกิดกลุ่มทางศิลปะ ก็เกิดขึ้นภายหลังจากการมีลัทธิศิลปะ หรือเกิดขึ้นจากการได้รับอิทธิพลจากศิลปินหรือแนวทางการสร้างสรรค์ของลัทธิศิลปะ หรือเกิดขึ้นจากการได้รับอิทธิพลจากศิลปินหรือแนวทางการสร้างสรรค์ของลัทธิศิลปะใดศิลปะหนึ่ง ดังเช่นที่เกิดขึ้นกับกลุ่ม นะบีส์(NABIS) ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการเคลื่อนไหวของศิลปิน พอล โกแกง และลัทธิโพส-อิมเพรสชั่นนิสม์(Post Impressionism) หรือการเกิดขึ้น ของ "Vorticism"ซึ่งเป็นกลุ่มศิลปินหัวก้าวหน้าในอังกฤษ ก็เกิดกลุ่มขึ้นภายหลังจากได้รับอิทธิพลสนเชิงความคิดจาก กลุ่มและลัทธิ"ฟิวเจอร์ลิสม์"(Futurism)ได้เคลื่อนไหวไปก่อนหน้านั้นในอิตาลี

๔. คำประกาศ (Manifesto) ถือเป็นส่วนสำคัญของการเกิดกลุ่มทางศิลปะในช่วงศตวรรษที่ ๒๐ แม้ว่าทุกกลุ่มไม่ได้มีคำประกาศอย่างชัดเจนที่เป็นทางการเสมอไป แต่คำประกาศก็ถือเป็นบทบันทึกหรือข้อเขียน(TEXT)ที่มีสถานภาพในเชิงอำนาจพอสมควรในการที่กลุ่มหรือศิลปินนั้นๆจะบ่งบอกสถานภาพ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์แนวความคิด การแสดงออก และมีอำนาจในการกำหนดทิศทางความเป็นไปได้ของกลุ่มได้ด้วยตนเอง ดังเช่นการแปรสภาพจากกลุ่มไปสู่ลัทธิหรือจะมีสถานภาพควบคู่กันไป อย่างที่เกิดขึ้นกับกลุ่มหรือลัทธิ ฟิวเจอร์ลิสม์(futurism) กลุ่มมีลัทธิดาดา(Dadaism)เป็นต้น

๕. การเกิดกลุ่มทางศิลปะ เกิดขึ้นจากการรวมตัวของศิลปินที่มีความเห็น แนวความคิดที่คล้ายคลึงหรือสอดคล้องกัน ทั้งความคิดในทางศิลปะ ในทางสังคม การเมือง วัฒนธรรม แม้รายละเอียดการแสดงออกหรือลักษณะเฉพาะตัวของศิลปินจะแตกต่างกันก็ตามแต่โดยมากแล้วลักษณะโครงสร้างในการแสดงออกจะคล้ายคลึงกันเช่นกลวิธีการระบายสีในศิลปินลัทธิเอ็กเพรสชั่นนิสม์ ที่แม้ว่ากลุ่มสะพานและกลุ่มคนขี่ม้าสีน้ำเงินจะมีแนวคิดในการสร้างและนำเสนอเนื้อหาที่แตกต่างกันแต่โดยภาพรวมแล้วกลวิธีการระบายสีหรือการสร้างรูปทรงในงานจิตรกรรมของพวกเขาก็ล้วนแต่มาจากสภาวะในแบบเน้นการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึก (expressionist) เป็นโครงหลัก

๖. กลุ่มทางศิลปะ อาจพัฒนาไปสู่การจัดตั้งเป็นองค์กรหรือเป็นรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะสมาคม ที่มีการรวมตัวการสร้างเครือข่าย และมีเป้าหมายในการดำเนินการนำเสนอเคลื่อนไหวที่ชัดเจน ดังเช่นในกลุ่มCOBRA หรืออย่างที่ก่อตั้งเป็นสถาบันการศึกษา ดังที่เกิดขึ้นกับสถาบันเบาเฮาส์ (BAUHAUS) เป็นต้น

๗. สถานภาพในเชิงของระยะเวลาหรือ"การยุติบทบาท"ในการก่อเกิดกลุ่มหรือดำเนินการของกลุ่มในช่วงศตวรรษที่ ๑๙-๒๐ มักจะขึ้นอยู่กับหลายประเด็นด้วยกัน ที่ทำให้มีผลต่อช่วงเวลาของกลุ่ม อาทิ กลุ่มก่อตั้งและยุติบทบาทลงจากปัจจัยภายใน หมายถึง แกนนำของกลุ่มนั้นเสียชีวิตหรือยุติบทบาทการสร้างสรรค์ของตนไป ดังที่เกิดกับพวกฟิวเจอร์ลิสม์ ที่ บ็อคซิโอนี เสียชีวิตจากการเดินทางไปรบในสงครามโลก หรือศิลปินในกลุ่มมีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆและแตกแขนงไปสร้างงานแบบอื่น ดังเช่น ในความเคลื่อนไหวของดาดา ที่มีภายหลังศิลปินหลายคนให้ความสนใจ กับงานในแบบเหนือจริง (Surrealism) เป็นต้น กลุ่มยุติบทบาทอันเกิดจากปัจจัยภายนอก ดังเช่น การเปลี่ยนแปลงของสังคม ศิลปะ การเมืองต่างๆ หรือศิลปะที่เป็นแนวทางการสร้างสรรค์และการแสดงออกของกลุ่มเสี่ยงความนิยมหรือมีข้อโต้แย้งทางศิลปะที่เกิดขึ้นใหม่และมีความน่าสนใจหรือมีแรงปะทะ กับสังคมมากกว่า ทำให้กลุ่มสลายไปโดยปริยาย

๘. กลุ่มทางศิลปะ อาจเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของศิลปินชนชาติเดียวกัน อย่าง GUTAI GROUP ของศิลปินหัวก้าวหน้าของญี่ปุ่นหรืออาจเป็นการรวมตัวกันของศิลปินหลากหลายเชื้อชาติหลายประเทศดังเช่นในกลุ่ม COBRA หรือ BLACK MARKET INTERNATIONAL เป็นต้น จะเห็นได้ว่า โดยศิลปะกระแสหลักในยุคสมัยใหม่นั้น ได้ต่อต้านความคิด ความเชื่อทั้งในด้านเนื้อหา หลักการ และวิธีการการทำงานของศิลปินในยุคเก่าลงไปอย่างสิ้นเชิง ซึ่งด้วยความคิดแบบสมัยใหม่นี้เองที่เปิดโอกาสให้ศิลปินได้จัดตั้งกลุ่มก้อนต่าง ๆ เพื่อแสดงแนวคิดในการทำงานศิลปะที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ผลงานศิลปะไม่ได้รับใช้ศาสนา รัฐ และไม่ได้เป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้อีกต่อไป ศิลปินได้เสนอความเป็นปัจเจกบุคคลไปในงานศิลปะและพัฒนาจากการเขียนรูปที่ได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ ไปสู่การเขียนรูปที่ใช้การสำแดงออกของจิตใจ จนพัฒนาไปสู่การเขียนรูปแบบนามธรรม ซึ่งเหลือเพียงความงามของสี เส้น รูปทรง และปราศจากเนื้อหาโดยสิ้นเชิง แต่อย่างไรก็ดี เราจะยังเห็นได้ว่า ศิลปินยังนิยมทำงานจิตกรรมที่มีลักษณะสองมิติ และยังคงนิยมแสดงงานในพิพิธภัณฑ์หรือแกลอรี่ ซึ่งจะแตกต่างอย่างมากกับศิลปะในยุคหลังสมัยใหม่

๒.๓.๒ ศิลปะหลังสมัยใหม่ (Post – Modern Art)

หลังจากที่โลกเข้าสู่ยุคสงครามโลกครั้งที่ ๑ เกิดวิกฤตข้าวยากหมากแพงขึ้นทั่วโลก ผู้คนทั่วโลกต่างลำบากจากสภาวะสงคราม กลุ่มศิลปินบางส่วนต้องหลบภัยสงคราม หยุดการทำงาน

ศิลปะ แต่อย่างไรก็ดี ด้วยสภาวะเช่นนี้เอง จึงเกิดกลุ่มศิลปะกลุ่มหนึ่งขึ้นมาในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งต่อต้านความไร้เหตุผลของมนุษย์ในการทำสงคราม โดย สิทธิเดช โรหิตะสุขได้กล่าวถึงความเป็นมาของศิลปะกลุ่มนี้ โดยกล่าวอ้างจากหนังสือของ ฮานน์ ริชเทอร์ไว้ว่า นอกจากนี้ การเกิดขึ้นของสงครามโลกครั้งที่ ๑ ที่ผู้คนแวดล้อมไปด้วยความเสื่อมโทรมเนื่องจากภัยสงครามการไร้ที่อยู่อาศัย การขาดอาหาร สภาพความล่มสลาย รวมถึง การไร้ความมั่นคงในชีวิตและสังคม ด้วยเหตุนี้เมืองซูริค (ZURICH) ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ จึงกลายเป็นสถานที่ที่เป็นแหล่งรวมของเหล่าปัญญาชน นักคิด ศิลปิน กวี นักประพันธ์ในสายต่างๆที่ล้วนต่างหลบหนีสภาพความกดดันทางสงครามการเมือง กอรปกับพัฒนาการของกระบวนการทางศิลปะ ที่มีพัฒนาการของกระบวนการทางศิลปะโดยกลุ่มศิลปินหัวหน้าก้าวหน้า ผนวกกับความเคลื่อนไหวของกลุ่มหรือลัทธิต่างๆศิลปินและนักคิดส่วนหนึ่งจำต้องอพยพย้ายถิ่นไปอยู่ประเทศอย่าง สวิตเซอร์แลนด์ และ สหรัฐอเมริกา ในข้อเขียนที่ชื่อว่า"ดาดาเกิดขึ้นอย่างไร"(HOW DID DADA BEGIN?)ของ ฮานน์ ริชเทอร์ (HANS RICHTER)ได้กล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญนี้ว่า

ในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๑๕ ขณะที่สภาวะสับสนได้เกิดขึ้นเวลานั้น นักประพันธ์ ร่างผอมสูงชาวเยอรมันคนหนึ่งได้เดินทางเข้ามาลี้ภัยในสวิตเซอร์แลนด์เขาคนนั้นคือ ฮูโก บอลล์ (HUGO BALT) กับคู่รักของเขา "เอ็มมี่ เฮ็นนิงส์ (EMMY HENNING) ที่เป็นทั้งนักร้องและนักอ่านกวี บอลล์ เป็นนักคิดและกวี นอกจากนี้เขายังสนใจในปรัชญา การประพันธ์ นวนิยาย เป็นนักแสดงคาบาเรท์ และมีบทบาทเป็นผู้สื่อข่าวด้วย เขาเป็นผู้มีศรัทธาแรงกล้าตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเยาว์ในการเป็นผู้เสียสละและละทิ้งชีวิตที่สุขสบายส่วนตัว เพื่อไปอาศัยอยู่กับชาวนาที่ยากเข็ญ แม้กระทั่งการก่อตั้งคาบาเร่ท์ วอลแทร์ นอกจากจะเป็นที่รวมกันของพวกปัญญาชนและศิลปินอันทำให้เกิดความเคลื่อนไหวของการก่อรูปทางความคิดของศิลปะดาดาแล้ว คาบาเร่ท์ วอลแทร์ ยังเป็นที่ที่เขาใช้สำหรับเป็นที่ช่วยเหลือ เราก็ด้อยโอกาสทางสังคมที่อยู่ในช่วงภัยสงครามอีกมากมาย[๕๑]

จากข้อเขียนของฮานน์ จะเห็นได้ว่า จุดกำเนิดของศิลปะกลุ่ม ดาดา ที่ก่อเกิดขึ้นมาเกินจากการรวมตัวของนักเขียน กวี นักปรัชญา นักคิดส่วนหนึ่งลี้ภัยสงครามมาสู่ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ พร้อมทั้งร่วมกันก่อตั้งพื้นที่ขึ้นมาเพื่อเป็นสถานที่เคลื่อนไหวทางด้านศิลปะในรูปแบบใหม่ ๆ โดยงานเขียนของ วิรุณ ตั้งเจริญ ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลัทธิดาดาไว้ดังนี้

ดาดาเกิดขึ้นมาจากการสุ่มโดยนำมีดเสียบเข้าไปในพจนานุกรมภาษาเยอรมัน-ฝรั่งเศส และพบกับคำว่า ดาดา ซึ่งหมายความว่า "ม้าโยกสำหรับเด็ก" ศิลปินทั้งหลายยอมรับและเห็นพ้องกัน

---

[๕๑] สิทธิเดช โรหิตะสุข, **กลุ่มศิลปวัฒธรรมในประเทศไทย บทสำรวจสถานภาพ และ ความเคลื่อนไหวในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๖-๒๕๓๐**.[ม.ป.ท.:ม.ป.พ., ๒๕๕๒], หน้า ๔๑-๔๒.

เนื่องจากมีนัยยะแสดงถึงความเดียงสาของเด็กทารก อันคล้ายคลึงกับวิถีในการแสดงออกทางสร้างสรรค์ของกลุ่ม ที่สัมพันธ์กับความไร้ระเบียบ ความฉับพลัน ความไร้สาระ การแดกดัน การเยาะเย้ย ถากถาง ถึงอย่างไรก็ดีสิ่งต่างๆเหล่านี้มีรากฐานสำคัญมาจากการต่อต้านสงคราม ต่อต้านสุนทรียศาสตร์ทางศิลปะในแบบดั้งเดิม แบบคลาสสิกโบราณต่อต้านความงามในอดีต และขัดขืนต่อต้านต่อหลักเหตุผลในอดีต มีการใช้วัสดุสำเร็จรูป(READY-MADE)ในการสร้างผลงานอย่างแพร่หลาย หลังจากที่เคยปรากฏในศิลปะแบบคิวบิสต์มาก่อนหน้านี้"ศิลปินกลุ่มนี้ได้แสดงออกอย่างประหลาด เช่นบทกวีที่มีเนื้อหาอย่างไร้ตรรกะแสดงการต่อสู้หลอกๆและปรบมืออย่างไร้เหตุผลในขณะที่แสดงหรือเล่นดนตรีตามที่พนัก ร่วมกับการร้องเพลงด้วยภาษาต่างกันและส่งเสียงตามความต้องการเป็นต้น[๕๒]

ศิลปินในกลุ่มดาดาได้สร้างสรรค์ผลงานที่ต่อต้านความคิดสุนทรียศาสตร์แบบเดิมๆ ด้วยการนำวัสดุสำเร็จรูปมาเป็นงานศิลปะอย่างผิดที่ผิดทางซึ่งศิลปินในกลุ่มนี้ประกอบด้วย ศิลปิน นักเขียน กวี นักดนตรี เช่น โดยทริสแตน ซารา (TRISTIAN TZARA) ริชาร์ด ฮูเซนเบค (RICHARD HUSENBECK) ฮูโก บอลล์ (HUGO BALL) มาแซล แจนโก (MARCEL JANCO) เคิร์ท ชวิตแทร์ส (KURT SCHWITTERS) มาแซล ดูชอมป์ (MARCEL DUCHAMP) ฯลฯ เป็นต้น โดยวิรุณ ตั้งเจริญได้กล่าวถึงแนวความคิดของกลุ่มดาดาไว้ว่า

ศิลปินลัทธิดาดา เป็นศิลปินหัวก้าวหน้าในลักษณะต่อต้านศิลปะแบบแผนเดิม (Anti arts)อย่างถอนรากถอนโคนเป็นการประกาศสุนทรียศาสตร์แบบใหม่ ที่ศิลปะไม่ใช่"วิจิตรศิลป์" ที่วิจิตรบรรจงไม่ใช่"ทัศนศิลป์"ที่รับแรงบันดาลใจจากโลกภายนอก แล้วแสดงออกมาเป็นผลงานศิลปะแสดงออกด้วยความคิด เนื้อหา รูปแบบ ที่สะท้อนปรากฏการณ์เหล่านั้น รวมทั้งการสร้างสรรค์ ด้วยทักษะทางเทคนิค (Technical skill)อย่างใดอย่างหนึ่งแต่เป็นปรากฏการณ์ทางความคิดจากภาพในสมอง หรือ จินตภาพ(Image)แล้วเลือกสรรวัตถุ (found object) วัสดุสำเร็จรูปหรือสื่อต่างๆเป็นการแสดงออก อีกมิติความคิดหนึ่งในทางสุนทรียศาสตร์ แล้วแนวคิดในเส้นทางใหม่นี้ก็ส่งผลมาสู่ศิลปะยุคหลังสมัยใหม่ในปัจจุบัน[๕๓]

จะเห็นได้ว่ากลุ่มดาดาไม่เพียงแต่จะต่อต้านการทำงานศิลปะในรูปแบบเดิม ๆ แต่ศิลปินในกลุ่มดาดายังต่อต้านแนวคิดสุนทรียศาสตร์ ศิลปินไม่เชื่อในเรื่องความสูงส่งของวัตถุทางศิลปะ

---

[๕๒] วิรุณ ตั้งเจริญ, **ศิลปะหลังสมัยใหม่**, (กรุงเทพมหานคร: อีแอนด์ไอคิว, ๒๕๕๗), หน้า ๕๔-๕๕.

[๕๓] วิรุณ ตั้งเจริญ, ปฏิกิริยาศิลปะดาดาอิสม์ ป๊อบอาร์ต กระบวนการศิลปะหลังสงครามโลกครั้งที่๒และภาพความจริงของศิลปะจินตทัศน์", **ในจินตภาพ**, (กรุงเทพมหานคร: สันติศิริการพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๖๔.

อีกต่อไป ศิลปะนำวัสดุสำเร็จรูปมาใช้ในการทำงาน ต่อต้านการใช้ทักษะของศิลปิน ซึ่งได้เปิดมิติใหม่ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

ผลงานศิลปะของกลุ่มดาดาได้สร้างแรงสั่นสะเทือนในวงการศิลปะอย่างกว้างขวาง พร้อมทั้งยังต่อต้านสุนทรียศาสตร์แบบสมัยใหม่ วิธีการทำงานศิลปะแบบเดิม และส่งผลต่อแนวความคิดของศิลปินในยุคถัดมาจนเกิดเป็นศิลปะที่เรียกว่า ป๊อปอาร์ต ที่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการก้าวเข้าสู่หลักคิด ของศิลปะหลังสมัยใหม่เช่นเดียวกันโดยผลงานของศิลปินกลุ่ม ป๊อบอาร์ต ไม่ได้นำเสนอทักษะฝีมือในการทำงานศิลปะแบบวิจิตรศิลป์และไม่ได้เน้นคุณค่าเกี่ยวกับความงดงามที่สูงส่ง อีกต่อไป วิรุณ ตั้งเจริญ ได้กล่าวถึงงานศิลปะแบบป๊อปอาร์ตไว้ดังนี้

ในช่วงที่เศรษฐกิจเฟื่องฟู ปลายทศวรรษที่ ๑๙๕๐ ป๊อบอาร์ต ได้แสดงบทบาทขึ้นในอังกฤษและสหรัฐอเมริกานำเสนอผลงานศิลปะด้วยภาพวัตถุในชีวิตประจำวัน...ศิลปิน ป๊อบอาร์ตเลือกสรรภาพจากวัฒนธรรมมวลผลิตที่ทันสมัย (POPULAR MASS CULTURE) วัตถุ สิ่งพิมพ์ งานโฆษณา นิตยสาร ภาพยนตร์ บรรจุภัณฑ์ ตัวอักษร ตัวเลข นำมาแสดงออก ศิลปินติดตามสังคมที่แข่งขันในระบบทุนนิยม แข่งขันทางสื่อสารมวลชน สื่อมวลชน....ผลงานป๊อบอาร์ตอาจไม่ใช่ความงามที่ศิลปินสร้างขึ้นโดยตรงแต่เป็นภาพจากจินตนาการ (IMAGE FROM IMAGE) ที่ปรากฏในสังคมทุนนิยม... กระบวนการทำงานของศิลปินป๊อปก็น่าสนใจพวกเขาไม่ยึดติดหรือไม่เชื่อมั่นกับกระบวนการทำงานอย่างเก่าที่ศิลปินต้องใช้ “TECHNICAL SKILL” หรือความชำนาญอันสูงส่ง...[๕๔]

อารี สุทธิพันธ์ ได้อธิบายเกี่ยวกับความใหม่ สด และความเป็นปัจจุบัน ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของงานศิลปะกลุ่ม ป๊อบอาร์ตไว้ว่า ปอบอาร์ตเป็นแบบอย่างของศิลปะที่สร้างความตื่นเต้น พลุ่งขึ้นทันที แก่ผู้พบเห็น อันมีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับคนทั่วๆไป เป็นเรื่องราวที่แสดงความเป็นอยู่ปัจจุบัน (THE NEW REALISM) ไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับศาสนา ความเชื่อ หรือ โบราณนิยาย อย่างแต่ก่อนประกอบกับการใช้เทคนิคในการแสดงออกตามแบบอย่างแอบสแตรก เอ็กเพรสชั่นนิสท์ นักวิจารณ์ศิลปะและผู้สนใจต่างให้ความเห็นสอดคล้องต่างกันว่า ป๊อบอาร์ตเป็นแบบอย่างของศิลปะที่สะท้อนพลังภาพที่แท้จริงของสังคมปัจจุบัน ตามความรู้ความเข้าใจของสามัญชนทั่วไปชั่วขณะหนึ่งเวลาหนึ่ง เช่น ดารายอดนิยม ดาราภาพยนตร์ คุณภาพอันเลิศเลอของสินค้า คำขวัญ ฯลฯเป็นศิลปะที่แสดงถึงความชุลมุนวุ่นวายของสังคม ซึ่งพลุ่งประดุจพลุ นิยมกันในวันนี้ พรุ่งนี้อาจลืมแล้ว ศิลปินกลุ่มป๊อปอาร์ต นี้มีความเชื่อเกี่ยวกับศิลปะว่า ศิลปะสร้างขึ้นจากสิ่งสัพเพเหระ ของชีวิตปัจจุบัน เป็น

---

[๕๔] วิรุณ ตั้งเจริญ, **ศิลปะหลังสมัยใหม่**, หน้า ๖๐.

การแสดงความรู้สึกของประสบการณ์ทั้งหมด ของศิลปินในช่วงเวลาหนึ่ง และสถานที่แห่งหนึ่งเท่านั้น ซึ่งสะท้อนความรู้พื้นฐานธรรมดาที่ศิลปินอาจมีส่วนร่วมอยู่ให้ปรากฏ[๕๕]

ส่วน กีรติ บุญเจือ ที่เรียกหลังสมัยใหม่ว่า หลังนวยุค ได้อธิบายเกี่ยวกับผลงานของศิลปินกลุ่ม ป๊อบอาร์ตโดยใช้ให้เห็นภาพของผลงานศิลปะกลุ่มป๊อบอาร์ตไว้ดังนี้

เป็นผู้นำระยะแรกของทัศนศิลป์ประเภท ป๊อบอาร์ท ศิลปะปวงชนเช่น Hamtion Rauschenberg, Warhol,Lichtentein,Oldenberg เป็นต้น พวกนี้ชอบเก็บของชาวบ้านหลายๆเรื่องมารวมไว้ในภาพเดียวกัน หรือเอาเรื่องเดียวมาเสนอซ้ำๆ เป็นแผงอย่าง เช่น รูป มาริลีน มอนโร ซ้ำกันเป็นแผงเต็มหน้าหรือ แอนดี วาร์ฮอล ANDY WARHALL วาดรูปกระป๋องซุป ๒๐๐ ใบ เป็นแผงเต็มหน้า หรือเอาเรื่องเดียวมาขยายให้สะดุดตา เช่นเอารูปการ์ตูนรูปเดี่ยว ขยายเต็มหน้าหรือเอาของธรรมดาๆ สร้างให้ใหญ่ เช่น สร้างไม้หนีบผ้าสูงเท่าตึก ๑๐ ชั้น เป็นต้น แนวทางหลักของกลุ่มนี้ คือ การเปิดเผยความเป็นจริงของมนุษย์ทุกรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเภทที่ไม่เดินตามหลักเหตุผลของ นวยุคนิยม เช่น ชีวิตของคนด้อยโอกาสความขัดแย้งในสังคมทุกระดับ ความหน้าไหว้หลังหลอก ความซื่อสัตย์ ที่ไม่มีเหตุผล ฯลฯ ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า ระบบและเหตุผลของนวยุคภาพ ไม่มีความหมาย แต่หมายความเพียงแต่ว่านวยุคภาพเท่านั้น ไม่พอ ยังมีแง่อื่นๆอีกมาก ดังนั้นนักหลังนวยุคภาพที่เน้นด้านรื้อถอน จึงดูเหมือนต่อต้านนวยุคภาพแต่ความจริงต้องการบอกว่าเท่านั้นไม่พอ ช่วงสร้างใหม่จะแสดงแง่นี้ชัดเจน

วาร์ฮอล สร้างงานจิตรกรรมโดยใช้ความตั้งใจแสดงทัศนะหลังนวยุคของตนว่าศิลปกรรมไม่อาจแสดงความเป็นจริง วัตถุนิสัยแสดงได้แต่สัญลักษณ์ที่หมายถึงความเป็นจริงตามความเข้าใจของผู้แสดง ซึ่งนักวิจารณ์ศิลปะ จะเป็นผู้กำหนดว่าเป็นศิลปกรรมหรือไม่ นักวิจารณ์ศิลปะ ในที่นี้กินความถึง นักสอนศิลปะ นักเรียนเกี่ยวกับศิลปะ นักประวัติศาสตร์ศิลปะ ผู้ดูแลศิลปกรรม อย่างเช่น ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น สัญญะที่หมายความถึงความเป็นจริงตามความเข้าใจของผู้แสดงสัญญะนั้น นักปรัชญาเรียกว่า เรื่องเล่า ซึ่งอาจจะเล่าด้วยคำพูด ด้วยภาพ ด้วยเสียงดนตรี เป็นต้น[๕๖]

จะเห็นได้ว่าป๊อบอาร์ตปฏิเสธที่จะเชื่อสุนทรียศาสตร์แบบเดิม ๆ ที่เน้นความสูงส่ง ความลี้ลับ ความดีความงาม แต่กลับหันมาจับประเด็นที่ผู้คนจับต้องได้ ยั่วล้อ ถากถาง แสดงความจริงใจ และทันโลก ทันเหตุการณ์ อยู่เสมอ นอกจากนั้นยังปฏิเสธที่จะใช้ฝีมือหรือทักษะทางช่างและ

---

[๕๕] อารี สุทธิพันธุ์, **ศิปละนิยม**, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๕), หน้า ๒๔๘-๒๔๙.

[๕๖] กีรติ บุญเจือ, **ปรัชญาหลังนวยุค แนวคิดเพื่อการศึกษาแผนใหม่**, หน้า ๑๕๖-๑๕๗.

ระยะเวลาที่ยาวนานในการผลิตงานศิลปะแต่ละชิ้นเหมือนกับศิลปะยุคก่อนๆที่ผ่านมา แต่ป๊อบอาร์ตเองกลับเลือกใช้วิถีของระบอบอุตสาหกรรม เช่น การใช้สีทาบ้าน แปรงขนาดใหญ่ การทำซิลสกรีน หรือ แม้แต่การใช้วัสดุ ในการปะติดเป็นต้น เพื่อให้งานมีความเป็นปัจจุบันและสามารถผลิตซ้ำในคราวละมาก ๆ ได้ดังเช่นที่ พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ ได้กล่าวถึง ป๊อปอาร์ตไว้ว่า COLLEGE ถูกนำมาใช้เพื่อชี้ให้ผู้เสนองานมองภาพสะท้อนถึงความหมายของการจำลองแบบ ถอดแบบหรือนำกลับมาใช้ใหม่ (REPRODUCTION) เช่น ป๊อบอาร์ตที่สะท้อนวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของอเมริกา หรือในวัฒนธรรมของแคลิฟอร์เนีย ที่มีผู้คนหลายชนชาติ หลายเผ่าพันธุ์จากยุโรป แอฟริกา เอเชีย หรือแม้แต่เสปน ซึ่งมีวัฒนธรรม ความเชื่อและประสบการณ์ที่ต่างความคิดมาอยู่รวมกัน เป็นเช่นเดียวกับงาน COLLEGE ที่มีการปรับลดความแตกต่างเหล่านั้นให้อยู่รวมกันได้[๕๗]

สุธี คุณาวิชยานนท์ ได้กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลงานศิลปะสมัยใหม่ในช่วงท้ายก่อนจะเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคหลังสมัยใหม่ไว้ว่า

หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ การทำงานศิลปะสมัยใหม่และทฤษฎีศิลปะ ต้องอยู่ในกฎเกณฑ์มากขึ้น มีกรอบที่ชัดเจนและแคบลง จนเหลือแค่"ศิลปะกระแสหลัก"ที่เป็นแนวนามธรรมกระแสเดียว จากแนวคิดและรูปแบบของศิลปะลัทธิมินิมอลลิสม์ (MINIMALISM, เคลื่อนไหวในระหว่างคริสต์ทศวรรษที่ ๑๙๖๐ ถึงกลาง ๑๙๗๐ หรือทศวรรษ ๒๕๐๐ ถึง ๒๕๑๘) ที่ทำให้ศิลปินในช่วงนั้นกลับไปสู่ความเรียบง่ายอย่างถึงที่สุด จนเปรียบได้ว่ากลับไปที่เลขศูนย์เลยทีเดียว รูปทรงในศิลปะถูกลดทอนจนเปลือยเปล่าแทบจะไม่มีอะไรให้ดู...ศิลปะแบบหลังสมัยใหม่ เติบโตขึ้นจากพ็อพ อาร์ต,คอนเซ็ปชวล อาร์ต และเฟมินิสต์ อาร์ต (Feminist art) อันเป็นนวัตกรรมของศิลปินในยุคคริสต์ทศวรรษ ๑๙๗๐ และ๑๙๗๐ โดยแท้ พวกหลังสมัยใหม่ได้ทำการรื้อฟื้นรูปแบบ ประเด็นสาระหรือเนื้อหาหลายอย่างที่พวกสมัยใหม่เคยดูหมิ่นและรังเกียจที่จะเข้าไปเกี่ยวข้อง โรเบิร์ต เวนทูริ (Robert Venturit) สถาปนิกในยุค ๑๙๖๐ ได้เขียนแสดงความคิดเห็นในงานเขียนที่ชื่อ "คอนเพล็กซิตี้ แอนด์ คอนทราดิคชั่น อิน อาร์คิเทคเจอร์" (Complexity and contradiction in Architecture) (ค.ศ.๑๙๖๖ ปี ๒๕๐๙)เกี่ยวกับ "หลังสมัยใหม่" เอาไว้ว่า "คือปัจจัย(ต่าง ๆ)ที่เป็น "ลูกผสม" แทนที่จะ "บริสุทธิ์",ที่จะ "จะแจ้ง", "วิปริต" พอ ๆ กับที่ "น่าสนใจ"[๕๘]

---

[๕๗] พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ, **แต่งหน้าเพื่อการแสดง** (กรุงเทพมหานคร: เศรษฐศิลปะ, ๒๕๔๓), หน้า ๑๕๔-๑๕๕.

[๕๘] สุธี คุณาวิชยานนท์, **จากสยามเก่าสู่ไทยใหม่: ว่าด้วยความพลิกผันจากประเพณีสู่สมัยใหม่และร่วมสมัย**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: บ้านหัวแหลม, ๒๕๔๖) หน้า ๑๒๖.

จะเห็นได้ว่าการเกิดศิลปะทั้งสองกลุ่ม ทั้งดาดา และปอปอาร์ต ล้วนแต่เกิดจากการที่ศิลปินเบื่อหน่ายและมีความคิดต่อต้านผลงานศิลปะแบบเดิม ๆ สุนทรียศาสตร์แบบสูงส่ง หรือแม้แต่ความเชื่อต่อผลงานศิลปะแบบเก่า ๆ ซึ่งความคิดกบฏและการต่อต้านนี่เองที่เป็นผลให้เกิดศิลปะหลังสมัยใหม่ในยุคถัดมา วิรุณ ตั้งเจริญ ได้สรุปประเด็นของศิลปะหลังสมัยใหม่โดยใช้ชื่อเรียกรวมๆว่า ศิลปะจินตทัศน์ จากทศวรรษ ๑๙๖๐ ศิลปะกระแสสากล ทั้งจาก สหรัฐอเมริกา ยุโรป ญี่ปุ่น ได้นำเสนอการแสดงออกทางศิลปะในกระแสความคิดใหม่ศิลปะยุคหลังสมัยใหม่ที่ มุ่งเน้นความคิด มุ่งเน้นการรับรู้ และการตีความภาพความคิดในสมอง การนำเสนอที่สอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม สื่อแสดงออกทางศิลปะ ที่หลากหลาย มิได้ยึดอยู่กับสื่อแสดงออกจากอดีตเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นศิลปะแนวคิด (Conceptual) ศิลปะจัดวาง (installation) ศิลปะสื่อแสดง (Performance) ศิลปะบนดิน (Earth Art) ซึ่งอาจเรียกรวมกันว่า ศิลปะจินตทัศน์[๕๙]

ศิลปะหลังสมัยใหม่ไม่ได้เกิดขึ้นเนื่องจากปรากฏการณ์ทางศิลปะเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นผลของความคิดทางสังคม ที่กำลังเปลี่ยนแปลงและมีลักษณะต่อต้านความคิดในช่วงเวลาสมัยใหม่ที่ดำเนินในช่วงศตวรรษ[๖๐] เหมารวมไปถึงแนวคิดทางด้านศาสตร์อื่นๆในสังคมอีกเป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นปรัชญาการเมืองเศรษฐศาสตร์วิทยาศาสตร์รวมทั้งแนวคิดนอกกระแสและการเกิดวัฒนธรรมฮิปปี้ในช่วงปลายปี ๑๙๖๐ อีกด้วย

การยอมรับและให้ความสนใจกับแนวคิดนอกกระแสนั้นเริ่มมีบทบาทอย่างมากกับคนหนุ่มสาวในช่วงยุทธศตวรรษที่ ๖๐ และ ๗๐ หรือที่เราเรียกกันว่ายุคบุปผาชนนั่นเอง โดยหนุ่มสาวในยุคแสวงหาในขณะนั้นได้รับแนวคิดและอิทธิพลอย่างมากจากปรัชญาอัตถิภาวนิยมของ Jean-Paul Sartre ซึ่งเป็นปรัชญาระบบหนึ่งที่ให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจกบุคคล เสรีภาพ และความรู้ ที่เกิดจากประสบการณ์ของบุคคลมากกว่าความรู้แบบวัตถุวิสัย เน้นให้มนุษย์รู้จักใช้เสรีภาพในการเลือกที่จะทำหรือไม่ทำอะไรก็ได้ โดยขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของตัวมนุษย์เอง ปรัชญา existentialism นี่เองที่ทำให้คนหนุ่มสาวในยุค ๖๐-๗๐ หันมามองและให้ความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของตัวเอง กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นและแสดงออกมากขึ้นโดยไม่ยึดติดกับกฎเกณฑ์ของสังคมหรือของรัฐ พยายามแสวงหาความสุขจากการใช้ชีวิตมากกว่าที่จะอยู่ในโลกของวัตถุนิยมมีการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มเล็กๆเพื่อพบ ปะสังสรรค์ เดินทาง ปฏิเสธ และหันหลังให้ กับกฎเกณฑ์ระเบียบและข้อบังคับที่เคยมีมา จนเกิดวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่เรียกกันว่า วัฒนธรรมฮิปปี้ (HIPPY) วัฒนธรรมฮิปปี้ จึงเปรียบ

---

[๕๙] วิรุณ **ตั้งเจริญ,ศิลปะหลังสมัยใหม่**, หน้า ๕๕-๕๖.

[๖๐] เด่นพงศ์ วงศาโรจน์, “แนวทางการสร้างสรรค์ผลงานร่วมสมัย”, **ในศิลปะวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร: สันตศิริการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๖๓.

เหมือนการทำตัวให้อยู่นอกกระแสนิยมของสังคมทุนนิยมในขณะนั้น และถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการยอมรับความเป็นนอกกระแสในอีกหลายสิบปีต่อมา อีกทั้งยังเป็นพื้นฐานของลัทธิหลังสมัยใหม่ในเวลาต่อมาโดย จันทนี เจริญศรี ได้กล่าวถึงการเกิดแนวคิดหลังสมัยใหม่ไว้ว่า

ปลายทศวรรษที่ ๑๙๕๐ โลกของศิลปะได้ก้าวสู่ความเปลี่ยนแปลงโดยการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นในทางสังคมศาสตร์ เหตุผล การคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ กระบวนทัศน์ในโลกสมัยใหม่ถูกท้าทายจากกระแสความคิดแบบหลังสมัยใหม่ (POST-MODERN) ดังที่ ซีไรท์ มิลล์ กล่าวใน" Encyclopedia of Sociplpgy"เมื่อปี๑๙๕๙ โดยตั้งข้อสังเกตไว้ว่า "ยุคหลังสมัยใหม่ที่กำลังก้าวเข้ามาแทนที่ยุคสมัยใหม่...อันเป็นยุคที่สมมติธรรมเกี่ยวกับความสมานฉันท์ ในค่านิยมที่ว่าด้วยความมีเหตุมีผลตามหลักวิทยาศาสตร์และอิสรภาพทางการเมืองกำลังถูกท้าทาย"[๖๑]

สุธี คุณาวิชยานนท์ ได้กล่าวถึงศิลปะหลังสมัยใหม่ไว้ว่า "โพสท์ โมเดิร์น","หลังสมัยใหม่ ในภาษาอังกฤษคือ Post-modern หรือบ้างก็เขียน postmodern หรือลัทธิหลังสมัยใหม่ (โพสต์ โมเดิร์นนิสม์,postmodernism)เป็นที่เข้าใจกันว่า คำว่า POSTMODERNISM ปรากฏขึ้นครั้งแรกในงานเขียนชื่อ อาร์คิเทคเจอร์ แอนด์ สปิริต ออฟแมน" (Architecture and the Spirit of Man) ของโจเซฟ ฮัดนอท(Joseph Hudnot) ค.ศ. ๑๙๔๙ (ปี ๒๔๙๒) ต่อมาอีก ๒๐ ปี ให้หลัง ชาร์ลส์ เจนส์ (Charles Jencks) ช่วยทำแพร่หลายออกไปจนกระทั่งในปลายคริสต์ทศวรรษ ๑๙๗๐ (ต้นทศวรรษ ๒๕๒๐) นักวิจารณ์ศิลปะเริ่มใช้คำคำนี้บ่อยขึ้นเรื่อย ๆ จนเป็นปกติ ในตอนนั้นคำโพสต์ โมเดิร์น ยังคลุมเครืออยู่มาก แต่โดยมากแล้วบ่งบอกถึงการต่อต้านลัทธิสมัยใหม่ (โมเดิร์นนิสม์)[๖๒]

ซึ่งการจะก่อให้เกิดศิลปะหลังสมัยใหม่ได้นั้นบริบททางสังคมในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านวิทยาศาสตร์ การเมืองเศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ก็ต้องมีการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกันด้วย นั่นคือการมีแนวโน้มที่จะเข้าสู่ยุคหลังสมัยใหม่ โดยเฉพาะสาขาปรัชญานั้นถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ก่อให้เกิดแนวความคิดเข้าสู่ศาสตร์อื่น ๆ ได้ดีที่สุดดังที่ ธีรยุทธ บุญมี ดังสรุปแนวคิดของปรัชญาหลังสมัยใหม่ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะหลังสมัยใหม่ไว้เป็นประเด็นดังนี้

๑.ปรัชญาวิพากษ์ มองศิลปะแบบใหม่ ๆ ด้วยสาขากำกวม ๒ ด้าน คือ กลุ่มหนึ่ง เช่น Korkhermer,Marcuse มองว่า ศิลปะเหล่านี้มิได้กลายเป็นแบบแผน (standardization) เป็นการสร้างความสร้างสรรค์ ความเป็นตัวตนเฉพาะแบบเทียม ๆ เช่น pop rock รวมทั้งภาพเขียนที่ทำตาม

---

[๖๑] จันทนี เจริญศรี, **โพสต์โมเดิร์นและสังคมวิทยา**, (กรุงเทพมหานคร: วิภาษา, ๒๕๔๔), หน้า ๑.

[๖๒] สุธี คุณาวิชยานนท์, **จากสยามเก่าสู่ไทยใหม่: ว่าด้วยความพลิกผันจากประเพณีสู่สมัยใหม่และร่วมสมัย**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: บ้านหัวแหลม, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒๔.

ๆ กัน ไม่ว่าจะเป็น Abstractionism,Color Fields หรือ pop arts แต่อีกส่วนหนึ่ง เช่น Adormo มองว่า ศิลปะที่มุ่งขบถต่อขนบและสร้างความแยกแย้ง (dissinance)ในอารมณ์ความรู้สึกและความคิดเป็นศิลปะแท้"ก้าวหน้า"ที่ช่วยวิพากษ์สังคมได้

๒. ปรัชญาแนว Post Modern หากมนุษย์ไม่สามารถเข้าถึงความจริงได้ เพราะมนุษย์ต้องมองต้องคิดผ่านแว่นภาษา พวกเขาจึงปฏิเสธการหยั่งรู้ความจริงมองว่าความจริงเป็นสิ่งที่เราสร้างขึ้นโดยระบบภาษาโดยจำนวนโวหารการจูงใจการบิดเบือนหลอกลวงซ่อนเร้นภายใต้ความขลังของทฤษฎีหรือวาทกรรมแบบต่างๆหรือภายใต้ระบบปรัชญาที่ซับซ้อนหรือภาพลักษณ์(metaphors)ที่ง่ายๆก็ได้ในที่สุดพวกเขาจึงนิยมมองโลกข้างนอกทุกๆอย่างเป็นเสมือนพื้นที่ว่างเปล่าที่เราจะได้ใส่ความคิดความเชื่อของเราลงไป(ภาษาในทางปรัชญาคือเติม signifiier หรือตัวหมาย) โลกทางสังคมวัฒนธรรมหรือการเมืองของมนุษย์จึงเป็นเหมือนพื้นที่ว่างที่มีการช่วงชิงกันเติมสัญญะความคิดความเห็นลงไป การเมืองยุค post modern จึงเป็นการเมืองของการช่วงชิงพื้นที่ด้านต่างๆศิลปะ Moderniam ก็เริ่มต้นด้วยคติแบบนี้มาตั้งแต่ทศวรรษ โดยที่ขณะนั้นยังไม่มีการพัฒนาปรัชญา post modern เช่น Cubiam ก็มองโลกเป็นพื้นที่ว่างจะใส่เส้นสีรูปทรงต่างๆลงไปตามแต่ศิลปินจะเห็นเหมาะเห็นงาม Abstractionism ก็พยายามจะถอยจากโลกของความเป็นจริงอย่างสิ้นเชิง

๓. ปรัชญาแนว post modern ไม่เชื่อว่าจะมีความจริงเป็นผู้เดียวแต่ไม่มีความจริงหรือความเป็นจริงที่มองได้จากหลายมุมมองจึงสอดคล้องกับศิลปะ Cubism ซึ่งบิดผสม perspective ต่างๆเข้าด้วยกัน

๔. ปรัชญาหลายสกุลรวมทั้งจิตวิทยาในศตวรรษที่ ๒๐ มองว่ามนุษย์ได้ได้อยู่ด้วยเหตุผลหรือเจตจำนงเพียงอย่างเดียว แต่มีพลังทางความปรารถนาทางอารมณ์ที่ถูกปิดกั้นไว้ ควรปลดปล่อยออกมาเพื่อให้ได้เป็นมนุษย์ที่เต็มสมบูรณ์ แนวคิดเช่นกันนี้ทำให้เกิดศิลปะแบบ Expressionism Post Expressionism Surrealism ซึ่งใช้สี เส้นสาย แสดงอารมณ์รุนแรง ความรู้สึกที่เพิ่มขึ้น หรือใช้ในลักษณะที่บิดเบี้ยวไม่มีระเบียบแบบแผนเสื่อมถอยเพื่อสะท้อนจิตใต้สำนึก ความฝัน แรงปรารถนาที่ถูกปิดกั้น

๕. ประมาณทศวรรษ ๑๙๒๐-๓๐ เกิดศิลปะกลุ่ม DADA ซึ่งเสนอว่าศิลปะก็คือความไร้สาระอะไรก็สามารถเป็นงานศิลปะได้ จึงเกิดเป็นแนวปฏิเสธศิลปะ non-arts ซึ่งแนวคิดนี้ทำได้โดยการกลับขั้ว (reversal) เช่น เอาของต่ำ สกปรก เพศ รุนแรง โหดร้าย ทารุณ เล่น ๆ ถูกลืม มองข้ามมาเป็นประเด็นสร้างงานศิลปะ หรือสามารถทำได้อีกทาง คือ การเสียดสี (irony) เช่น เอาไม้หนีบมาทำประติมากรรมขนาดใหญ่ประดับอาคาร เอารูปนักคิดมานั่งบนโถส้วม เป็นต้น แนวคิดนี้ตรงกับปรัชญา

Post Modren ที่ต้องการถอดรื้อ(decpnstruct) ระบบคิดหรือความเชื่อเดิม โดยใช้วิธีการเกี่ยวกับศิลปะ DADA

๖. ศิลปะ Avant-Garde หรือสกุลแหวกแนว มีข้อคิดซึ่งกลายเป็นหัวใจอยู่ที่การ “ต้องใหม่อย่างเสมอ” ของศิลปะยุค Modernism ทั้งหมดแนวคิดต้องใหม่อยู่เสมอ ทำให้ศิลปะในศตวรรษที่ ๒๐ เคลื่อนตัวไปอย่างรวดเร็วและบางจังหวะก็หมดแรงสร้างสรรค์แนวคิด Post Modern ก็ประสบปัญหาคล้ายคลึงกันแต่ก็ยังมุ่งวิพากษ์ศิลปะ Avant-Garde เพียงแต่เปลี่ยนมุมไปเป็นทางการหาความต่างหรือเลือกอื่น แต่ยังคงฐานะอภิสิทธิ์ของการเป็นงานศิลปะ หรือศิลปะที่มีฐานะสูงของตนเองอยู่ Post Modern ปฏิเสธการแบ่งแยกเช่นนี้ และเสนอให้สร้างการเมืองของสุนทรยะการเมืองของความแตกต่างการเมืองทางเลือกสุนทรียะทางเลือก ฯลฯขึ้น

๗. ปรัชญา Post Modern ปฏิเสธอำนาจของกรอบ ระเบียบ โครงสร้าง Form สำนักคิดสกุลศิลปะ จารีตเดิม authority (เช่น หอศิลป์ gallery) นักวิจารณ์ศิลปะประวัติศาสตร์ ศิลปะพวกเขาจึงนึกแหวกแนวอยู่ตลอดการปฏิเสธจารีตเดิม ในลักษณะสกุลเดิม เกิดขึ้นตั้งแต่แนวศิลปะ impressioniam และ expressionismการปฏิเสธต่ออำนาจ เช่น การจัดแสดงตามถนน slum gallery ตามผับ การแสดงศิลปะหรือความสนใจศิลปะแนวสมัครเล่นของบุคคลทั่วไป เช่น เด็ก คน เกษียณอายุ ดารานักร้อง อย่างกว้างขวางปฏิเสธต่อ form โครงสร้าง เช่น สถาปัตยกรรม Post Modern ของ Frank Gehry

๘. การปฏิเสธว่าศิลปะเป็นของสูงส่ง เกิดโดยกระแสปฏิวัติวัฒนธรรมแบบประชาชนนิยม ถือว่าวัฒนธรรมไม่ได้ถูกผูกขาอยู่ในชนชั้นสูง หรือผู้รู้เท่านั้น ชาวบ้านบางคนก็อาจมีวัฒนธรรมรสนิยมสุนทรียะของตนเองได้ มีการศึกษาวิจัย ยอมรับคุณค่า รสนิยม วิถีชีวิตชาวบ้านมากขึ้น เป็นสาเหตุให้สินค้าวัฒนธรรม เช่น ดนตรี pop เพลงลูกทุ่ง ฯลฯ ได้รับความนิยมมากขึ้น ในวงการศิลปะแนวคิดนี้ ปรากฏตั้งแต่ทศวรรษ ๑๙๕๐ ในงานของ Audy Warhol ที่นำเอาวัสดุธรรมดาในชีวิตประจำวันมาเป็นงานศิลปะ และปรากฏในปรัชญา Phenomenology หรือธรรมดาวิทยา ของ Hussert และ Heidegger[๖๓]

แต่กระนั้น พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ ยังได้พยายามอธิบายเกี่ยวกับแนวทางของศิลปะหลังสมัยใหม่ไว้ว่า ลัทธิหลังสมัยใหม่ ปฏิเสธเส้นกั้นเขตแดนระหว่างรูปแบบของ high และ low art ความเชื่อของกลุ่มนี้ยังปฏิเสธ เกณฑ์อันจำแนกชนิดหรือประเภทของงาน (genre) ที่ตายตัวไม่ยอมยืดหยุ่น

---

[๖๓] ธีรยุทธ บุญทีี, **ถอดรื้อปรัชญาและศิลปะแบบตะวันตกเป็นศูนย์กลาง**, (กรุงเทพมหานคร: สายธาร, ๒๕๔๖), หน้า ๑๗๒-๑๗๖.

กลุ่มความเชื่อลัทธิหลังสมัยใหม่มุ่งเน้นการล้อเลียนเสียดสี การหยอกเย้า ล้อเล่น และไม่เอาจริงเอาจังศิลปะหลังสมัยใหม่ (และความคิดของกลุ่มนี้) นิยมประเด็นเรื่อง reflexivit และ self-comscipusness ความไม่ปะติดปะต่อ (fragmentation) ความไม่ต่อเนื่อง (discontinuity) (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงสร้างที่มีการเล่าเรื่อง) รวมทั้งความกำกวมน่าสงสัย (ambiguity) และลักษณะอันมีมากกว่าหนึ่งเดียวตลอดจนยังมุ่งเน้นในเรื่องการละลายรูปแบบโครงสร้าง (restructred)การละทิ้งความเชื่อเรื่องศูนย์กลาง (decantered) และสาระมิเรื่องของความเป็นมนุษย์อันเป็นความสนใจของมนุษย์ในกลุ่มมนุษย์ศาสตร์[๖๔]

Perry Restany นักศิลปวิจารณ์ชาวฝรั่งเศส (นักวิจารณ์ที่ขนานนามกลุ่มศิลปะกลุ่ม “Neaveau Realisme”) ได้กล่าวถึงศิลปินและศิลปะในโลกร่วมสมัยกลุ่ม Post-modernism ว่า “เป็นการละทิ้งแนวความคิดเดิมในโลกของวัตถุที่เป็นสิ่งพิเศษ” เป็นผลิตภัณฑ์อันหรูหราสำหรับปัจเจกบุคคล ศิลปินก้าวเข้ามาสู่การสร้างสรรค์ภาษาการสื่อสารขึ้นใหม่ ระหว่างมนุษย์ด้วยกันประกาศบทบาทของความหายที่หลากหลายหรือคลุมเครือ (Ambiguous Role) ขึ้นใหม่ นั่นคือการเสี่ยงและท้าทายในฐานะผู้สร้างเสรีภาพ (Independent Product)ศิลปินเตรียมพร้อมสำหรับบทบาทในการควบคุม ดูแลสังคมในอนาคต สังคมที่สันติสุข[๖๕]

ธีรยุทธ บุญมี ได้กล่าวเกี่ยวกับแนวความคิดของศิลปะหลังสมัยใหม่ไว้ดังนี้

๑. การปฏิเสธศูนย์กลาง(Centre) ซึ่งก็คือ การปฏิเสธอำนาจที่ครอบงำทางเวลา เทศะ อัตลักษณ์ที่ยังหลงเหลืออยู่

๒. การปฏิเสธความเป็นเอกภาพ(Unity) หรือองค์รวม (Totality) ภาพเขียนหรือสถาปัตยกรรมจึงไม่จำเป็นต้องจบสมบูรณ์

๓. การปฏิเสธความเป็นเอกภาพนี้อาจทำได้โดยแนว Eclectic หรือ”ยำใหญ่” หลายกาละ เทศะ ยุคสมัย ปัจจุบัน อนาคต วัฒนธรรม

๔. นอกจากนี้ ลักษณะยำใหญ่อาจมีลักษณะลูกผสมทั้งสิ่งที่ข้างเคียงหรือขัดแย้งทำให้เกิดลักษณะคำถามไม่ชัดเจน

๕. เนื่องจาก post Modern มาจาก Post Structuralismจึงมีแนวโน้มคัดค้านโครงสร้าง ระเบียบ ลำดับ

---

[๖๔] พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ, **แต่งหน้าเพื่อการแสดง**, หน้า ๒๓.

[๖๕] Edward Lucie-Smith, **Art in the Seventies**, (New York:Cornell University Press, ๑๙๘๐), p.๒๔.

๖. Post Modern ปฏิเสธจุดเริ่มต้น จึงปฏิเสธประวัติศาสตร์แต่โหยหาอดีต (Nostalgia)เนื่องจากความไม่มั่นคงทางอัตลักษณ์ แต่อดีตของพวกเขาไม่ใช่ประวัติศาสตร์ หากเป็นการทำลายประวัติศาสตร์ เพราะนำมาอยู่ในปัจจุบันหรือหลุดไปจากบริบทอย่างสิ้นเชิง หรือถูกนำมาล้อเล่น...[๖๖]

นอกจากนี้ ธีระ นุชเปี่ยม ยังแปลความหมายของศิลปะหลังสมัยใหม่ จาก จี.ฮิม เมลฟาร์บ ความบางตอนว่า

ความหมายของ postmodernism มองได้จากสาขาวิชาความหมายทางวรรณคดีคือการปฏิเสธความแน่นอนตายตัวของบท (TEXT) ไม่ว่าเรื่องใด นอกจากนั้นได้แก่ การไม่ยอมให้ผู้เขียนมีความสำคัญเหนือผู้ตีความ และไม่ยอมรับหลักเกณฑ์การจัดประเภทวรรณกรรม ที่ทำให้เอกสิทธิแก่หนังสือที่เป็นผลงานสำคัญหรือหนังสือประเภทการ์ตูน ในทางปรัชญา ประเด็นสำคัญในแนวคิดนี้อยู่ที่การปฏิเสธความแน่นอนตายตัวของภาษา ปฏิเสธความสอดคล้องระหว่างภาษาและความเป็นจริง (Reality) และไม่ยมรับว่าเราสามารถจะเข้าสู่สภาพความเป็นจริง (Trut) ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงได้ในด้านกฎหมาย (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐอเมริกา) โพสต์โมเดิร์นนิสม์ ก็คือการปฏิเสธความแน่นอนตายตัวของอดีตนั่นเอง ไม่มีความเป็นจริงแห่งอดีตที่นอกเหนือไปจากสิ่งที่นักประวัติศาสตร์เลือกกำหนดขึ้น อันหมายถึง การไม่ถือว่าไม่มีความเป็นจริงอันเป็นภววิสัย (Objectivity) เกี่ยวกับอดีตแต่อย่างใดทั้งสิ้น

ศิลปะหลังสมัยใหม่นอกจากจะมีความซับซ้อนและปฏิเสธสุนทรียศาสตร์แบบสมัยใหม่แล้วผลงานศิลปะแบบหลังสมัยใหม่อย่างมีความแปลกประหลาด และแตกต่างจากผลงานศิลปะสมัยใหม่ด้วยการนำวัสดุสำเร็จรูปต่างๆมาเล่นกับคนดู และพยายามลดความสูง-ต่ำของงานศิลปะ ซึ่งช่วยให้งานศิลปะเข้าใกล้ชีวิตประจำวันผู้ชมมากขึ้นอีกด้วย โดย สายันต์ แดงกลม ได้กล่าวถึงสภาวะศิลปะลาวสมัยใหม่ที่ซับซ้อนไว้ว่า

ความหลากหลายแฝงด้วยความสับสน ระคนปนกัน แทรกซ้อนอยู่ในชายคาของคำว่า”ศิลปะ”พื้นที่จริงและพื้นที่ของศิลปะเหลื่อมล้ำจนแยกไม่ออกว่าส่วนไหนคือจุดสิ้นสุดของศิลปะส่วนไหนคือชีวิตสังคมทั่วไป หรือหลายคราวอุดมการณ์ของศิลปะร่วมสมัยหลายประเภท คือ การคงไว้ซึ่งความคลุมเครือและทรัพย์สินดังกล่าว พร้อมความเสี่ยงที่จะย้อนแย้งเข้าตัว เพราะเมื่อแยกแยะไม่ได้ว่าส่วนใดคือศิลปะ ส่วนใดคือไม่ใช่ ก็ย่อมเกิดการตระหนักรู้ ไม่มีการรองรับความชอบธรรม เนื่องจากไม่

---

[๖๖] ธีรยุทธ บุญมี, **ถอดรื้อปรัชญาและศิลปะแบบตะวันตกเป็นศูนย์กลาง**, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ลักษณ์ ,๒๕๔๖), หน้า ๑๗๖-๑๗๙.

มีตัวตน(ยกเว้นจะยอมรับว่า ลม ฟ้าและอากาศธาตุ ก็เป็นศิลปะได้ คงไม่มีใครอ่านบอกตนได้ดูดซึมเอาศิลปะเข้าไปในแต่ละวินาทีของชีวิตประจำวัน)

ยิ่งเข้ามาเกลือกกลั้วกับผู้ชม ไม่ว่าจะด้วยหัวข้อหรือกระบวนการ ศิลปะร่วมสมัยกลับยิ่งตอกย้ำสภาพการเป็นสิ่งแปลกปลอมที่ผู้คนสามารถไม่อาจเข้าถึง ศิลปะร่วมสมัยที่สร้างความหลากหลายโดยพยายามแทรกตัวเข้ามาใกล้ผู้ชม ทำตนสนิทชิดเชื้อด้วย ให้จับต้องได้ หยิบฉวยได้ เล่นได้ด้วย (อาทิ สุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์ที่เกร่อล้นในบ้านเราช่วงหนึ่งแต่กลับยิ่งขุดระยะห่างเหมือนกับยิ่งถมช่องว่าง กลับยิ่งสร้างระยะและความแตกต่างแตกแยก เมื่อศิลปะหลังสมัยใหม่ล้มล้างชนชั้นการแบ่งแยกระหว่าง high art&low art เมื่อสอยศิลปะลงมาจากหอคอยงาช้าง เพื่อให้ศิลปะติดดินยิ่งขึ้น จนมีสภาพที่มอมแมม จำหน้าไม่ได้ รวมกลุ่มไปในข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน (หม้อ ชาม ไห ไก่ กระทะ เครื่องดูดฝุ่น ก็สามารถแปลงและจำแลงเป็นผลงานนับตั้งแต่โถส้วมชิ้นหนึ่งเข้าพิพิธภัณฑ์) ท้ายสุดไม่ใช่คำถามอมตะ ที่ว่า “ศิลปะคืออะไร” จะปรากฏผุดโผล่กลับคืนมาเท่านั้น แต่รวมไปถึงคำถามที่ว่า”ศิลปะอยู่ที่ไหน”[๖๗]

ลักษณะของศิลปะหลังสมัยใหม่จึงมีความร่วมสมัย หรืออย่างที่เรียกกันว่าศิลปะร่วมสมัยมากกว่าศิลปะในยุคสมัยใหม่ในแง่ของแนวความคิดและวิธีการแสดงออกซึ่งสอดคล้องกับสังคมโลกดิจิตอลในปัจจุบัน ดังที่สุชาติ สวัสดิ์ศรี ได้กล่าวสรุปไว้ว่า

ลักษณะ “ร่วมสมัย” ที่มีศิลปะใหม่ๆ อย่างเช่น (Conceptual Art, Installation Art, Land Art, Body Art Performance Art) หรืออะไรก็แล้วแต่ไม่ว่าจะไล่ตามกันอย่างไรสำหรับศิลปะถือเป็นเรื่องเดียวกันทั้งนั้น เพียงแต่จะมองว่าเป็นส่วนขยายของอะไรเท่านั้น เช่น ส่วนขยายของตัวงาน ส่วนของความคิด และบางครั้งตัวงานอาจสำคัญน้อยกว่าตัวความคิด จนทำให้เกิดรูปลักษณ์ที่เกิดขึ้นจากลักษณะ Fine Art อีกต่อไป ซึ่งนั่นก็หมายความว่ามันไม่ใช่ยุคของอาจารย์ศิลป์อีกต่อไปนั่นเอง[๖๘]

---

[๖๗] สายันต์ แดงกลม, **“ลับแลในมนุษยศาสตร์ไทย”, ใน ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในมนุษยศาสตร์**, เกษม เพ็ญภินันท์, บรรณาธิการ, (กรุงเทพมหานคร: วิภาษา, ๒๕๕๒), หน้า ๖๕.

[๖๘] สุชาติ สวัสดิ์ศรี, **ศิลปะร่วมสมัยของไทย** : บทความเรื่องนี้ปรับปรุงมาจากปาฐกถาเปิดประเด็นเรื่องศิลปะร่วมสมัยของไทย ในงานเชิดชูเกียรติ ๓ ศิลปิน รางวัลมนัสเศียรสิงห์แดง, ห้องประชุมสถาบันปรีดี พนมยงค์,ออนไลน์.แหล่งที่มา Http://www’matichon.co.th/art/art.php?show=๑&index=&select_data+๒๐๐๓/๐๑/๐๑ [๒ มีนาคม ๒๕๖๗].

อำนาจ เย็นสบาย ได้สรุปแนวทางของศิลปะหลังสมัยใหม่ที่เกี่ยวเนื่องกับระบบสังคม การเมือง วัฒนธรรม ชุมชนออกเป็นห้าประการเพื่อให้มองเห็นภาพที่โดดเด่นและชัดเจนยิ่งขึ้นของศิลปะหลังสมัยใหม่ไว้ดังนี้

ประการแรก ศิลปะหลังสมัยใหม่มิได้เกิดขึ้นโดยตัวของมันเองแบบโดดๆ แต่เป็นกระบวนการร่วมกับความเคลื่อนไหวในสังคม โดยเฉพาะการพัฒนาสังคมภายใต้โครงสร้างวิญญาณมนุษย์ ที่สร้างปัญหาในทางจริยธรรมทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์และการแสวงหาทางออกใหม่ จนเกิดกระแสการผสมผสานจริยธรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน กระแสเศรษฐศาสตร์แนวจริยธรรม (Ethical Economich) :ซึ่งกระแสดังกล่าวได้ส่งอิทธิพลทำให้สังคมตระหนักในปัญหาความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศวิทยา (Ecology) จนกลายเป็นประเด็นที่ส่งผลไปสู่แนวนโยบายทางการเมือง แม้กระทั่งการเข้าไปมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของศิลปะ[๖๙]และด้วยเหตุที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้กลายเป็นปัญหาของโลกสากลในปัจจุบันไปแล้ว จึงส่งผลให้ผลงานศิลปะร่วมสมัยจากศิลปินทุกภูมิภาคของโลก ให้ความสนใจต่อปัญหาดังกล่าว และปัญหาสากลอื่นๆ เช่น โรคเอดส์ ปัญหาสิทธิมนุษยชน ปัญหาพืชตัดต่อยีนส์ ปัญหาพันธุวิศวกรรม เป็นต้น

ประการที่สอง ศิลปะหลังสมัยใหม่ได้แสดงความเด่นชัดในเรื่องของการสร้างสรรค์ที่อาศัย องค์ความรู้ที่หลากหลายมากกว่าองค์ความรู้เดียว ที่เห็นความสำคัญของศักยภาพของสมองทั้งสองซีก มากกว่าการให้ความสำคัญเฉพาะสมองซีกขวาเพียงซีกเดียว ที่ให้ความสำคัญในรูปแบบของการเชื่อมโยงระบบมากกว่าความรู้แบบเอกเทศและไร้ระบบ ด้วยเหตุนี้ ผลงานศิลปะหลังสมัยใหม่จึงมีแนวโน้มไปในทางการอาศัยศาสตร์หลายแขนงเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งสภาพเชิงปรากฏการณ์เช่นนี้ก็เป็นกระแสร่วมกับวงการวิชาชีพอื่น หลังยุคสมัยใหม่ที่มองเห็นการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้าง มากกว่าการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้าง มากกว่าการปัญหาโดยการมองเห็นแบบตัดตอนแยกส่วน

ประการที่สาม ศิลปะหลังสมัยใหม่ มีความแตกต่างไปจากคำจำกัดความของศิลปะฉบับบัณฑิตสถาน ที่อธิบายถึงฝีมือ ฝีมือการช่าง การแสดงออกซึ่งอารมณ์สะเทือนใจให้ประจักษ์โดยเฉพาะหมายถึงวิจิตรศิลป์ นั้นถือเป็นเรื่องที่แตกต่างไปจากแนวความคิดของศิลปะหลังสมัยใหม่ที่ให้ความสำคัญในเรื่องของความคิด สติปัญญาในการแก้ปัญหาเรื่องพื้นที่ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานกับสิ่งแวดล้อม การผสานผัสสะเพื่อการรับรู้จึงมีความแตกต่างไปจากวิจิตรศิลป์ในความหมายเดิมที่ใช้กันอยู่ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นศิลปะ Conceptual Aut, Land Art< Process Art, และ Imagine Art (ศิลปะจินตทัศน์) ต่างล้วนอยู่นอกกรอบวิจิตรศิลป์และขนบนิยมเดิมทั้งสิ้น

---

[๖๙] Miles,Malcolm, Art,Space and the City:Publix Art and Urban Futures, (New York:Psychology Press,๑๙๙๗, p. ๑๘๒.

ประการที่สี่ ศิลปะหลังสมัยใหม่ให้ความสนใจต่อชุมชน การมีส่วนร่วมในประชาคม การให้ผู้ชมมีส่วนร่วมกับคนเช่นเดียวกับกระแสเศรษฐศาสตร์ทวนกระแสที่ให้ความสำคัญต่อคนมากกว่าการวัดผล ความสำเร็จที่กำไร รายได้หรือวัตถุ ดังนั้นงานศิลปะกลางแจ้งง การแสดงตามฟุตปาท Performance Art, ศิลปะติดตั้งจัดวาง (Installation) ศิลปะจินตทัศน์ เป็นต้น ศิลปะแหล่านี้แม้มิได้ปฏิเสธหอศิลป์พิพิธภัณฑ์ศิลปะ แต่การเปิดมิติไปสู่การเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนให้ชุมชนมีส่วนร่วม การคิดถึงสังคมเชิงบริบท ถึงเป็นมิติใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม

ประการที่ห้า ศิลปะหลังสมัยใหม่ ไม่ต่างไปจากนักคิดทางเศรษฐศาสตร์หลังสมัยใหม่ที่ไม่เชื่อมทฤษฎีเพื่อการพัฒนาทฤษฎีเดียวไม่เชื่อแนวคิดใดแนวคิดหนึ่งอย่างตายตัว ไม่ว่าจะเป็นอนุรักษ์นิยม (Conservative) เสรีนิยม (Liberal) หรือแม้แต่ราดิคัส (Radical) ศิลปะหลังสมัยใหม่ก็เช่นกันไม่เชื่อทฤษฎีหนึ่งตายตัว และด้วยหลักแห่งการมีเสรีภาพการเคารพศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ (ศิลปิน) จึงนำมาซึ่งความหลากหลายในการคิดสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเหล่านี้อาจจะกล่าวว่าเป็นสัญลักษณ์เด่นของศิลปะสมัยใหม่ที่มีบทบาทในอเมริกา[๗๐]

จะเห็นได้ว่าการเกิดแนวคิดศิลปะหลังสมัยใหม่นั้นได้เปิดกว้างให้ศิลปินได้ทำงานศิลปะอย่างไร้ขอบเขต และมีรูปแบบที่หลากหลาย ตั้งแต่ผลงานศิลปะที่สามารถจับต้องได้ จนถึงการเกิดเฉพาะกระบวนการของศิลปะเท่านั้น ศิลปินไม่ได้ยึดติดต่อวัตถุศิลปะอีกต่อไป แต่สิ่งทีสำคัญในการสร้างสรรค์งานศิลปะหลังสมัยใหม่กลับอยู่ที่แนวความคิด หรือคอนเซปชวลอาร์ต (Conceptual Art)

๒.๓.๓ ศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual Art)

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยใช้ศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual Art) ผู้วิจัยจำเป็นที่จะต้องเข้าใจแนวคิดและกระบวนการของศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual) นับเป็นแนวความคิดหลักในการสร้างสรรค์ศิลปะหลังสมัยใหม่ ซึ่งยึดแนวความคิดและกระบวนการมากกว่าผลงานศิลปะหรือวัตถุทางศิลปะ (Art object) โดย อารี สุทธิพันธุ์ ได้ให้ความหมายของคำว่า ศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual Art) ไว้ดังนี้

คำภาษาอังกฤษว่า (Concept) แปลเป็นคำไทยว่า “ความคิดรวบยอด” ซึ่งเข้าใจกันทั่วไปทางราชบัณฑิตเรียกว่า “สังกัป” ปรากฏว่ามีผู้เข้าใจบ้าง แต่ดูจะเข้าใจกันดีน้อยกว่าความคิดรวบยอด หมายถึง ผลสรุปอันเกิดจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่บุคคลได้รับรู้ ได้สัมผัสแล้วความคิดแยกแยะจัดหมวดหมู่ตามความเป็นจริง ตามเหตุผล ตามคุณสมบัติ และตามความคิดเห็นของตนเอง เมื่อนำมาใช้เรียกรูปแบบศิลปะที่ถือความคิดรวบยอดเป็นพื้นฐาน สำหรับ

---

[๗๐] อำนาจ เย็นสบาย, **สีสันและความงาม**, (กรุงเทพมหานคร: ต้นอ้อ, ๒๕๔๓), หน้า ๑๑๒-๑๑๕.

แสดงออกให้มองเห็นเป็นรูปแบบที่ศิลปินร่วมสมัยในปัจจุบันสร้างขึ้นประมาณ ๑๐ กว่าปีมาแล้วและเริ่มเป็นที่นิยมในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอเมริกา[๗๑]

นอกจากนี้ วิรุณ ตั้งเจริญ ยังได้กล่าวถึงศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptral Art) ไว้ว่า เมื่อกล่าวถึง Concetral Art คำว่า “Concetral Art”ย่อมบอกถึงแนวความคิด ความคิดรวบยอดสังกัปหรือ “Concept”ที่อยู่เบื้องหลังการสร้างสรรค์งาน มากกว่าการแสดงออกทางศิลปะด้วยการใช้ทักษะและเชิงเทคนิคหรือกลวิธีดังที่กล่าวมา ศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual Art) ได้กลายเป็นปรากฏการณ์สำคัญระดับนานาชาตินับตั้งแต่ทศวรรษที่ ๑๙๖๐ เป็นต้นมา คำประกาศในหลักการสร้างของศิลปะเชิงแนวคิด “Conceptual Art” นับว่าเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก นำเสนอแนวความคิดหรือ “Concept” ของศิลปินสื่อสารด้วยการใช้สื่อที่หลากหลายและแปลกแตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารด้วยตัวหนังสือ แผนที่ แผนภูมิ ภาพยนตร์ วีดิทัศน์ ภาพถ่าย การแสดง การนำเสนออาจนำเสนอในสถานที่แสดงผลงานหรือพื้นที่ในธรรมชาติสิ่งแวดล้อม โดยใช้พื้นและบริเวณว่างผสานกับสื่อเพื่อแสดงแนวคิดของศิลปิน เช่น Land Art ของ Long หรือ Envitonment Sculpture ของ Christo นอกจากนั้นแล้วก็ยังเป็นผลงาน Miez, Burgin Kabakov, Kosuth,Weiner เป็นต้น[๗๒]

อารี สุทธิพันธุ์ ได้สรุปแนวทางของศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual Art) ไว้ดังนี้

๑. ศิลปิน Conceptual Art เชื่อว่า ความคิดรวบยอดเป็นวัสดุสำหรับถ่ายทอดรูปแบบที่สำคัญ

๒. รูปแบบที่สร้างขึ้นเปลี่ยนแปลงไปตามกฎของธรรมชาติ มนุษย์สร้างบันทึกไว้ด้วยความคิดด้วยเทคโนโลยีที่มนุษย์คิด และด้วยความทรงจำของมนุษย์

๓. ศิลปิน Conceptual Art เชื่อว่า การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและการมองเห็นวิธีการแก้ปัญหาอย่างทะลุปรุโปร่งแล้ว ทั้งสองวิธีการถือว่าเป็นคุณค่าของการสร้างสรรค์อย่างแท้จริง

๔. การเผื่อแผ่ความคิดรวบยอดแก่ผู้อื่น การเตือนให้ตระหนักและสำนึกในเสรีภาพและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เป็นหน้าที่รับผิดชอบของศิลปิน Conceptual Art โดยตรง

๕. ศิลปินในอดีตหรือในปัจจุบันส่วนมาก สร้างสรรค์งานตามที่ตนเห็นตามที่ตนเข้าใจและตามความต้องการของผู้อุปการะ แต่ศิลปิน Conceptual Art สร้างงานตามที่ตนคิด

---

[๗๑] อารี สุทธิพันธุ์, **ศิลปะนิยม**, (กรุงเทพมหานคร; โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๕), หน้า ๒๗๗.

[๗๒] วิรุณ ตั้งเจริญ, “กลุ่มศิลปะหลากหลายในคริสศตวรรษที่ ๒๐ พื้นฐานของศิลปะและพื้นที่”, **ในศิลปะและพื้นที่**, (กรุงเทพมหานคร: สันติศิริการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๖๓-๖๔.

๖. ความคิดรวบยอดเท่านั้นที่จะก่อให้เกิดรูปแบบที่แสดงความขัดแข้งในรูปทรง ขนาด สัดส่วนและความคิดเห็น

๗. รูปแบบ Conceptual Art เป็นรูปแบบที่แสดงความขัดแย้งในรูปทรง ขนาด สัดส่วน และความคิดเห็น

๘. รูปแบบ Conceptual Art เป็นรูปแบบที่บันทึกเสรีภาพสำหรับผู้สร้างและผู้ดู[๗๓]

ในแนวคิดแบบคอนเซปชวลอาร์ตนี่เองที่ก่อให้เกิดผลงานศิลปะหลากหลายรูปแบบขึ้นมา และสามารถแยกย่อยได้เป็นหลายประเภท ศิลปินมีอิสระในการทำงานตามแนวปัจเจกชน อีกทั้งยังเปิดกว้างให้ศิลปินใช้วัสดุที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น อิสระเกิดขึ้นจากการเลือกใช้สื่อวัสดุต่างๆ มาสร้างงานในแนวของคอนเซปชวน อาร์ต ส่งผลให้ศิลปินมีอิสระทางความคิดมากขึ้น รวมทั้งรูปแบบของการนำเสนอที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของการจัดวาง (Installation) ในพื้นที่ต่าง ๆ หรือการใช้วัสดุที่เป็นผลผลิตจากเทคโนโลยีจำพวก โทรทัศน์ วีดีทัศน์ โทรสาร หรือคอมพิวเตอร์ เป็นสื่อช่วยในการนำเสนอความคิดสร้างสรรค์เป็นต้น[๗๔] บางครั้งศิลปะหลังสมัยใหม่อาจแสดงความคิดอยู่เหนือวัตถุ ศิลปินใช้วัสดุเป็นสื่ออย่างหลากหลายรูปแบบ

ความรู้สึกสัมผัส ในธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่เปิดกว้าง ศิลปินอาจใช้หลอดไฟนีออน คอมพิวเตอร์ ร่างกายของศิลปิน ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ใช้เป็นสื่อสำหรับนำเสนอศิลปะ การเชื่อมโยงระหว่างศิลปินและศิลปะเป็นไปอย่างใกล้ชิด บางครั้งอาจรวมเป็นสิ่งเดียวกันหรือเป็นสิ่งที่เหมือนกัน เช่น ในกรณีของศิลปะร่างกาย (Body Art) ที่ใช้ร่างกายเป็นสื่อแสดงออก เป็นต้น[๗๕]

แนวความคิดแบบคอนเซปชวล อาร์ตเกิดขึ้นและเป็นกบฏต่อความคิดและวิธีสร้างงานของศิลปะสมัยใหม่ ซึ่งนักวิชาการทางศิลปะเชื่อว่าเป็นช่วงเวลาของลัทธิศิลปะหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) ที่เริ่มต้นขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม” (เด่นพงษ์ วงศาโรจน์ ๒๕๔๓:๖๓)

๒.๓.๔ ศิลปะเชิงสารคดี (Documentary Art) แม้ยังไม่มีคำแปลในภาษาไทยที่ชัดเจน แต่เมื่อเราแยกคำสองคำออกจากกันแล้ว คำว่า Documentary มีความหมายว่า การค้นคว้า และ

---

[๗๓] อารี สุทธิพันธุ์, **ศิลปะนิยม**, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๕), หน้า ๒๗๙.

[๗๔] เด่นพงษ์ วงศาโรจน์. “แนวทางการสร้างสรรค์ผลงานร่วมสมัย”, **ในศิลปะวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร: สันติศิริการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๖๒.

[๗๕] วิรุณ ตั้งเจริญ, “ศิลปะหลังสมัยใหม่”, ใน **ศิลปะจินตทัศน์**, (กรุงเทพมหานคร: สันติศิริการพิมพ์ ๒๕๔๒), หน้า ๓๗.

รวบรวมข้อมูลในเชิงสารคดี เมื่อมารวบรวมกับคำว่าศิลปะแล้ว พอจะอนุมานได้ว่าหมายถึง ศิลปะที่เน้นการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลในเชิงสารคดี

ศิลปะเชิงสารคดี (Documentary Art) ยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนักในประเทศไทย แต่หากวิเคราะห์จากผลงานของศิลปินตามแนวความคิดคอนเซปชวล อาร์ท แล้ว จะพบว่าศิลปินมีการวางแผนและรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และเน้นนำเสนอความคิดของศิลปินมากกว่าผลงานสำเร็จ หรือแม้กระทั่งเป็นภาพบันทึกผลงานที่ศิลปินไม่สามารถนำมาจัดแสดงในห้องนิทรรศการได้ ดังเช่นที่ พิน สาเสาว์ ได้กล่าวถึงงานของ ริชาร์ด ลอง ไว้ว่า

ในกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ Richard Long จะเดินทางกว่า ๑๐๐ ไมล์ เป็นเวลาหลายวันหรือหลายสัปดาห์ ผ่านดินแดนทุรกันดาร เช่น ในชนบทของอังกฤษ ไอร์แลนด์ สก๊อตแลนต์ เทือกเขาในประเทศเนปาลและญี่ปุ่น ทุ่งกว้างในทวีปแอฟริกา ประเทศเม็กซิโก ประเทศโบลิเวีย เขาได้บันทึกการเดินทางด้วยการจดบันทึก ภาพถ่าย แผนที่ และการเขียนพรรณนา ซึ่งได้นำผลการบันทึกเหล่านี้มาจัดแสดงดังเช่นศิลปะทั่วไป ในขณะเดินทางได้วางแผนสำหรับงานของเขา เช่นการสำรวจพื้นที่เอาไว้ล่วงหน้าการเดินทางลัดเลาะไปตามธารน้ำไหลหรือหยิบก่อนหินแล้วหย่อนไปตามเส้นทางเดินทางทุกครั้ง ศิลปินจะสะท้อนความรู้สึก ที่มีส่วนช่วยต่อสภาพแวดล้อม โดยการสร้างผลงานจากวัสดุที่มีอยู่ในพื้นที่นั้นๆ และสิ่งที่ยืนยัน

เรื่องนี้ได้ดี คือ ผลงานของเขา ไม่ว่าจะเป็นวงกลมหรือเส้นตรงที่ประทับอยู่บนผืน หรือการเดิน กลับไปกลับมา ให้เกิดรอยเท้า การนำหินมาจัดวาง การใช้ท่อนไม้หรือแม้แต่สาหร่าย ซึ่งก็ล้วนสูญสลายไปตามสายลม สายฝน หรือกระแสน้ำที่ขึ้นสูงทั้งสิ้น ดังนั้นจึงเป็นการรักษาธรรมชาติไปด้วย ภาพถ่ายของเขาเป็นเครื่องยืนยันได้ว่าผลงานประติมากรรมของเขานั้น มาจากธรรมชาติและสามารถย่อยสลายได้ตามกาลเวลา[๗๖]

สรุปในขั้นต้นได้ว่าผลงาน Documentary art มีลักษณะและแนวความคิดคล้ายกับผลงานคอนเซปชวล อาร์ท แต่เน้นการเสนอข้อมูลที่เป็นความจริง ในเชิงสารคดี และเน้นสุนทรียศาสตร์แบบศิลปะหลังสมัยใหม่ ซึ่งจะเห็นได้ว่า เมือศิลปะก้าวสู่ในช่วงลัทธิหลังสมัยใหม่แล้วความคิดในเชิงสุนทรียศาสตร์แบบเดิม ๆได้ถูกขจัดออกไปอย่างหมดสิ้น และถูกแทนที่ด้วยการต่อต้านการวิภาษตามหลักคิดและปรัชญาแบบหลังสมัยใหม่ ดังนั้นการอธิบายความหมายของสุนทรียศาสตร์ในยุคหลังสมัยใหม่ จึงไม่สามารถอธิบายจากฐานคิดหรือพื้นฐานของศิลปะแบบสมัยใหม่อีกต่อไป และไม่มีความ

---

[๗๖] พิน สาเสาว์, ๑๔๒ วัน ๑,๘๐๐ กม. **นิเวศศิลป์ริมโขงของศิลปินนอกคอก**, (กรุงเทพมหานคร: แพรวสำนักพิมพ์, ๒๕๕๑), หน้า ๘๖.

จำเป็นที่จะต้องอธิบายเพราะการเปลี่ยนไปของสุนทรียศาสตร์ย่อมขึ้นอยู่กับบริบทและความเป็นปัจเจกที่จะอธิบายต่อปรากฏการณ์นั้นๆ

๒.๔ แนวคิดการพัฒนาเมืองเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะ

๒.๔.๑ แนวคิดการสร้างเมืองแบบมาจิสึคุริ (machizukuri)

มาจิสึคุริ (Machizukuri) เป็นคำภาษาญี่ปุ่นที่ผสมกันระหว่าง Machi หมายถึงเมือง และ Tsukuri หมายถึง การทำด้วยมือ การสร้าง[๗๗] แปลเป็นไทยได้ว่า การปลูกชุมชน, สร้างบ้านแปลง หรือการสรรสร้างเมืองคือ การพัฒนาที่อยู่อาศัยสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวโดยมีการร่วมมือจากกลุ่มต่างๆ ที่หลากหลาย และเป็นสิ่งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ แนวคิดนี้เป็นการอาศัยกำลังของคนในท้องถิ่นในการพัฒนาเป็นสำคัญ คนในท้องถิ่นจึงสามารถสร้างความเป็นท้องถิ่นออกมาได้อย่างเหมาะสมหรือสอดคล้องกับความต้องการของคนในท้องถิ่นสามารถเรียกเป็นคำสั้นๆ ได้ ว่า “ปรัชญาการสร้างเมือง” หมายถึงโครงการสร้างเมืองที่พยายามให้ประชาชนมีจิตสำนึกต่อท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ และให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สามารถพัฒนาท้องถิ่นของตัวเองได้ด้วยตัวเอง เพื่อร่วมกันสร้างชุมชนที่น่าอยู่ มีชีวิตชีวาและมีเสน่ห์ ตามแบบฉบับที่ประชาชนต้องการอย่างแท้จริง[๗๘]

Akira Tamura (machizukuri no hassou.๑๙๘๗)ได้กล่าวถึงที่มาการสร้างเมือง ไว้ในหนังสือ machizukuri no hassou ว่า หลังจากการฟื้นฟูประเทศหลังสงคราม ญี่ปุ่นกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมขยายไปทั่วประเทศ ท้องถิ่นในประเทศญี่ปุ่นตกอยู่ท่ามกลางกระแสการพัฒนาให้กลายเป็นเมือง แต่กลับเกิดปัญหามลพิษ และปัญหาด้านความสัมพันธ์ของการพัฒนากับประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากหน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องแต่ละองค์กรนั้น มีวีการที่เป็นแบบแผนเดียวกันทั้งประเทศ การบริหารจัดการตนเองในท้องถิ่นนั้น จึงไม่หลุดจากการบริหารท้องถิ่นแบบดั้งเดิมและขาดความเป็นอิสระในด้านธุรกิจก็เช่นกัน กิจการธุรกิจต่าง ๆ นั้นมุ่งเน้นสร้างโรงงานเพียงเท่านั้น และเห็นว่า การพัฒนาท้องถิ่นเป็นเรื่องขององค์กรในท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นเองก็ไม่ให้ความสนใจในการอนุรักษ์ท้องถิ่นหรือพัฒนาท้องถิ่น

กล่าวได้ว่า มาจิสึคุริ [Machizukuri] เป็นคำที่ได้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางในวงการอนุรักษ์และฟื้นฟูเมือง รวมไปถึงการปรับภูมิทัศน์ย่านในประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่

---

[๗๗] ณัฐกานต์ กันธิ, **มะจิสุคุริ (Machitsukiri) กับการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว: กรณีศึกษา การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดโออิตะ ประเทศญี่ปุ่น**, (เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,๒๕๕๕), หน้า ๔.

[๗๘] เรื่องเดียวกัน,หน้า ๕.

สอง และเป็นคำที่พูดถึงเรื่อยมากระทั่งถึงปัจจุบัน แต่แท้ที่จริง ขอบเขตของคำนี้มีมากกว่าแค่การอนุรักษ์มรดกที่สำคัญทางประวัติศาสน์ ศาสนา หรือภูมิทัศน์เมือง แต่รวมไปถึงการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และส่งเสริมคุณค่าของย่านชุมชน ไม่ว่าจะเป็นมรดกที่จับต้องได้และมรดกที่จับต้องไม่ได้ ทั้งยังสามารถสร้างความยั่งยืนในระบบเศรษฐกิจชุมชน ทั้งนี้ หัวใจของภูมิทัศน์เมืองเกียวโต ไม่ใช่เพราะสิ่งที่มองเห็นได้เพียงสายตา แต่ยังรวมไปถึงความกลมกลืนของการเข้าถึงด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าประกอบกับเบื้องหลังประวัติศาสตร์อันยาวนานที่หลอมรวมกับความนึกคิดของผู้คนก่อให้เกิดเป็นตระหนักรู้เพื่อปกปักรักษา และส่งต่อสืบทอดความเป็นมาประวัติศาสตร์เมืองได้ต่อไป

๒.๔.๒ ความเป็นมาของการสร้างเมืองแบบมาจิสึคุริ (machizukuri)

การสร้างเมืองแบบมาจิสึคุริ (machizukuri) อุซุคิ โมริโอะ(๒๐๐๔) กล่าวไว้ว่าตามข้อบัญญัติแผนการพัฒนาเขตเมืองโตเกียว ในปี ร.ศ. ๑๘๘๘ ทำให้โครงการพัฒนาเมืองใหญ่สมัยใหม่ของประเทศญี่ปุ่นได้เริ่มต้นขึ้น ซึ่งค่อนข้างแตกต่างจากคำสั่งก่อนหน้านี้ของเอโดะ รัฐบาลเมจิบังคับได้ใช้แผนพัฒนาเขตเมืองโตเกียวให้เป็นแผนงานระดับชาติ โดยใช้แผนการปรับปรุงการสร้างเมืองของประเทศมหาอำนาจทางฝั่งตะวันตก(ยุโรป-อเมริกา)มาเป็นต้นแบบหลังจากนั้น แม้ว่าปัจจุบันจะผ่านการแก้ไขกฎหมายมามากมาย อย่างไรก็ตาม แต่กรอบที่มีรากฐานมาจากแผนนี้ ก็ไม่ได้เปลี่ยนไปจากเดิมมากนัก ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นได้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงอย่างจริงจัง ตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. ๑๙๕๐ เกิดความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านและรัฐบาลก็เริ่มชัดเจนขึ้น การประท้วงโดยประชาชนในพื้นที่ต่อต้านแผนการปรับกรุงถนนใหญ่ในการพัฒนาเมืองใหญ่หรือแผนการจัดแบ่งสรรที่ดิน และเริ่มมีการจัดกิจกรรมของพลเมืองระดับรากหญ้า(สามัญชน) ซึ่งเป้าหมายของกิจกรรมเหล่านี้ คือ การมุ่งอนุรักษ์เมืองทางประวัติศาสตร์หรือสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

ท่ามกลางสถานการณ์เช่นนี้ ในปี ค.ศ. ๑๙๕๒ มีการกล่าวถึงเรื่อง Machitsukuriโดยประชาชนในนิตนสาร”ปัญหาของเมืองใหญ่”เป็นครั้งแรก จะเห็นได้ว่า เริ่มมีหลักฐานการสร้างเมืองแบบ Machitsukuri มาตั้งแต่ก่อนช่วงประมาณต้นปี ๑๙๗๐ โดยกลุ่มพ่อค้าและชาวบ้านในย่านนิเนนซากะและพื้นที่ใกล้เคียงซันเนนซากะแห่งเกียวโตที่เริ่มรวมตัวกันเรียกร้องรัฐบาลเพราะเกรงกลัวผลกระทบจากการท่องเที่ยว โดยเฉพาะนายทุนและชาวต่างชาติที่เข้ามาทำลายคุณค่าอันยาวนานของย่าน ในขณะเดียวกันทางด้านวิชาการก็มีการสำรวจเชิงพื้นที่เพื่อหาอัตลักษณ์ด้านคุณค่าอาคารสถาปัตยกรรมและภูมิทัศน์ ที่พบในอาคารในย่านเดิม ซึ่งการพัฒนาครั้งนี้ได้รับอิทธิพลของวิวัฒนาการและกระแสพัฒนางานอนุรักษ์ในระดับนานาชาติอีกด้วย เช่น Civic Amenities Act ของสหราชอาณาจักรในปี ๑๙๖๗ ที่ได้กำหนดการขึ้นทะเบียนที่มีผลทางกฎหมายของกลุ่มอาคารที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม โดยตั้งให้เป็นพื้นที่วัฒนธรรมที่สำคัญทางประวัติศาสตร์

ต่อมาในปี ๑๙๗๕ ได้มีการแก้ไขกฎหมายอนุรักษ์

ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (ค.ศ. ๑๙๕๐) โดยเพิ่มเติมพื้นที่อนุรักษ์ขึ้นใหม่ใช้ชื่อว่า “ย่านอนุรักษ์อาคารดั้งเดิม” ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของรัฐบาลที่พยายามขยายขอบเขตมรดกทางวัฒนธรรม วัด ศาลเจ้า ปราสาทเมืองโบราณ เมืองเก่า มาสู่ที่มีอาคารบ้านเรือนของประชาชน

ดังนั้นในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๖๐-๑๙๗๐ บรรดาหัวหน้าผู้นำฝ่ายปฏิรูปจากโตเกียว,เกียวโต,โยโกฮาม่า,และที่อื่น ๆ เป็นจำนวนมาก ไม่ใช้คำว่า “แผนการพัฒนาเมืองใหญ่” แต่เริ่มใช้คำว่า Machitsukuri แทน เพื่อต้องการให้ประชาชนในพื้นที่มีความรู้สึกว่าจนมีส่วนร่วมในการสร้างแผนพัฒนาเมืองครั้งนี้ และแสดงถึงการพึ่งพาคนในเมืองมากขึ้น ต่อมาในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๗๐-๑๙๘๐ หน่วยงานส่วนท้องถิ่นได้มีการริเริ่มเอา Machitsukuri มาพัฒนาเอกลักษณ์เฉพาะในท้องถิ่นของประเทศญี่ปุ่น จนปัจจุบันMachitsukuri ถูกประเมินในระดับสากล ที่เป็นที่รู้จักกันในฐานะ”การสร้างเมืองแบบญี่ปุ่น”

ลักษณะของย่านอนุรักษ์อาคารดั้งเดิมนี้ คือเป็นพื้นที่ที่มีการพัฒนามาแต่โบราณ ส่วนใหญ่เป็นย่านถนนการค้า หรือย่านที่อยู่อาศัยดั้งเดิมมีอาคารคุณค่าทางสถาปัตยกรรมแบบพื้นถิ่น ซึ่งข้อแตกต่างจากมรดกโลกทางวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่มีประชาชนยังอาศัยและทำการค้าอยู่ ทำให้ย่านดังกล่าวเกิดการพัฒนาขึ้นตลอดเวลา

อาคารอนุรักษ์ชุดแรกเป็นอาคารที่ใช้เพื่อการค้า และพักอาศัยลักษณะคล้ายเรือนแถวไม้ในบ้านเรา เรียกว่า “มะจิยะ” โดยพื้นที่อาคารในนิเนนซากะ ซันเนนซากะ ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นพื้นที่ที่ได้รับการอนุรักษ์ให้เป็นพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์แห่งแรกของญี่ปุ่น นับเป็นครั้งแรกที่เสียงเรียกร้องจากคนในชุมชนได้สร้างให้เกิดผลทางกฎหมายที่ส่งผลต่อภูมิทัศน์ย่านสำคัญทางประวัติศาสตร์ และยังเป็นโมเดลแรกของการสรรค์สร้าง ปลูกชุมชนที่ส่งผลต่อย่านประวัติศาสตร์จนเกิดเป็นกระแส Lieele Kyotoไปทั่วประเทศ

๒.๔.๓ แนวทางการสร้างเมืองแบบมาจิสึคุริ (machizukuri)

สภาเทศบาลเมืองเกียวโต กำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองไว้หลัก ๆ คือ การอนุรักษ์สร้างเมืองให้มีชีวิตชีวา,การสร้างสรรค์ให้เกิดการวางผังเมืองอย่างเป็นระบบ ก่อให้เกิดพื้นที่ธรรมชาติและคงไว้ซึ่งสถาปัตยกรรมเก่าแก่ของเมือง และการผสมผสานกันอย่างลงตัวระหว่างเมืองเก่ากับย่านธุรกิจโดยมีกฎหมายข้อบังคับที่ใช้ในการควบคุมพื้นที่อย่างเคร่งครัด

แนวนโยบายทางวัฒนธรรมเมืองเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น จึงมีหลักสำคัญในการอนุรักษ์ภูมิทัศน์ประวัติศาสตร์ไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและการตลาดเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ

ให้กลับมามีชีวิตอีกครั้ง มุ่งเน้นไปที่การให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม เพราะนั่นคือหัวใจหลักที่เสน่ห์และจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สำคัญของเอง เกิดเป็นกระแสเที่ยวกันแบบลึกซึ้งมากกว่าการแค่ไปถึงสถานที่แล้วถ่ายรูป เป็นรูปแบบการเรียนรู้เรื่องของสถานที่และซึมซับบรรยากาศนานมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าคนญี่ปุ่นมีความสนใจและรับรู้การอนุรักษ์สูงขึ้น เนื่องจากต้องการสัมผัสบรรยากาศหรือวิถีชีวิตในชุมชนสูงขึ้นเช่นกัน

พลังของประชาชนและชุมชน มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการที่จะฟื้นฟูเมืองเก่าเพิ่มเติมจากทีได้กล่าวไปข้างต้นในช่วงปลายยุค ๙๐ ได้มีการสำรวจบ้านในเขตเมืองเกียวโตจำนวนกว่า ๒๘,๐๐๐ หลัง ผ่านอาสาสมัครจากนักเรียนและผู้ปกครองที่มีความคิดทีต้องการจะอนุรักษ์บ้านเก่า ร้านค้าเก่า และอาคารเก่าแบบดั้งเดิมซึ่งส่วนใหญ่ทำมาจากไม้ หลังจากนั้นก็มีการสำรวจความเห็นของประชาชนที่มีต่ออาคารเก่า โดยพบว่าประชาชนกว่า ๘๐%อยากให้ลดความสูงของอาคารเพราะไปบดบังบ้านเก่า จึงมีความพยายามที่จะฟื้นฟูบ้านเก่า โดยจัดเป็นห้องพักแบบญี่ปุ่นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวซึ่งมีคนจำนวนมากสนใจบ้านไม้เหล่านี้

นอกจากนี้ การเปิดบ้านเป็นแหล่งวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวมาลองฝึกทำงานฝีมือก็ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก เท่ากับว่าบ้านเก่าเหล่านี้สามารถช่วยพยุงเศรษฐกิจให้กับชุมชนได้ ในปัจจุบันจึงมีการรณรงค์สนับสนุนการใช้พื้นที่บ้านเก่าเพิ่มขึ้น ภายใต้กฎของย่านที่มีการควบคุมทั้งสีความสูงและรูปแบบอาคาร หรือแม้กระทั่งการควบคุมสีของแสงในพื้นที่เพื่อแสดงภูมิทัศน์เมือง (Townscape) และยังได้รับการสนับสนุนการลงทุนจากรัฐบาลอีกด้วย

แนวโน้มการท่องเที่ยวเกียวโตในลักษณะดังกล่าวทำให้เกิดรายได้นอกเหนือจากเงินอุดหนุนจากท้องถิ่นและจากรัฐบาลเพียงอย่างเดียว โดยนำเม็ดเงินวนมาใช้อนุรักษ์อาคารเก่าอีกทีหนึ่งแทนที่เอาไปใช้ในการขยายถนน และการพัฒนาความเจริญด้านอื่น ๆ ของเมือง

ฉะนั้นการท่องเที่ยวจะต้องให้ความสำคัญกับมรดกทางวัฒนธรรมด้วยการวางศิลปวัฒนธรรมเป็นศูนย์กลาง และนำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมมาล้อมรอบ ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้นอกจากจะเป็นการอนุรักษ์แล้ว ยังเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาเมืองให้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย ที่สำคัญคือยังสามารถส่งต่อวัฒนธรรมไปยังคนรุ่นต่อไปในอนาคต

สังเกตได้ว่าแรงกระตุ้นจากชาวชุมชนได้ส่งเสียงไปถึงรัฐบาล บวกกับความร่วมมือกันจากทุกภาคส่วนในเกียวโต ก่อให้เกิดเป็นกระแสมาจิสึคุริในระดับประเทศได้สำเร็จ ปัจจุบันรูปแบบนี้ยังเป็นการปลูกฝังคุณค่าทางจิตใจให้คนรุ่นหลังได้รักและหวงแหนในถิ่นฐานของตนเอง คงไว้ซึ่ง

ภาพลักษณ์ของเมืองประวัติศาสตร์และศิลปะวัฒนธรรม ที่สามารถอยู่ร่วมกับรูปแบบชีวิตใหม่ ๆ ของเมืองได้เป็นอย่างดี

ในหนังสือ machizukuri no hassou ได้สรุปวิธีการสร้างเมืองแบบมาจิสึคุริ (machizukuri) ว่า มีอยู่ ๓ วิธีหลักที่ควรใช้ร่วมกัน ได้แก่

๑. วิธีการใช้เทคโนโลยีร่วมกับธรรมชาติ คือ การ"สร้าง"ในด้านที่สัมพันธ์กับลักษณะทางธรณีวิทยา สภาพอากาศ สิ่งมีชีวิต รวมไปถึงการสร้างทางโยธา ทางสถาปัตยกรรม ไฟฟ้า หรือเครื่องจักร กลุ่มนี้ เป็นด้านกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๒. วิธีการที่สัมพันธ์กับสำนึกของสังคมหรือแบบแผนการใช้ชีวิต วิธีการจัดการโครงสร้างสังคมเศรษฐกิจ โครงสร้างการบริหาร ระบบต่าง ๆ กลุ่มนี้ เป็นด้านสังคมวัฒนธรรมและงานบริหารจัดการ

๓. วิธีที่สัมพันธ์กับจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ประสาทสัมผัสของมนุษย์ เช่น ความงาม ความสนุก ความอบอุ่นหรือความสงบ เป็นต้น กลุ่มนี้เป็นด้านศิลปะ

สามกลุ่มนี้แบ่งตามวิชาเฉพาะ และยังสามารถแบ่งย่อยออกไปได้อีกหลายแขนง ดังนั้น กุญแจสำคัญของการสร้างเมือง คือ การให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ทางวิชาการทั้งสามสาขานี้ในแขนงต่าง ๆ และมีความรู้เฉพาะท้องถิ่นให้มาร่วมกันพัฒนาท้องถิ่น โดยในงานวิจัยนี้จะศึกษาการสร้างเมืองภายในเมืองเชียงใหม่ ลำพูน น่าน โดยมุ่งเน้นที่การสร้างเมืองด้วยศิลปะร่วมสมัย เพื่อวิเคราะห์ระหว่าง ๓ เมือง จะนำหลักการสร้างเมืองใดมาใช้บ้างและสัมพันธ์กับศิลปะร่วมสมัยอย่างไร

๒.๔.๔ โครงการศิลปะ (Art Project) ในการสร้างเมือง

การพัฒนาท้องถิ่นนั้นจะมีนโยบายหรือแนวคิดย่อยที่แตกต่างกันไปตามความแตกต่างทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์แต่ละท้องถิ่น หลายท้องถิ่นในประเทศญี่ปุ่นได้หันมาพัฒนาท้องถิ่นโดยเจาะจงในด้านศิลปะ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือการสร้างโครงการศิลปะ(Art Project)

จากงานสัมมนาหัวข้อ "ความคิดเกี่ยวกับอนาคตของการสร้างเมืองกับศิละ" เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ปี ค.ศ. ๒๐๑๔ Hayashi Akio ผู้เป็นวิทยากรได้กล่าวถึงโครงการศิลปะ(Art Project)ว่าเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์สศิลปะของแต่ละท้องถิ่นที่มุ่งใช้ศิลปะสมัยใหม่ที่ถูกพัฒนาในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๙๐ เป็นต้นมา และได้กล่าวถึง หลักการของโครงการศิลปะว่า คือการมุ่งเน้นกระบวนการและเปิดให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงได้ มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีผู้ดำเนินโครงการที่หลากหลาย และดำเนินการด้วยความร่วมมือจากหลายองค์กร ได้แก่ศิลปิน(Artist),ผู้กำกับหรือผู้อำนวยการผลิต

(Director),ผู้ผลิต(Producer),องค์การบริหารส่วนจังหวัด,องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น,NPO หรือองค์กรไม่แสวงผลกำไร(Nonprofit Organization),มหาวิทยาลัย และประชาชนในท้องถิ่น

ตัวอย่างของโครงการศิลปะในท้องถิ่นของประเทศญี่ปุ่น

๑. โครงการ FUKIAGW WONDER MAP เมือง Fukiage จังหวัด Kagoshima เริ่มขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๙ และจัดต่อเนื่องมาทุกปี โดยจะมีศิลปินจากทั่วประเทศมารวมตัวกันที่เมืองนี้และร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ กับชาวเมือง Fukiage และยังมีการตีพิมพ์หนังสือนำเที่ยว “Fukiage Wonder Map”เพื่อประชาสัมพันธ์เมืองอีกด้วย

๒. Osaka CanvasProject เมือง Osaka เป็นกิจกรรมที่จัดให้มองว่า เมืองทั้งหมดคือผ้าใบ โดยการให้ศิลปินแสดงผลงานผ่านเมือง

๓. Hiroshima Art Project จังหวัด Hiroshima เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่การศึกษา แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมธรรม และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมโดยมุ่งเน้นที่ศิลปะร่วมสมัย โดยมีความคิดเรื่องการออกแบบสร้างสรรค์พื้นที่ภายในเมืองด้วยการจัดนิทรรศการ, event,workshop หรือการจัดการบรรยาย

๔. Toride Art Project เมือง Toride จังหวัด Ibaraki ด้วยความร่วมมือของชาวเมืองกับมหาวิทยาลัยTokyo University of the Arts มีทั้งการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติและมีโปรแกรมสำหรับเด็กปัจจุบันอยู่ในระหว่างการพัฒนาให้มี “กลุ่มอาคารที่มีศิลปะ”และ”เกษตรครึ่งหนึ่งศิลปะครึ่งหนึ่ง”

๕. MAIZURU RB Art Project เป็นโครงการสร้างเมืองโดยใช้ศิลปวัฒนธรรมที่นำมาสู่เครือข่ายและวิธีชีวิตอันอุดมสมบูรณ์ของชาวเมือง ซึ่งเกิดจากชีวิตที่ผสมผสานกับรากฐานทางศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และลักษณะทางภูมิศาสตร์ การมองทรัพยากรท้องถิ่นในมุมใหม่ และการร่วมมือขององค์กร NPO กับเมือง Maizuru ใน Kyoto

๖. Beppu Project จากรายงาน “ศิลปะร่วมสมัยกับการกระตุ้นการพัฒนาท้องถิ่น” ได้กล่าวถึงการสร้างมเองด้วยศิลปะร่วมสมัยของเมือง Beppu Project จากรายงาน “ศิลปะร่วมสมัยกับการกระตุ้นการพัฒนาท้องถิ่น” ได้กล่าวถึงการสร้างเมืองด้วยศิลปะร่วมสมัยของเมือง Beppu โดยมี Beppu Projectเป็นส่วนหนึ่งในแผนงาน ซึ่งเริ่มจากการบูรณะบ้านเรือนหรือร้านค้าเก่าแก่ และการก่อตั้งพื้นที่สำหรับการพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเรียกว่า “Platform”ขึ้น จากนั้นในปี ค.ศ. ๒๐๐๙ เมือง Beppu ได้เริ่มจัดเทศกาล Beppu Contemporary Art Festival

๗. Naoshima Art Project รายงานที่ได้กล่าวถึงข้างต้นยังได้ยกตัวอย่างโครงการนี้ของเกาะ Naoshima จังหวัด Kagawa ที่เกิดจากความร่วมมือของเมือง Nashima กับบริษัท Benesse และจัดเทศกาลร่วมกับเกาะต่าง ๆ ซึ่งมีศิลปินทั้งในและต่างประเทศเข้าร่วมงาน รวมทั้งมีกิจกรรมของกลุ่มอาสาสมัคร Kievitai อีกด้วย[๗๙]

NAOSHIMA มีแนวคิดว่า Where Art Space Lands on Seasape “ศิลปะมีอยู่ในทุกที่” คงจะไม่ใช่ถ้อยคำที่กล่าวเกินจริงนัก เพราะทุกวันนี้ ศิลปินสามารถนำสิ่งรอบตัวมาใช้เป็นทั้งวัตถุดิบ สื่อกลาง และพื้นที่สร้างสรรค์ผลงานได้อย่างอิสระ และเมื่อความเป็นไปได้ในการสร้างสรรค์นั้นไร้ขีดจำกัด กรอบที่มีชื่อว่า “ค่านิยม” ของการเดินชมศิลปะจึงถูกทลายลงจากประตูพิพิธภัณฑ์ ผนังห้องจัดแสดง ไปสู่พื้นที่กลางแจ้ง สวนสาธารณะ หรือแม้แต่เกาะกลางทะเลอย่าง นะโอะชิมะ (Naoshima)

Lonely Planer ต่างยกให้นะโอะชิมะเป็นปลายทางใหม่ที่เหล่านักเสพศิลปะร่วมสมัยไม่ควรพลาด ทั้งยังเป็นขุมทรัพย์แห่งศิลปะที่รวบรวมผลงานของศิลปินระดับแม่เหล็ก จากเกาะเล็ก ๆ ที่ตั้งอยู่แถบทะเลเซโตะ-ไนไก (Setp inland Sea) ไร้เงาของฝูงชนแออัดอย่างเกียวโตหรือโอซาก้าทุกวันนี้ นะโอะชิมะจึงกลายเป็นเมืองที่ติดอันดับหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมแห่งใหม่ของแดนปลาดินไปอย่างรวดเร็ว คำถามที่เกิดขึ้นก็คือ ทำไมเมืองที่มีสภาพเป็นเกาะ ไกลห่างจากเมืองที่คลาคล่ำไปด้วยนักท่องเที่ยว ทั้งยังต้องใช้เวลาในการเดินทางนานหลายต่อ จึงถูกเลือกให้เป็นเมืองศิลปะ และที่สำคัญรัฐบาลญี่ปุ่นมองเห็น “อะไร”บนเกาะแห่งนี้

จากเมืองนิรนามที่แทบจะไม่เคยถูกกล่าวถึง แต่เมื่อสื่อสิ่งพิมพ์ออนไลน์ระดับโลกหลายสำนัก อาทิไทม์ (Time), เดอะ การ์เดียน (The Guardian), ทราเวล+ลีเซอร์ (Travel+Leisure) หรือแม้แต่ โลนลี แพลเน็ต สามสิบกว่าปีก่อน นะโอะชิมะ ยังเป็นที่รู้จักในฐานะที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมของมิตซูบิชิ ซึ่งเป็นแหล่งบ่มเพาะรายได้หลักทางตอนเหนือของเมือง แต่ในความเป็นจริงประชากรส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพประมงและทำไร่นาเกลือเป็นหลักบนวิถีชีวิตที่เรียบง่าย แม้การเติบโตและการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมเมืองในช่วงทศวรรษ ๑๙๘๐ จะนำมาซึ่งความเฟื่องฟูของโรงงานอุตสาหกรรมในเขตการปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ผู้คนส่วนใหญ่โดยเฉพาะหนุ่มสาวก็พากันอพยพออกจากเกาะเพื่อแสวงหาโอกาสที่ดีกว่า บ้านเรืองถูกทิ้งร้าง จำนวนประชากรลดลงอย่างรวดเร็ว กลายเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นแค่ในนะโอะชิมะเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงหมู่เกาะต่างๆที่ตั้งอยู่ในแถบนี้เกือบทั้งสิ้นด้วย ชิคัตสึกุ มิยาเกะ (Chikatsugu Miyake) นายกเทศมนตรีจึงพยายาม

---

[๗๙] ชุติมา บริสุทธิ์, **การศึกษาการสร้างเมือง (machizukuri) ด้วยศิลปะร่วมสมัย ภายในเมือง Kanazawa จังหวัด Ishikawa**, (เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๗), หน้า ๙-๑๕.

คิดหาวิธีฟื้นฟูพื้นที่ทางตอนใต้ของนะโอะชิมะให้กลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้ง โดยในปี ๑๙๘๕ เขาได้ร่วมมือกับเท็ตสึฮิโกะ ฟุคุทะเคะ(Tetsuhiko Miyake) นายกเทศมนตรี จึงพยายามคิดหาวิธีฟื้นฟูพื้นที่ทางตอนใต้ของนะโอะชิมะให้กลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้ง โดยในปี ๑๙๘๕ เขาได้ร่วมมือกับเท็ตสึฮิโกะ ฟุคุทะเคะ(Tetsuhiko fukitake) ผู้ก่อตั้งเบเนซเซ โฮลดิงส์ อินคอร์ปเรชั่น (Benesse Holdings,Inc.) กลุ่มบริษัทรายใญ่ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านศึกษาเชิงกลยุทธ์ในญี่ปุ่น เพื่อฟื้นฟูนะโอะชิมะจากความกร่อนสลาย

ฟุคุทะเคะนั้นหลงใหลการสะสมศิลปะและใฝ่ฝันที่จะสร้างพื้นที่อิสระเพื่อให้เด็กๆได้เรียนรู้ศิลปะท่ามกลางธรรมชาติ ไกลห่างจากแสงสีและความเจริญทางวัตถุ ซึ่งคุณสมบัติของเกาะแห่งนี้ก็ตอบโจทย์ได้เกือบทุกด้าน หลังจากที่เท็ตสึฮิโกะเสียชีวิตลง โซอิชิโระ ฟุคุทะเคะ (Sochiro fukitake) บุตรชายคนโตจึงเป็นผู้สืบทอดเจตนารมณ์ต่อไป โดยวางเป้าหมายของโครงการฟื้นฟูนะโอะชิมะให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสีขาวที่สนับสนุนการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวผ่านการศึกษาและทำกิจกรรมด้านศิลปะ มากกว่ามุ่งการกอบโกยรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์เท่านั้น ไม่นานนัก พื้นที่ศิลปะก็ค่อย ๆ ผุดเพิ่มขึ้น โดยมี เบเนซเซ เฮาส์ (Benesse House Museum)เป็นพิพิธภัณฑ์แห่งแรกที่เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมและและบริการที่พักไปในตัว

ปัจจุบัน นะโอะชิมะ กลายเป็นปลายทางสำคัญของนักท่องเที่ยวที่สนใจและชื่อชมศิลปะร่วมสมัย โดยมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจาก ๔๖,๘๗๓ คน ในปี ๒๐๐๒ เป็น ๔ แสนกว่าคนในปี ๒๐๑๒ นับเป็นการเรียกความมีชีวิตชีวาที่สูญหายไปกว่าทศวรรษให้กลับคืนสู่หมู่บ้านชาวประมงอีกครั้ง

๒.๔.๕ แนวคิดในการสร้างสรรค์ศิลปะเพื่อพัฒนาเมือง

แนวคิดในการสร้างสรรค์ศิลปะเพื่อพัฒนาเมืองนั้นมีอยู่หลากหลายแนวคิด ขอยกตัวอย่างมานำเสนอ ดังนี้

๑. ตีความศิลปะในสร้างสรรค์เอกลักษณ์ใหม่ (Reinterpret Arts,Create New Identity) จุดเด่นและจุดขายของเมืองศิลปะ คือ การระดมสุดยอดผลงานของเหล่าศิลปินร่วมสมัยมาจัดแสดงให้นักท่องเที่ยวได้ชื่นชมท่ามกลางทิวทัศน์อันงดงามของทะเลเซโตะ-ไนไก ไม่ว่าจะเป็นภาพวาดชุดดอกบัว (The Water Lilies series, ๑๙๑๔-๑๙๑๙) โดยศิลปินอิมเพรสชันนิสม์ โคลัด โมเนต์ (Claude Monet) หรือ ศิลปะการจัดแสงสี โอเพน สกาย โดยศิลปินอเมริกัน เจมส์ เทอร์เรลล์ (James Turrell) แต่ในความเป็นจริงทุกการออกแบบและทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นล้วนผ่านกระบวนการคิดและการตีความภายใต้คอนเซ็ปท์”ชีวิตที่ดี (Living Well)” ตามวิสัยทัศน์การบริหารของเบเนซเซ

เพื่อสะท้อนให้เห็นว่า ชีวิตของมนุษย์นั้นเชื่อมโยงกับศิลปะและธรรมชาติ โดยศิลปะที่ดีจะช่วยขัดเกลาจิตวิญญาณของมนุษย์ให้กลับคืนสู่ธรรมชาติอีกครั้ง

รูปแบบสถาปัตยกรรมของพิพิธภัณฑ์บนเกาะ ยังได้รับการออกแบบโดยสถาปนิกแถวหน้าของญี่ปุ่น ทะดะโอะ อันโด (Tadao Ando) กลุ่มอาคาร่จึงดูทันสมัยด้วยการออกแบบพื้นที่แบบเปิดโล่ง ให้ความรู้สึกเป็นอิสระเช่นเดียวกับภูมิทัศน์รอบนอก ตัววัสดุนั้นเลือกใช้คอนกรีต ไม้ และหิน เป็นหลักเพื่อความเรียบง่าย เพราะอันโดมองว่าพื้นที่ของศิลปะที่ดีนั้น ไม่ควรแย่งความสนใจจากชิ้นงาน แต่ต้องมีความสมดุลระหว่างขนาดของพื้นที่และตำแหน่งการจัดวางชิ้นงาน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ชมได้ศึกษาและตีความหมายของผลงานอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ เพดานรูปทรงไข่ (Oval) ที่พิพิธภัณฑ์เบเนซเซ เฮาส์ (Benesse House)ก็เรียกเสียงวิจารณ์ด้านดีจากนักท่องเที่ยวและนักเสพศิลปะได้ทุก่ครั้ง เพราะงานออกแบบชิ้นนี้ไม่ใช่แค่สวยงามแปลกตา แต่เผยให้เห็นแก่แท้ขององค์ประกอบศิลป์ที่เรียกว่า “ธรรมชาติ”

ส่วนพิพิธภัณฑ์ศิลปะชิชุ (Chichu Art Museum) นั้นได้รับการออกแบบพื้นที่ให้ซ่อนอยู่ใต้ดิน เพื่อป้องกันการรบกวนภูมิทัศน์อันงดงามของเมือง และที่ท่าเรือประจำเมืองยังมีประติมากรรมฟักทอง (Pumpkin,๑๙๙๔) ศิลปินหญิงแนวป๊อบ-อาร์ตชาวญี่ปุ่นที่มีเอกลักษณ์จัดจ้านยืนตั้งตระหง่านอวดสีสันและลวดลายสะดุดตาทุกคนที่พบเห็น จนถูกยกให้เป็นแลนด์มาร์กของเมืองนี้ไปโดยปริยาย ซึ่งยิ่งตอกย้ำว่า นะโอะชิมะไม่ได้จมอยู่กับอดีตของหมู่บ้านชาวประมงที่ถูกทอดทิ้งอีกต่อไป หากถูกสร้างภาพจำใหม่ในฐานะเมืองที่ฟื้นคืนจากความล่มสลาย อันเนื่องมาจากผลกระทบของโลกาภิวัตน์และระบบการผลิตแบบอุตสาหกรรม ด้วยการโอบรับเอา “การไหลบ่าทางวัฒนธรรม” มาเป็นโอกาสใหม่ในการสร้างอัตลักษณ์ของเมืองให้เป็นศูนย์กลางของศิลปะร่วมสมัยระดับโลก และก้าวไปสู่ความเป็นโมเดิร์นแจแปนอย่างเต็มตัว

๒. การสร้างพื้นที่ศิลปะทางสังคม (Art Space Z Community) โครงการบ้านศิลปะ The Art House Project คือตัวอย่างที่เด่นชัดที่สุดที่สะท้อนถึงการผลักดันให้เกิดพื้นที่ศิลปะระดับชุมชน โดยรวบรวมเหล่าศิลปินร่วมสมัยที่มีฝีไม้ลายเซ็นเป็นเอกลักษณ์มาร่วมฟื้นฟูอาคารบ้านร้างในเขตฮอนมูระ(Honmura) ให้เป็นพื้นที่ศิลปะในชุมชน แม้ว่าบ้านหลายหลังจะถูกทิ้งจนทรุดโทรมไร้มูลค่า แต่บรรดาของเก่าเก็บในบ้านพักอาศัยเหล่านี้ถือเป็นวัตถุดิบชั้นเยี่ยมสำหรับศิลปินในการหยิบเรื่องเก่ามาเล่าใหม่ ผลงานที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นในหมู่บ้านแห่งนี้ จึงเกี่ยวโยงกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในอดีตของนะโอะชิมะ โดยมีคนท้องถิ่นเป็นไกด์นำทัวร์ คอยบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ของบ้านแต่ละหลังให้นักท่องเที่ยวได้ฟังอย่างสนุกสนาน หากเปรียบเทียบกับพิพิธภัณฑ์อื่น ๆ บนเกาะที่โฟกัสการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง”คน”กับ”ธรรมชาติ” แล้ว การตระเวนชมงานศิลป์

ตามตรอกซอกซอยในหมู่บ้านชาวประมงนั้นให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่าง “คน”กับ”คน” มากกว่า โปรเจ็กต์นี้จึงเป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนที่ทั้งน่ารักและเป็นกันเอง เพราะนอกจากนักท่องเที่ยวจะไดข้อมูลจากผู้รู้ตัวจริงแล้ว ยังเป็นวิธีการกระชับมิตรและย่นระยะห่างระห่างคนในท้องถิ่นกับคนนอกพื้นที่อีกด้วย

๓. การจัดเทศกาลทางศิลปะ เทศกาลศิลปะนานาชาติเซโตอุชิ (Setouvhi Inernational Art Festival) คือ ตัวอย่างของการขยายสเกลโครงการการพัฒนาเมืองในบริเวณทะเลเซโตะ-ไกไก ไปสู่ความร่วมมือพหุพาคี ภายใต้การบริหารจัดการระหว่างขององค์กรส่วนปกครองท้องถิ่นจังหวัดคะงะวะกับจังหวัดโอคะยะมะ ซึ่งจัดขึ้นครั้งแรกในปี ๒๐๑๐ โดยมีเบเนซเซ อินคอร์ปเรชั่น เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการผลักดันให้เกิดนิทรรศการศิลปะร่วมสมัยและกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่นำคอลเลกชั่นสะสมของเท็ตสึฮิโก ฟุคุทะเคะ อดีตผู้บริหารเบเนซเซผู้ล่วงลับมาจัดแสดง หรือการเชิญศิลปินร่วมสมัยจากต่างประเทศมาร่วมงาน รวมทั้งขยายขอบเข๖การจัดแสดงศิลปะจกานะโอะชิมะไปยังเกาะใกล้เคียง อาทิ เทชิมะ (Teshima) ชามิจิมะ (Shamijima)ฮอนจิมะ (Honjima)

ความน่าสนใจของเทศกาลนี้อยู่ตรงที่การจัดงานทุก ๆ ๓ ปี (Triennale Festival) บนเกาะเล็ก ๆ ทั้ง ๑๒ แห่ง โดยผลัดเปลี่ยนสถานที่และเมืองไปตามฤดูกาลที่เหมาะสม ตั้งแต่ฤดูใบไม้ผลิฤดูร้อน ไปจนถึงฤดูใบไม้ร่วง เป็นเวลา ๗ เดือน เพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ชมงานศิลปะท่ามกลางทิวทัศน์อันงดงามที่สุดในฤดูกาลของแต่ละเกาะ ซึ่งนับว่าช่วยสร้างรายได้และอาชีพให้กับชุมนท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี และเพื่อตอกย้ำความสำเร็จที่ผ่านมา เทศกาลจึงถูกจัดขึ้นอีกครั้งในปีนี้ โดยได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นทางการจากกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์และอุสาหกรรม รวมทั้งกระทรวงการท่องเที่ยวญี่ปุ่น เพื่อยกระดับคุณภาพงานสู่สากล รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวญี่ปุ่น เพื่อยกระดับคุณภาพงานสู่สากล รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวผ่านช่องทางออนไลน์อย่างเป็นระบบ และเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟจากเมืองท่องเที่ยวสู่เส้นทางเดินเรือไปยังเกาะต่าง ๆ ไว้อย่างครบครัน ที่มา setpuchi-artfest.jp

๔. การสร้างเมืองที่ยั่งยืนด้วยศิลปะ (City is Long When Art Lasts) สิ่งที่น่าประทับใจของโครงการพัฒนาเมืองนี้ก็คือ วิสัยทัศน์อันกว้างไกลของรัฐบาลและชาวญี่ปุ่น ซึ่งไม่ได้ยึดติดอยู่กับการพัฒนาเมืองโดยอาศัยต้นทุนทางอารยธรรมในอดีต เช่น ปราสาทยุคเอโดะ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวต่างชาติคุ้นชิกันเป็นอย่างดีเท่านั้น แต่ยังเล็งเห็นถึง “ศักยภาพ” ของทรัพยากรบุคคล(ศิลปิน)และพื้นที่(เมือง)ที่อยู่ในปัจจุบัน แล้วนำมากลั่นกรองตีความใหม่ จนตกผลึกเป็น”ชุดประสบการณ์ใหม่” นั่นคือ มีลักษณะเป็น”วัฒนธรรมรวมตัว”(Cultural Homogenerization) ที่ถูกจริตสากลมากขึ้น (และแน่นอนว่าขายได้) แต่ก็ไม่ทิ้ง อัตลักษณ์ความเป็น

ญี่ปุ่นสมัยใหม่ ซึ่งความสำเร็จข้อนี้ก็สอดคล้องกับนโยบายกอบกู้เศรษฐกิจและอัตลักษณ์แห่งชาติ “คูล เจแปน” ของรัฐบาลได้พอดิบพอดี

อย่างไรก็ตาม นะโอะชิมะนั้นไม่ได้ฟูมฟักและเติบโตมาจากพื้นฐานทางสังคมที่นิยมชมชอบศิลปะ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในศิลปะร่วมสมัย และไม่ได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเมืองอย่างเต็มรูปแบบ หากเปรียบกับการปลูกต้นไม้ ก็ไม่ต่างจากการตัดชำกิ่งโดยมีศิลปะระดับท็อปเป็นพันธ์ไม้ชั้นดี มาตัดชำบนเมืองที่มีทัศนียภาพอันงดงามเท่านั้น แต่ยังขาดการนำอัจฉริยภาพแห่งท้องถิ่นของชาวประมงมาบูรณาการเข้ากับกลยุทธิการพัฒนาเมืองอย่างจริงจัง จึงเป็นที่น่าติดตามต่อไปว่า การพัฒนาเมืองแห่งนี้จะดำเนินต่อไปในทิศทางใด องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นจะหาวิธีจัดการสร้างรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีให้กับชุมชนในระยะยาวได้หรือไม่ หรือแท้จริงแล้ว พื้นที่ศิลปะต่าง ๆ ในมุมเมืองก็เป็นเพียงแหล่งท่องเที่ยวตามกระแสนิยมอีกแห่งหนึ่ง[๘๐]

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับศิลปะในพื้นที่สาธารณะ

พรรณี วิรุณานนท์ (๒๕๕๕) ศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดมหกรรมศิลปะร่วมสมัยนานาชาติในพื้นที่สาธารณะของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการจัดมหกรรมศิลปะร่วมสมัยนานาชาติในพื้นที่สาธารณะของประเทศไทย ควรนำเสนอประเด็นที่มีลักษณะ(๑)ผสมผสานระหว่างศิลปะที่แสดงอัตลักษณ์ไทยควบคู่กับความเป็นภูมิภาคเอเชีย หรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้(๒)อยู่ในกระแสสนใจของคนไทยและคนต่างประเทศ และ (๓)เป็นเรื่องที่เข้าใจง่ายและเป็นรูปธรรมกลยุทธิ์การพัฒนาแผนธุรกิจของการจัดมหกรรมศิลปะร่วมสมัยนานาชาติในพื้นที่สาธารณะของประเทศไทย คือ (๑)รัฐบาลควรจัดตั้งองค์กรที่มีคณะกรรมการและผู้บริหารเฉพาะเพื่อรับผิดชอบด้านกรจัดมหกรรมศิลปะร่วมสมัยในพื้นที่สาธารณะโดยตรง พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรทางด้านสถานที่ ทักษะเชิงศิลป์ และขององค์กร (๒)หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนควรจัดการประชุมปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมความคิดในการพัฒนารูปแบบและวิธีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด (๓)นักศึกษา ผู้ช่วยศิลปิน ทีมงานติดตั้ง ผู้จัดงานและทีมประสานงาน ควรได้รับการฝึกฝนให้เป็นบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถในการจัดงานมหกรรมศิลปะร่วมสมัยนานาชาติในพื้นที่สาธารณะ (๔)หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรระดมบุคลากรและทรัพยากร ทั้งศิลปินและศิลปะร่วมสมัยของไทยเพื่อพัฒนาแนวทางในการจัดมหกรรมฯที่มีเอกลักษณ์และแตกต่างไปจากงาน

---

[๘๐] ปิยพร อรุณเกรียงไกร, Creative Knoeledge. ออนไลน์. แหล่งที่มา https://hr.tcdc.or.th/en/Artcles/Detail/NAOSHIMA [๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗]

มหกรรมศิลปะร่วมสมัยนานาชาติในที่อื่น (๕)หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือของศิลปินและคนในท้องถิ่น เพื่อให้สามารถจัดมหกรรมศิลปะร่วมสมัยนานาชาติในพื้นที่สาธารณะของประเทศไทยได้อย่างมีอัตลักษณ์ท้องถิ่นและมีความเป็นนานาชาติ[๘๑]

ลิขิต กิตติศักดินันท์ (๒๕๕๙) การถอดความหมายและบทบาทของศิลปะในที่สาธารณะจากภาพถ่ายที่ท่ามหาราช พบว่า ศิลปะในที่สาธารณะปรากฏอยู่ดาษดื่น เป็นภาพประกอบส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของคนเมืองนอกเหนือจากคุณลักษณ์ในองค์ประกอบความงามเชิงสุนทรียศาสตร์ บทความนี้จะเป็นบทวิเคราะห์ที่พยายามจะสรรหาแนวทางการถอดความหมายจากศิลปวัตถุวิธีหนึ่งเพ่อส่งเสริมการอ่านผลงานเหล่านั้นให้ลึกซึ้งไปสู่แง่คติพจน์ หรือเกร็ดสาระความรู้อันมีคุณค่าสำคัญต่าง ๆ ซึ่งอาจถูกแฝงอยู่ภายใต้รูปลักษณ์ผิวเผินทางกายภาพภายนอกของวัตถุ หากใช้กรรมวีการบันทึกด้วยภาพถ่าย เพื่อเป็นตัวแทนคุณลักษณ์ของศิลปวัตถุนั้น การถ่ายทอดออกมาเป็นความประทับใจให้สอดคล้องกับสิ่งที่พบเห็น สามารถสัมฤทธิ์ผลได้ด้วยสื่อทางภาพถ่ายสองมิติ โดยที่ผลลัพธ์ทางภาพที่ปรากฏเฉลยสุดท้ายนั้น อาจจะถูกบิดเบือนไปจากเหตุการณ์จริงบ้างไม่มากก็น้อย อย่างไรก็ตามบทความนี้นำเสนอวิธีการถ่ายทอดความหมายโดยผ่านกรอบความคิดเชิญสัญวิทยาภายใต้อิทธิพลความเชื่อในลัทธิโครงสร้างนิยมของโรล็องด์ บาร์ตส์ ผนวกกับทฤษการจำแนกลำดับชั้นภายในความหมายแฝงของเขา นำมาประยุกต์รวมกันกลายเป็นเครื่องมือการมองชนิดหนึ่ง เสมือนเป็นแว่นขยายเฉพาะกิจ หรือเสมือนเป็นตัวกลางที่สามารถชี้เชื่อมระหว่างรายละเอียดจากข้อมูลบนภาพถ่ายซึ่งนำไปสู่การค้นพบเกร็ดความรู้อันมีคุณค่าในแง่คติพจน์ และในแง่อุดมการณ์ความคิดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นคุณประโยชน์ในเชิงวาทกรรม เชิงมายาคติ หรือในเชิงคตินิยม ซึ่งบ่อยครั้งผู้พบเห็น ผู้สัมผัส หรือผู้อ่านผลงานศิลปะในที่สาธารณะจะไม่สามารถกลั่นกรองค้นหาความกระจ่างได้อย่างฉับพลัน หรือไม่สามารถหยั่งลึกไปถึงคุณค่าทางปรัชญาที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งมักจะถูกซ่อนแฝงและบดบังอยู่ภายใต้กลยุทธิเชิงสุนทรียภาพ อันปรากฏอยู่บนพื้นผิวภายนอกของวัตถุเหล่านั้น หากไม่มีตัวกลางหรือเครื่องมือเฉพาะกิจช่วย[๘๒]

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร ศึกษาการสรางสรรค์สภาพแวดล้อมชุมชนเมืองที่น่าอยู่อาศัย: ปัญหาที่มองไม่เห็นและแนวทางแก้ไข พบว่า สภาพแวดล้อมชุมชนเมืองที่น่าอยู่อาศัยจะต้องมีการ

---

[๘๑] พรรณี วิรุณานนท์, “การพัฒนาแนวทางการจัดมหกรรมศิลปะร่วมสมัยนานาชาติในพื้นที่สาธารณะของประเทศไทย”, **รายงานวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศิลปกรรมร่วมสมัย, ๒๕๕๑), หน้า บทคัดย่อ

[๘๒] ลิขิต กิตตศักดินันท์ “การถอดความหมายและบทบาทของศิลปะในที่สาธารณะจากภาพถ่ายที่ท่ามหาราช”, **รายงานวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๙), หน้า บทคัดย่อ.

ปรับปรุงและสร้างสรรค์ในมิติประการแรก ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสภาพแวดล้อมชุมชนเมือง เกี่ยวกับภาระการรับรู้ข่าวสารจากสื่อโฆษณา ความรกรุงรังของสภาพแวดล้อม ความหลากหลายของรูปแบบสถาปัตยกรรม รวมทั้งการจัดระเบียบสังคมพื้นที่ย่านธุรกิจบันเทิง ในมิติประการที่สอง การสร้างสรรค์สัญลักษณ์ของสภาพแวดล้อมชุมชนเมือง เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดจินตภาพสาธารณะ การอนุรักษ์งานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และคุณค่าทางสถาปัตยกรรม และการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมให้เป็นสัญลักษณ์ใหม่ของชุมชนเมือง ส่วนในมิติประการที่สาม การสร้างสรรค์ความยั่งยืนของสภาพแวดล้อมชุมชนเมือง ต้องพิจารณาการสร้างสรรค์พื้นที่สีเขียว พื้นที่ลานเมือง/ลานวัฒนธรรม และถนนคนเดิน ตลอดจนการกำหนดการใช้สอยพื้นที่แบบผสมผสาน การวิเคราะห์สภาพการณ์น่าอยู่อาศัยที่ลดลงและแนวทางสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมชุมชนเมืองดังกล่าวข้างต้น นำไปสู่แนวทางแก้ไขปัญหาด้านบุคลากร ซึ่งได้มุ่งไปที่ให้สถานบันการศึกษาเปิดสอนหลักสูตรการออกแบบชุมชนเมืองเพิ่มขึ้น เพื่อผลิตบุคลากรวิชาชีพที่จะเป็นกำลังสำคัญในการสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมชุมชนเมือง และสู่การหากระบวนการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจเลือกแนวทางการสร้างสรรค์ชุมชน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับเทคนิคเกมจำลอง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเสนอแนะให้มีการพิจารณาการจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสภาพแวดล้อมชุมชนเมืองโดยตรง ที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตและการกำหนดมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งแนวทางต่าง ๆ ในการสร้างความมั่นคงทางวิชาชีพ ท้ายสุด งานวิจัยเบื้องต้นนี้ได้สรุปประเด็นเพื่อจัดทำเป็นชุดคำถามวิจัยเพื่อการจัดทำโครงการวิจัยต่อไปในอนาคต[๘๓] เชิงลึกยิ่งขึ้น ซึ่งจากกรณีศึกษาจะกล่าวได้ว่า ศิลปะข้างถนนเข้ามามีส่วนร่วมกับชีวิตกับคนไทยอย่างกลมกลืนทั้งที่รู้เท่าทันและไม่ทันระวัง แต่เมื่อรู้สึกตัวได้นั้นก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าศิลปะข้างถนนช่างอยู่ใกล้ชิดเราเสียเหลือเกิน ตั้งแต่ กำแพงข้างทาง ประตูรั้ว อุปกรณ์ตกแต่งเล็ก ๆ น้อย ๆ จนไปยังเสื้อผ้าที่เราสวมใส่ นับได้ว่าเป็นการขยายตัวของรูปแบบการใช้ชีวิตที่เข้าถึงชีวิตของความเป็นประชาชนคนในรัฐอย่างกลมกลืนผ่านวัฒนธรรมประชานิยมในด้านการแสดงออกนั้นได้ถูกมองย้อนกลับไปที่ผู้ส่งสารหรือผู้สร้างสรรค์ผลงานผ่านสื่อ(Medium)โดยในบทความครั้งนี้ ผู้เขียนได้เน้นหนักไปที่ประเด็นเหตุการณ์สำคัญในสังคม (Important Social Circumstance)ซึ่งกลุ่มศิลปินข้างถนนมีการใช้พื้นที่สาธารณะรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการสร้างผลงาน เนื่องจากเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในบริบทสังคมไทยและสากล เช่นในประเพณีวันต่าง ๆ ผ่านการสร้างสรรค์ผสานศิลปะข้างถนน เช่นวันสงกรานต์ วันคริสต์มาส จนไปถึงการให้ความเคารพ

---

[๘๓] วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. “การสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมชุมชนเมืองที่น่าอยู่อาศัย: ปัญหาที่มองไม่เห็นและแนวทางแก้ไข”. **วารสารวิจัยและสาระสถาปัตยกรรม/การผังเมือง**. (๘ (๒). ๒๐๑๑): ๙-๑๐.

ต่อพระเจ้าแผ่นดิน ตัวอย่างเช่น ศิลปินข้างถนนได้สร้างสรรค์ผลงานเนื่องใน วันแม่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๘ ไปจนกระทั่งการสร้างผลงานที่แสดงถึงน้อมรำลึกถึงพระเจ้าแผ่นดินในรัชกาลที่ ๙ ในวาระอันเนื่องจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตรเสด็จสวรรคต โดยใช้ข้อความ"ขอเป็นข้ารองบาททุกชาติไป ด้วยดวงใจไทยทั้งผอง"และ"๙" ในพื้นที่สาธารณะจนได้รับความสนใจจากประชาชน และสื่อมวลชนในสังคม ซึ่งการนำเสนอผ่านสื่อมวลชนนั้นสะท้อนให้เห็นได้ว่า ศิลปะข้างถนนได้รับการยอมรับมากขึ้นจากผู้คนในสังคมโดยการแชทผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จนถูกนำมาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในวาระโอกาสพิเศษต่าง ๆ และยังสะท้อนอีกว่าศิลปินข้างถนนเอง ก็ให้ความสำคัญกับบริบทสังคมที่ตนดำรงอยู่ซึ่งประกอบด้วยเหตุการณ์ต่าง ๆ และดึงความคิดสร้างสรรค์ของตนเองออกมาสร้างผลงานเพื่อสื่อสารกับผู้คนที่พบเห็นงานในพื้นที่สาธารณะของศิลปินข้างถนนผ่านสีสันแสงเงา โดยปัจเจกบุคคลหรือการรวมกลุ่มเพื่อบอกกล่าวข่าวสารกับมวลชน ยังคงถูกนำเสนอจากอารมณ์ภายในที่ต้องการแสดงออกทางความรู้สึกออกมาให้ผู้รับสารได้รับรู้(Expressive Communication) การแสดงออกดังกล่าว ได้เน้นย้ำถึงความเป็นพลเมืองที่มีอิสรภาพ เสรี สำหรับศิลปินข้างถนนในสถานการณ์ทางสังคมดังกล่าว เป็นการแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ในการใช้ศิลปะในฐานะความเป็นพลเมืองที่แตกแถวมีความกล้าเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับสังคมโดยภาพรวมในฐานะ"พลเมือง"[๘๔]

แมนฤทธิ์ เต็งยะ กล่าวว่า การรับอิทธิพลกราฟฟิตีในต่างประเทศ เข้าสู่รูปบบของสตรีทอร์ตในเมืองไทยที่แตกต่าง สตรีทอาร์ตในต่างประเทศเกิดจากการหล่อหลอมของวัฒนธรรมของฮิพฮอพ(Hip-Hop culture)มาอย่างยาวนาน กราฟฟิตีเป็นหนึ่งในวัฒนธรรมฮิพฮอพ เรื่องราวที่ท้าทายกฎหมาย การขีดเขียนตามที่สาธารณะเพื่อตอบโต้สังคมของชาวผิวสีในอเมริกา กราฟฟิตีคือวัฒนธรรมที่เป็นทั้งงานศิลปะและเป็นขบถในเวลาเดียวกัน กราฟฟิตีในประเทศไทยถูกรับเอาวัฒนธรรมการทำงานที่ท้าทายกฎหมายและรูปแบบมาใช้ แต่เมื่อพัฒนาเข้าสู่สตรีอาร์ตได้ลดความรุนแรงลงไป โดยหยิบยืมรูปแบบการทำงานในที่สาธารณะมาใช้เพียงเท่านั้น ศิลปินมุ่งไปที่การทำงานเพื่อศิลปะมากกว่าวิถีการทำงานนอกกฎหมายสตรีทอาร์ตในประเทศไทยมีลักษณะเฉพาะตัว ศิลปินที่ทำสตรีทอาร์ตโดยส่วนใหญ่ก้าวข้ามมาจากการทำงานในหลายแขนง ไม่ว่าจะเป็นกราฟฟิคดีไซน์ จิตรกรรม หรือการพัฒนารูปแบบต่อมาจากศิลปินกราฟฟิตี ศิลปินบางคนทำงานสตรีทอาร์ตโดยเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานเท่านั้น มีศิลปินเพียงไม่กี่คนที่ดำเนินแนวทางเป็นศิลปินสตรีทอาร์ตอย่างเต็มตัว งานสตรีทอาร์ตไทยจึงมีความหลากหลายทางด้านรูแบบ จุดยืนของศิลปิน และการจำกัดความ

---

[๘๔]ไชยสิทธิ์ ชาญอาวุธ, "ศิลปะข้างถนนการแสดงออกบนพื้นที่สาธารณะ: ต่อเหตุการณ์สำคัญในสังคม", **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี**, [ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๐]: ๑๒๔-๑๓๕.

รูปแบบของสตรีทอาร์ตไทยจึงเป็นรูปแบบที่มีความน่าสนใจ และเปิดกว้างสำหรับศิลปินที่สนใจจะเข้ามาทำงานในลักษณะนี้ อีกทั้งยังได้มุมมองที่หลากหลายและผลงานที่ตกผลึกจากศิลปินที่ทำงานมาอย่างยาวนานในสาขาต่าง ๆ [๘๕]ไชยสิทธิ์ ชาญอาวุธ กล่าวว่า ศิลปะข้างถนนเป็นวัฒนธรรมย่อยที่เกิดขึ้นเพื่อการต่อสู้เป็นประเด็นสำคัญ ต่อมาได้ถูกแนวคิดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเข้ามาจัดการจนมีความนิยมขึ้น แต่อัตลักษณ์ในงานศิลปะข้างถนนไทยยังไม่เด่นชัดมากนัก เนื่องจากเป็นการหยิบยืมเอามาจากวัฒนธรรมตะวันตก โดยศิลปะข้างถนนที่พบในประเทศไทยบมี ๙ ประเภท ได้แก่ แท็ก โทรอัพ ตัวอักษร ตัวละคร สติกเกอร์บอมก์ โปสเตอร์ การรวมตัวการผลิตผลงาน เพ้นท์ และพีช ซึ่งแต่ละรูปแบบถูกนำเสนอในท่าทีที่แตกต่างกันออกไปแยกเป็น ๓ ระดับ คือ การสื่อสารระดับรุนแรง การสื่อสารแบบตลกร้ายและรูปแบบการทักทาย ส่วนในการนำมาต่อยอดสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ พบช่องทางในการสร้างมูลค่าได้ ๓ ด้าน คือ ๑.ด้านผลิตภัณฑ์ และผลงานสร้างสรรค์ ๒.ด้านการสร้างแบรนด์และการตลาด ๓.ด้านการสร้างมูลค่าในตัวบุคคลโดยใช้ต้นทุนจากความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างมูลค่าให้กับเศรษฐกิจของประเทศในอนาคตต่อไป[๘๖]

วันเฉลิม จันทร์พงษ์แก้ว กล่าวว่า คุณค่าทางการสื่อสารของผลงานสตรีทอาร์ทนั้นเกิดขึ้นจากความสวยงามเป็นหลักโดยเนื้อหาความหมายและสถานที่เป็นเรื่องรองลงมา ซึ่งสามอย่างนั้นต้องมีความสัมพันธ์กันทั้งนี้ สตรีทอาร์ทยังสามารถประยุกต์ไปใช้ในการสื่อสารแบบอื่น ๆ ได้ ตั้งแต่ระดับโฆษณา การรณรงค์ เป็นต้น นอกจากนั้น สตรีทอาร์ทยังสามารถประยุกต์ไปใช้ในการสื่อสารแบบอื่น ๆ ได้ตั้งแต่ระดับตำบลถึงระดับจังหวัดโดยรูปแบบที่ประสบความสำเร็จแล้วจากต่างประเทศมาประยุกต์ใช้การทำธุรกิจ เช่น รูปแบบส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดต่าง ๆ การทำงานร่วมกันกับแบรนด์สินค้า และเกิดกิจกรรมทางการตลาดใหม่ ๆ เช่น การประกวดการแข่งขันสตรีทอาร์ท ทั้งนี้ธุรกิจสตรีทอาร์ทด้านการสื่อสาร เช่น การโฆษณาสามารถเชื่อมโยงสื่อต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เช่น การโฆษณาจากสื่อนอกบ้านเข้าสู่สื่อออนไลน์และสมาร์ทโฟน เพื่อสร้างความต่อเนื่องในการสื่อสารมาก

---

[๘๕] แมนฤทธิ์ เต็งยะ, “**จากวัฒนธรรมกราฟฟิตีสู่งานสตรีทอาร์ตในประเทศไทย**”, Verdian E-Journal,Silpakorn Universrty ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, (ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๒ เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๙): ๒๔๒๔-๒๔๓๖.

[๘๖] ไชยสิทธิ์ ชาญอาวุธ. “การศึกษาคุณค่าด้านอัตลักษณ์ของศิลปะข้างถนนเพื่อการสร้างมูลค่าสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์”, **วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. (ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๔๙ กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๐): ๒๔๗-๒๖๗.

ยิ่งขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ยังเกิดการต่อยอดจาก ทักษะการประยุต์ของศิลปินสตรีทอาร์ทมาทำสินค้าเพื่อเพิ่มรายได้มากยิ่งขึ้น[๘๗]

มานิตย์ โกวฤทธิ์ และประเสริฐ บุปผาสุก ศึกษาเรื่องศิลปะเชิงพุทธสู่วิถีชุมชนบนผนังพื้นที่สาธารณะในจังหวัดเชียงใหม่ ผลของการศึกษาพบว่า เมืองท่องเที่ยวทางศิลปะในญี่ปุ่นและในประเทศแถบยุโรปมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะในผนังพื้นที่สาธารณะของเมืองท่องเที่ยวไทยปัจจุบัน เช่น ศิลปะแนวสตรีทอาร์ต เทศบาลนครลำปาง ศิลปะบนผนังชุมชน ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว เมืองปัตตานี ศิลปะสตรีทอาร์ท “ถนนนางงาม”เทศบาลนครยะลา และศิลปะสตรีทอาร์ต เทศบาลนครสงขลา การสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะในผนังพื้นที่สาธารณะของเมืองท่องเที่ยวและการศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน และอัตลักษณ์ของท้องถิ่นนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะในรูปแบบภาพ ๓ มิติ (๓D) จำนวน ๖ แห่ง คือ ๑.หมู่บ้านดอนไชย อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ๒.หมู่บ้านป่าตาล อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ๓.หมู่บ้านแม่สูนน้อย อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ๔.หมู่บ้านเหล่าพัฒนา อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ๕.หมู่บ้านทุ่งเสี้ยว อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ๖.หมู่บ้านบ้านดง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ การจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปะ(Art Woikshop) ได้แก่ เวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างข้าราชการ นักวิชาการ ศิลปินผู้นำชุมชน และชาวบ้านในชุมชน การขับเคลื่อนผลงานศิลปะไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยว และการจัดกิจกรรม”ป้ายสี แต้มฝัน ปันจินตนาการ” เพื่อให้ความรู้ในเชิงปฏิบัติการด้านศิลปะภาพ ๓ มิติ(๓D) แก่กลุ่มเยาวชน การใช้สื่อสารมวลชนและสื่อสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของชุมชน[๘๘]

๒.๕.๒ งานวิจัยเกี่ยวกับศิลปะร่วมสมัย

ชญาน์วัต ปัญญาเพชร ศึกษาเรื่องศิลปะร่วมสมัยไทยภายใต้แนวคิดหังอาณานิคมในทศวรรษที่ ๑๙๙๐ พบว่า แนวคิดบางส่วนที่เป็นรูปแบบเชิงภาพรวมแนวคิดหลักของหลังอาณานิคม คือ ๑.แนวคิดบูรพาคตินิยม ที่ว่าด้วยการสร้างตัวแทนตะวันออกในสายตาของตะวันตกจากพื้นฐานวิธีคิดแบบทวิลักษณ์ ๒.แนวคิดลูกผสม ที่นำมาอิบายลักษณะการผสมผสานทางวัฒนธรรมเพื่อใช้ต่อรอง

---

[๘๗] วันเฉลิม จันทร์พงษ์แก้ว, **คุณค่าทางการสื่อสารและมูลค่าทางธุรกิจของสตรีทอาร์ท**, (กรุงเทพมหานคร; มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ๒๕๖๐), หน้า ๕.

[๘๘] มานิตย์ โกวฤทธิ์ และประเสริฐ บุปฝาสุก, **ศิลปะเชิงพุทธสู่วิถีชุมชนบนผนังพื้นที่สาธารณะในจังหวัดเชียงใหม่**, รายงานวิจัย, (สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๒), หน้า บทคัดย่อ

ปรัชญาสารัตถนิยมที่แผงอยู่ในความคิดอาณานิคม ๓.แนวคิดชาติในยุคสมัยใหม่ที่เป็นผลพวงจากลัทธิอาณานิคม[๘๙]

พรรณี วิรุณานน์ ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวความคิดการจัดมหกรรมศิลปะร่วมสมัยนานาชาติในพื้นที่สาธารณะของประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยมีศักยภาพในการจัดมหกรรมศิลปะร่วมสมัยนานาชาติ แต่ต้องมีการเตรียมความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ องค์กรหรือหน่วยงานดำเนินการและจัดการบุคลากรที่จะนำมาดำเนินการ และแหล่งทุนที่จะได้มาและการบริหารจัดการให้เกิดผลกำไรเพื่อใช้ในการดำเนินการและจัดการ บุคลากรที่จะมาดำเนินงาน และแห่งทุนที่จะได้มาและการบริหารจัดการให้เกิดผลกำไรเพื่อใช้ในการดำเนินงานมหกรรมศิลปะร่วมสมัยนานาชาติในพื้นที่สาธารณะของประเทศที่มีลักษณะสอดคล้องกับสังคมไทย โดยต้องจัดอย่างต่อเนื่องทุก ๆ๒ ปี และขยายสาขาของงานศิลปะเพิ่มขึ้นจากเฉพาะสาขาทัศนศิลป์เป็นสาขาอื่นร่วมด้วย โดยกลุ่มเป้าหมายครั้งแรกจะเป็นกลุ่มเฉพาะ แต่ควรขยายขอบเขตจากงานระดับประเทศเป็นงานระดับภูมิภาคอาเซียนระดับเอเชียระดับนานาชาติ[๙๐]

อโณทัย อูปคำ ศึกษาเรื่องบทบาทและอิทธิพลของพื้นที่ศิลปะทางเลือกโปรเจค ๓๐๔ ที่มีต่อสิลปะร่วมสมัยไทย พบว่า โปรเจค ๓๐๔ คือพื้นที่แสดงผลงานศิลปะในลักษณะองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร ดำเนินงานโดยศิลปินและภัณฑารักษ์อิสระ โดยเริ่มเปิดพื้นที่แสดงงานครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ มีเป้าหมายในการสนับสนุนศิลปินรุ่นใหม่ให้จัดนิทรรศการ ตลอดจนผลักดันเพื่อให้เข้าสู่เวทีศิลปะร่วมสมัยในระดับนานาชาติซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าว วงการศิลปะประเทศไทยค่อนข้างซบเซาและขาดการสนับสนุนจากทางภาครัฐและเอกชนทำให้ขาดแคลนพื้นที่ สำหรับศิลปินรุ่นใหม่ ดังนั้นการเกิดขึ้นของโปรเจค ๓๐๔ จึงเป็นการตอบโจทย์ในสิ่งที่สังคมไทย ยังขาดพื้นที่แห่งนี้เป็นพื้นที่แสดงผลงานศิลปะสำหรับศิลปินทุกรุ่น ทั้งศิลปินไทยและศิลปินระดับนานาชาติ ถึงแม้ว่า โปรเจค๓๐๔ จะได้ปิดตัวลงไปในปี พงศ. ๒๕๔๕ แต่ก็ยังคงบทบาทและอิทธิพลต่อวงการศิลปะร่วมสมัยในปัจจุบันโดยแบ่งเป็นสามด้านใหญ่ ๆ ได้แก่ การสร้างบทบาทในเชิงสถาบัน อิทธิพลของกิจกรรมทางศิลปะของโปร

---

[๘๙] ชญาน์วัต ปัญญาเพชร, “ศิลปะร่วมสมัยไทยภายใต้แนวคิดหลังอาณานิคมในทศวรรษที่ ๑๙๙๐”, **วารสาร วิจิตรศิลป์**, (ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ มกราคม – มิถุนายน ๒๕๕๘): ๘๖-๑๒๗.

[๙๐] พรรณี วิรุณานนท์, **การพัมนาแนวความคิดการจัดมหกรรมศิลปะร่วมสมัยนานาชาติในพื้นที่สาธารณะของประเทศไทย** ๒๕๕๑

เจค ๓๐๔ ที่มีผลต่อรูปแบบการสร้างผลงานของศิลปิน รวมถึงการสร้างคุณค่าในเชิงปรัชญาสุนทรีศาสตร์ในงานศิลปะร่วมสมัย[๙๑]

๒.๕.๓ งานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างสรรค์เมืองศิลปะ

ชุติมา บริสุทธิ์ ศึกษาเรื่อง การศึกษาการสร้างเมือง (machizukuri) ด้วยศิลปะร่วมสมัยภายในเมือง Kanazawa จังหวัด Ishikawa พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เมือง Kanazawa นำเอาศิลปะร่วมสมัยเข้ามาใช้ได้ว่าเกิดจากการที่เมือง Kanazawa มีภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ที่สัมพันธ์กับด้านศิลปะมายาวนาน และมีความต้องการสร้างเสน่ห์แบบใหม่ ที่แตกต่างจากเสน่ห์เดิมที่มีความเป็นเมืองเก่าประกอบกับแนวคิดในการพัฒนาเมืองว่าจะ “พัฒนาสู่สากล” ซึ่งทำให้เมือง Kanazawa เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเปิดรับศิลปะจากต่างประเทศ นอกจากนี้เมือง Kanazawa ยังเป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ เป็นจุดศูนย์รวมของทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถในภูมิภาคที่สามารถร่วมมือกับทางเทศบาลในการพัฒนาเมืองได้ และปัจจัยที่สำคัญคือการมีอำนาจบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่ผู้นำท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการและดำเนินการนโยบายพัฒนาท้องถิ่นได้โดยตรง ซึ่งนายกเทศมนตรีเมือง Kanazawa ในขณะนั้นได้มีความสนใจในด้านการสร้างเสน่ห์ที่แปลกใหม่ให้แก่เมือง Kanazawa ซึ่งเสน่ห์ที่ทางเมือง Kanazawaได้เลือกก็คือ “เมืองที่มีการผสมผสานกันของศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมและศิลปวัฒนธรรมในยุคใหม่ที่ทันสมัย”นั่นเอง[๙๒]

ณัฐกานต์ กันธิ ศึกษาเรื่อง มิจิสุคุริ (Machitkuri) กับการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว:กรณีศึกษา การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดโออิตะ ประเทศญี่ปุ่น พบว่า ๑. Machizukuri มีความเกี่ยวข้องกับองค์การสนับสนุนการท่องเที่ยวในจังหวัดโออิตะ ๒.หลายโครงการพัฒนาที่เกิดขึ้นจาก (Machizukuri) มีส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาอุสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดโออิตะ และมีส่วนช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในจังหวัดโออิตะดีขึ้น และ ๓.ผลจากการเพิ่มขึ้นของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หรือธุรกิจบริการขนาดเล็กและขนาดกลางในโออิตะทำให้ประชาชนในพื้นที่ มีอาชีพ มีรายได้และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน[๙๓]

---

[๙๑] อโณทัย อูปคำ, บทบาทและอิทธิพลของพื้นที่ศิลปะทางเลือกโปรเจค ๓๐๔ ที่มีต่อศิลปะร่วมสมัยไทย”, **Veridian E-Journal,Slipakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ** , (ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๕๘): ๒๙๐๖-๒๙๒๑.

[๙๒] ชุติมา บริสุทธิ์, **การศึกษาการสร้างเมือง(machizukuri) ด้วยศิลปะร่วมสมัย ภายในเมือง Kanazawa จังหวัด Ishikawa** ,(เชียงใหม่:มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๗. หน้า ข.

[๙๓] ณัฐกานต์ กันธิ, **มะจิสุคุริ (Machitsukuri) ด้วยศิลปะร่วมสมัย ภายในเมืองKanazawa จังหวัด Ishikawa ประเทศญี่ปุ่น**, (เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๗. หน้า ข.

ทรงเดช ทิพย์ทอง มานิตย์ โกวฤทธิ์ และศตวรรษ หน่อแก้ว ศึกษาเรื่องการพัฒนาเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยววิถีศิลป์บนเส้นทางบ้านศิลปินล้านนา ผลของการศึกษา พบว่าเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะของบ้านศิลปิน มี ๓ เส้นทาง ๑๕ บ้านศิลปิน ดังนี้ ๑.เส้นทางหอศิลป์เวียงเชียงราย-เวียงชัย ๒.เส้นทางหอศิลป์แม่ลาว-พาน และ ๓. เส้นทางหอศิลป์แม่จัน-แม่สาย-เชียงแสน จากผลการดำเนินงานวิจัยควบคู่กับการพัฒนาเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยววิถีศิลป์บนเส้นทางบ้านศิลปินล้านนาได้ก่อให้เกิดกิจกรรม"เปิดบ้านศิลปินเชียงราย"จำนวน ๓๐ หลัง ๑หอศิลปะและวัฒนธรรมอำเภอ เพื่อการท่องเที่ยวและส่งเสริมภาพลักษณ์"เชียงรายเมืองศิลปะอย่างยั่งยืน" และการจัดทำเป็นแอพลิเคชั่น (Application) บ้านศิลปิน

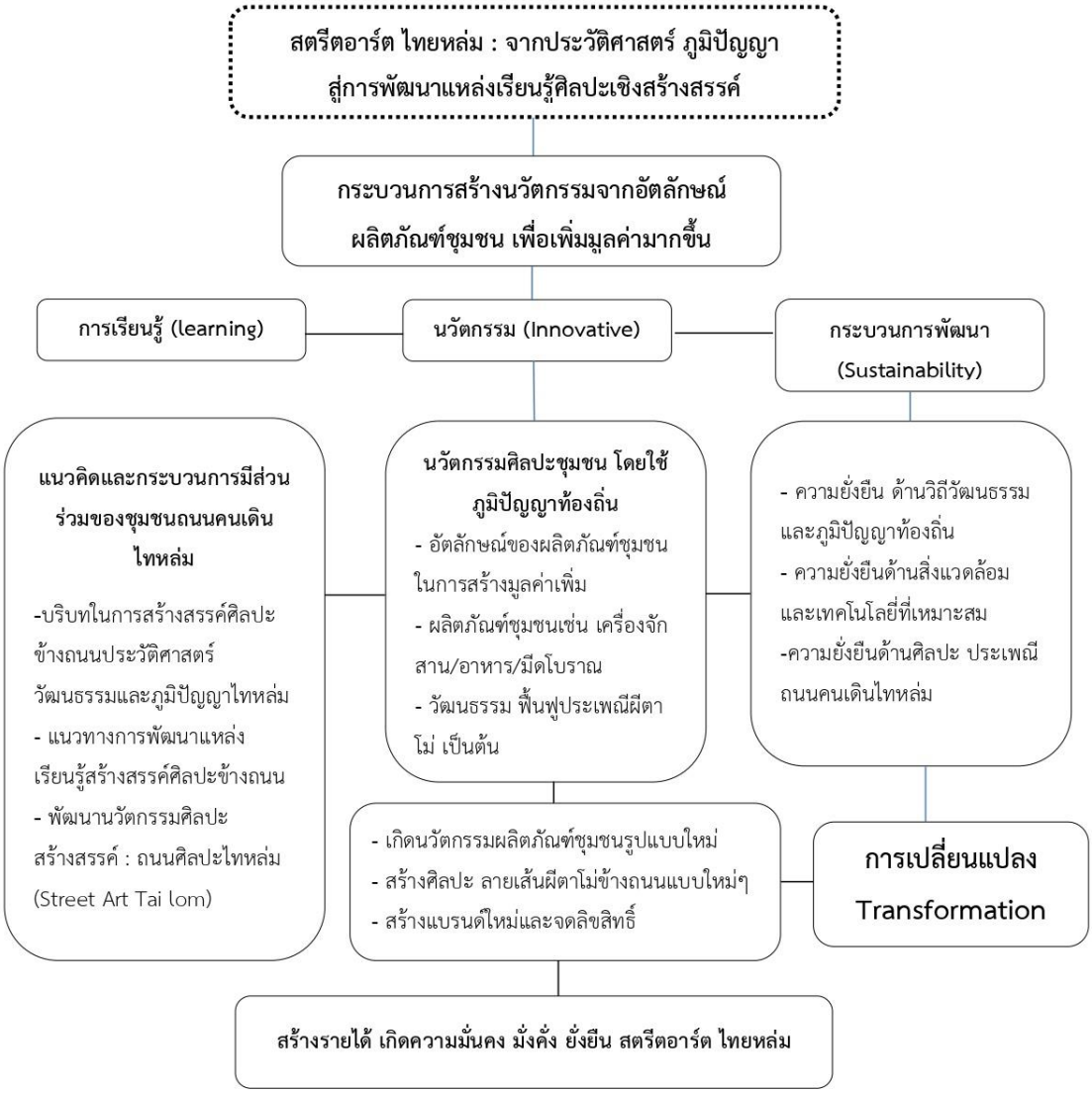
ศักยภาพในการพัฒนาบ้านศิลปินเป็นแหล่งเส้นทางท่องเที่ยว มี ๓ ด้าน คือ ๑. ศักยภาพด้านศิลปิน ๒.ศักยภาพด้านแหล่งเรียนรู้ และ ๓.ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก,การพัฒนาความพร้อมของบ้านศิลปิน มี ๕ ด้าน คือ ๑. ความพร้อมด้านงบประมาณ ๒. ความพร้อมด้านสถานที่ ๓. ความพร้อมด้านเส้นทาง ๔. ความพร้อมด้านศิลปิน ๕. ความพร้อมด้านนักท่องเที่ยว การพัฒนาเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยววิถีศิลป์บนเส้นทางของบ้านศิลปินล้านนาของจังหวัดเชียงราย มี ๕ ประการ คือ ๑. การดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายให้มีความต่อเนื่อง ๒. ความร่วมมือบุคลากรสนับสนุนจากหลายฝ่าย ๓. การพัฒนาฐานข้อมูลเครือข่ายที่ทันสมัย ๔. ความพร้อมของกลุ่มศิลปินภายในเครือข่าย และ ๕. การสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายภายนอก แนวทางในการพัฒนาเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยววิถีศิลป์บนเส้นทางของบ้านศิลปินล้านนา มี ๔ องค์ประกอบคือ ๑. การจัดหางบประมาณ ๒. การจัดสร้างบ้านศิลปินเพิ่มเติม ๓. การสร้างสรรค์งานศิลป์สู่ชุมชน ๔. การจัดสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงศิลป์[๙๔]

๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

---

[๙๔] ทรงเดช ทิพย์ทอง มานิตย์ โกวฤทธิ์ และศตวรรษ หน่อแก้ว,**การพัฒนาเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยววิถีศิลป์บนเส้นทางบ้านศิลปินล้านนา**,(สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๖๒),หน้า บทคัดย่อ

สตรีตอาร์ต ไทยหล่ม : จากประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา
สู่การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะเชิงสร้างสรรค์
กระบวนการสร้างนวัตกรรมจากอัตลักษณ์
ผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่ามากขึ้น
การเรียนรู้ (learning)
นวัตกรรม (Innovative)
กระบวนการพัฒนา
(Sustainability)
แนวคิดและกระบวนการมีส่วน
ร่วมของชุมชนถนนคนเดิน
ไทหล่ม
-บริบทในการสร้างสรรค์ศิลปะ
ข้างถนนประวัติศาสตร์
วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทหล่ม
- แนวทางการพัฒนาแหล่ง
เรียนรู้สร้างสรรค์ศิลปะข้างถนน
- พัฒนานวัตกรรมศิลปะ
สร้างสรรค์ : ถนนศิลปะไทหล่ม
(Street Art Tai lom)
นวัตกรรมศิลปะชุมชน โดยใช้
ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- อัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน
ในการสร้างมูลค่าเพิ่ม
- ผลิตภัณฑ์ชุมชนเช่น เครื่องจัก
สาน/อาหาร/มีดโบราณ
- วัฒนธรรม ฟื้นฟูประเพณีผีตา
โม่ เป็นต้น
- ความยั่งยืน ด้านวิถีวัฒนธรรม
และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
และเทคโนโลยี่ที่เหมาะสม
-ความยั่งยืนด้านศิลปะ ประเพณี
ถนนคนเดินไทหล่ม
- เกิดนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ชุมชนรูปแบบใหม่
- สร้างศิลปะ ลายเส้นผีตาโม่ข้างถนนแบบใหม่ๆ
- สร้างแบรนด์ใหม่และจดลิขสิทธิ์
การเปลี่ยนแปลง
Transformation
สร้างรายได้ เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สตรีตอาร์ต ไทยหล่ม

บทที่ ๓

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ ๑. เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ ๒. เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ ๓. การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๓.๑ วิธีดำเนินการวิจัย

๓.๑ รูปแบบวิธีวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยด้วยกัน ๔ แบบ คือ ๑) การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) การวิจัยในลักษณะนี้ผู้วิจัยจะศึกษาข้อมูลเอกสารที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลแล้ว ๒) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ ไปสัมภาษณ์กลุ่มพื้นที่หลัก กลุ่มพื้นที่สร้างสรรค์ กลุ่มผลิตภัณฑ์ ศิลปะ ที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินไทหล่ม และเครือข่ายบ้านศิลปะ และ ๓) แบบเชิงปฏิบัติการ (Action research) ผู้วิจัยจะใช้กระบวนการเชิญชวนตัวแทน ผู้บริหารเทศบาล ผู้ประกอบการต่างๆ ปราชญ์ชาวบ้าน ศิลปินในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย สนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อกำหนดเส้นทางสตรีตอาร์ต ไทยหล่ม ร่วมกันและออกแบบเส้นทาง โดยเป็นลักษณะของเครือข่าย จากถนนคนเดินหลักไปยังถนนคนเดินท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และมีขั้นตอนดังนี้

๓.๑.๑ การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูล จากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หนังสือ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม เอกสารแสดงความสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของศิลปะไทหล่ม การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัย ดังนี้

๑) ประวัติความเป็นมาของศิลปะพื้นบ้านและพุทธศิลปกรรมไทหล่ม เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรมที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของไทหล่ม เช่น ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี สังคม และวัฒนธรรม การออกแบบงานศิลปกรรมในพื้นที่ศิลปะชุมชนที่สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรม

๒) รูปแบบและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของกลุ่มศิลปินไทหล่ม เช่น การพัฒนารูปแบบผลงานทางศิลปะ การสร้างสรรค์ผลงานร่วมสมัย เป็นต้น

๓) การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมของไทหล่มที่เป็นต้นแบบของพุทธศิลปกรรมในล้านช้าง เช่น วัดท่ากกแก วัดไพรสณฑ์ศักดาราม เป็นต้น

๔) รูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้และการอนุรักษ์ศิลปะไทหล่มของชุมชน

๕) แนวทางการพัฒนาพื้นที่ศิลปะและการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงถนนศิลปะ รวมทั้ง นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองเชิงสร้างสรรค์ในอำเภอหล่มสัก ที่สอดคล้องกับกับการเรียนรู้และการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓.๑.๒ การวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มุ่งเน้นการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน และนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินไทหล่มและวัฒนธรรมในล้านช้าง เพื่อทราบถึงรูปแบบการเดินทางความสนใจต่องานศิลปะและการสร้างสรรค์ เส้นทางการท่องเที่ยว รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงศิลปะและงานสร้างสรรค์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑) การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่พัฒนาและสร้างสรรค์ศิลปะเชิงสร้างสรรค์

๒) การสำรวจกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมในพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การอนุรักษ์และการสร้างสรรค์ศิลปะของวัดและชุมชนไทหล่ม

๓) ประมวลความคิดเห็นในรูปแบบของข้อมูลทางสถิติ ระบบสารสนเทศ และพัฒนาไปสู่ประเด็นการพัฒนาเมืองศิลปะ Street Art Tai lom เชิงสร้างสรรค์ในเชิงนโยบาย

๔) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นฐานการวิจัยและพัฒนาเมืองศิลปะ Street Art Tai lom เชิงสร้างสรรค์

๓.๑.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Quantitative Research) โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑) การลงพื้นที่ในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อสนทนากลุ่ม สัมภาษณ์ และรวบรวมข้อมูลจากพระสงฆ์ ผู้นำชุมชนในพื้นที่พัฒนาและสร้างสรรค์ศิลปะ Street Art Tai lom เชิงสร้างสรรค์ในล้านช้าง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงศิลปะของถนนคนเดินไทหล่ม

๒) การสัมภาษณ์ สนทนากลุ่มกับตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานท่องเที่ยวและการกีฬาประจำจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบริษัทท่องเที่ยว/ผู้ประกอบการที่ เกี่ยวข้องในพื้นที่พัฒนาและสร้างสรรค์ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ เพื่อทราบถึงแนวทางการพัฒนาพื้นที่ศิลปะการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงศิลปะของชุมชนไทหล่ม การ

กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองเชิงสร้างสรรค์ ที่สอดคล้องการเรียนรู้และพัฒนาที่ยั่งยืน

๓) การสัมภาษณ์เชิงลึกกับปราชญ์ท้องถิ่น ศิลปินพื้นที่บ้าน และกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่พัฒนาและสร้างสรรค์ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ นำไปสู่การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวถนนคนเดินไทหล่มเชิงศิลปะ

๔) การพูดคุยกับกลุ่มเยาวชนและกลุ่มจิตอาสาที่ทำงานในพื้นที่พัฒนาและสร้างสรรค์ศิลปะเชิงสร้างสรรค์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวถนนคนเดินไทหล่มเชิงศิลปะ

๓.๑.๔. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยการลงพื้นที่สำรวจผลงานทางศิลปกรรมล้านช้างในแต่ละพื้นที่จากอดีตจนปัจจุบัน เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้พื้นที่ศิลปะในเมืองและชุมชนของกลุ่มศิลปะไทหล่มที่จะนำมาสังเคราะห์ให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน แล้วนำไปสร้างเป็นการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงศิลปะของกลุ่มศิลปะไทหล่มโดยเน้นการทำงานวิจัยมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การร่วมศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมกับกลุ่มชาวบ้านเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลชุมชนในด้านประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรม การจัดลำดับความสำคัญและความต้องการในการพัฒนาพื้นที่ศิลปะในชุมชน โดยการกระตุ้นให้ประชาชนได้เรียนรู้สภาพของชุมชน วิถีชีวิต สังคม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำและประกอบการพิจารณาวางแผนงานวิจัยในการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวถนนคนเดินไทหล่มเชิงศิลปะ

ขั้นตอนที่ ๒ การร่วมวางแผน คัดเลือกถนนคนเดิน และการวางแผนการพัฒนาหลังจากได้ข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนแล้ว และนำข้อมูลมาวิเคราะห์พื้นที่ศิลปะในชุมชน โดยการนำมาอภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ การกำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่จะใช้เพื่อการวิจัย

ขั้นตอนที่ ๓ การร่วมดำเนินการ เป็นการมีส่วนร่วมของประชาขนในการดำเนินการพัฒนา หรือเป็นขั้นตอนการปฏิบัติการตามแผนการวิจัยที่ได้วางไว้ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างถนนศิลปะในชุมชนให้กับชุมชนโดยการสนับสนุนด้านเงินทุน วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน รวมทั้งการเข้าร่วมในการบริหารงาน การประสานขอความช่วยเหลือจากภายนอกในกรณีที่มีความจำเป็น

ขั้นตอนที่ ๔ การเข้าร่วมรับผลประโยชน์ โดยประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดการแจกจ่ายผลประโยชน์จากกิจกรรมการวิจัยในพื้นที่ถนนศิลปะในชุมชนร่วมกันอย่างเท่าเทียม

ขั้นตอนที่ ๕ เป็นการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานวิจัย และผลของการพัฒนาจากการดำเนินการไปแล้วว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดอย่างไร เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ทันที และนำข้อมูลผิดพลาดไปเป็นบทเรียนในการดำเนินการต่อไป การเปิดให้ประชาชนหรือชาวบ้านเกี่ยวข้องได้มีโอกาสเข้าร่วมในพื้นที่ถนนศิลปะไทหล่ม ในชุมชนทั้งในด้านการสร้างสรรค์และร่วมกับอนุรักษ์ ซึ่งก่อให้เกิดรากฐานแห่งความยั่งยืนของการพัฒนา

๓.๒ พื้นที่ในการวิจัย

พื้นที่ในการวิจัยได้เลือก ถนนคนเดินไทหล่ม ตำบลหล่มสัก ตำบลตาลเดี่ยว มีดังนี้โดยเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ พื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การอนุรักษ์ และการสร้างสรรค์ศิลปะของวัดและชุมชนไทหล่ม

กลุ่มที่ ๒ พื้นที่พัฒนาและสร้างสรรค์ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ศิลปะของวัดและชุมชนไทหล่ม

กลุ่มที่ ๓ พื้นที่พัฒนาสินค้าศิลปะเชิงสร้างสรรค์ของวัดและชุมชนไทหล่ม

กลุ่มที่ ๔ กลุ่มเครือข่ายศิลปะเชิงสร้างสรรค์และการท่องเที่ยวถนนคนเดินไทหล่ม

๓.๓ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนด ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

๓.๓.๑ การวิจัยเชิงคุณภาพ **(Qualititative Research)** ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย

๑) ตัวแทนวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว จำนวน ๑๐ รูป/คน

๑.๑ พระครูสุพัชราภรณ์	๑.๒ พระครูอนุรักษ์พัชรกิจ
๑.๓ พระครูสุภัทรพัชรเขต	๑.๔ นายทวีสิน จันทสิงห์
๑.๕ นางสาวเพชรชมพู พรมบุญมี	๑.๖ นายกวินพัฒน์ วงศ์เรือง
๑.๗ นายชาญวิทย์ งามปลอด	๑.๘ นางเจิมขวัญ เมืองสุวรรณ
๑. ๙ นายคำภา สำโรงแสง	๑.๑๐ นางเศรษฐิณัช หิรัญปัญญาศิริ

๒) ศิลปินในพื้นที่กลุ่มของชุมชนไทหล่ม จำนวน ๑๐ คน

๒.๑ นางสมศิริ วงษ์วาสน์ ๒.๒ นางสุมาลี รักษาบุญ

๒.๓ นางจันทร์ธิมา แก้วกลม ๒.๔ นางอัญชลี เงินศรีสุข

๒.๕ นางรวีวรรณ ตันอุดม ๒.๖ นางณัฐธยาน์ จันพินิจ

๒.๗ นางสาวสัญจิตา ขันธรรม ๒.๘ นางปิยนาถ จุทอง

๒.๙ นางนงเยาว์ พลฉวี ๒.๑๐ นางปนัดดา จันทสิงห์

๓) ตัวแทนเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ๕ คน

๓.๑ นางภัทรกร คล้ายนิ่ม ๓.๒ นางรัชนี เกียรติวนิชวิไล

๓.๓ นายอภิสิทธิ์ สุรินทร์ประทีป ๓.๔ พ.ท.อำนวย พุฒกลาง

๓.๕ นางเจนลดา สุริยะมาตย์

๔) ผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงต่อการท่องเที่ยว จำนวน ๓๑ คน

๔.๑ นางสาวรุ่งรัตน์ สุรินทร์ประทีป ๔.๒ นางสาวสินีนาฏ ป้อมเย็น

๔.๓ นางอุไรวรรณ หอมจันทร์ ๔.๔ นางผกาทิพย์ ศรีวัฒนกุล

๔.๕ นางบุญล้อม พุฒกลาง ๔.๖ นางวีนัส ศรประเสริฐ

๔.๗ นายสิงหเดช รักษาสัตย์ ๔.๘ นางภรรัมภา ชินรักษ์บำรุง

๔.๙ นางสาวไพวรรณ หาญแก้ว ๔.๑๐ นายสมสุข ขันธรรม

๔.๑๑ นางพวงมณี พวงคำ ๔.๑๒ นางศุภรกาญจน์ ศรีวัฒกุล

๔.๑๓ นางสายสมร วัฒนศัพท์ ๔.๑๔ นางกัลยา โกบุตร

๔.๑๕ นางลำดวน พรหมสา ๔.๑๖ นางฉวี แสงสว่าง

๔.๑๗ นางสาวเพ็ญศรี ศรีธรรม ๔.๑๘ ร.อ.ทองเจือ คุมพงษ์

๔.๑๙ นางสุดารัตน์ สาโรจน์ ๔.๒๐ นางจารุวรรณ เกียรติวานิชโสภณ

๔.๒๑ นางสุมิตรา เวชเพื่อ ๔.๒๒ นางกิมฮวย เจริญรัตน์

๔.๒๓ กาญจนา มีตาบุญ ๔.๒๔ นายภัทรพล สมวงษ์

๔.๒๕ นางสมจิตร เรืองศรี ๔.๒๖ นางพรศิริ เจริญฉันทวิทย์

๔.๒๗ นางณภัค วิลาวัฒย์ ๔.๒๘ นางพัชรินทร์ พรเจริญ

๔.๒๙ นางสาวปาจรีย์ จันทร์พิลา ๔.๓๐ นางสาวศุฐิพร พวงคำ

๔.๓๑ นายสมชัย ตันทรมินทร์

๓.๓.๒ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย

๑) ตัวแทนวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว จำนวน ๑๐ รูป/คน

๑.๑ พระครูสุพัชราภรณ์ ๑.๒ พระครูอนุรักษ์พัชรกิจ

๑.๓ พระครูสุภัทรพัชรเขต
๑.๔ นายทวีสิน จันทสิงห์
๑.๕ นางสาวเพชรชมพู พรมบุญมี
๑.๖ นายกวินพัฒน์ วงศ์เรือง
๑.๗ นายชาญวิทย์ งามปลอด
๑.๘ นางเจิมขวัญ เมืองสุวรรณ
๑. ๙ นายคำภา สำโรงแสง
๑.๑๐ นางเศรษฐิณัช หิรัญปัญญาศิริ

๒) ศิลปินในพื้นที่กลุ่มของชุมชนไทหล่ม จำนวน ๑๐ คน

๒.๑ นางสมศิริ วงษ์วาสน์
๒.๒ นางสุมาลี รักษาบุญ
๒.๓ นางจันทร์ธิมา แก้วกลม
๒.๔ นางอัญชลี เงินศรีสุข
๒.๕ นางรวีวรรณ ตันอุดม
๒.๖ นางณัฐธยาน์ จันพินิจ
๒.๗ นางสาวสัญจิตา ขันธรรม
๒.๘ นางปิยนาถ จุทอง
๒.๙ นางนงเยาว์ พลฉวี
๒.๑๐ นางปนัดดา จันทสิงห์

๓) ตัวแทนเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย จำนวน ๕ คน

๓.๑ นางภัทรกร คล้ายนิ่ม
๓.๒ นางรัชนี เกียรติวนิชวิไล
๓.๓ นายอภิสิทธิ์ สุรินทร์ประทีป
๓.๔ พ.ท.อำนวย พุฒกลาง
๓.๕ นางเจนลดา สุริยะมาตย์

๔) ผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงต่อการท่องเที่ยว จำนวน ๓๑ คน

๔.๑ นางสาวรุ่งรัตน์ สุรินทร์ประทีป
๔.๒ นางสาวสินีนาฏ ป้อมเย็น
๔.๓ นางอุไรวรรณ หอมจันทร์
๔.๔ นางผกาทิพย์ ศรีวัฒนกุล
๔.๕ นางบุญล้อม พุฒกลาง
๔.๖ นางวีนัส ศรประเสริฐ
๔.๗ นายสิงหเดช รักษาสัตย์
๔.๘ นางภรรัมภา ชินรักษ์บำรุง
๔.๙ นางสาวไพวรรณ หาญแก้ว
๔.๑๐ นายสมสุข ขันธรรม
๔.๑๑ นางพวงมณี พวงคำ
๔.๑๒ นางศุภรกาญจน์ ศรีวัฒกุล
๔.๑๓ นางสายสมร วัฒนศัพท์
๔.๑๔ นางกัลยา โกบุตร
๔.๑๕ นางลำดวน พรหมสา
๔.๑๖ นางฉวี แสงสว่าง
๔.๑๗ นางสาวเพ็ญศรี ศรีธรรม
๔.๑๘ ร.อ.ทองเจือ คุมพงษ์
๔.๑๙ นางสุดารัตน์ สาโรจน์
๔.๒๐ นางจารุวรรณ เกียรติวานิชโสภณ
๔.๒๑ นางสุมิตรา เวชเพื่อ
๔.๒๒ นางกิมฮวย เจริญรัตน์
๔.๒๓ กาญจนา มีตาบุญ
๔.๒๔ นายภัทรพล สมวงษ์
๔.๒๕ นางสมจิตร เรืองศรี
๔.๒๖ นางพรศิริ เจริญฉันทวิทย์
๔.๒๗ นางณภัค วิลาวัฒย์
๔.๒๘ นางพัชรินทร์ พรเจริญ

๔.๒๙ นางสาวปาจรีย์ จันทร์พิลา ๔.๓๐ นางสาวศุฐิพร พวงคำ

๔.๓๑ นายสมชัย ตันทรมินทร์

๓.๔ เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการลงพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวถนนคนเดินเชิงศิลปะของกลุ่มชุมชนไทหล่ม ซึ่งประกอบไปด้วย

๑. แบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังถนนคนเดินไทหล่มจังหวัดเพชรบูรณ์ เครื่องมือชิ้นนี้จะเก็บนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเที่ยว

๒. แบบประเมินเพื่อประเมินเส้นทางการท่องเที่ยวถนนคนเดินไทหล่มเชิงศิลปะ เครื่องมือชิ้นนี้จะเก็บนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเที่ยววัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ศิลปินในพื้นที่กลุ่มของชุมชนไทหล่ม ตัวแทนเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงต่อการท่องเที่ยว

๓. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยจะมีโครงร่างการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการณ์และศักยภาพการท่องเที่ยวศิลปะเชิงสร้างสรรค์ การนำศิลปะเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ลงพื้นที่ลงสู้สินค้าชุมชน และพัฒนารูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวศิลปะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มชุมชนไทหล่ม

๔. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งผู้วิจัยจะมีส่วนร่วมระหว่างผู้วิจัยกับพื้นที่พัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงศิลปะในการระดมความเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ตัวแทนวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ศิลปินในพื้นที่กลุ่มของชุมชนไทหล่ม ตัวแทนเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงต่อการท่องเที่ยว

๕. ชุดปฏิบัติการ เส้นทางการท่องเที่ยวเนื้อหาประกอบด้วย การจำลองออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวถนนคนเดินไทหล่มเชิงศิลปะของกลุ่มชุมชนไทหล่ม และการสร้างเครือข่ายเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงศิลปะ

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยออกเป็น ๕ ระบบ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ ๑ การจัดประชุมทีมวิจัย เพื่อชี้แจงความรู้ความเข้าใจการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงศิลปะ การจัดสัมมนากลุ่มย่อย การประเมินเพื่อประเมินเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงศิลปะ และการจำลองออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวถนนคนเดินไทหล่มเชิงศิลปะ ของกลุ่มชุมชนไทหล่ม

ตลอดจนการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ประกอบการวิจัย ได้แก่ เครื่องบันทึกภาพและเสียง และความพร้อมของอุปกรณ์ เครื่องมือการทำงาน

ระยะที่ ๒ การศึกษาภาคสนาม (Fleld Study) และการลงสำรวจข้อมูลภาคสนาม (Fleld Study) โดยการใช้พื้นที่พัฒนาเมืองศิลปะเชิงสร้างสรรค์และการท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่นำทรัพยากรในพื้นที่มาสร้างสรรค์เป็นแหล่งท่องเที่ยวศิลปะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะ ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่นำทรัพยากรในพื้นที่มาสร้างสรรค์เป็นแหล่งท่องเที่ยวศิลปะเชิงสร้างสรรค์

ระยะที่ ๓ คัดเลือกเป้าหมายแต่ละพื้นที่แบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่ได้จากลงสำรวจข้อมูลภาคสนาม เพื่อศึกษาสภาพการณ์และศักยภาพการท่องเที่ยวถนนคนเดินศิลปะเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้เครื่องมือการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

ระยะที่ ๔ เป็นการระดมความเห็นของตัวแทนวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ศิลปินในพื้นที่กลุ่มของชุมชนไทหล่ม ตัวแทนเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงต่อการท่องเที่ยว โดยใช้เครื่องมือการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อเป็นการนำศิลปะเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ลงสู่สินค้าชุมชน ในการเสริมสร้างเมืองศิลปะเชิงสร้างสรรค์ และนำมาซึ่งชุดปฏิบัติการเส้นทางการท่องเที่ยว เนื้อหาประกอบด้วย การจำลองออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงศิลปะ และการสร้างเครือข่ายเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงศิลปะ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

ระยะที่ ๕ การสรุปองค์ความรู้ของการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวถนนคนเดินไทหล่มเชิงศิลปะ แล้วนำข้อมูลไปสู่การจัดทำเวทีประชาคมในพื้นที่โดยการจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และจัดทำประชาพิจารณ์ โดยการจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้แก่สมาชิกของเครือข่ายชุมชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ระยะที่ ๖ การจัดประชุมเสวนาทางวิชาการ รูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวถนนคนเดินไทหล่มศิลปะเชิงสร้างสรรค์ และกิจกรรมเชิงปฏิบัติการทางศิลปะ (Art Workshop) แลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ของเครือข่าย

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content Anajlysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focos Group Discussion) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่างได้ลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้วไม่มีความชัดเจนก็จะตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพได้นำมาวิเคราะห์ เพื่อหาความเชื่อมโยงสัมพันธ์เชิงทฤษฎี และการสร้างบทสรุปและการพิสูจน์บทสรุป เป็นการนำแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยต่าง ๆ ทางวิชาการ มาสร้างเป็นบทสรุปร่วมเก็บข้อมูลที่เชื่อถือได้อีกครั้งหนึ่ง โดยเน้นความเชื่อมโยง เพื่อนำไปสู่การพิสูจน์ที่เป็นรูปธรรมและตรงต่อข้อเท็จจริงที่ปรากฏ

๓.๗ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต การพัฒนากิจกรรมด้านศิลปะและการสนทนากลุ่มเฉพาะนำมาการวิเคราะห์ สรุป และอภิปรายผล โดยจับประเด็นหลักของเรื่อง (Trait) และจำแนกเหตุการณ์หลัก ๆ ด้วยการแยกเป็นประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย หลังจากนั้น คณะผู้วิจัยจะนำเสนอรายงานแบบพรรณนานาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description) พร้อมอ้างอิงคำพูดผู้ให้ข้อมูลสำคัญและนำเสนอรูปภาพประกอบเหตุการณ์ของเรื่องเพื่อยืนยันประเด็นที่พรรณนาวิเคราะห์ตามความเหมาะสม โดยเป็นการนำเสนอผลการวิจัยชุมองค์ความรู้ในการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบการบรรยายตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยการพรรณนาความ (Descriptive Presentation) ประกอบภาพถ่ายพร้อมการบรรยาย จากผลการลงพื้นที่สำรวจผลงานทางศิลปกรรมไทหล่มในแต่ละพื้นที่จากอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อหาข้อมูลที่จะนำมาสังเคราะห์ให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน แล้วนำไปสู้การสรุปองค์ความรู้ศิลปกรรมไทหล่ม แล้วนำไปสู่การสรุปองค์ความรู้ศิลปกรรมไทหล่ม แล้วนำข้อมูลไปสู่การจัดทำเวทีประชาคมในชุมชนหรือพื้นที่ โดยการจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และจัดทำประชาพิจารณ์ ในชุมชนหรือพื้นที่ หลังจากนั้น จึงดำเนินการลงมือปฏิบัติการ

วิจัยเพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวถนนคนเดินไทหล่มเชิงศิลปะ และจัดทำสื่อพิมพ์ ผลงานวิจัย วีดีทัศน์นำเสนอ และนวัตกรรมเพื่อเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณชน รวมทั้งการจัดทำแผ่นพับโบชัวร์ หนังสือสรุปองค์ความรู้และการเผยแพร่สู่สื่อสารมวลชน สื่อสารสนเทศ วารสารท่องเที่ยวและวัฒนธรรม และการจัดพิมพ์เอกสารรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์” นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งเน้นการศึกษารวบรวมข้อมูลจาก หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะ ของชาวไทหล่ม การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม ด้วยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้ ความเป็นมา และการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นตัวแทนวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ศิลปินในพื้นที่กลุ่มของชุมชนไทหล่ม ตัวแทนเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงต่อการท่องเที่ยว ผู้นำชุมชน ผู้นำด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม จำนวน ๕๖ รูป/คน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล หาข้อสรุปจากคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาสรุปผลการวิจัย ดังนี้

๔.๑ ผลการวิจัยประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะ ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

๔.๒ ผลการวิจัยการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

๔.๓ ผลการวิจัยการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

๔.๔ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิจัยพบว่า ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะ ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

“เมืองหล่ม” หรือ อำเภอหล่มเก่าและอำเภอหล่มสัก ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นบริเวณราบลุ่มที่มีเทือกเขาล้อมขนาบทั้งสามด้าน ได้แก่ด้านทิศเหนือ ด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร ชื่อเมืองหล่มแต่เดิมนั้นเรียกว่า "เมืองลุ่ม” คำว่า “ลุ่ม" ถ้าออกเสียงตามสำเนียงพื้นถิ่นจะต้องออกเสียงว่า “ลุ๊ม” ในภาษาพื้นเมืองหล่มสักและภาษาพื้นเมืองภาคเหนือรวมถึงประเทศลาว หมายถึง “ข้างล่าง” เช่นมีคำที่ชาวหล่มสักใช้เรียกบริเวณใต้ถุนเรือนว่า “ใต้ลุ๊มใต้ล่าง” ในภาษาเหนือเรียก “ใต้ลุ่ม” ซึ่งก็หมายถึง “ ข้างล่าง”

นั่นเอง แต่ถ้าแปลความหมายตามภาษาไทยกลางก็ หมายถึง บริเวณที่ลุ่มต่ำมีลักษณะเป็นแอ่ง หรือบริเวณที่ราบลุ่มซึ่งก็ตรงกับลักษณะของพื้นที่ตั้งของอำเภอหล่มสักและหล่มเก่าเพราะตั้งอยู่ระหว่างอ้อมกอดของภูเขามีลักษณะเป็นแอ่งกระทะ[๑] ชื่อของเมืองลุ่มมีปรากฏอยู่และนำเสนอให้เราเห็นว่า "เมืองลุ่มหรือเมืองหล่มนั้นก็มีความสัมพันธ์ในทางเชื้อชาติประวัติศาสตร์ร่วมกับผู้คน ในดินแดนแคว้นถิ่นล้านช้างหลวงพระบางและเวียงจันทร์ด้วยกันนั่นเอง” ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของเมืองหล่มนั้น คนหล่มเองก็ไม่เข้าใจแจ่มแจ้งมากนักเพราะพัฒนาการของเมืองหล่มนั้นเกิดขึ้นจากชุมขนเล็ก ๆ ระดับหมู่บ้านแล้วเจริญขึ้นเป็นเมืองตามครรลองของสังคม เมืองหล่มไม่ใช่เมืองสำคัญที่รัฐจะต้องทุ่มเทสัพพะกำลังในการก่อตั้งเมืองเหมือนเมืองสำคัญอื่น ๆ เช่น เมืองเพชรบูรณ์ ที่มีลักษณะเป็นเมืองที่มีคูน้ำและกำแพงเมืองชัดเจน

จะสังเกตได้ว่าในบริเวณเมืองหล่มทั้งหล่มเก่าและหล่มสักนั้น ไม่ปรากฏมีร่องรอยของคูน้ำคันดิน หรือซากกำแพงเมืองให้เห็นอยู่เลย นอกจากบริเวณเมืองเก่านครเดิด บ้านดงเมือง อำเภอหล่มสัก ซึ่งเมืองดังกล่าวนี้ก็เหลือเพียงเศษซากกำแพงเมืองและคันดินให้เห็นพอเลือนรางแต่ก็เป็นโบราณสถานที่อยู่ภายนอกเมืองหล่มและเยื้องไปทางเมืองเพชรบูรณ์ และโบราณสถานบ้านดงเมืองนี้อาจจะมีอายุเก่าแก่กว่าพัฒนาการของเมืองหล่มก็เป็นได้ ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ไม่ได้หมายความว่าเมืองหล่มไม่ใช่เมืองสำคัญมาแต่สมัยโบราณ แต่เป็นเพราะการได้เปรียบทางด้านสภาพภูมิประเทศมากกว่าที่เมืองหล่มได้ตั้งอยู่ในชัยภูมิที่ดี จึงไม่ปรากฏว่าเมืองหล่มจะถูกคุกคามทางด้านสงครามเลยแม้แต่น้อย ถ้าหากจะกล่าวว่าเมืองหล่มเป็นเมืองของชาวบ้านก็คงจะไม่เสียหาย เพราะเป็นเมืองระดับชาวบ้านจริง ๆ และก็เป็นอย่างนี้มาช้านานจนถึงปัจจุบัน เพราะการปกครองถึงจะมีระบบเจ้าขุนมูลนายเข้ามาในสมัยหลังอยู่บ้าง แต่ดั้งเดิมนั้นชาวหล่มก็ปกครองกันเองโดยใช้ระบบฮีตสิบสองครองสิบสี่ตามแบบอย่างที่ได้มาจากเวียงจันทร์ แต่ก็ไม่ปรากฏว่าเมืองหล่มนั้นผูกขาดอยู่ภายใต้อำนาจของเวียงจันทน์ หรืออยุธยากันแน่เพราะเป็นดินแดนที่ตั้งอยู่ระหว่างชายแดน และการอพยพเคลื่อนย้ายของกลุ่มชนจากดินแดนล้านช้างเข้าสู่บริเวณลุ่มแม่น้ำป่าสักตอนบนคือบริเวณเมืองหล่มเก่า หล่มสัก เป็นเหตุให้ทั้งสองอาณาจักรได้ตกลงแบ่งปันเขตแดนโดยมีพระธาตุศรีสองรักเป็นหลักบอกเขตดังที่เห็นจนปัจจุบัน

จะเห็นได้ว่าชาวเมืองหล่มจะต้องเลือกผู้นำขึ้นมาเองโดยการตัดสินใจของกลุ่มชน หรืออาจจะเลือกผู้นำที่สืบเชื้อสายมาจากผู้นำคนเดิมที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นก่อนที่จะอพยพโยกย้ายถิ่นจากถิ่นเดิมคือดินแดนล้านช้าง เข้าสู่ดินแดนลุ่มแม่น้ำป่าสัก ซึ่งผู้นำหรือผู้ปกครองเมืองหล่มนั้นมีชื่อเรียกว่า “อุปฮาด” ซึ่งต่อมาภายหลังนิยมเรียกว่า “ปู่เฒ่า" "เจ้าปู่" ซึ่งตำแหน่งอุปฮาดนั้นก็ตรงกับตำแหน่งเจ้าเมืองในการปกครองระบอบอาชญาสี่ ของเวียงจันทร์ และหลวงพระบาง ซึ่งอยู่ในความ

[๑] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

ทรงจำของประชาชนที่ยังคงมีความศรัทธาอยู่ในระบบจารีตประเพณีดั้งเดิมตามบรรพบุรุษผู้ที่เคยอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรล้านช้างนั่นเอง ตำแหน่งทางการปกครองดังกล่าวนี้ยังมีชื่อปรากฏอยู่จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับผีบรรพบุรุษของชาวเมืองหล่ม ซึ่งในเทศกาลงานบุญประเพณีบุญบั้งไฟจะมีการอัญเชิญดวงวิญญาณที่มีชื่อปรากฏเกี่ยวข้องกับระบบการปกครองแบบอาชญาสี่ ได้แก่ “เจ้าปู่” “มเหศักดิ์” “หลวงศรี “ “ศรีหวงษ์” “แสน” “ท้าว” “นาง” ซึ่งชื่อที่ปรากฏดังกล่าวเกี่ยวข้องกับชื่อของ เทวดา ชื่อตำแหน่ง และคำนำหน้าเรียกบุคคลสำคัญต่างๆ สมัยโบราณกลุ่มขนที่พูดภาษาตระกูลลาวร่วมสมัยกับการสร้างพระธาตุศรีสองรักในบริเวณอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย “จากการสำรวจของนักโบราณคดีเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมลาวล้านช้างในภาคกลางกล่าวว่า พระธาตุเจดีย์วัดโพนชัย ต.บ้านหวาย มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมร่วมสมัยเดียวกันกับเจดีย์ศรีสองรัก" กล่าวคือ ประมาณปี พ.ศ. ๒๐๙๐ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งกรุงศรีอยุธยา และสมเด็จพระเจ้าชัยเชรษฐาธิราชแห่งกรุงศรีสัตตนาคนหุต ล้านช้าง ได้กระทำสัจจะไมตรีต่อกันคือได้ร่วมกันก่อสร้างพระธาตุศรีสองรัก ไว้เป็นพยานว่า จะไม่รุกรานฆ่าฟันกันทำสัญญาว่าจะเป็นบ้านพี่เมืองน้องกัน อาจจะเป็นไปได้ว่าพระเจ้าชัยเชรษฐามีเชื้อสายมาจากทางราชวงศ์ล้านนาเชียงใหม่และในสมัยเดียวกันนั้นทั้งสองนครก็ถูกทัพพม่ามาตีอยู่เนื่องนิจ[๒]

๔.๑.๑ วัดศรีบุญเรือง ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

๑) ความรู้ด้านประวัติศาสตร์

ประวัติวัดศรีบุญเรืองปรากฏข้อมูลว่า สิมเก่าวัดศรีบุญเรืองได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๔ ซึ่งปัจจุบันสิมหลังนี้ยังอยู่ในสภาพดีแม้ว่าจะไม่ได้ใช้ในการทำสังฆกรรมแล้ว จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ได้ข้อสันนิษฐานว่าหลวงพ่อรุ่งเรืองน่าจะถูกสร้างขึ้นพร้อมกันกับสิมเมื่อปี พ.ศ.๒๔๔๔[๓]

๒) ความรู้ด้านศิลปะ

ศิลปะของวัดศรีบุญเรือง ในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ซึ่งจากการลงพื้นที่วิจัยของคณะพบว่า บริเวณวัดศรีบุญเรืองและชุมชนวัดศรีบุญเรือง มีการเปลี่ยนแปลงสภาพไปตามกาลเวลา แม้แต่วัดศรีบุญเรือง ก็มีความเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบสมัยใหม่ หรือศิลปะล้านช้างร่วมสมัย แทบที่จะไม่เหลือเค้าโครงเดิมของความเป็นล้านช้าง[๔]

เหตุผลที่สำคัญหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวพบว่า วัดศรีบุญเรืองและชุมชน เป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับเขตอำเภอหล่มสักเป็นอย่างมาก มีการตัดถนนผ่านหลายสาย และเป็นชุมชนที่สำคัญ

---

[๒] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

[๓] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

[๔] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้พื้นที่แห่งนี้มีการเปลี่ยนแปลงเชิงกายภาพเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ความเจริญของบ้านเมืองก็มีเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยเร่งให้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวรวดเร็วมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้จากอาคาร ตึกบ้านช่องในชุมชนโดยรอบวัดศรีบุญเรือง มีสภาพค่อนข้างใหม่ ไม่มีสถาปัตยกรรมเดิมหลงเหลืออยู่เหมือนเดิม[๕] เช่น ถนนพิทักษ์ที่ยังคงมีการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมเดิมของจังหวัดไว้ได้อย่างเข้มแข็ง ซึ่งวัดศรีบุญเรือง ยังปรากฏเพียงสิมที่ยังมีรูปแบบสถาปัตยกรรมล้านช้างร่วมสมัยหลงเหลืออยู่บ้างเท่านั้น

๓) ความรู้ด้านพุทธศิลปะ

หลวงพ่อรุ่งเรือง วัดศรีบุญเรือง เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย ขนาดหน้าตักกว้าง ๑.๑๐ เมตร ประดิษฐานเป็นพระประธานอยู่ภายในสิมเก่าวัดศรีบุญเรือง ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ หลวงพ่อรุ่งเรืองถือเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวหล่มสักให้ความเคารพศรัทธามากที่สุดองค์หนึ่ง ด้วยเหตุที่มีผู้มากราบไหว้ขอพรจนประสบความสำเร็จจึงได้ชื่อว่า “หลวงพ่อรุ่งเรือง” และมีผู้นิยมนำวัตถุมงคลมาประกอบพิธีพุทธาภิเษกในสิมเก่าหลังนี้เป็นประจำ[๖]

๔) การส่งเสริมการเรียนรู้

วัดศรีบุญเรือง ได้มีการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะที่ไม่เป็นแต่เพียงงานศิลปะทั่วไปเท่านั้น แต่ยังมีการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนวัดศรีบุญเรืองในการร่วมกันอนุรักษ์มรดกพระเครื่อง ซึ่งก็คือ พระหลวงพ่อรุ่งเรือง โดยได้มีการนำพระหลวงพ่อรุ่งเรืองมาจัดสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยการบริหารจัดการของวัดศรีบุญเรือง ร่วมกับชุมชนวัดศรีบุญเรือง ซึ่งได้มีจัดการสร้างพระหลวงพ่อรุ่งเรืองในแบบฉบับของวัดศรีบุญเรืองขึ้นมา ซึ่งเป็นที่นิยมในหมู่นักสะสมพระเครื่อง และผู้ที่สนใจเช่าบูชาเป็นจำนวนมาก โดยมีความเชื่อว่าเป็นพระที่ออกมาจากวัดศรีบุญเรืองโดยแท้จริง[๗]

นอกจากนั้น วัดศรีบุญเรือง ยังได้ร่วมกับโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองหล่มสัก ได้จัดกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้วัดศรีบุญเรือง ณ บริเวณลานวัดศรีบุญเรือง โดยได้มีการนำนักเรียนเยาวชนและประชาชนผู้ที่สนใจทั่วไปได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ประเพณี วัฒนธรรม ศิลปะภูมิปัญญาล้านช้าง[๘]

๕) การพัฒนาวิธีคิดสร้างสรรค์

---

[๕] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

[๖] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

[๗] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

[๘] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

วัดศรีบุญเรือง มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนได้เป็นเจ้าของความคิดและวิธีคิด วัดจะไม่ผูกขาดความคิดของชาวบ้านที่เป็นภูมิปัญญาอันทรงคุณค่า ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งวัดศรีบุญเรือง มีกระบวนการในการพัฒนาวิธีคิดเชิงสร้างสรรค์ดังนี้

๑. ส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น โดยทางวัดได้มีการจัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นของคนในชุมชนว่ามีความต้องการในเรื่องของการพัฒนาพุทธศิลปะ (หลวงพ่อโชคดี) ให้มีความโดดเด่นและเป็นที่ต้องการของตลาดพระเครื่อง พระบูชาได้อย่างไร โดยที่ยังคงความคุณค่าทางด้านพุทธศิลป์และพุทธคุณ ไม่มีการลบล้างพุทธศิลป์เดิมออกไปจนกลายเป็นเพียงแค่สินค้าเพื่อสนองความต้องการของตลาดเท่านั้น

๒. มุ่งเน้นเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนวัดศรีบุญเรืองได้มีการร่วมมือกับวัดศรีบุญเรือง โดยเจ้าอาวาสและผู้นำชุมชน มีความพยายามในการผลักดันชุมชนแห่งพุทธศิลป์เชิงสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับหลวงพ่อโชคดีขึ้นมาหลายครั้ง และหลากหลายกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์พุทธศิลป์ ของวัดศรีบุญเรืองที่ไม่ได้มีเพียงแต่พระหลวงพ่อโชคดีขนาดเล็กเท่านั้น แต่ยังมีพระหลวงพ่อโชคดีขนาดใหญ่อีกด้วย

๓. ประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง โดยทั้งวัดและชุมชนได้สร้างการประชาสัมพันธ์ขึ้นมาโดยความร่วมมือของวัดศรีบุญเรือง ชุมชนวัดศรีบุญเรือง เทศบาลเมืองหล่มสัก และสำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบูรณ์ จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์พุทธศิลป์หลวงพ่อโชคดี ของวัดศรีบุญเรืองในหลายกิจกรรม[๙]

๖) การพัฒนาเชิงสร้างสรรค์

วัดศรีบุญเรือง มีการพัฒนาเชิงพื้นที่ในรอบหลายปีที่ผ่านมา มีการพัฒนาเสนาสนะถาวรวัตถุที่มุ่งเน้นในเรื่องของการอนุรักษ์ศิลปกรรมล้านช้างร่วมสมัย คือการประยุกต์สถาปัตยกรรมทั้งของล้านช้างและของไทยภาคกลางเข้าไว้ด้วยกันได้อย่างเหมาะสมลงตัว อาทิ อาคารกุฏิรับรองสงฆ์ เป็นต้น[๑๐]

การพัฒนาของวัดศรีบุญเรืองโดยส่วนใหญ่ มุ่งเน้นการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ที่ต้องการให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภายในวัด ทั้งในเรื่องของศิลปกรรม พุทธศิลป์ งานช่าง งานฝีมือ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ที่ต้องการประชาสัมพันธ์วัดศรีบุญเรืองให้กลับมาเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป เพราะจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นจังหวัดขนาดใหญ่ มีสถานที่ท่องเที่ยวมาก การพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ของวัดศรีบุญเรืองจึงมีการมุ่งเน้นการ

---

[๙] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

[๑๐] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

นำเอาพุทธศิลป์ของวัด คือ พระหลวงพ่อโชคดี ออกมาเป็นจุดขายสำคัญเพื่อให้วัดศรีบุญเรืองเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น แต่ถึงกระนั้นนั่นก็เป็นเพียงการพัฒนาเชิงสัญญาลักษณ์เท่านั้นเพราะผู้คนที่มาเที่ยววัดศรีบุญเรืองโดยส่วนใหญ่จะมีเป้าประสงค์เพียงแค่มาเช่าบูชาพระหลวงพ่อโชคดีเท่านั้น แต่จะทำอย่างไรให้ผู้คนมาวัดศรีบุญเรืองด้วยเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์อย่างอื่นด้วย การพัฒนาวัดเชิงพื้นที่หรือทางกายภาพ จึงเป็นอีกเป้าหมายหนึ่งของการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ของวัดศรีบุญเรือง ที่มีการนำเอาสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมร่วมสมัยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างและพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์[๑๑]

รูปภาพที่ ๔.๑ พระหลวงพ่อรุ่งเรือง (หลวงพ่อโชคดี) ที่มา : พระครูสุตพัชรบัณฑิต, ผศ.ดร.

๔.๑.๒ วัดไพรสณฑ์ศักดาราม ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

๑) ความรู้ด้านประวัติศาสตร์

วัดไพรสณฑ์ศักดาราม พระอารามหลวง เดิมชื่อ วัดป่า ตำบลวัดป่า อำเภอวัดป่า จังหวัดหล่มสัก วัดป่าสร้างเมื่อราม พ.ศ. 2382 พระสุริยวงศาชนสงครามรามภักดีกรมพาหะ (คง) เจ้าเมืองหล่มสักคนแรกสร้างเป็นวัดคู่บ้านคู่เมือง เพื่อใช้เป็นสถานที่ถือน้ำพิพัฒน์สัตยาวัดป่ามีประวัติเกี่ยวข้องทางประวัติศาสตร์ ซึ่งจำเป็นต้องเล่าถึงปะวัติความเป็นมาของบ้านเมืองพอสมควร เพื่อจะได้ทราบ

[๑๑] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

ประวัติโดยแจ่มแจ้งชัดเจนพอสังเขปก่อน เมืองหล่มเก่าเดิมชื่อ “เมืองล่ม” หรือ “เมืองลุ่ม” หรือ “เมืองหล่ม” ซึ่งมีหลักฐานอ้างอิงปรากฏในศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชว่า เมืองล่มนี้มิใช่เป็นเมืองที่ทางราชการตั้งขึ้น แต่เป็นเมืองที่เกิดขึ้นโดยประชาชนร่วมกันสร้าง เราจะเป็นได้ว่านิสัยของคนเมืองหล่มเก่าพร้อมเพรียงกันอย่างน่าชมเชย[๑๒] สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงสันนิษฐานว่าพวกราษฎรชาวศรีสัตนาคนหุต ได้มาพำนักอยู่ก่อนแล้วก่อสร้างเจดียสถานไว้สำหรับเพื่อนบ้าน เหตุที่พากันมาอยู่สร้างเมืองลุ่มนี้ ก็เพราะหนีภัยต่างๆ เมืองจำนวนคนเพิ่มขึ้นก็เกิดเป็นบ้านเมือง ในที่สุดเกิดมีผู้ปกครองแต่ไม่ได้เรียกว่าเจ้าเมือง ใช้คำเมืองเรียกว่า “อุปฮาด” ตามภาษาพื้นเมืองที่ใช้กันเป็นชื่อตำแหน่งเจ้าเมืองของชาวศรีสัตนาคนหุต เมืองลุ่มนี้มาปรากฏมีความสำคัญในประวัติศาสตร์ขึ้น เมื่อเกิดมีกบฏเจ้าอนุเวียงจันทน์ส่งเจ้าราชวงศ์คุมกองทัพกบฏส่วนหนึ่งมายึด เมืองลุ่มอุปอาด เจ้าเมืองลุ่มมีกำลังน้อย จึงต้องยอมสวามิภักดิ์ต่อเจ้าราชวงศ์ เมื่อกองทัพพระยาอภัยภูธรกับพระยาพิชัยไปถึงเมืองลุ่ม นายคงชาวพื้นเมืองลุ่มได้อาสานำทัพพระยาอภัยภูธรกับพระยาพิชัยไปถึงเมือง หนองบัวลำภู ทัพไทยจับเจ้าเมืองหรืออุปฮาดเมืองลุ่มได้แล้วสำเร็จโทษ ตำแหน่งอุปฮาดจึงว่างลง ทางราชการพิจารณาความชอบของนายคง ผู้กล้าหาญและซื่อสัตย์ต่อความดีเห็นว่าควรบำเหน็จรางวัลด้วยตำแหน่งอุปฮาด และบรรดาศักดิ์ให้สูงขึ้น ดังนั้นนายคงจึงได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ว่า “พระยาสุริยวงศาชนสงครามรามภักดีวิริยกรมพาหะ”[๑๓]

พระสุริยวงศาหรือนายคงนี้ ขณะเดินทางจากกรุงเทพฯมายังเมืองลุ่มหรือหล่มได้ผ่านบ้านท่ากกโพธิ์ ซึ่งอยู่ใต้เมืองหล่มลงมาเห็นว่าดินแดนแห่งนี้อุดมสมบูรณ์ เป็นชัยภูมิอันเหมาะที่จะเป็นเมืองอะไรได้สักเมืองหนึ่ง จึงมาตั้งสร้างเมืองขึ้นใหม่ที่บ้านท่ากกโพธิ์ ซึ่งอยู่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำแควป่าสัก จึงให้ชื่อว่า “หล่มสัก” ราว พ.ศ. ๒๓๔๐ ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมืองหล่มสักได้ยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัดในนามว่า “จังหวัดหล่มสัก” ส่วนอำเภอในเมืองให้ชื่อว่า “อำเภอวัดป่า” เจ้าเมืองหล่มสักคนแรก คือพระสุริยวงศาชนสงครามรามภักดีวิริยกรมพาหะ (คง) เป็นคนเอาใจใส่ในหน้าที่น่าสรรเสริญกอร์ปทั้งเป็นผู้มีจิตใจฝักใฝ่เอาภารธุระในทางพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี จะเห็นได้สมัยที่มาสร้างเมืองขึ้นใหม่[๑๔]

ราวพุทธศักราช ๒๓๘๒ ได้สร้างวัดนี้ขึ้นเป็นวัดของทางราชการสำหรับใช้เป็นที่ถือน้ำพิพัฒน์สัตยา ชาวบ้านนิยมเรียกว่า “วัดป่า” สร้างขึ้นฝั่งขวาริมแม่น้ำป่าสัก พระสุริยวงศาฯ ได้สร้าง

---

[๑๒] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

[๑๓] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

[๑๔] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

กุฏิขึ้น ๒ หลัง ศาลา ๑ หลัง โบสถ์ ๑ หลัง ๑ วิหาร ๑ หลัง หมายเหตุ จังหวัดหล่มสักได้ยุบเป็นอำเภอชั้นเอก เมื่อ พ.ศ.๒๔๗๕ สมัยเปลี่ยนแปลงการปกครองและเศรษฐกิจตกต่ำ

๒) ความรู้ด้านศิลปะ

วัดไพรสณฑ์ศักดาราม สร้างเมื่อราม พ.ศ. ๒๓๘๒ พระสุริยวงศาชนสงครามรามภักดีกรมพาหะ (คง) เจ้าเมืองหล่มสักคนแรกสร้างเป็นวัดคู่บ้านคู่เมือง เพื่อใช้เป็นสถานที่ถือน้ำพิพัฒน์สัตยาเดิมชื่อ วัดป่าต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น วัดอรัญญาวสี ในปีพุทธศักราช ๒๔๘๔ ได้เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า วัดป่าหล่มสัก หลังจากเปลี่ยนมาเป็นจังหวัดเพชรบูรณ์แล้ว จึงเปลี่ยนเป็นชื่อ วัดไพรสณฑ์ศักดาราม เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๙๕ ภายหลังได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะ และถาวรวัตถุต่าง ๆ มาตามลำดับ

ความรู้ด้านศิลปะพระอุโบสถ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคาลด ๓ ชั้น มุงกระเบื้องเครือบ ประดับช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ หน้าบันปูนปั้น ซุ้มประตูและหน้าต่างปูนปั้น มีกำแพงแก้วล้อมรอบ พระประธาน เป็นพระพุทธชินราชจำลอง หล่อด้วยทองเหลืองและปิดทอง ขนาดหน้าตักกว้าง ๓ ศอก สร้างเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๙๓

พระวิหาร (สิมเก่า) เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ลักษณะทรงไทย หลังคามุงกระเบื้องเคลือบ หน้าบันลายปูนปั้นซุ้มประตูและหน้าต่างลายปูนปั้น ขนาดกว้าง ๔ เมตร ยาว ๙ เมตร ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปก่ออิฐถือปูน ปางมารวิชัยลงรักปิดทอง

๓) ความรู้ด้านพุทธศิลปะ

พระพุทธรูปพระประธานในพระวิหารวัดไพรสณฑ์ศักดาราม เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย ขนาดหน้าตักกว้างประมาณ ๑.๖๕ เมตร ประดิษฐานเป็นพระประธานอยู่ภายในพระวิหารวัดไพรสณฑ์ศักดาราม พระอารามหลวง ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

พระประธานในพระวิหารวัดไพรสณฑ์ศักดาราม มีพุทธลักษณะพระพักตร์เรียว ขมวดพระเกศาเล็กและแหลม พระกรรณยาว พระรัศมีทรงเปลว พระโอษฐ์เล็ก พระนาสิกเล็ก สังฆาฏิเป็นแผ่นใหญ่ปลายตัดตรงจรดพระนาภี พระหัตถ์ค่อนข้างใหญ่ ขัดสมาธิราบ พระหัตถ์ขวาวางเหนือพระชานุขวา ส่วนพระหัตถ์ซ้ายวางเหนือพระเพลา ลงรักปิดทองทั้งองค์ ประทับนั่งบนฐานขาสิงห์ ประดับด้วยซุ้มหน้ามุขและประตูหลอก ๓ ด้าน มีการลงรักและลงลายฟอกคำอย่างงดงาม[๑๕]

เมื่อพิจารณาจากรูปแบบทางพุทธศิลป์ของพระประธานในพระวิหารวัดไพรสณฑ์ศักดาราม พุทธลักษณะเช่นนี้เป็นรูปแบบที่ถูกจัดเป็นพระพุทธรูปศิลปะล้านช้าง สันนิษฐานว่าพระประธานในพระวิหารวัดไพรสณฑ์ศักดารามน่าจะสร้างขึ้นในราวช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ ๒๔ ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ ๒๕ หลังการย้ายศูนย์กลางของเมืองหล่มสักจากบริเวณลุ่มแม่น้ำพุงมายังริมฝั่งแม่น้ำป่าสัก

---

[๑๕] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

รูปภาพที่ ๔.๒ พระประธานในพระวิหาร ที่มา: พระครูสุตพัชรบัณฑิต, ผศ.ดร.

๔) การส่งเสริมการเรียนรู้

จากการลงพื้นที่ของคณะผู้วิจัยพบว่า วัดไพรสณฑ์ศักดาราม นอกจากจะให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ในสมัยของหลวงปู่หลักคำ และประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแล้วนั้น ยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะที่ไม่เป็นแต่เพียงงานศิลปะทั่วไปเท่านั้น แต่ยังมีการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนวัดในการร่วมกันอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมอีกด้วย[๑๖]

๕) การพัฒนาวิธีคิดสร้างสรรค์

วัดไพรสณฑ์ศักดาราม เป็นวัดที่มีชุมชนรายล้อม ความหลากหลายในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมจึงมีความแตกต่างในเรื่องของวิธีคิดที่หลากหลาย ในความหลากหลายเชิงความคิดที่ต่างคนต่างมีแนวคิดนั้น วัดไพรสณฑ์ศักดารามจึงได้มีการพัฒนาวิธีคิดสร้างสรรค์โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ดังนี้

๑. ร่วมวางแผน เป็นขั้นตอนแรกที่วัดและชุมชนรายรอบวัดได้นำมาใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์งานต่าง ๆ ในขั้นตอนของการวางแผนนั้นได้มีการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นคนในพื้นที่หรือคนนอกพื้นที่ ที่มีความมุ่งหวังในการใช้พื้นที่ของวัดเป็นพื้นที่ในการจัดงานเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งวัดมีความพร้อมเป็นอย่างมาก เพราะถือว่าวัดเป็นพื้นที่สาธารณะที่จะต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เข้ามาใช้ประโยชน์ ตราบเท่าที่ไม่ขัดผลประโยชน์ของผู้อื่นและของวัด

๒. ร่วมคิด ในขั้นตอนนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมกันคิด โดยการคิดนี้เป็นการเชิงสร้างสรรค์ที่จะต้องสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย คือใช้เสียงส่วนใหญ่ และที่สำคัญจะต้องมีการรับฟังเสียงจากผู้หลักผู้ใหญ่ในจังหวัด อาทิ คณะสงฆ์จังหวัดเพชรบูรณ์ เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะตำบล เป็นต้น ทั้งนี้เพราะงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายใต้ขอบเขตวัดโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นงานในระดับจังหวัด

---

[๑๖] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

๓. ร่วมดำเนินการ เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการคิดเชิงสร้างสรรค์ ที่วัดและชุมชนมักเน้นย้ำอยู่เสมอว่า การดำเนินการจะไม่ประสบความสำเร็จ หากไม่มีความสามัคคีเกิดขึ้น ดังนั้นแล้ว ในการจัดกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องล้วนแล้วแต่ประสบความสำเร็จแทบทั้งสิ้น ไม่มีปัญหาอุปสรรคใดเกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะได้อาศัยพลังความสามัคคีจากทุกภาคส่วนในการดำเนินการร่วมกัน[๑๗]

๖) การพัฒนาเชิงสร้างสรรค์

การอนุรักษ์ศิลปกรรมของวัดไพรสณฑ์ศักดาราม ในการบริหารจัดการศิลปกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ ได้มีการพัฒนาวัฒนธรรมที่ทั้งจับต้องได้และจับต้องไม่ได้ ซึ่งได้แก่ สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม เป็นต้น ในส่วนนี้ได้มุ่งเน้นที่การบริหารจัดการของวัดที่เป็นพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ พร้อมที่จะยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอนาคต ได้แก่ สิมวัดไพรสณฑ์ศักดาราม ซึ่งเป็นพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ที่มีรูปแบบของพุทธศิลปกรรมทั้งงานสถาปัตยกรรม งานประติมากรรม และจิตรกรรม ที่มีความงดงามเป็นอย่างมาก จากการลงพื้นที่วิจัยพบว่า ได้มีวิธีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนบริเวณรอบวัดในการบริหารจัดการ ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นประเด็นดังนี้

๑. การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการบริหารจัดการของวัดร่วมกับชุมชนและองค์กรภาคเอกชน ที่มีความตั้งใจที่จะให้ชุมชนบริเวณรอบวัดให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ และมุ่งเน้นเฉพาะในเรื่องของพุทธศิลปกรรมต่าง ๆ เป็นสำคัญ เช่น การก่อสร้าง การจัดหางบประมาณ การดูแลรักษา เป็นต้น ซึ่งได้มีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับวัดการตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการสาธารณูปการ ทำหน้าที่ในส่วนของการก่อสร้าง จัดหางบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ และการดูแลรักษา ซึ่งจะช่วยกันกับพระเณรภายในวัดที่ได้รับการแต่งตั้งมาเป็นคณะกรรมการในการดูแลรักษานั้นก็จะเน้นการให้ชุมชนได้เป็นเจ้าของร่วมกับวัด

๒. การเสริมสร้างความรู้สึกในการเป็นเจ้าของร่วม พื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของวัดและชุมชนเป็นสิ่งที่วัดและชุมชนถือว่าเป็นเจ้าของร่วมกัน การใช้ประโยชน์และการได้รับประโยชน์จากพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของวัดและชุมชนนั้นก็จะได้รับร่วมกันด้วย ความรู้สึกในการเป็นเจ้าของร่วมในการใช้ประโยชน์พื้นที่ของวัดนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างให้เกิดขึ้น เพราะเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับวัดและชุมชน วัดและชุมชนจึงถือว่าเป็นเจ้าของร่วมกัน และนอกจากนั้นยังมีการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมด้วยการให้ชุมชนเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของวัดด้วย โดนเฉพาะเรื่องเศรษฐกิจชุมชนที่ส่งเสริมให้มีการผลิตภัณฑ์ชุมชนไปจำหน่ายได้ เกิดการสร้างรายได้ให้กับชุมชน เมื่อชุมชนมีรายได้จากการใช้

[๑๗] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

ประโยชน์ของทรัพยากรวัฒนธรรมดังกล่าวก็จะทำให้เกิดเป็นความรู้สึกในการเป็นเจ้าของร่วมนั้นขึ้นมา[๑๘]

๔.๑.๓ วัดศรีมงคล ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

๑) ความรู้ด้านประวัติศาสตร์

ประวัติความเป็นมาของวัดศรีมงคลโดยสังเขป วัดศรีมงคล เดิมชื่อว่าวัดกลาง เพราะสร้างอยู่ในใจกลางหล่มสัก ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงชื่อวัดจากวัดกลาง มาเป็นวัดศรีมงคล และเป็นสถานที่ใช้ถือน้ำพิพัฒน์สัตยาในสมัยโบราณ มีประวัติเกี่ยวข้องกับทางประวัติศาสตร์ซึ่งจำเป็นต้องกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของบ้านเมืองพอสมควร เพื่อจะได้ทราบประวัติโดยสังเขปแต่ก่อนหล่มสักเดิมเขียนเป็นหล่มศักดิ์ ซึ่งเป็นเมืองที่ตั้งขึ้นเมื่อครั้งเสร็จสิ้นจากการปราบกบฏ มีเจ้าเมืองเวียงจันทน์เป็นหัวหน้า ในปี ๒๓๗๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๙ เจ้าอนุวงศ์ผู้ครองเมืองเวียงจันทน์อันเป็นประเทศราชของไทยนั้น ได้เกิดกบฏขึ้นต่อกรุงสยาม ทางกรุงสยามได้จัดกองทัพไปปราบกบฏเวียงจันทน์ จับตัวเจ้าอนุวงศ์ได้และได้จัดการปกครองหัวเมืองต่างๆ เรียบร้อยแล้ว จึงมาตั้งเมืองหล่มสักในปัจจุบัน โดยพระสุริยวงศาฯ (คง) เป็นผู้สร้างเมืองหล่มสักและวัดศรีมงคลขึ้น[๑๙]

พระสุริยวงศาฯ (คง) เดินทางมาจากกรุงเทพฯ มายังเมืองหล่ม (เข้าใจว่าทางเรือ) ได้พักแรมที่บ้านโพธิ์หรือบ้านท่ากกโพธิ์ ซึ่งอยู่ทางทิศใต้เมืองหล่ม (หล่มเก่า) ลงมาเป็นภูมิประเทศที่เหมาะสมเป็นเมือง และอยู่ริมแม่น้ำแควป่าสัก (แต่ก่อน ๆ มีน้ำมากเกือบตลอดทุกปี) เรือเดินทางได้ตลอดถึงกรุงเทพฯ เป็นที่ชอบใจเมื่อได้เป็นเจ้าเมืองแล้ว (จะเป็นเวลากี่ปีหรือในปีต่อมาไม่ทราบแน่) จึงมาตั้งเมืองขึ้นใหม่ที่บ้านโพธิ์หรือบ้านท่ากกโพธิ์ สร้างจวนเจ้าเมืองขึ้น ซึ่งอยู่ทางฝ่ายซ้ายของแม่น้ำแควป่าสัก (ที่เรียกว่าจวนเจ้าเมืองปัจจุบันนี้ เป็นที่ทำการเทศบาลและโรงสีกิจไพบูลย์) มีบริเวณกว้างขวางพอสมควรในสมัยนั้น จึงได้สร้างวัดไว้กลางเมือง ชื่อว่า “วัดกลาง” คือ “วัดศรีมงคล” ในปัจจุบันนี้ เดิมทีเมื่อแรกตั้ง ชาวพื้นเมืองชอบเรียกกันว่า หล่มเก่า หล่มใหม่ เมืองหล่มเดิม เรียกว่าหล่มเก่า ทางราชการฝ่ายปกครองให้ชื่อเป็น อำเภอวัดป่า (บ้านโพธิ์คือตำบลวัดป่า) ทั้งสองอำเภอนี้ต่อมารวมกับทางราชการใช้ชื่อว่า เมืองหล่มศักดิ์ และต่อมาตั้งเป็นจังหวัดหล่มสัก ปี พ.ศ.๒๔๗๓-๒๔๗๔ จึงยุบจังหวัดหล่มศักดิ์รวมเข้ากันกับจังหวัดเพชรบูรณ์ และใช้มาตลอดจนทุกวันนี้ ตั้งแต่สร้างวัดกลาง หรือวัดศรีมงคลเป็นต้นมา มีเจ้าอาวาสทั้งหมด ๑๗ รูป ด้วยกัน[๒๐]

๒) ความรู้ด้านศิลปะ

---

[๑๘] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

[๑๙] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

[๒๐] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

ความรู้ด้านศิลปะกลุ่มพระพุทธรูปยืนไม่ทรงเครื่อง พระพุทธรูปไม้กลุ่มนี้จะมีขนาดใหญ่ ไม่มีการปั้นรักตกแต่งเป็นลวดลายประดับ และนิยมแกะจากท่อนไม้ขนาดใหญ่ท่อนเดียว เช่น พระเจ้าไม้ วัดศรีมงคล เป็นพระพุทธรูปยืน ปางเปิดโลกขนาดความสูงรวมฐานประมาณ ๑.๖๐ เมตร ประดิษฐานอยู่ด้านหน้าสิมวัดศรีมงคลหรือวัดกลาง พระเจ้าไม้ วัดศรีมงคล เป็นพระพุทธรูปไม้แกะสลัก ลักษณะพระพุทธรูปมีพระพักตร์ค่อมข้างกลมเรียว พระกรรณยาว พระขนงโก่งและตั้งขึ้นค่อนข้างมาก พระเนตรเหลือบลงต่ำ พระนาสิกเล็ก พระโอษฐ์เล็ก พระรัศมีทรงกรวยแหลม เม็ดพระศกเล็กและถี่ แต่ส่วนใหญ่หลุดหาย จีบสบงหน้านาง มีลายประจำยามประดับในแนวรัดประคด พระกรวางแนบกับพระองค์ ปลายพระหัดจรดกับแนวชายจีวรที่มีลักษณะพลิ้วไหวกางออกทั้งสองข้าง พระวรกายโดยรวมค่อนข้างผอมและสูงเรียว สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นพร้อมกับสิมวัดศรีมงคลเมื่อราวปลายพุทธศตวรรษที่ ๒๔[๒๑]

๓) ความรู้ด้านพุทธศิลปะ

พระพุทธชัยมงคล เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยลงรักปิดทองทั้งองค์ ขนาดหน้าตักกว้างประมาณ ๓ เมตร ประดิษฐานเป็นพระประธานอยู่ภายในสิมวัดศรีมงคล หรือวัดกลาง ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พระพุทธชัยมงคลถือเป็นพระพุทธรูปสำคัญประจำเมืองหล่มสัก โดยรับการอุปถัมภ์จากกลุ่มเจ้าเมืองและกรมการเมืองหล่มสักมาโดยตลอด ดังพบว่าด้านหน้าสิมวัดศรีมงคลมีเจดีย์บรรจุอัฐิของอดีตเจ้าเมืองและทายาทตั้งอยู่หลายองค์ และสิมหลังนี้ยังถูกใช้เป็นที่ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาประจำเมืองหล่มสัก ด้วยเหตุนี้จึงสันนิษฐานว่าพระพุทธชัยมงคลน่าจะสร้างขึ้นในราวช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ ๒๔ หลังการย้ายศูนย์กลางเมืองหล่มสักจากบริเวณลุ่มแม่น้ำพุงมายังริมฝั่งแม่น้ำป่าสัก[๒๒]

๔) การส่งเสริมการเรียนรู้

วัดศรีมงคล มีการส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องของพุทธศิลปกรรมผ่านอาคารเสนาสนะต่าง ๆ ของวัดเป็นพื้นที่การเรียนรู้ ที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งพุทธศิลปกรรมและพระพุทธศาสนาควบคู่กัน โดยในด้านพุทธศิลปกรรมนั้นพบว่า รูปแบบการสร้างนั้นเป็นการประยุกต์สถาปัตยกรรมแบบล้านช้างกับสถาปัตยกรรมไทยภาคกลางเข้าไว้ด้วยกัน กลายเป็นสถาปัตยกรรมล้านช้างร่วมสมัยที่มีความสวยงามและโดดเด่น ผสานกลิ่นอายทั้งของความเป็นล้านช้างและไทยภาคกลางเข้าไว้ด้วยกันอย่างลงตัว[๒๓]

๕) การพัฒนาวิธีคิดสร้างสรรค์

---

[๒๑] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๑, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

[๒๒] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๒, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

[๒๓] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๓, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

แนวคิดการสร้างอาคารเสนาสนะถาวรวัตถุวัดศรีมงคล ส่วนใหญ่แล้วมาจากองค์ความรู้ด้านพุทธศิลปกรรม เจ้าอาวาสรูปปัจจุบันท่านได้วางแนวคิดการก่อสร้างที่เชื่อมโยงกับความเชื่อพระพุทธศาสนาล้านช้าง พุทธประวัติและยังมุ่งเน้นในเรื่องของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอีกด้วย[๒๔]

๖) การพัฒนาเชิงสร้างสรรค์

การพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ของวัดศรีมงคลมีความน่าสนใจเป็นพิเศษในเรื่องของการพัฒนาพื้นที่วัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ เช่นเดียวกับวัดหลายแห่งในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่ได้นำเอาพุทธศิลปกรรมแขนงต่าง ๆ มาเป็นจุดขายของวัดด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจังหวัดเพชรบูรณ์

การพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าวนั้นมุ่งเน้นของการสร้างวัดให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเชิงวัฒนธรรม ทั้งนี้ จากการลงพื้นที่ของคณะผู้วิจัย ได้สังเกตพบว่า บริเวณหน้าวัดมีการเปิดพื้นที่ให้กับคนในชุมชน ได้นำเอาสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนมาจำหน่าย เป็นการสร้างรายได้อีกทางหนึ่งให้กับคนในพื้นที่ โดยอาศัยพื้นที่วัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้น ศักยภาพสำคัญของการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ การสร้างอัตลักษณ์และความโดดเด่นเชิงพื้นที่ของตนเองขึ้นมา เพื่อให้เป็นที่โดดเด่นและเน้นให้เห็นถึงพุทธศิลปกรรมและศิลปกรรมร่วมสมัย การประยุกต์ทั้งพุทธศิลป์และวิจิตรศิลป์ ในขณะเดียวกันก็มีการพัฒนาพื้นที่บริเวณหน้าวัดขึ้นมาเพื่อรองรับด้านเศรษฐกิจชุมชน[๒๕]

๔.๑.๔ วัดท่ากกแก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ประวัติวัดและชุมชนบ้านท่ากกแก (ท่าขัวแก) วัดและชุมชนบ้านท่ากกแก เดิมเรียกว่า “บ้านท่าขัวแก” สันนิษฐานว่า เริ่มก่อตั้งเป็นชุมชนเมื่อประมาณปี พ.ศ.๒๓๒๓ สมัยกรุงธนบุรี พร้อมๆ กับการก่อตั้งหมู่บ้านท่ากกโพธิ์และวัดโพธิ์ศรีสองคร (บ้านโพธิ์ศรีท่าสองคอน) ประชาชนส่วนมากคือชาวบ้านท่ากกโพธิ์ที่ขยับขยายที่ทำกิน ในการทำนาและปลูกอ้อย (บริเวณที่เชื่อมต่อบ้านท่ากกโพธิ์จึงเรียกว่าบ้านน้ำอ้อย) คนเฒ่าคนแก่เล่าว่าบริเวณโรงเรียนบ้านท่ากกแกและใกล้เคียง เป็นป่าช้าเก่าตั้งแต่สมัยใดไม่มีใครทราบเพราะตั้งแต่มีหมู่บ้านมาไม่เคยมีการฝังหรือเผาศพในบริเวณนั้นหากแต่มีการขุดพบซากกระดูก หม้อไห มีดพร้าและเครื่องราง แต่ยังไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นของมนุษย์ในยุคสมัยใดที่อยู่อาศัยมาก่อน สาเหตุที่เรียกว่าบ้านท่าขัวแก คือ การสัญจรไปมาทางเรือจะมีจุดสังเกตคือต้นสะแกใหญ่เป็นจุดแวะจอดเรือและต้นสะแกใหญ่ได้ล้มขวางลำน้ำทำให้ชาวบ้านใช้ข้ามไปมาหากันทั้งสองฝั่งจึงเรียกกันว่า “ขัวแก” (ขัว = สะพาน) ภายหลังทางการจึงเปลี่ยนชื่อให้เป็นบ้านท่ากกแก

---

[๒๔] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๔, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

[๒๕] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๕, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

เพื่อให้คล้องกันกับชื่อบ้านท่ากกกโพธิ์ ประชาชนมีความผสมผสานกันระหว่างไทหล่มเดิม (คนเมืองหล่มเก่า) และไทเวียงจันทร์ที่อพยพขึ้นมาจากสระบุรีในระหว่างการรวมผู้คนในการก่อตั้งเมืองหล่มสักใหม่ และยังมีชาวบ้านโสก บ้านนาหลวง เข้ามาอยู่อาศัย ดังนั้นสำเนียงภาษาของชาวบ้านท่ากกแกจึงมีความผสมผสานและแตกต่างกันไป[๒๖]

๑) ความรู้ด้านประวัติศาสตร์

วัดท่ากกแก มีหลักฐานที่บ่งชี้ว่า สร้างมาร่วมสมัยกับวัดโพธิ์ศรีสองคร คือสิมโบราณที่มีขนาดเล็กและพระประธานเก่าแก่ แต่ถูกกิ่งต้นโพธิ์หักลงมาทับพังเสียหาย ชาวบ้านได้รื้อเอาอิฐเก่านำไปก่อเป็นธาตุน้อยสององค์ แล้วจึงได้ว่าจ้างช่างจากเมืองน่าน มาก่อสร้างสิมขึ้นมาใหม่ครอบสิมเดิมซึ่งก่อสร้างจนแล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๘ โดยชาวบ้านจะช่วยกันนำดินจากคลองกากะเลา (ฮ่องกุดกุ้ง) นำมาปั้นอิฐยังปรากฏชื่อวังอิฐมาจนถึงทุกวันนี้ และนำปูนจากบ้านห้วยปูนนำมาก่อฉาบเป็นทรวดทรงมีเอวขันแบบสิมล้านช้างเวียงจันทร์ทั่ว ๆ ไป แต่ประดับตกแต่งช่อฟ้า (โหง้ว) ใบระกาแกะสลักด้วยไม้เป็นศิลปะล้านนา มีคันทวยไม้สลักเป็นรูปต่างๆ ลวดลายปูนปั้นที่บริเวณฐานพระเหนือบานหน้าต่างลายเครือเถาว์หน้าราหู ครุฑ ลิงเกาะเกี่ยว ที่โดดเด่นคือลายปูนปั้นรูปพญานาคเกี้ยวหกตัวที่บริเวณเหนือซุ้มประตู ช่างได้ก่อพระประธานองค์ใหญ่หนึ่งองค์องค์และองค์เล็กอีกสององค์ด้วยอิฐและปูนมีลักษณะสวยงามแบบอย่างศิลปะเมืองน่าน (ล้านนาผสมลาวและไทลื้อ) ชาวบ้านเรียกกันว่า “พระเจ้าใหญ่” ภายหลังเมื่อประมาณปี พ.ศ.๒๕๓๕ ได้รับการถวายนามจากพระราชพัชราภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์ในสมัยนั้นว่า “พระสุวรรณนันทมุนี” ซึ่งมีความศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เคารพสักการะของชาวบ้าน มีเรื่องเล่าว่า ปรากฏมีปาฏิหาริย์แก้วเสด็จอยู่เป็นประจำเมื่อถึงวันพระใหญ่เป็นแสงพุ่งออกจากสิมเก่าลอยออกไปทางทิศตะวันออก สำหรับธาตุน้อยสององค์ได้ถูกรื้อถอนออกไปเพื่อก่อสร้างอุโบสถหลังใหม่เมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๖[๒๗]

๒) ความรู้ด้านศิลปะ

ศิลปกรรมของวัดท่ากกแก จะเป็นในส่วนของสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นตั้งแต่ยุคสมัยล้านช้าง และได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์เรื่อยมาในยุคหลัง ซึ่งสถาปัตยกรรมที่มีความน่าสนใจและบ่งบอกถึงความมีศิลปะมากที่สุดคือ สิมวัดท่ากกแก

สิมวัดท่ากกแก โดยชาวบ้านจะช่วยกันนำดินจากคลองกากะเลา (ฮ่องกุดกุ้ง) นำมาปั้นอิฐยังปรากฏชื่อวังอิฐมาจนถึงทุกวันนี้ และนำปูนจากบ้านห้วยปูนนำมาก่อฉาบเป็นทรวดทรงมีเอวขันแบบสิมล้านช้างเวียงจันทร์ทั่ว ๆ ไป แต่ประดับตกแต่งช่อฟ้า (โหง้ว) ใบระกาแกะสลักด้วยไม้เป็นศิลปะล้านนา มีคันทวยไม้สลักเป็นรูปต่างๆ ลวดลายปูนปั้นที่บริเวณฐานพระ เหนือบานหน้าต่างลาย

---

[๒๖] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๖, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

[๒๗] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๗, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

เครือเถาว์หน้าราหู ครุฑ ลิงเกาะเกี่ยว ที่โดดเด่นคือลายปูนปั้นรูปพญานาคเกี้ยวหกตัวที่บริเวณเหนือซุ้มประตู ช่างได้ก่อพระประธานองค์ใหญ่หนึ่งองค์และองค์เล็กอีกสององค์ด้วยอิฐและปูนมีลักษณะสวยงามแบบอย่างศิลปะเมืองน่าน (ล้านนาผสมลาวและไทลื้อ) ชาวบ้านเรียกกันว่า “พระเจ้าใหญ่” ภายหลังเมื่อประมาณปี พ.ศ.๒๕๓๕ ได้รับการถวายนามจากพระราชพัชราภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์ในสมัยนั้นว่า “พระสุวรรณนันทมุนี” ซึ่งมีความศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เคารพสักการะของชาวบ้าน มีเรื่องเล่าว่า ปรากฏมีปาฏิหาริย์แก้วเสด็จอยู่เป็นประจำเมื่อถึงวันพระใหญ่เป็นแสงพุ่งออกจากสิมเก่าลอยออกไปทางทิศตะวันออก[๒๘]

๓) ความรู้ด้านพุทธศิลปะ

จากการลงพื้นที่วิจัยพบว่า พุทธศิลปะภายในวัดท่ากกแก มีพุทธลักษณะพระบุเงินศิลปะล้านช้าง อายุประมาณ ๓๐๐ กว่าปี พระพุทธโลหะสำริด ศิลปะเชียงแสน ค้นพบที่กรุพระธาตุเจดีย์วัดท่ากกแก พระพุทธรูปไม้โบราณ ลงรักปิดทองแกะด้วยไม้โพธิ์และไม้ขนุน และยังมีพระพุทธรูปโบราณศิลปะไทลื้อ เป็นฝีมือช่างชาวเมืองน่าน[๒๙]

๔) การส่งเสริมการเรียนรู้

วัดท่ากกแก มีการบริหารจัดการการเรียนรู้ โดยเฉพาะในเรื่องของประวัติศาสตร์ของวัดท่ากกแก ที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ของไทหล่ม ยังมีศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรม ชมรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทหล่ม กลุ่มมูลมังวัดท่ากกแกของวัดขึ้นมาเพื่อนำเสนอข้อมูลของวัดอีกช่องทางหนึ่ง[๓๐]

๕) การพัฒนาวิธีคิดสร้างสรรค์

กระบวนการพัฒนาวิธีคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อต่อยอดพื้นที่วัดท่ากกแกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น ได้มีการกำหนดเป็นนโยบายของเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน ซึ่งท่านมีความประสงค์ในการที่จะพัฒนาวัดท่ากกแกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่โดดเด่นของจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยความที่บริเวณวัดมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยและเป็นสัปปายะ เหมาะแก่การปฏิบัติธรรมและเที่ยวชมโบราณสถาน จึงได้เกิดแนวคิดในการพัฒนาเชิงพื้นที่ดังกล่าวขึ้นมา ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นประเด็นได้ดังนี้

๑. ประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นแนวคิดแรกที่ได้รับการตอบสนองจากชุมชนวัดท่ากกแกเป็นอย่างมาก

---

[๒๘] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๘, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

[๒๙] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๙, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

[๓๐] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๐, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

๒. สร้างความเข้าใจกับชุมชนโดยรอบ ด้วยความที่วัดท่ากกแกมีชุมชนอุปถัมภ์ จึงทำให้การดำเนินการใด ๆ ก็ตามจะต้องได้รับความเห็นชอบจากชุมชนเสียก่อน การที่จะพัฒนาวัดท่ากกแกให้เป็นพื้นที่เชิงสร้างสรรค์เพื่อยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์นั้น จะต้องสร้างความเข้าใจกับคนในชุมชนด้วย เพราะในอนาคตอาจจะเรื่องของเศรษฐกิจชุมชนเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นผลประโยชน์ต่อชุมชน

๓. เสนอแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยทางวัดท่ากกแกได้เปิดโอกาสให้ชุมชนโดยรอบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ได้มีการเสนอความคิดเห็นร่วมกันในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพื่อให้ได้แนวคิดและวิธีการที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายมากที่สุด และนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ต่อไป[๓๑]

๖) การพัฒนาเชิงสร้างสรรค์

จากการลงพื้นที่วิจัยพบว่า สิ่งที่มีความโดดเด่นในพื้นที่วัดท่ากกแก คือ สิมวัดท่ากกแกแบบสิมล้านช้างเวียงจันทร์ทั่ว ๆ ไป แต่ประดับตกแต่งช่อฟ้า (โหง้ว) ใบระกาแกะสลักด้วยไม้เป็นศิลปะล้านนา มีคันทวยไม้สลักเป็นรูปต่างๆ ลวดลายปูนปั้นที่บริเวณฐานพระ เหนือบานหน้าต่างลายเครือเถาว์หน้าราหู ครุฑ ลิงเกาะเกี่ยว ที่โดดเด่นคือลายปูนปั้นรูปพญานาคเกี้ยวหกตัวที่บริเวณเหนือซุ้มประตู ช่างได้ก่อพระประธานองค์ใหญ่หนึ่งองค์องค์และองค์เล็กอีกสององค์ด้วยอิฐและปูนมีลักษณะสวยงามแบบอย่างศิลปะเมืองน่าน (ล้านนาผสมลาวและไทลื้อ) ชาวบ้านเรียกกันว่า “พระเจ้าใหญ่” ซึ่งทางวัดท่ากกแก ร่วมกับชุมชนได้มีแนวคิดในการพัฒนาเชิงพื้นที่เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมต่อไป[๓๒]

๔.๒ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ ภายใต้แนวคิดของการพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรม เป็นการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวภายใต้กรอบแนวคิด จะเป็นการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน และรองรับการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งเป็นการกระจายโอกาสและรายได้อย่างทั่วถึงในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรม เช่นประติมากรรมและจิตรกรรมร่วมสมัยให้เป็นถนนศิลปะ (Street Art) การจัดกิจกรรมทางศิลปะในแบบ Workshop อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการในการออกแบบผังนิเวศวัฒนธรรมบนถนนสายวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต

---

[๓๑] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๑, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

[๓๒] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๒, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

วัฒนธรรมผสมผสานกับความเป็นสากลการสร้างการเรียนรู้ทางสังคมบนถนนสายวัฒนธรรม กิจกรรมการท่องเที่ยววัฒนธรรมบนถนนสายวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย และการพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรม (Street Art) ไทหล่ม ร่วมไปถึงการพัฒนาความร่วมมือของเครือข่ายถนนวัฒนธรรม

การพัฒนาพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมในชุมชนไทหล่ม จึงดำเนินการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่ายต่าง ๆ โดยการจัดเวทีชุมชนเพื่อค้นหาคุณค่าและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ และมีการออกแบบศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมไทหล่ม โดยกำหนดพื้นที่เส้นทางเดิน ระยะทาง ๓๕๐ เมตร ระหว่างวัดศรีมงคล-วัดไพรสณฑ์ศักดาราม พระอารามหลวง ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

๔.๒.๑ ถนนสายวัฒนธรรมชุมชนชาวไทหล่ม

ใช้เป็นพื้นที่ในการสร้างสรรค์ผลงานที่เรียกว่า สตรีทอาร์ต เป็นการใช้เทคนิคการวาดภาพในรูปแบบสองมิติและสามมิติ เพื่อที่จะให้เห็นถึงลักษณะของภาพที่มีมิติทั้งด้านลึก กว้างและเสมือนจริงมากที่สุดโดยแรงบัดดาลใจของกลุ่มศิลปินชมรมป้ายสี แต้มฝัน ปันจินตนาการ ที่มีจิตอาสามาวาดภาพสตรีทอาร์ตในครั้งนี้ ได้อาศัยแรงบันดาลใจจากวิถีวัฒนธรรมของชาวไทหล่มและศิลปะร่วมสมัย โดยความที่ชุมชนชาวไทหล่มนั้นถือได้ว่าเป็นชุมชนชาวไทหล่มที่มีการเปลี่ยนแปลงในบริบททางสังคมค่อนข้างมาก ไม่ได้เป็นวิถีวัฒนธรรมแบบชาวไทหล่มดั้งเดิมเมื่อสามร้อยกว่าปีแล้ว แต่ชุมชนแห่งนี้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำรงชีวิตให้เข้ากับยุคสมัย แต่ยังคงกลิ่นอายของอัตลักษณ์ของชาวไทหล่ม ดังนั้นทางศิลปินผู้วาดภาพจึงได้มีแนวคิดที่จะนำศิลปะร่วมสมัยมาเป็นจุดสำคัญหรือจุดเน้นก่อนที่จะเข้าสู่พื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ในมิติของวิถีวัฒนธรรมของชาวไทหล่ม[๓๓] อีกทั้งยังเป็นการดึงดูดความน่าสนใจ อีกทั้งยังเป็นการดึงดูดความน่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชม และจับจ่ายซื้อของบริเวณถนนคนเดินไทหล่ม เมื่อเดินเข้ามาถนนคนเดินไทหล่มก็จะพบสตรีทอาร์ตก่อน ซึ่งเป็นจุดที่เรียกความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีให้เดินถ่ายภาพมาตามถนนวัฒนธรรม[๓๔]

---

[๓๓] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๓, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

[๓๔] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๔, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

รูปภาพที่ ๔.๓ สตรีทอาร์ทไทหล่ม ที่มา: พระครูสุตพัชรบัณฑิต, ผศ.ดร.

รูปภาพที่ ๔.๔ สตรีทอาร์ทไทหล่ม ที่มา: พระครูสุตพัชรบัณฑิต, ผศ.ดร.

๔.๒.๒ แนวกำแพงรั้วบ้าน

พื้นที่ในการสร้างศิลปะเชิงสร้างสรรค์ทั้งในรูปแบบของศิลปะร่วมสมัยและวิถีวัฒนธรรมของชาวไทหล่ม ซึ่งได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากเจ้าของบ้าน ซึ่งถึงแม้ว่าจะต้องสูญเสียพื้นที่บริเวณหน้าบ้านหรือกำแพงรั้วบ้าน แต่เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนและเป็นการสร้างรายได้ของชุมชนอีกทางหนึ่ง ซึ่งชุมชนมีความรู้สึกยินดีที่ได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยนี้และได้เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน นับได้ว่าการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวนี้เป็นการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ อันเป็นการผสมผสานทั้งทางด้าน

วิถีวัฒนธรรมของชาวไทหล่มเข้ากับศิลปะร่วมสมัย[๓๕] ที่กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ซึ่งก็คือ สตรีทอาร์ต และที่สำคัญการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ยังไม่ปรากฏที่ใดมาก่อนในจังหวัดเพชรบูรณ์ จึงเป็นแรงบันดาลใจหนึ่งของชุมชนและเจ้าของพื้นที่ในการอนุญาตให้คณะผู้วิจัยและกลุ่มศิลปินจิตอาสาได้สร้างสรรค์ผลงานนี้ขึ้นมา

รูปภาพที่ ๔.๕ สตรีทอาร์ทไทหล่ม ที่มา: พระครูสุตพัชรบัณฑิต, ผศ.ดร.

รูปภาพที่ ๔.๖ สตรีทอาร์ทไทหล่ม ที่มา: พระครูสุตพัชรบัณฑิต, ผศ.ดร.

[๓๕] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๕, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะมีการคัดเลือกพื้นที่ในการพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรม ทางคณะผู้วิจัยได้มีการลงพื้นที่เพื่อประเมินเป็นการเบื้องต้น รวมถึงวางแผนในการสเก็ตภาพลงบนคอมพิวเตอร์เพื่อหาความเหมาะสมของการวาดภาพ และเมื่อได้พื้นที่แล้ว จึงมีการดำเนินการในขั้นตอนของการประสานงานเครือข่ายต่าง ๆ ต่อไป[๓๖]

รูปภาพที่ ๔.๗ สตรีทอาร์ทไทหล่ม ที่มา: พระครูสุตพัชรบัณฑิต, ผศ.ดร.

๔.๒.๓ การทอดบทเรียนจากสตรีทอาร์ตไทหล่ม

จากการศึกษาผลงานของศิลปินที่นำมาเป็นแรงบันดาลใจ ทำให้รู้ถึงกระบานการความคิดการนำเสนอผลงานในรูปแบบสตรีทอาร์ต ซึ่งมีทั้งกระบวนการทางความคิดตรงกับแนวความคิดในการทำสตรีทอาร์ตไทหล่ม และเทคนิควิธีการได้นำมาใช้ แต่ทั้งนี้การสื่อสารในรูปแบบงานสตรีทอาร์ต ก็สามารถนำมาปรับเปลี่ยนให้ตรงตามแนวทางที่สนใจ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบ แนวความคิด กระบานการเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งในผลงานของศิลปินในแต่งานที่ศึกษามีข้อดีและข้อด้อยแตกต่างกันออกไป ทำให้การศึกษาของศิลปินในแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันในกระบวนการทางเทคนิคและเนื้อหาการนำเสนอผลงานศิลปะ ผลงานของศิลปินสตรีทอาร์ตไทหล่ม ที่ได้รับแรงบันดาลใจในการเชิงสร้างสรรค์สะท้อนสังคม ทางด้านเนื้อหาและรูปแบบที่นำไปใช้ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ ได้คัดเลือกจากเนื้อหา แนวความคิด การจัดวางองค์ประกอบ เทคนิควิธีการที่สอดคล้องกับเนื้อหา และกระบวนการทำงานเป็นหลัก ซึ่งแต่ละภาพมักให้แรงบันดาลใจหรือก่อให้เกิดความคิดเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกันออกไป

[๓๖] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๖, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

รูปภาพที่ ๔.๘ สตรีทอาร์ทไทหล่ม ที่มา: พระครูสุตพัชรบัณฑิต, ผศ.ดร.

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวว่า สตรีอาร์ทคืองานศิลปะที่อยู่ข้างถนน คำเรียกคงถูกสร้างขึ้นตามเทคนิคของการทำงานซึ่งจะครอบคลุมหลายอย่างที่มีขอบเขตที่กว้างและไปได้มาก เป็นไปได้ทั้งภาพวาดบนผนังกลางแจ้ง (Outdoor) เป็นทั้งกึ่งกราฟฟิตี้ก็ได้ และอาจจะรวมไปถึงการแสดงที่เล่นกับพื้นที่ โดยรวมถึงประติมากรรม ละคร รำ ดนตรีที่มีอยู่ตามข้างถนนด้วย เป็นต้น โดยจำเป็นต้องมีเนื้อหาที่เรียกร้องอะไรบางอย่างจากสังคม หรืออะไรบางอย่างที่ชวนคิดโดยใช้ลักษณะล้อเลียน เสียดสี ขบขัน ชวนคิด ซึ่งเนื้อหาบางครั้งก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของศิลปินนั้น ๆ และความหลงใหลของศิลปินในเรื่องต่าง ๆ โดยไม่จำกัดเรื่องเทคนิคในการทำ ซึ่งไม่จำเป็นเทคนิค การใช้สเปรย์หรือการเพ้นท์ โดยมีความอิสระในเรื่องของเทคนิคที่สามารถเป็นอะไรก็ได้ โดยคนทำสตรีอาร์ทนั้นจะเป็นคนในสายอาชีพอื่นที่ไม่ใช่คนที่ทำกราฟฟิตี้ โดยไม่เน้นไปที่การแสดงตัวตน แต่เป็นเรื่องของการนำเสนอความคิดเห็นของเราผ่านภาพ ๆ นั้น ไม่มีทฤษฎีที่แน่นอนเกิดจากการ เรียนรู้จากการสังเกต

รูปภาพที่ ๔.๙ สตรีทอาร์ทไทหล่ม ที่มา: พระครูสุตพัชรบัณฑิต, ผศ.ดร.

“แปลตรง ๆ คืองานศิลปะที่อยู่ข้างถนน ซึ่งที่ ๆ ควรอยู่คือสภาพแวดล้อมนั้น โดยเนื้อหามันน่าจะเป็นการที่มันเรียกร้องอะไรบางอย่าง ซึ่งเป็นความรู้สึกมากกว่า นักเรียนที่วาดรูปดอกไม้ตามกำแพงโรงเรียนก็จะเป็นสตรีอาร์ทเหมือนกัน แต่ว่าเนื้อหาไม่เหมือนกัน สำหรับเนื้อหาว่าต้องเรียกร้องอะไรบางอย่าง เพราะว่ามีวัฒนธรรมของมันเอง การแอบ การขบถ ถ้ามีกลิ่นอายของอะไรแบบนี้ คือสตรีอาร์ทในความรู้สึกเรา ไม่อย่างนั้นการวาดถนนเป็นรูปดอกไม้ก็เป็นสตรีอาร์ทไปหมด ซึ่งเนื้อหาต้องมีนัยอะไรบ้างอย่าง เช่น เสียดสี อารมณ์ขัน ชวนคิด ล้อเลียน บางครั้งก็ขึ้นอยู่กับเซนต์ของศิลปินและขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และความอินของศิลปินในเรื่องนั้น ๆ

ความหมายสตรีอาร์ทคือศิลปะที่อยู่ข้างถนน อยู่ในจุดที่คนสัญจรไปมาซึ่งอยู่ในพื้นที่สาธารณะก็ถูก ถือว่าเป็นสตรีอาร์ท แต่สตรีอาร์ทต้องครอบคลุม เพราะคำว่าอาร์ทมีความหมายกว้างมากไม่ใช่ Paint เป็นประติมากรรม ละคร ดนตรี รวมถึงการรำอีกด้วย ศิลปะที่ทำหน้าที่สื่อสารกับบริบทในที่ที่คนจะเห็นในท้องถนน หรือบนที่สาธารณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารทางด้านความหมายหรือการสื่อสารด้านสุนทรียะประดับตกแต่ง เป็นสตรีอาร์ทหมดไม่ได้ขึ้นอยู่กับวิธีเทคนิคก็เป็นอะไรก็ได้ ซึ่งในความคิดเรามันก็รวมถึง ละครข้างถนน ดนตรีข้างถนน แต่สังคมนั้นให้ความหมายที่ต่างกัน โดยสังคมให้ความหมาย สตรีอาร์ทว่าเป็นศิลปะที่เป็นภาพวาดบนพื้นผิวที่อยู่บนพื้นที่สาธารณะมากกว่า อย่างงานสามมิติ เขาก็เรียกอยู่แล้วว่าประติมากรรม แต่ในที่ที่เรารู้กัน สตรีอาร์ทนั้นก็เป็นในเรื่องของภาพวาดมากกว่า แต่เทคนิคในที่นี้ก็คือไม่จำเป็นต้องเป็นสเปรย์ ไม่จำเป็นต้องเป็นการเพ้นท์ ซึ่งสามารถเป็นอะไรก็ได้

รูปภาพที่ ๔.๑๐ สตรีทอาร์ทไทหล่ม ที่มา: พระครูสุตพัชรบัณฑิต, ผศ.ดร.

ถ้าเป็นเมืองนอกเรียกว่า Mural Art มากกว่าแล้ว ซึ่งคำว่าสตรีอาร์ทมันกว้างกว่า กราฟฟิตี้แบ่งเป็น ๓ ชั้น เริ่มจากกราฟฟิตี้ กราฟฟิตี้คือการแสดงตัวตนของเราผ่านเทคนิคที่เรารู้กัน ๒ แบบ

คือ ๑. สเปรย์ ๒. การเพ้นท์ ในการเขียนชื่อของเราหรือแท็ก และพัฒนามาเป็นสตรีอาร์ท อธิบายการเปลี่ยนแปลงของสตรีอาร์ทไว้ว่า สตรีอาร์ทนั้นเปลี่ยนแปลงทุกอย่าง จากที่ทุกคนบอกว่ามันไร้ประโยชน์ ไร้สาระ ไร้อนาคต ทุกคนดูไม่เห็นด้วยแต่สุดท้ายก็กลายเป็นศิลปะร่วมสมัยขึ้นมา ทุกคนยอมรับเพราะเริ่มมีออแกนไนซ์ (Organizer) เริ่มมาจัดงานประเภทนี้มากขึ้น ซึ่งเกิดทักษะใหม่ที่เรียกว่าทักษะในการประยุกต์ โดยมีทิศทางในการเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอน กลุ่มที่เป็นสตรีอาร์ทก็จะเป็นคนที่ไม่ได้อยู่ในวัฒนธรรมนั้น พอถึงจุดที่เปลี่ยนแปลงเป็นสตรีอาร์ทคือคนที่ประยุกต์เป็นก็สามารถประกอบอาชีพได้เหมือนกัน จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลให้บุคคลใหม่ ๆ สามารถทำงานประเภทสตรีอาร์ทได้มากขึ้น เพราะได้รับการยอมรับมากขึ้นและมีสื่อสารในการสอนมากมายจากอินเตอร์เน็ต ซึ่งทำให้เกิดการกระทำที่มันง่ายเกินไป โดยที่ไม่รู้ว่าจริง ๆ แล้วศิลปินสตรีอาร์ทจริง ๆ ควรเป็นอย่างไร ทั้งด้านเนื้อหา วิธีการคิด และการสร้างสรรค์งานจนทำให้บางครั้งสตรีอาร์ทถูกลดค่าไปเพราะคนที่ไม่รู้จักศิลปะ

รูปภาพที่ ๔.๑๑ สตรีทอาร์ทไทหล่ม ที่มา: พระครูสุตพัชรบัณฑิต, ผศ.ดร.

แนวทางและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปินให้ข้อมูลว่าแนวทางและแรงบันดาลใจในการเชิงสร้างสรรค์ผลงานขึ้นอยู่ที่ว่าศิลปินโตแบบไหน เราชื่นชอบอะไร ซึ่งอาจจะเกิดจากการดูการ์ตูน การเล่นเกมส์ ชีวิตประจำวัน กิจวัตรประจำวัน เรื่องในวัยเด็ก การทดลอง โดยเป็นเรื่องความสัมพันธ์ในวัยเด็กที่เรารับรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ แฟชั่น ดนตรี วัฒนธรรม และนำสิ่งที่ชอบมารวมกันเพื่อค้นหาตัวตน ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโจทย์ คอนเซปต์ พื้นที่ รูปแบบ และเรื่องที่เราต้องการจะพูดถึง และนำทุกอย่างมารวมกัน โดยคำนึงถึงผู้คนที่พบเห็นในสังคมนั้น ๆ ผ่านการตีความโดยอารมณ์

รูปภาพที่ ๔.๑๒ สตรีทอาร์ทไทหล่ม ที่มา: พระครูสุตพัชรบัณฑิต, ผศ.ดร.

ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การเสียดสี ตลก ซึ่งง่ายต่อการเข้าถึงผู้คน เช่น เรื่องเสรีภาพ สันติภาพ การเมือง บริบททางสังคม และตัวละครในเกมส์ต่าง ๆ หรือเป็นการแสดงออกทางอารมณ์ เช่น การทดลองให้สีเปรอะ ๆ เพื่อให้เกิดความแปลกใหม่และเป็นศิลปะมากขึ้น

รูปภาพที่ ๔.๑๓ สตรีทอาร์ทไทหล่ม ที่มา: พระครูสุตพัชรบัณฑิต, ผศ.ดร.

วิธีการทำงานแต่ละชิ้นบางครั้งเราหาโจทย์ใหม่ พอเราได้โจทย์เสร็จเราก็มาดูพื้นที่ เป็นอย่างไร แล้วนำทุกอย่างมาสเก็ตมารวมกัน โดยส่วนใหญ่เราจะใช้ คาแรกเตอร์ (Character) เพราะว่าคาแรกเตอร์ (Character) ยังคงใช้ได้กับสังคมไทยคือคนไทยเหมาะกับการดูอะไรที่เข้าใจง่าย อารมณ์ขัน เสียดสี ตลก เหมาะกับคนไทหล่ม เราก็เลยรู้สึกว่าตัวนี้ใช้ในการเล่าเรื่องได้ โดยเนื้อหาก็เป็นเรื่องเสรีภาพ สันติภาพ สังคม

รูปภาพที่ ๔.๑๔ สตรีทอาร์ทไทหล่ม ที่มา: พระครูสุตพัชรบัณฑิต, ผศ.ดร.

๔.๒.๔ การพัฒนาสินค้าชุมชนเพื่อสร้างรายได้แก่ชุมชนชาวไทหล่ม

สินค้าชุมชนอำเภอหล่มสักที่สำคัญ ได้แก่ผ้าทอมือพื้นบ้านไทหล่ม และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าทอ ซึ่งนับได้ว่าเป็นสินค้าชุมชนที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน ถึงแม้ว่าจะมีราคาที่ค่อนข้างแพง แต่ถือได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ทรงคุณค่าเป็นอย่างยิ่ง

การเข้ามาตั้งถิ่นฐานของชาวไทหล่ม “เมืองหล่ม” หรือ อำเภอหล่มเก่าและอำเภอหล่มสัก ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นบริเวณราบลุ่มที่มีเทือกเขาล้อมขนาบทั้งสามด้าน ได้แก่ด้านทิศเหนือ ด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร ชื่อเมืองหล่มแต่เดิมนั้นเรียกว่า "เมืองลุ่ม” คำว่า “ลุ่ม" ถ้าออกเสียงตามสำเนียงพื้นถิ่นจะต้องออกเสียงว่า “ลุ๊ม” ในภาษาพื้นเมืองหล่มสักและภาษาพื้นเมืองภาคเหนือรวมถึงประเทศลาว หมายถึง “ข้างล่าง” เช่นมีคำที่ชาวหล่มสักใช้เรียกบริเวณใต้ถุนเรือนว่า “ใต้ลุ๊มใต้ล่าง ” ในภาษาเหนือเรียก “ใต้ลุ่ม” ซึ่งก็หมายถึง “ ข้างล่าง” นั่นเอง แต่ถ้าแปลความหมายตามภาษาไทยกลางก็ หมายถึงบริเวณที่ลุ่มต่ำมีลักษณะเป็นแอ่ง หรือ บริเวณที่ราบลุ่มซึ่งก็ตรงกับลักษณะของพื้นที่ตั้งของอำเภอหล่มสักและหล่มเก่าเพราะตั้งอยู่ระหว่าง อ้อมกอดของภูเขามีลักษณะเป็นแอ่งกระทะ ชื่อของเมืองลุ่มมีปรากฏอยู่และนำเสนอให้เราเห็นว่า "เมืองลุ่มหรือเมืองหล่มนั้นก็มีความสัมพันธ์ในทางเชื้อชาติประวัติศาสตร์ร่วมกับผู้คน ในดินแดนแคว้นถิ่นล้านช้างหลวงพระบางและเวียงจันทร์ด้วยกันนั่นเอง” ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของเมืองหล่มนั้น คนหล่มเองก็ไม่เข้าใจแจ่มแจ้งมากนักเพราะพัฒนาการของเมืองหล่มนั้นเกิดขึ้นจากขุมขนเล็ก ๆ ระดับหมู่บ้านแล้วเจริญขึ้นเป็นเมืองตามครรลองของสังคม เมืองหล่มไม่ใช่เมืองสำคัญที่รัฐจะต้องทุ่มเทสัพพะกำลังในการก่อตั้งเมืองเหมือนเมืองสำคัญอื่น ๆ เช่น เมืองเพชรบูรณ์ ที่มีลักษณะเป็นเมืองที่มีคูน้ำและกำแพงเมืองชัดเจน

การแต่งกายของสตรีชาวไทหล่ม จังหวัดเพชรบูรณ์ ย้อนหลังไปประมาณ ๑๐๐ ปี นุ่งซิ่นหมี่คั่นน้อยหัวแดงตีนก่าน ในอดีตผู้หญิงชาวบ้านธรรมดายากจน ทอผ้าไม่เป็น ไม่มีฝ้ายจะใส่เสื้อจับจีบ (มีสายเหมือนสายเดียว) เรียกว่า “เสื้อห้อย” ย้อมสีด้วยใบครามเรียกว่าสีขี้ม้า การนุ่งซิ่น สำหรับคนที่มีฐานะดีหน่อยก็จะมีเสื้อนอก มีทั้งแขนสั้นและแขนยาว มีทั้งแบบมีปกหรือไม่มีก็ได้ ถ้าเป็นคนที่มีเงินเป็นข้าราชการ เจ้านายก็จะซื้อผ้าจากกรุงเทพ เป็นผ้าดอกผ้าลายภรรยาปลัด ภรรยานายอำเภอ ครูอาจารย์ส่วนมากจะใส่เป็นผ้าซิ่นและคาดเข็มขัด ไม่เย็บเข้ารูป เรียกว่า “สเกิร์ต”[๓๗]

รูปภาพที่ ๑๕ ภาพการแต่งกายของสตรีชาวไทหล่ม (อดีต) ที่มา: พระครูสุตพัชรบัณฑิต, ผศ.ดร.

การแต่งกายของสตรีชาวไทหล่ม จังหวัดเพชรบูรณ์ ยุคปัจจุบัน ยังคงรักษาวัฒนธรรมประเพณีนุ่งซิ่นหมี่คั่นน้อยหัวแดงตีนก่าน คนไทหล่มมีวิถีชนที่เรียบง่าย ครองตนอยู่ในศีลธรรม ยึดปฏิบัติตามจารีตธรรมเนียมปฏิบัติแบบลาวล้านช้าง รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม โดยเฉพาะภาษาพูด การแต่งกายและความเชื่อต่าง ๆ ของบรรพชนแบบลาวล้านช้างไว้สืบทอดถึงปัจจุบัน ซิ่นหมี่น้อยของชาวไทหล่มทอขึ้นมาเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน และใช้ในพิธีกรรม เหตุที่เรียกว่าซิ่นหมี่น้อย/หมี่คั่นน้อย เพราะเป็นซิ่นที่มีการทอในลักษณะการคั่นของเส้นด้ายพุ่งเป็นห้อง ๆ สลับกับมัดหมี่ลวดลายเล็ก ๆ น้อย ๆ ในอดีตนิยมทอใช้กันเองหลังจากว่างจากการทำไร่ทำนา ซิ่นหมี่น้อยนี้ถือว่าเป็นซิ่นชั้นครูเลยก็ว่าได้ เพราะในหนึ่งผืนนี้ต้องมีครบสามองค์ประกอบ ประกอบด้วยหัวซิ่น ตัวซิ่น ตีนซิ่น[๓๘]

---

[๓๗] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๗, วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘

[๓๘] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๘, วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘

รูปภาพที่ ๑๖ ภาพการแต่งกายของสตรีชาวไทหล่ม (ปัจจุบัน)

ที่มา: พระครูสุตพัชรบัณฑิต, ผศ.ดร.

อย่างไรก็ตามการตั้งถิ่นฐานของชาวไทหล่มจะเป็นการตั้งถิ่นฐานและขยายตัวของชุมชนตามแนวลำน้ำที่เหมาะสมในการเกษตรเป็นสำคัญ จากหมู่บ้านในลุ่มแม่น้ำป่าสัก ซึ่งแต่เดิมการทอผ้าฝ้ายมักนิยมทำกันเฉพาะในคุมเท่านั้น เพราะผ้าฝ้ายเป็นผ้าที่มีเนื้อดี ได้รับการยกย่องว่าเป็นแพรพรรณชั้นสูง สำหรับการทอผ้าฝ้ายลายดอกของชาวไทยหล่ม ซึ่งเป็นเสมือนครูภูมิปัญญาท้องถิ่นอีกท่านหนึ่งที่ได้ให้ความสำคัญกับการทอผ้าของกลุ่มผู้สูงอายุ ท่านเห็นว่ากลุ่มผู้สูงอายุเหล่านี้ยามว่างจากการทำงานบ้านก็สามารถใช้เวลาว่างมารวมกลุ่มเพื่อทอผ้าไทหล่ม จำหน่ายให้กับผู้ที่สนใจและนักท่องเที่ยว นอกจากนั้นการดำเนินงานของกลุ่มยังได้รับการสนับสนุนจากศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอหล่มสัก โดยให้การสนับสนุนการเผยแพร่และจัดสอนให้กับกลุ่มอาชีพและผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับผ้าฝ้ายไทหล่ม ปัจจุบันสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบูรณ์ได้จัดตั้งให้ศูนย์ทอผ้าวัดท่ากกแกเป็นคลังสมองท้องถิ่นของอำเภอหล่มสัก ทั้งนี้เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมการทอผ้าของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์เอาไว้[๓๙]

๔.๒.๕ การเปิดพื้นที่การเรียนรู้และการท่องเที่ยวชุมชน

การเปิดพื้นที่การเรียนรู้และการท่องเที่ยว เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีการดำเนินการวิจัยในส่วนของการทำประชาคมหมู่บ้าน การทำความเข้าใจและอนุญาตใช้พื้นที่สาธารณะของชุมชน การประสานงานเครือข่าย และการดำเนินสตรีทอาร์ต โดยเฉพาะการประสานงานเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ

[๓๙] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๙, วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘

เพื่อให้สังคมทั่วไปได้รับรู้ถึงโครงการวิจัยและพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมของชุมชนชาวไทหล่ม[๔๐]

๑) การรังสรรค์ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรม

เป็นกิจกรรมที่สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวาดภาพศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนผนังกำแพง โดยมุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมงาน อาทิเช่น กลุ่มเยาวชน นักเรียนนักศึกษา ประชาชนผู้สนใจทั่วไป ได้มีส่วนร่วมในการวาดภาพบนผนังกำแพง ซึ่งทางกลุ่มศิลปินจิตอาสาได้กันพื้นที่ไว้ส่วนหนึ่งเพื่อให้ผู้สนใจได้ทำกิจกรรมวาดภาพ และถือได้ว่าภาพวาดนี้เป็นภาพวาดเพียงชิ้นเดียว เพราะเกิดขึ้นจากการรังสรรค์ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งไม่ได้มีการจำกัดในเรื่องของแนวความคิดการวาดภาพว่าจะมีรูปแบบใด แต่ขึ้นอยู่กับจินตนาการของผู้วาดว่าอยากจะรังสรรค์ผลงานออกมาในรูปแบบไหน โดยทางกลุ่มศิลปินจิตอาสาได้ให้ความรู้ ให้คำแนะนำในการวาดภาพ การใช้สี เป็นต้น

รูปภาพที่ ๔.๑๗ สตรีทอาร์ทไทหล่ม ที่มา: พระครูสุตพัชรบัณฑิต, ผศ.ดร.

๒) นิทรรศการภาพวาดของศิลปิน (พิพิธภัณฑ์ไทหล่ม)

เป็นการจัดแสดงภาพวาดของกลุ่มศิลปินจิตอาสาที่มาดำเนินการวาดภาพ ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมไทหล่ม ซึ่งภาพวาดต่าง ๆ ของกลุ่มศิลปินนั้น เป็นภาพวาดที่ทรงคุณค่าและมีราคา โดยศิลปินต่าง ๆ ได้นำมาจัดแสดงเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ผลงาน และแสดงถึงฝีมือการวาดภาพ อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของศิลปินแต่ละท่าน กิจกรรมนี้จัดขึ้นบริเวณพิพิธภัณฑ์หล่มศักดิ์

[๔๐] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔๐, วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘

รูปภาพที่ ๔.๑๘ สตรีทอาร์ทไทหล่ม ที่มา: พระครูสุตพัชรบัณฑิต, ผศ.ดร.

๓) เวทีสัมมนาเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนไทหล่ม

เป็นการจัดสัมมนาเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยได้รับความร่วมมือของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์ องค์การบริหารจังหวัดเพชรบูรณ์ เทศบาลเมืองหล่มสัก และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ การจัดสัมมนาเครือข่ายนี้เป็นเวทีสัมมนาย่อย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเวทีสัมมนาได้ตกผลึกทางความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชน โดยเฉพาะในเรื่องของการสร้างความยั่งยืนให้กับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งก็คือถนนวัฒนธรรมชุมชนไทหล่ม ที่ได้มีการนำเอาศิลปะเชิงสร้างสรรค์มาเป็นจุดเด่นที่สำคัญของการท่องเที่ยว และถือได้ว่าเป็นการท่องเที่ยววิถีใหม่ เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ยังไม่มีปรากฏที่ใดมาก่อนในจังหวัดเพชรบูรณ์[๔๑]

ในการนี้ ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ให้แนวคิดที่สำคัญว่าการที่จะสร้างความยั่งยืนให้กับการท่องเที่ยวนั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะชุมชนที่จะต้องมีความตระหนักรู้ และหวงแหนในคุณค่าของศิลปะเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งชุมชนเองนั้นจะเป็นผู้ที่ดูแลรักษา และร่วมกันพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแห่งนี้ให้คงอยู่คู่กับชุมชนตลอดไปซึ่งถึงแม้ว่าในอนาคตนั้น สีภาพวาดอาจจะเลือนหายไป แต่คุณค่าของคนไทหล่มนั้นไม่ได้เลือนหายไปตามสีภาพวาดที่จางหายไปด้วย และถึงอย่างไรก็ตาม ชุมชนก็ไม่ได้ทำงานเพียงลำพังจะต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในที่นี้ก็คือเทศบาลเมืองหล่มสัก ในการเป็นที่จะเป็นพี่เลี้ยงให้กับชุมชนในเรื่องของการดูแลรักษา การทำความสะอาด และการพัฒนาเชิงพื้นที่โดยมีสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์ องค์การบริหารจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นผู้สนับสนุนหลัก และมีหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ เชิญชวนนักท่องเที่ยวทั้งในจังหวัดเพชรบูรณ์และ

[๔๑] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔๑, วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘

ต่างจังหวัด[๔๒] รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้มาเที่ยวชมศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมของชาวไทหล่มแห่งนี้ และอีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ เศรษฐกิจชุมชน โดยเฉพาะผู้ประกอบการที่มีพื้นที่ตดกับถนนวัฒนธรรมเส้นนี้ ก็จะเป็นการสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการเหล่านั้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นร้านนวด ร้านอาหาร หรือร้านจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน และเราจะต้องมีการเชื่อมโยงกับเทศบาลเมืองหล่มสักที่เป็นผู้รับผิดชอบในส่วนของการจัดถนนคนเดินในวันเสาร์ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ดูแลในเรื่องของถนนวัฒนธรรมไทหล่ม สินค้าและผลิตภัณฑ์พื้นบ้านของจังหวัดเพชรบูรณ์แทบจะทุกชนิด และหากเราได้เชื่อมโยงในเรื่องของ เศรษฐกิจแล้ว ก็จะทำให้เศรษฐกิจของชุมชนบ้านหล่มสักแห่งนี้ได้รับการพัฒนาไปด้วย[๔๓]

นอกจากนั้น เทศบาลเมืองหล่มสักยังได้ให้แนวคิดสำคัญประการหนึ่งว่า การสนับสนุนจะเป็นในส่วนของการประชาสัมพันธ์เชิงพื้นที่และการเข้ามามีส่วน ร่วมในการดูแลรักษาร่วมกับชุมชน ซึ่งจะผลักภาระให้กับเทศบาลเพียงอย่างเดียวนั้นไม่สามารถที่จะทำได้ โดยชุมชนจะต้องเป็นเจ้าภาพหลักในการดูแลรักษา และประสานงานไปยังเทศบาลเมืองหล่มสัก ในการขอสนับสนุนอุปกรณ์การทำความสะอาด หรืออุปกรณ์ในการดูแลรักษาสภาพพื้นผิวของศิลปะเชิงสร้างสรรค์นี้ เพื่อให้สีมีความคงทนและทนทาน เพราะอย่าลืมว่า งานศิลปะนี้เป็นงานศิลปะ ในพื้นที่เปิดโล่ง โดนแดดโดนฝน มีความเสี่ยงต่อการถูกทำลายเป็นอย่างมาก ดังนั้นแล้วชุมชนเอง จะต้องมีส่วนสำคัญในการดูแลรักษาเบื้องต้น เพราะชุมชนเป็นเจ้าของงานศิลปะเชิงสร้างสรรค์นี้ โดยมีเทศบาล เมืองหล่มสักเป็นผู้สนับสนุน และร่วมกับสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์ ดูแลร่วมกันด้วย ถึงแม้ว่าวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และกลุ่มศิลปินจิตอาสา เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจการวิจัยแล้ว ก็จะต้องออกจากพื้นที่นี้ไป และมอบผลงานสำคัญนี้ให้กับชุมชนหล่มสักดูแลต่อ แต่ถึงกระนั้น คนในชุมชนเองก็จะต้องให้ความสำคัญและตระหนักรู้ในคุณค่าของงานศิลปะนี้ ว่าเป็นศิลปะเชิง สร้างสรรค์ที่สะท้อนถึงวิถีชีวิต วิถีวัฒนธรรมของพี่น้องชาวไทหล่ม[๔๔] อันเป็นการสะท้อนภาพลักษณ์ หนึ่งของชาวไทหล่ม นอกเหนือไปจากการสะท้อนในด้านเอกสารหรือการสื่อสารผ่านโซเชียล มีเดียต่างๆ ภาพวาด จะเป็นผลงานอันทรงคุณค่าอย่างหนึ่งที่เกิดจากจิตวิญญาณของชุมชนบ้าน และจิตวิญญาณของกลุ่มศิลปินที่มาวาดภาพ เพราะหากไม่เช่นนั้นภาพวาดที่ออกมาก็จะไม่อาจสื่อให้เห็นถึงสิ่งที่ชุมชนและทีมงานวิจัยต้องการได้ จึงขอฝากไว้ว่า ชุมชนจะต้องช่วยกันดูแลรักษา ช่วยกันปกป้อง ร่วมกันใช้ประโยชน์จากพื้นที่นี้ให้เกิดประโยชน์กับชุมชนมากที่สุด โดยเทศบาลเมืองหล่มสักนั้น จะเป็นผู้ทำ

---

[๔๒] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔๒, วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘

[๔๓] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔๓, วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘

[๔๔] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔๔, วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘

หน้าที่สนับสนุนและประสานงาน การร้องขอต่าง ๆ จากชุมชน ซึ่งเทศบาลมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ที่จะช่วยเหลือชุมชนอย่างเต็มความสามารถ[๔๕]

๔.๓ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

๔.๓.๑ บทบาทของเครือข่ายและการมีส่วนร่วมเครือข่ายการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

จากการวิจัยพบว่า เครือข่ายแต่ละแห่งได้มีบทบาทสำคัญในการเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์บทถนนวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนชาวไทหล่ม ทั้งในส่วนของวัด ชุมชน เทศบาลเมืองหล่มสัก หน่วยงานราชการ และองค์กรภาคีเครือข่าย ซึ่งต่างก็ทำหน้าที่ไปตามบทบาทความรับผิดชอบของตนเอง สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

๑) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ เทศบาลเมืองหล่มสัก วัดศรีบุญเรือง วัดศรีมงคล วัดท่ากกแกวัดไพรสณฑ์ศักดาราม พระอารามหลวง โรงเรียนสร้างสุขผู้สูงอายุเทศบาลเมืองหล่มสัก

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการฉบับนี้ทำขึ้น ณ วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ เมื่อวันพุธที่ ๑๒ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

(๑) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ (๒) เทศบาลเมืองหล่มสัก (๓) วัดศรีบุญเรือง (๔) วัดศรีมงคล (๕) วัดท่ากกแก (๖) วัดไพรสณฑ์ศักดาราม พระอารามหลวง (๗) โรงเรียนสร้างสุขผู้สูงอายุเทศบาลเมืองหล่มสัก ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “หน่วยงานทั้งเจ็ด” จะได้ร่วมมือทางวิชาการและงานวิจัย เรื่อง “การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์” ความร่วมมือทางด้าน ประติมากรรม สถาปัตยกรรม และจิตรกรรม และด้านอื่น ๆ

ข้อที่ ๑ วัตถุประสงค์ของความร่วมมือ

๑.๑ เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่ม

๑.๒ เพื่อการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม

ข้อที่ ๒ แนวทางการดำเนินงานและกิจกรรมความร่วมมือ

๒.๑ ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้พัฒนาภูมิปัญญาของชาวไทหล่ม

๒.๒ ส่งเสริม สนับสนุนร่วมมือด้านวิชาการ ระบบดูแลช่วยเหลือ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

---

[๔๕] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔๕, วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘

๒.๓ การนำเทคโนโลยีมาเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ติดต่อสื่อสารร่วมมือกันจัดกิจกรรม

ข้อที่ ๓ ระยะเวลาความร่วมมือ

บันทึกข้อตกลงฉบับนี้มีระยะเวลา ๒ ปี นับตั้งแต่วันลงนาม

เพื่อแสดงเจตนารมณ์และความตั้งใจจริง ในการดำเนินการตามบันทึกข้อตกลง (MOU) ทั้งเจ็ดฝ่ายได้ลงนามร่วมกัน ไว้เป็นหลักฐาน เมื่อวันพุธที่ ๑๒ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘ ณ วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

๒) วัดศรีมงคล ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

เป็นพื้นที่สำคัญในการพัฒนาพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรม ทั้งนี้ บริเวณใกล้เคียงกับวัดศรีมงคล มีถนนเส้นวัฒนธรรม ต่อจากถนนคนเดินไทหล่ม ระยะทางประมาณ ๑๐๐ เมตร บริเวณสองข้างทางมีร้านจำหน่ายสินค้าชุมชน ผลิตภัณฑ์ชุมชน ร้านอาหารท้องถิ่น และร้านบริการนวดแผนไทย ทำให้บริเวณถนนเส้นนี้มีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางเศรษฐกิจ สามารถที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนได้ ดังนั้น วัดศรีมงคลและถนนวัฒนธรรมของชาวไทหล่มจึงได้รับ การพัฒนาให้เป็นพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรม[๔๖]

ดังนั้น วัดศรีมงคล จึงมีบทบาทและมีส่วนร่วมสำคัญในการใช้เป็นพื้นที่ พัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรม โดยได้มีการใช้พื้นที่คือ กำแพงวัด และประตูหน้าวัด ซึ่งได้มีการรังสรรค์ผลงานเกี่ยวกับประเพณี วิถีวัฒนธรรม วิถีชีวิตชาวไทหล่ม รวมถึงศิลปะร่วมสมัยที่มีการสอดแทรกภาพวาดสมัยใหม่เข้าไปด้วย สร้างความน่าสนใจให้กับภาพวาดเป็นอย่างมาก อีกทั้ง พระครูอนุรักษ์พัชรกิจ เจ้าอาวาสวัดศรีมงคล ยังให้การสนับสนุนในเรื่องของที่พัก และอาหารให้กับกลุ่มศิลปินจิตอาสา ที่มาวาดภาพอีกด้วย

๓) การพัฒนาพื้นที่ ในส่วนของการพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมไทหล่มนั้นได้มีการพัฒนาพื้นที่ที่จากเดิมเป็นเพียงถนนสัญจรทั่วไป ให้เป็นถนนคนเดินไทหล่ม ซึ่งพื้นที่นี้ได้มีมติจากวัดและชุมชนในการใช้เป็น พื้นที่สร้างสรรค์ผลงาน Street Arts เชื่อมต่อด้วยศิลปะบนกำแพงที่วาดภาพทั้งแบบ 3D และ ภาพวาดสีบนผนังกำแพงวัดและกำแพงบ้าน ซึ่งทางเทศบาลเมืองหล่มสักได้ให้การสนับสนุนในเรื่อง ของรถดับเพลิงในการฉีดน้ำเพื่อล้างถนนและกำแพง รวมถึงอุปกรณ์ทำความสะอาด ซึ่งมีพนักงาน เทศบาล ชาวบ้านในชุมชน และทีมนักวิจัยได้ร่วมกันทำความสะอาดเพื่อเตรียมพื้นที่ในการ พัฒนา ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมต่อไป[๔๗]

---

[๔๖] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔๖, วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๘

[๔๗] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔๗, วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๘

๔) การสร้างผลงาน Street Arts เป็นการวาดภาพทั้งในรูปแบบภาพทั่วไป และภาพสามมิติ นำเสนอภาพเกี่ยวกับประเพณี วิถีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตชาวไทหล่ม ซึ่งในส่วนนี้เป็นบทบาทสำคัญของกลุ่มศิลปินจิตอาสา ที่มารังสรรค์ผลงานดังกล่าว ซึ่งใช้ระยะเวลาไม่ต่ำกว่า ๒ เดือน โดยเทศบาลเมืองหล่มสัก ได้เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการสนับสนุนงบประมาณบางส่วน และการสนับสนุนอุปกรณ์ทาสี สีน้ำ เป็นต้น[๔๘]

๕) การบริหารจัดการศิลปะเชิงสร้างสรรค์ Street Arts การบริหารจัดการพื้นที่บริเวณถนนวัฒนธรรมคนเดินไทหล่ม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้มีการสร้างผลงานศิลปะเชิงสร้างสรรค์ Street Arts ขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งชุมชนได้มีการบริหารจัดการพื้น ที่โดยมีการตั้งคณะกรรมการเข้ามาดูแล ซึ่งประกอบไปด้วยคณะกรรมการชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองหล่มสัก ซึ่งการบริหารจัดการต่างๆ นั้นได้มีการจัดสรรประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนด้วย เพื่อก่อให้เกิดเป็นรายได้ให้กับชุมชน นอกจากนั้นยังได้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายท่องเที่ยวชุมชนด้วยคือ วัดไพรสณฑ์ศักดาราม ซึ่งการเชื่อมโยง เครือข่ายด้านการท่องเที่ยวนี้ได้เกิดเป็นความร่วมมือของคนในชุมชนตำบลหล่มสัก ในการช่วยกัน บริหารจัดการและดูแลรักษาอีกด้วย ประการสำคัญในการทำงานด้านศิลปะนั้นจะต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด เพราะผลงานนั้นจะอยู่คู่กับชุมชนตลอดไป ส่วนศิลปินเมื่อทำงานเสร็จแล้วส่วนใหญ่ก็จะออกจากพื้นที่นั้นไป การบริหารจัดการต่าง ๆ ก็จะเป็นภาระหน้าที่ของชุมชนแทน แต่ก็จะต้องสร้างความเข้าใจให้กับชุมชนว่างานศิลปะนั้นคืออะไร สื่อความหมายอะไรบ้าง และชุมชนได้ อะไรจากงานศิลปะนั้น[๔๙]

๖) การเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในส่วนนี้ เทศบาลเมืองหล่มสัก ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในเรื่องของการท่องเที่ยวชุมชน เพราะจะมีผลสืบเนื่องมาถึงเรื่องของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและการสร้างรายได้ของคนในชุมชนด้วย โดยเฉพาะการนำเอาผลงานศิลปะเชิงสร้างสรรค์เชิงสร้างสรรค์ Street Arts ซึ่งเป็นของใหม่สำหรับชุมชนบ้านตำบลหล่มสัก และจังหวัดเพชรบูรณ์ มาเป็นจุดขายสำคัญของการท่องเที่ยว ก็จะต้องมีการเตรียมความพร้อมเป็นอย่างดี ซึ่งความร่วมมือ ด้านการท่องเที่ยวนั้นได้รับความร่วมมือจาก องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลหล่มสัก เป็นต้น[๕๐]

๗) การดูแลรักษาเนื่องจากการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ บนถนนวัฒนธรรมเป็นศิลปะเชิงสร้างสรรค์ที่ชุมชนเป็นเจ้าของร่วมกัน การ

---

[๔๘] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔๘, วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘

[๔๙] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔๙, วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘

[๕๐] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕๐, วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘

บริหารจัดการและการดูแลรักษา จึงเป็นหน้าที่ของชาวบ้านทุกคนในชุมชนบ้านตำบลหล่มสัก แต่เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยจึงมีการจัดตั้ง เป็นคณะกรรมการขึ้นมา ซึ่งประกอบไปด้วย คณะกรรมการชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน เทศบาลเมืองหล่มสัก ซึ่งเครือข่ายต่าง ๆ นั้นมีบทบาทหน้าที่ในการช่วยกันดูแลรักษาและพัฒนา พื้นที่โดยมีคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ดูแลหลัก และมีเครือข่ายอื่นช่วยกันดูแลรักษาร่วมในลักษณะของการประสานงานกับเครือข่ายอื่น ๆ โดยเฉพาะเทศบาลเมืองหล่มสัก ในการที่จะดูแลรักษาให้พื้นที่ดังกล่าวได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเมื่อมีผลงานศิลปะชุมชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ด้วยนั้น ก็จะมีในเรื่องของการดูแลรักษาเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้งานศิลปะดังกล่าวมีความสวยงามอยู่เสมอ[๕๑]

๔.๓.๒ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาเครือข่ายการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง สารสนเทศที่จัดเก็บไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยมีชุดคำสั่งระบบจัดการฐานข้อมูล ทำหน้าที่ควาบคุมการจัดการและการใช้ฐานข้อมูลประเภทของฐานข้อมูลแบ่งตามลักษณะการใช้งานแบ่งได้ ๒ ประเภท คือ ฐานข้อมูลออฟไลน์ (Offline Database) หมายถึง ฐานข้อมูลที่จัดเก็บสารสนเทศไว้ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ การปรับปรุงและการเรียกใช้งานฐานข้อมูลไม่สามารถทำได้ตลอดเวลา และฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Database) หมายถึง ฐานข้อมูลที่ให้บริการผ่านทางระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ที่ผู้จัดการฐานข้อมูลสามารถปรับปรุงฐานข้อมูลให้ทันสมัยและผู้ใช้สามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา ซึ่งในปัจจุบันจะให้บริการผ่านทางอินเทอร์เน็ต ดังนั้น ระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Database System) นับเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งสำหรับระบบสารสนเทศแบบต่าง ๆ เพื่อใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาเครือข่าย ซึ่งจะช่วยในเรื่องของระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาเครือข่ายการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์[๕๒]

ขั้นตอนการพัฒนาระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๑) การวางแผนงาน เป็นขั้นตอนแรกในการพัฒนาระบบฐานข้อมูล โดยเริ่มจากการศึกษาและรวบรวมข้อมูล รวมถึงผลการวิจัยเพื่อรวบรวมเป็นสารสนเทศ ก่อนที่จะมีการนำเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลต่อไป

๒) กำหนดขอบเขตการดำเนินการ เป็นขั้นตอนในการกำหนดขอบเขตของเนื้อหาข้อมูลต่าง ๆ ที่จะใช้เป็นสารสนเทศ ซึ่งได้แก่ ข้อมูลเบื้องต้นของเครือข่าย พื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม กิจกรรมต่าง ๆ วีดิทัศน์การรังสรรค์

---

[๕๑] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕๑, วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘

[๕๒] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕๒, วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘

งานศิลปะ พิพิธภัณฑ์หล่มศักดิ์ รูปภาพกิจกรรม เรื่องราวชุมชนไทหล่ม เป็นต้น รวมถึงเส้นทางการท่องเที่ยวเมืองศิลปะเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งได้มีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการบรรจุไว้ในระบบฐานข้อมูลตามหมวดหมู่ต่าง ๆ

๓) การออกแบบระบบฐานข้อมูล เป็นขั้นตอนในการสร้างแพลตฟอร์ม หรือหน้าต่างของฐานข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ที่ได้มีการกำหนดขอบเขตไว้แล้ว ซึ่งในส่วนนี้ได้มีการบรรจุข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญต่าง ๆ เข้าไว้เพื่อให้ฐานข้อมูลด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาเครือข่าย การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม รวมทั้งแนวทางการเสริมสร้างเครือข่ายด้วย

๔) การทดสอบระบบ และนำระบบไปใช้งาน ในขั้นตอนนี้เป็นการทดสอบระบบเพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าระบบฐานข้อมูลจะทำงานได้ถูกต้องและเป็นไปตามความต้องการ รวมทั้งกำหนดให้ผู้ใช้ระบบหลาย ๆ คน ร่วมดำเนินการทดสอบเพื่อให้ระบบสามารถทำงานได้ถูกต้องและครบถ้วนที่สุด เมื่อผ่านขั้นตอนการทดสอบเพื่อการยอมรับระบบแล้ว ได้จัดให้มีการฝึกอบรมผู้ใช้ให้มีความเข้าใจในระบบฐานข้อมูลที่พัฒนาขึ้นใหม่ ผู้ใช้อาจยังไม่มีความคุ้นเคยในการใช้งาน จึงต้องจัดให้มีบุคลากรที่จะทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำเมื่อผู้ใช้งานเกิดปัญหาในการใช้ระบบฐานข้อมูล[๕๓]

๔.๓.๓ การพัฒนาระบบการให้บริการและการพัฒนาสินค้าชุมชนเครือข่ายการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

เนื่องจากสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนของชุมชนไทหล่ม เป็นสินค้าประเภทผ้าทอมือ ซึ่งมีราคาค่อนข้างแพง จึงได้มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์เป็นเสื้อผ้า ข้าวของเครื่องใช้ประเภท กระเป๋า ถุงย่าม เป็นต้น ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ในราคาถูกลงได้ และปัญหาสำคัญ คือ สถานที่จำหน่ายสินค้าชุมชน จำเป็นต้องมีสถานที่ในการตั้งขาย นอกจากนี้รูปแบบการผลิตสินค้าเป็นรูปแบบการผลิตล่วงหน้าหรือผลิตให้มีจำนวนมากไว้ก่อน ไม่มีการวางแผนล่วงหน้า หรือผลิตตามความต้องการของตลาด ทำให้สินค้าหลายรายการไม่เป็นที่ตรงต่อความต้องการของผู้บริโภค และเกิดปัญหาสินค้าค้างสต๊อกและเสื่อมคุณภาพตามกาลเวลา ปัญหาอีกประการคือ สินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนหลายชนิดขาดความเป็นเอกลักษณ์ มีความเหมือนหรือคล้ายกับสินค้าชุมชนในพื้นที่อื่นๆ[๕๔] เพราะจังหวัดเพชรบูรณ์ มีชื่อเสียงในเรื่องของผ้าทอมือ โดยเฉพาะชุมชนไทหล่ม อำเภอหล่มสัก ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวและผู้นิยมผ้าทอมือพื้นเมืองมากกว่า จึงทำให้สินค้าผ้าทอมือของตำบลไทหล่ม ซึ่งถือว่ามันสินค้าทรงค่าและมีราคาแพง จึงได้รับความนิยมจากผู้นิยมผ้าชั้นสูง หรือกลุ่มคนรวยเท่านั้น นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาการขาดการวางแผนในการบริหารจัดการการผลิตสินค้าของชุมชนอย่างเป็นระบบ ขาดการศึกษาตลาด ขาดการจัดหาสถานที่จัดจำหน่าย และช่องการการจัดจำหน่ายที่

---

[๕๓] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕๓, วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘

[๕๔] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕๔, วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘

หลากหลาย ซึ่งทำให้สินค้านั้นจำหน่ายได้น้อย และไม่ได้กำไรเท่าที่ควร และยังขาดการสนับสนุนจากภาครัฐที่เพียงพอ ทั้งการให้ความรู้ การอบรมพัฒนาอาชีพ หรือการเปิดพื้นที่สาธารณะเพื่อให้ชุมชนนำสินค้าของชุมชนมาจัดแสดงหรือวางขายได้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ดังนั้น จึงได้มีการวางระบบการให้บริการและการพัฒนาสินค้าชุมชน ดังนี้

๑) การรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ โดยความร่วมมือของวัดท่ากกแก และเทศบาลเมืองหล่มสัก ในการใช้พื้นที่ของวัดท่ากกแกในการผลิตสินค้าและจัดจำหน่ายสินค้าชุมชน โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ ได้มีการรวมกลุ่มแม่บ้าน ปราชญ์ชุมชน และผู้มีความสนใจในการเรียนรู้การทอผ้าพื้นเมือง เกิดการเรียนรู้ชุมชนขึ้น โดยเฉพาะการทอผ้าไทหล่มของวัดท่ากกแก ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากพระครูสุภัทรพัชรเขต เจ้าอาวาสวัดท่ากกแก ซึ่งเป็นเสมือนครูภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกท่านหนึ่งที่ได้ให้ความสำคัญกับการทอผ้าของกลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มแม่บ้าน ท่านเห็นว่ากลุ่มผู้สูงอายุเหล่านี้ยามว่างจากการทำงานบ้านก็สามารถใช้เวลาว่างมารวมกลุ่มเพื่อทอผ้าไทหล่ม[๕๕]

จำหน่ายให้กับผู้สนใจและนักท่องเที่ยว ซึ่งกลุ่มทอผ้ายังมีร้านจำหน่ายสินค้าเป็นของตัวเอง โดยจัดตั้งเป็นร้านค้าชุมชนตั้งอยู่ริมถนนหน้าวัดท่ากกแก จำหน่ายผ้าซิ่นฝ้ายลายไทหล่ม และลวดลายต่างๆรวมทั้งเสื้อผ้าพื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทหล่ม เสื้อผ้า ผ้าชิ่น กระเป๋า กางเกง กระโปรง จากชุมชนต่างๆ มาวางขาย นอกจากนั้นการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าย้ายไทหล่มวัดท่ากกแก ยังได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองหล่มสัก โดยให้การสนับสนุนการเผยแพร่และจัดสอนให้กับกลุ่มอาชีพและผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับผ้าฝ้ายไทหล่ม ปัจจุบันสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบูรณ์ได้จัดตั้งให้ศูนย์ทอผ้าฝ้ายไทหล่มวัดท่ากกแกเป็นคลังสมองท้องถิ่นของตำบลหล่มสัก[๕๖] ทั้งนี้เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมการทอผ้าของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์เอาไว้

๒) ด้านการจัดการ โดยจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรในชุมชนให้มีความรู้มากขึ้นเกี่ยวกับการผลิตสินค้าของชุมชน โดยเฉพาะการแปรรูปจากผ้าทอเป็นสินค้าอื่นๆ เพราะผ้าทอนั้นมีความหลากหลายในลวดลายและสีสัน การนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นจะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและยังเป็นการกระจายรายได้ที่หลากหลายช่องทางอีกด้วย เพราะอย่างที่กล่าวไว้แล้วว่า ผ้าทอมือนั้นมีราคาที่ค่อนข้างสูง และไม่ค่อยได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวหลักทั่วไป แต่เมื่อมีการนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น เช่น กระเป๋า ถุงย่าม เป็นต้น จึงทำให้มีราคาที่ค่อนข้างถูกในระดับหลักสิบ และไม่กี่ร้อยบาท จึงทำให้นักท่องเที่ยวสามารถที่จะหาซื้อเป็นของที่ระลึกได้[๕๗]

---

[๕๕] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕๕, วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘

[๕๖] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

[๕๗] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕๖, วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘

๓) ด้านการตลาด มีการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายให้หลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะช่องทางโซเชียลมีเดีย ได้แก่ Face Page, Line เป็นต้น ซึ่งช่องทางดังกล่าวช่วยให้เกิดการประชาสัมพันธ์สินค้าได้เป็นอย่างดี เกิดการซื้อขายแบบออนไลน์มากยิ่งขึ้น โดยในการนี้ เทศบาลเมืองหล่มสัก ร่วมกับหอการค้าจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้มีการจัดอบรมการใช้แอปฟลิเคชั่นออนไลน์ให้กับผู้ค้าและผู้จัดจำหน่ายในชุมชนตำบลหล่มสัก ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายคือ พ่อค้าแม่ค้าในชุมชน ผู้สูงอายุและกลุ่มแม่บ้าน โดยอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการซื้อขายออนไลน์ ที่ถึงแม้ว่าจะเป็นสิ่งที่ยากสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่และรายเก่าก็ตาม แต่ก็เป็นการเพิ่มช่องทางทางการตลาดได้เป็นอย่างดี และไม่จำเป็นต้องลงทุนมากมาย[๕๘]

๔) ด้านการผลิต มีการพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีความโดดเด่นและเป็นตัวตนของวิถีชาวไทหล่มให้มากที่สุด ซึ่งผ้าทอไทหล่มนั้นมีลวดลายที่สวยงามและสำคัญคือ ลายยกดอก แต่ถึงกระนั้นก็ถือว่าเป็นลายทั่วไปที่มีในจังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนั้น การสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้าและผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทหล่มนั้น จึงเป็นในส่วนของการออกแบบให้เกิดการใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยที่มีราคาไม่สูงมากนัก มีความสวยงามโดดเด่นเน้นอัตลักษณ์ลวดลายแบบชาวไทหล่ม รวมถึงสร้างมาตรฐานการผลิตที่มีคุณภาพและมีความคาดหวังในการได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตอุตสาหกรรมในอนาคตอีกด้วย[๕๙]

๕) ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ มีการมุ่งเน้นให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเข้ามาบูรณาการทำงานร่วมกัน ทั้งในส่วนของการผลิต การจัดจำหน่าย และการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะเทศบาลเมืองหล่มสัก ที่มีนโยบายในการจัดสรรพื้นที่สาธารณะให้เป็นพื้นที่ในการจัดจำหน่ายสินค้าชุมชน ซึ่งได้มีการดำเนินการส่วนหนึ่งแล้วในบริเวณตลอดริมฝั่งลำน้ำป่าสักที่เชื่อมโยงกับไทหล่ม รวมถึงมีการจัดงานเทศกาลผ้าทอและของดีตำบลหล่มสัก ขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่ออนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับผ้าทอและของดีตำบลหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ให้เป็นที่รู้จัก ภายในงานได้มีการนำสินค้า OTOP และผลิตภัณฑ์ชุมชนของดีตำบลหล่มสัก มาจัดจำหน่ายให้แก่ผู้ที่สนใจ และผู้ที่มาร่วมงาน นอกจากนี้ยังมีการจัดนิทรรศการและจุดสาธิตศิลปหัตถกรรมตำบลหล่มสักจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ชม การประกวดผ้าทอไทหล่ม ผ้าทอขึ้นชื่อของจังหวัดเพชรบูรณ์[๖๐]

๔.๓.๔ การผลักดันนโยบาย และยุทธศาสตร์การเสริมสร้างเครือข่ายการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

---

[๕๘] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

[๕๙] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

[๖๐] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อช่วงชิงส่วนแบ่งตลาดท่องเที่ยว จึงได้กำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อดึงนักท่องเที่ยวทั่วโลกเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ภารกิจด้านการท่องเที่ยวจึงเป็นภารกิจที่ถูกผสานกลมกลืนไปกับการพัฒนาประเทศในทุกมิติ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่ได้มีการสรรค์สร้างผลงานศิลปะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวดังที่หลายประเทศได้เคยทำมาแล้ว[๖๑]

การพัฒนาการท่องเที่ยวยังคงเป็นหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศ โดยจากแผนยุทธศาสตร์ของประเทศที่มุ่งให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำของภูมิภาคอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ หรือการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ อันจะกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายต่อหัวในการท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งให้ชุมชน ท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความยั่งยืนในการท่องเที่ยว ซึ่งสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด จะเป็นส่วนงานในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยตรง[๖๒] และมีแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวด้วย ซึ่งในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเพชรบูรณ์ พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐ ฉบับทบทวน พ.ศ.๒๕๖๗" ยังคงให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน เน้นการบูรณาการแผนในรูปแบบ โดยการสังเคราะห์แผนของทุกภาคส่วนและทุกระดับ วิเคราะห์ศักยภาพความพร้อมทิศทางและแนวโน้มอนาคต วิเคราะห์และเชื่อมโยงความสอดคล้องของทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชุมชนจะถึงระดับชาติ ดำเนินการจัดทำแผนฉบับทบทวนตามกรอบการดำเนินงานและแนวนโยบายของจังหวัดเริ่มตั้งแต่ทบทวนวิเคราะห์ศักยภาพความพร้อม บริบทของจังหวัดเพชรบูรณ์ วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของพื้นที่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ครอบคลุม ๑๑ อำเภอ ทุกมิติของการพัฒนา และวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนที่ผ่านมา วิเคราะห์ข้อมูลสถิติในการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ย้อนหลัง ๕-๑๐ ปี วิเคราะห์แผนการพัฒนาของจังหวัดเพชรบูรณ์ของทุกภาคส่วนและทุกระดับและเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนเพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสอุปสรรค จังหวัดเพชรบูรณ์ วิเคราะห์ประเมินสถานการณ์เชิงยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาจังหวัดเพชรบูรณ์ และจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนา ๕ ปี ฉบับทบทวน พ.ศ.๒๕๖๗ เป้าหมายและตัวชี้วัดการพัฒนาร่วมกันรวมทั้งเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นวิพากษ์แผน เพื่อความสมบูรณ์ของแผนและเป็นแผนที่มาจากกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง จากกระบวนการดังกล่าว

---

[๖๑] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

[๖๒] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

นำไปสู่การกำหนดทิศทางในการพัฒนาร่วมกันในระยะ ๕ ปี (๒๕๖๖-๒๕๗๐) โดยกำหนด วิสัยทัศน์ "เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์บนความพอเพียง" ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองแบบองค์รวม สร้างสรรค์และสมดุลในทุกมิติทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนวิถีพอเพียงและยั่งยืน[๖๓]

โดยมีประเด็นการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวคือ เมืองแห่งวัฒนธรรมอัตลักษณ์วิถีและท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเมืองแห่งวัฒนธรรมให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอัตลักษณ์ วิถี เชื่อมโยงการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่บนฐานดิจิทัลให้เป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอัตลักษณ์วิถี ซึ่งมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑. เมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมอัตลักษณ์วิถี สร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม ให้กับสินค้าและบริการบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ได้แก่ แหล่งเรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ เมืองวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนลุ่มน้ำ สินค้าชุมชน อาหารพื้นถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อนำมาสร้างสรรค์คุณค่าและมูลค่าผ่านองค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี และออกแบบพัฒนากิจกรรมและบริการรูปแบบใหม่ ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวที่เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยววิถีอัตลักษณ์ การท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ท่องเที่ยวเชิงกีฬาและนันทนาการ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม

๒. การพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยวและ พัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยววิถีใหม่บนฐานดิจิทัล อาทิ ยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวทุกมิติ พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาและบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเมือง การจัดการการท่องเที่ยว การพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยว และการพัฒนาฐานข้อมูลกลางด้านการท่องเที่ยว เพื่อการวางแผนการกำหนดนโยบาย และการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

๓. พัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อนำมาพัฒนาต่อยอดสินค้า และบริการด้านท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมอัตลักษณ์วิถี การส่งเสริมการวิจัยพัฒนา และการ ออกแบบ การสร้างนวัตกรรม การส่งเสริมการลงทุน การสร้างเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยว การสื่อสารและ การคมนาคม การพัฒนาระบบฐานข้อมูล การส่งเสริมการตลาด และการ

---

[๖๓] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๖, วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

สร้างเรื่องราวเพื่อบอกเล่า นักท่องเที่ยว พัฒนาชุมชน ผู้ประกอบการ และบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ทุกภาคส่วนให้มีความพร้อมในการ รองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนใน การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่

๔. เสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการและบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้มีทักษะ และองค์ความรู้ในธุรกิจตลอดห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว ทั้งด้านการออกแบบ การวิจัยและพัฒนา การสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยี การบริหารจัดการธุรกิจและการตลาด เพื่อสร้างความแตกต่างและความโดดเด่นของสินค้าและบริการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดท่องเที่ยว

๕. ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมอัตลักษณ์วิถี ให้เป็นที่เข้าใจทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศและนานาชาติ ผ่านสื่อสร้างสรรค์และนวัตกรรมทางสื่อต่าง ๆ รวมทั้งการส่งเสริมการสื่อสารเรื่องราวอันเป็นเอกลักษณ์ของเมืองผ่านการพัฒนาแบรนด์และการสื่อสารเรื่องราวอย่างสร้างสรรค์ผ่านช่องทางการตลาดที่เป็นที่นิยมในกลุ่มเป้าหมาย ส่งเสริมการตลาดและสนับสนุนการเป็นเจ้าภาพจัดงานในระดับนานาชาติ รวมทั้งประชาสัมพันธ์เมือง พื้นที่ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ และส่งเสริมกิจกรรมที่มีศักยภาพในการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อจูงใจให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ[๖๔]

จากแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบูรณ์ดังกล่าวนั้น แสดงให้เห็นถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ คือ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งการพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนยุทธศาสตร์ด้านนี้เป็นอย่างมาก เนื่องด้วยศิลปะเชิงสร้างสรรค์ถือได้ว่าเป็นของใหม่สำหรับจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งยังไม่มีแหล่งท่องเที่ยวใดที่มีรูปแบบนี้ และในส่วนของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นส่วนงานสำคัญในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดโดยมีเป้าหมายเพื่อใช้เป็นกรอบการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย มีมาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับในระดับสากลบนพื้นฐานความเป็นอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมล้านช้าง วิถีชุมชน การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีเป้าหมายสำคัญ คือ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการท่องเที่ยววิถีใหม่ ภายใต้อัตลักษณ์ชุมชนวิถีของชาวไทหล่ม ในลักษณะของการทำงานแบบเครือข่ายการท่องเที่ยวที่มีการเชื่อมโยงพื้นที่ของวัดท่ากกแก เป็นการยกระดับการท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่อีกด้วย โดยการยกระดับการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบูรณ์[๖๕]

---

[๖๔] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๗, วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘

[๖๕] สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒, วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๘

การผลักดันนโยบาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะในส่วนของฝ่ายภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณและการดำเนินการเชิงพื้นที่ หน่วยงานสำคัญที่มีบทบาทด้านนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ คือ เทศบาลเมืองหล่มสัก สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบูรณ์ และภาคีเครือข่ายภาคเอกชน ที่มีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายด้านศิลปะและการท่องเที่ยว โดยเฉพาะวัดท่ากกแก ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดเพชรบูรณ์

การสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของวัดที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการสรรค์สร้างศิลปะโดยการผสานระหว่างประเพณีวิถีวัฒนธรรมและศิลปะเข้าด้วยกัน นอกจากนั้น เครือข่ายการท่องเที่ยวในส่วนของหน่วยงานราชการยังได้กำหนดทิศทางยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวโดยอาศัยต้นทุนทางวัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งต้นทุนทางวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบูรณ์นั้นมีอยู่มากมายโดยเฉพาะการนำเสนอต้นทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ให้กลายเป็นสิ่งที่จับต้องได้ ยกตัวอย่าง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้มีนโยบายในการทำให้เมืองเพชรบูรณ์กลายเป็นเมืองวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ เพราะเพชรบูรณ์มีของดีเยอะมาก มีครูบา มีวัฒนธรรรมประเพณี ซึ่งเราควรนำเสนอให้เมืองเพชรบูรณ์เป็นเมืองวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ โดยการผสานเอาศิลปะสมัยใหม่เข้ากับประเพณีวัฒนธรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการนำไปสู่การกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอนาคตได้ และโดยเฉพาะการพัฒนาในเรื่องของเครือข่ายนั้นก็จะต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ได้ข้อค้นพบที่สำคัญคือ เครือข่ายการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้มีการนำเสนอนโยบายการพัฒนาโดยการเชื่อมโยงบทบาทของแต่ละเครือข่ายเข้าไว้ด้วยกัน พร้อมทั้งได้นำเสนอแนวทางการผลักดันนโยบาย และยุทธศาสตร์ดังนี้

๑) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม วัดและชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการนำเสนอแนวคิดการมีส่วนร่วมของวัด ชุมชน สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการ ซึ่งจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานลักษณะเครือข่าย โดยแต่ละเครือข่ายจะมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไปและที่สำคัญจะต้องเกิดการเชื่อมโยงของบทบาทต่าง ๆ ด้วย เช่น การให้ข้อมูลพื้นฐานชุมชน การนำเสนอแนวคิดประเพณีวิถีวัฒนธรรมเพื่อเชื่อมโยงสู่การสร้างศิลปะเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น และที่สำคัญเครือข่ายจะต้องสร้างการมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของผลงานศิลปะเชิงสร้างสรรค์ด้วย เพื่อให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของผลงานดังกล่าว

๒) การประชาสัมพันธ์พื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนน การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาใหม่นั้น มีศิลปะเชิงสร้างสรรค์ที่สามารถพัฒนาให้เป็นพื้นที่เมืองศิลปะร่วมกับเครือข่ายพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การอนุรักษ์ และการสร้างสรรค์ศิลปะของวัดและชุมชนที่มีอยู่เดิมก่อนแล้ว เช่น วัดและสถานที่สำคัญต่าง ๆ ในตัวเมืองหล่มสักเพชรบูรณ์ เป็นต้น แต่จะต้องมีการดำเนินการในเรื่องของการประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมว่าพื้นที่เมืองศิลปะเชิงสร้างสรรค์ แห่งใหม่นั้นอยู่สถานที่ไหนด้วย ซึ่งการประชาสัมพันธ์นี้จะมุ่งเน้นการประสานงานกับสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบูรณ์ ในการให้ข้อมูลเชิงพื้นที่ของเมืองศิลปะเชิงสร้างสรรค์ การเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวจากพื้นที่การท่องเที่ยวเดิมที่เป็นที่รู้จัก หรือมีชื่อเสียงอยู่แล้วสู่พื้นที่เมืองศิลปะเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะเป็นการประชาสัมพันธ์แบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวที่มีทั้งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิต ธรรมชาติ ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ และการท่องเที่ยวชุมชนไว้ด้วยกัน ซึ่งการท่องเที่ยวชุมชนจะเป็นการกระตุ้นในเรื่องของเศรษฐกิจชุมชนด้วย เพราะจะมีการนำเสนอผลิตภัณฑ์ชุมชน สินค้าวิสาหกิจชุมชน อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการท่องเที่ยวในชุมชนนั้น ๆ

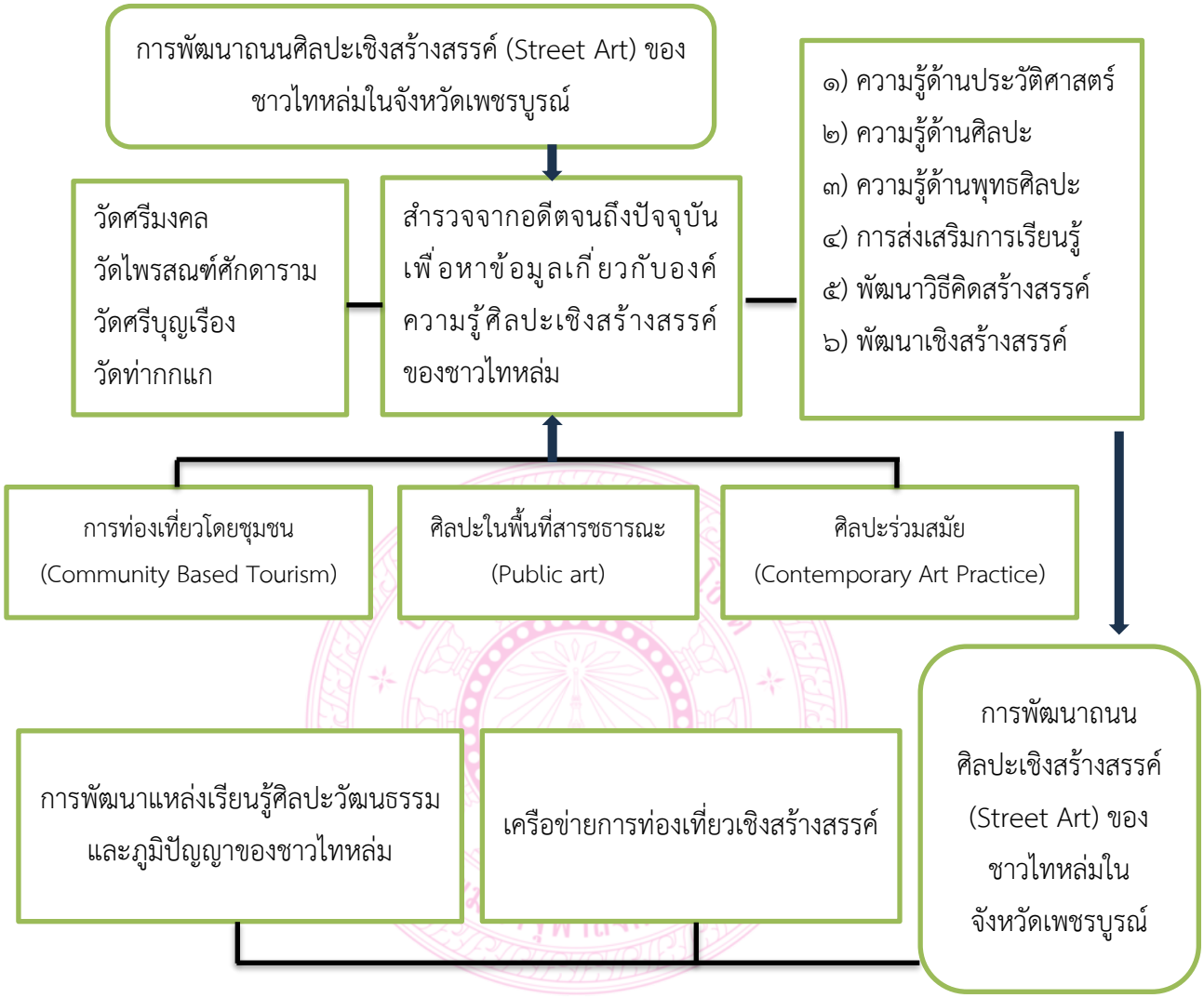
๓) การเสริมสร้างเครือข่ายเมืองศิลปะเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเสริมศักยภาพของเครือข่ายต่างๆ ในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมในชุมชนไทหล่ม จังหวัดพชรบูรณ์ ซึ่งเครือข่ายต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นกลไกสำคัญที่นำไปสู่การสร้างสรรค์และพัฒนาพื้นที่เมืองศิลปะเชิงสร้างสรรค์ที่สามารถนำไปสู่การท่องเที่ยวได้ การเสริมสร้างเครือข่ายต่าง ๆ นั้นจะมีการเชื่อมโยงบทบาทสำคัญของแต่ละเครือข่ายว่ามีบทบาทใดบ้าง เช่น วัดไพรสณ์ศักดาราม วัดท่ากกแก วัดศรีมงคล วัดศรีบุญเรือง จะมีบทบาทในส่วนของการเป็นแหล่งรวบรวมพุทธศิลปกรรม สถาปัตยกรรม หรือจิตรกรรม สถาบันการศึกษา จะมีบทบาทในส่วนของการเป็นที่ปรึกษา การลงพื้นที่สร้างงานศิลปะเชิงสร้างสรรค์ หรือบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ของกลุ่มเครือข่ายเยาวชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ก็จะมีบทบาทในการเป็นเครือข่ายด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

ดังนั้นแล้ว การผลักดันนโยบาย และยุทธศาสตร์การเสริมสร้างเครือข่ายการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ จะต้องดำเนินการในลักษณะของเครือข่าย โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของตนเอง การระดมความคิดเห็นเชิงเครือข่ายของกลุ่มศิลปินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อนำเสนอแนวคิด วิธีการ และการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ นำไปสู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวพัฒนาพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมในชุมชนไทหล่ม จังหวัดเพชรบูรณ์ เชิงบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วน ซึ่งจะต้องมีการเพิ่มค่าของศิลปะเชิงสร้างสรรค์ด้วยการนำเสนออัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวไทหล่ม อัน

เป็นกลุ่มชนของจังหวัดเพชรบูรณ์ การประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ โดยเน้นสื่อออนไลน์เป็นสำคัญ ซึ่งเครือข่ายต่าง ๆ จะต้องมีส่วนร่วมในด้านการประชาสัมพันธ์นี้เป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดการประสานที่เชื่อมโยงเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงไปยังพื้นที่อื่น รวมไปถึงการพัฒนาเชิงพื้นที่และการเป็นเจ้าของร่วม ซึ่งการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมของเครือข่ายการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ การนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยว และการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมในชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ และประการสำคัญ การผลักดันนโยบาย และยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพนั้นจะสามารถทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกันของเครือข่ายทั้งหมด

๔.๔ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ ๑) เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะ ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ ๒) เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ และ ๓) เพื่อการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้องค์ความรู้ ดังนี้

การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์
วัดศรีมงคล
วัดไพรสณฑ์ศักดาราม
วัดศรีบุญเรือง
วัดท่ากกแก
สำรวจจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ของชาวไทหล่ม
๑) ความรู้ด้านประวัติศาสตร์
๒) ความรู้ด้านศิลปะ
๓) ความรู้ด้านพุทธศิลปะ
๔) การส่งเสริมการเรียนรู้
๕) พัฒนาวิธีคิดสร้างสรรค์
๖) พัฒนาเชิงสร้างสรรค์
การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism)
ศิลปะในพื้นที่สารชธารณะ (Public art)
ศิลปะร่วมสมัย (Contemporary Art Practice)
การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่ม
เครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑) เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะ ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้มีการศึกษาค้นคว้าและการสัมภาษณ์ตัวแทนวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ศิลปินในพื้นที่กลุ่มของชุมชนไทหล่ม ได้แก่ วัดศรีมงคล ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ วัดไพรสณฑ์ศักดาราม ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ วัดศรีบุญเรือง ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ และวัดท่ากกแก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ของจังหวัดเพชรบูรณ์ และมีการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้วยการนำศิลปะเชิงสร้างสรรค์มาประยุกต์ใช้ ภายใต้กลไกในการนำองค์ความรู้และแนวทางการพัฒนา ทั้ง ๖ ด้าน ดังนี้ ๑) ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ๒) ความรู้ด้านศิลปะ ๓) ความรู้ด้านพุทธศิลปะ ๔) การส่งเสริมการเรียนรู้ ๕) การพัฒนาวิธีคิดสร้างสรรค์ ๖) พัฒนาเชิงสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดรูปแบบการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะ ของชาวไทหล่ม

๒) เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ เกิดการพัฒนาพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ระยะทางยาว ๓๕๐ เมตร ซึ่งดำเนินการดังนี้ ๑) การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของศิลปะเพื่อเชื่อมโยงวิถีวัฒนธรรมไทหล่ม ๒) การประชาคมชุมชนชาวไทหล่มเพื่อร่วมวางแผนและดำเนินการพัฒนาพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ ๓) การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม : การพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนอำเภอหล่มสัก ๔) การพัฒนาสินค้าชุมชนเพื่อสร้างรายได้แก่ชุมชนอำเภอหล่มสัก และ ๕) การเปิดพื้นที่การเรียนรู้และการท่องเที่ยวชุมชน

๓) เพื่อการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ การระดมกลุ่มและเครือข่ายต่าง ๆ ในการพัฒนาพื้นที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ สภาวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มสื่อประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มการท่องเที่ยววัด และกลุ่มศิลปินจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยการ ๑) พัฒนาบทบาทของเครือข่ายและการมีส่วนร่วมเครือข่ายถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) บนถนนวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนไทหล่มของจังหวัดเพชรบูรณ์ ๒) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาเครือข่ายพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนหล่มสัก ๓) การพัฒนาระบบการให้บริการและการพัฒนาสินค้าชุมชนเครือข่ายการพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนไทหล่ม ๔) การผลักดันนโยบาย และยุทธศาสตร์การเสริมสร้างเครือข่ายการพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนไทหล่ม

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะ ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ ๒) เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ ๓) เพื่อการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้เครื่องแบบสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) นำเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อให้เห็นถึงสภาพการณ์ของพื้นที่วิจัย กลุ่มเครือข่าย และพื้นที่วัฒนธรรมเพื่อเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนไทหล่ม

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ศึกษาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ จากการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

๑) ประวัติวัดศรีบุญเรืองปรากฏข้อมูลว่า สิมเก่าวัดศรีบุญเรืองได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๔ ซึ่งปัจจุบันสิมหลังนี้ยังอยู่ในสภาพดีแม้ว่าจะไม่ได้ใช้ในการทำสังฆกรรมแล้ว จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ได้ข้อสันนิษฐานว่าหลวงพ่อรุ่งเรืองน่าจะถูกสร้างขึ้นพร้อมกันกับสิมเมื่อปี พ.ศ.๒๔๔๔

ความรู้ด้านศิลปะ ศิลปะของวัดศรีบุญเรือง ในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ซึ่งจากการลงพื้นที่วิจัยของคณะพบว่า บริเวณวัดศรีบุญเรืองและชุมชนวัดศรีบุญเรือง มีการเปลี่ยนแปลงสภาพไปตามกาลเวลา แม่แต่วัดศรีบุญเรือง ก็มีความเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบสมัยใหม่หรือศิลปะล้านช้างร่วมสมัย แทบที่จะไม่เหลือเค้าโครงเดิมของความเป็นล้านช้าง

ความรู้ด้านพุทธศิลปะ

หลวงพ่อรุ่งเรือง วัดศรีบุญเรือง เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย ขนาดหน้าตักกว้าง ๑.๑๐ เมตรประดิษฐานเป็นพระประธานอยู่ภายในสิมเก่าวัดศรีบุญเรือง ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ หลวงพ่อรุ่งเรืองถือเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวหล่มสักให้ความเคารพศรัทธามากที่สุดองค์หนึ่ง

การส่งเสริมการเรียนรู้ ได้มีการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะที่ไม่เป็นแต่เพียงงานศิลปะทั่วไปเท่านั้น แต่ยังมีการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนวัดศรีบุญเรืองในการร่วมกันอนุรักษ์มรดกพระเครื่อง ซึ่งก็คือ พระหลวงพ่อรุ่งเรือง โดยได้มีการนำพระหลวงพ่อรุ่งเรืองมาจัดสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยการบริหารจัดการของวัดศรีบุญเรือง ร่วมกับชุมชนวัดศรีบุญเรือง ซึ่งได้มีจัดการสร้างพระหลวงพ่อรุ่งเรืองในแบบฉบับของวัดศรีบุญเรือง

การพัฒนาวิธีคิดสร้างสรรค์ มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนได้เป็นเจ้าของความคิดและวิธีคิด วัดจะไม่ผูกขาดความคิดของชาวบ้านที่เป็นภูมิปัญญาอันทรงคุณค่า ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งวัดศรีบุญเรือง มีกระบวนการในการพัฒนาวิธีคิดเชิงสร้างสรรค์ดังนี้ ๑) ส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น ๒) มุ่งเน้นเชิงสร้างสรรค์ ๓. ประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง

การพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ มีการพัฒนาเชิงพื้นที่ในรอบหลายปีที่ผ่านมา มีการพัฒนาเสนาสนะถาวรวัตถุที่มุ่งเน้นในเรื่องของการอนุรักษ์ศิลปกรรมล้านช้างร่วมสมัย คือการประยุกต์สถาปัตยกรรมทั้งของล้านช้างและของไทยภาคกลางเข้าไว้ด้วยกันได้อย่างเหมาะสมลงตัว อาทิ อาคารกุฏิรับรองสงฆ์ เป็นต้น การพัฒนาของวัดศรีบุญเรืองโดยส่วนใหญ่ มุ่งเน้นการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ที่ต้องการให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภายในวัด ทั้งในเรื่องของศิลปกรรม พุทธศิลป์ งานช่าง งานฝีมือ เป็นต้น

๒) วัดไพรสณฑ์ศักดาราม ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ วัดไพรสณฑ์ศักดาราม สร้างเมื่อราม พ.ศ. ๒๓๘๒ พระสุริยวงศาชนสงครามรามภักดีกรมพาหะ (คง) เจ้าเมืองหล่มสักคนแรกสร้างเป็นวัดคู่บ้านคู่เมือง เพื่อใช้เป็นสถานที่ถือน้ำพิพัฒน์สัตยา เดิมชื่อ วัดป่าต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น วัดอรัญญาวสี ในปีพุทธศักราช ๒๔๘๔ ได้เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า วัดป่าหล่มสัก หลังจากเปลี่ยนมาเป็นจังหวัดเพชรบูรณ์แล้ว จึงเปลี่ยนเป็นชื่อ วัดไพรสณฑ์ศักดาราม เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๙๕ ภายหลังได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะ และถาวรวัตถุต่าง ๆ มาตามลำดับ

ความรู้ด้านศิลปะ ความรู้ด้านศิลปะพระอุโบสถ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคาลด ๓ ชั้น มุงกระเบื้องเครือบ ประดับช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ หน้าบันปูนปั้น ซุ้มประตูและหน้าต่างปูนปั้น มีกำแพงแก้วล้อมรอบ พระประธาน เป็นพระพุทธชินราชจำลอง หล่อด้วยทองเหลืองและปิดทอง ขนาดหน้าตักกว้าง ๓ ศอก สร้างเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๙๓ พระวิหาร (สิมเก่า) เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ลักษณะทรงไทย หลังคามุงกระเบื้องเคลือบ หน้าบันลายปูนปั้นซุ้มประตูและหน้าต่างลายปูนปั้น ขนาดกว้าง ๔ เมตร ยาว ๙ เมตร ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปก่ออิฐถือปูน ปางมารวิชัยลงรักปิดทอง

ความรู้ด้านพุทธศิลปะ พระประธานในพระวิหารวัดไพรสณฑ์ศักดาราม มีพุทธลักษณะพระพักตร์เรียว ขมวดพระเกศาเล็กและแหลม พระกรรณยาว พระรัศมีทรงเปลว พระโอษฐ์เล็ก พระ

นาสิกเล็ก สังฆาฏิเป็นแผ่นใหญ่ปลายตัดตรงจรดพระนาภี พระหัตถ์ค่อนข้างใหญ่ ขัดสมาธิราบ พระหัตถ์ขวาวางเหนือพระชานุขวา ส่วนพระหัตถ์ซ้ายวางเหนือพระเพลา ลงรักปิดทองทั้งองค์ ประทับนั่งบนฐานขาสิงห์ ประดับด้วยซุ้มหน้ามุขและประตูหลอก ๓ ด้าน มีการลงรักและลงลายฟอกคำอย่างงดงาม

การส่งเสริมการเรียนรู้ วัดไพรสณฑ์ศักดาราม นอกจากจะให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ในสมัยของหลวงปู่หลักคำ และประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแล้วนั้น ยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะที่ไม่เป็นแต่เพียงงานศิลปะทั่วไปเท่านั้น แต่ยังมีการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนวัดในการร่วมกันอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมอีกด้วย

การพัฒนาวิธีคิดสร้างสรรค์ เป็นวัดที่มีชุมชนรายล้อม ความหลากหลายในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมจึงมีความแตกต่างในเรื่องของวิธีคิดที่หลากหลาย ในความหลากหลายเชิงความคิดที่ต่างคนต่างมีแนวคิดนั้น วัดไพรสณฑ์ศักดารามจึงได้มีการพัฒนาวิธีคิดสร้างสรรค์โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ดังนี้ ๑) ร่วมวางแผน เป็นขั้นตอนแรกที่วัดและชุมชนรายรอบวัดได้นำมาใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์งานต่าง ๆ ๒) ร่วมคิด ในขั้นตอนนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมกันคิด ๓) ร่วมดำเนินการ เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการคิดเชิงสร้างสรรค์

การพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ การอนุรักษ์ศิลปกรรมของวัดไพรสณฑ์ศักดาราม ในการบริหารจัดการศิลปกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ ได้มีการพัฒนาวัฒนธรรมที่ทั้งจับต้องได้และจับต้องไม่ได้ ซึ่งได้แก่ สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม เป็นต้น ๑) การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ๒) การเสริมสร้างความรู้สึกในการเป็นเจ้าของร่วม

๓) วัดศรีมงคล ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ประวัติความเป็นมาของวัดศรีมงคล โดยสังเขป วัดศรีมงคล เดิมชื่อว่าวัดกลาง เพราะสร้างอยู่ในใจกลางหล่มสัก ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงชื่อวัดจากวัดกลาง มาเป็นวัดศรีมงคล และเป็นสถานที่ใช้ถือน้ำพิพัฒน์สัตยาในสมัยโบราณ มีประวัติเกี่ยวข้องกับทางประวัติศาสตร์ซึ่งจำเป็นต้องกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของบ้านเมืองพอสมควร เพื่อจะได้ทราบประวัติโดยสังเขปแต่ก่อนหล่มสักเดิมเขียนเป็นหล่มศักดิ์ ซึ่งเป็นเมืองที่ตั้งขึ้นเมื่อครั้งเสร็จสิ้นจากการปราบกบฏ มีเจ้าเมืองเวียงจันทน์เป็นหัวหน้า ในปี ๒๓๗๒ เมื่อ พ.ศ.๒๓๖๙ เจ้าอนุวงศ์ผู้ครองเมืองเวียงจันทน์อันเป็นประเทศราชของไทยนั้น ได้เกิดกบฏขึ้นต่อกรุงสยาม ทางกรุงสยามได้จัดกองทัพไปปราบกบฏเวียงจันทน์ จับตัวเจ้าอนุวงศ์ได้และได้จัดการปกครองหัวเมืองต่างๆ เรียบร้อยแล้ว จึงมาตั้งเมืองหล่มสักในปัจจุบัน โดยพระสุริยวงศาฯ (คง) เป็นผู้สร้างเมืองหล่มสักและวัดศรีมงคลขึ้น

ความรู้ด้านศิลปะ ความรู้ด้านศิลปะกลุ่มพระพุทธรูปยืนไม่ทรงเครื่อง พระพุทธรูปไม้กลุ่มนี้จะมีขนาดใหญ่ ไม่มีการปั้นรักตกแต่งเป็นลวดลายประดับ และนิยมแกะจากท่อนไม้ขนาดใหญ่ท่อนเดียว เช่น พระเจ้าไม้ วัดศรีมงคล เป็นพระพุทธรูปยืน ปางเปิดโลกขนาดความสูงรวมฐานประมาณ ๑.๖๐ เมตร ประดิษฐานอยู่ด้านหน้าสิมวัดศรีมงคลหรือวัดกลาง พระเจ้าไม้ วัดศรีมงคล เป็นพระพุทธรูปไม้แกะสลัก ลักษณะพระพุทธรูปมีพระพักตร์ค่อมข้างกลมเรียว พระกรรณยาว พระขนงโก่งและตั้งขึ้นค่อนข้างมาก พระเนตรเหลือบลงต่ำ พระนาสิกเล็ก พระโอษฐ์เล็ก พระรัศมีทรงกรวยแหลม เม็ดพระศกเล็กและถี่ แต่ส่วนใหญ่หลุดหาย จีบสบงหน้านาง มีลายประจำยามประดับในแนวรัดประคด พระกรวางแนบกับพระองค์ ปลายพระหัตจรดกับแนวชายจีวรที่มีลักษณะพลิ้วไหวกางออกทั้งสองข้าง พระวรกายโดยรวมค่อนข้างผอมและสูงเรียว สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นพร้อมกับสิมวัดศรีมงคลเมื่อราวปลายพุทธศตวรรษที่ ๒๔

ความรู้ด้านพุทธศิลปะ พระพุทธชัยมงคล เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยลงรักปิดทองทั้งองค์ ขนาดหน้าตักกว้างประมาณ ๓ เมตร ประดิษฐานเป็นพระประธานอยู่ภายในสิมวัดศรีมงคล หรือวัดกลาง ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พระพุทธชัยมงคลถือเป็นพระพุทธรูปสำคัญประจำเมืองหล่มสัก โดยรับการอุปถัมภ์จากกลุ่มเจ้าเมืองและกรมการเมืองหล่มสักมาโดยตลอด ดังพบว่าด้านหน้าสิมวัดศรีมงคลมีเจดีย์บรรจุอัฐิของอดีตเจ้าเมืองและทายาทตั้งอยู่หลายองค์ และสิมหลังนี้ยังถูกใช้เป็นที่ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาประจำเมืองหล่มสัก

การส่งเสริมการเรียนรู้ มีการส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องของพุทธศิลปกรรมผ่านอาคารเสนาสนะต่าง ๆ ของวัดเป็นพื้นที่การเรียนรู้ ที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งพุทธศิลปกรรมและพระพุทธศาสนาควบคู่กัน โดยในด้านพุทธศิลปกรรมนั้นพบว่า รูปแบบการสร้างนั้นเป็นการประยุกต์สถาปัตยกรรมแบบล้านช้างกับสถาปัตยกรรมไทยภาคกลางเข้าไว้ด้วยกัน กลายเป็นสถาปัตยกรรมล้านช้างร่วมสมัยที่มีความสวยงามและโดดเด่น

การพัฒนาวิธีคิดสร้างสรรค์ ด้านพุทธศิลปกรรม เจ้าอาวาสรูปปัจจุบันท่านได้วางแนวคิดการก่อสร้างที่เชื่อมโยงกับความเชื่อพระพุทธศาสนาล้านช้าง พุทธประวัติและยังมุ่งเน้นในเรื่องของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

การพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ การพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าวนั้นมุ่งเน้นของการสร้างวัดให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเชิงวัฒนธรรม ทั้งนี้ จากการลงพื้นที่ของคณะผู้วิจัย ได้สังเกตพบว่า บริเวณหน้าวัดมีการเปิดพื้นที่ให้กับคนในชุมชน ได้นำเอาสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนมาจำหน่าย เป็นการสร้างรายได้อีกทางหนึ่งให้กับคนในพื้นที่ โดยอาศัยพื้นที่วัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้น ศักยภาพสำคัญของการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์

๔) วัดท่ากกแก ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ มีหลักฐานที่บ่งชี้ว่า สร้างมาร่วมสมัยกับวัดโพธิ์ศรีสองคร คือสิมโบราณที่มีขนาดเล็กและพระประธานเก่าแก่ แต่ถูกกิ่งต้นโพธิ์หักลงมาทับพังเสียหาย ชาวบ้านได้รื้อเอาอิฐเก่านำไปก่อเป็นธาตุน้อยสององค์ แล้วจึงได้ว่าจ้างช่างจากเมืองน่าน มาก่อสร้างสิมขึ้นมาใหม่ครอบสิมเดิมซึ่งก่อสร้างจนแล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๘ โดยชาวบ้านจะช่วยกันนำดินจากคลองกากะเลา (ฮ่องกุดกุ้ง) นำมาปั้นอิฐยังปรากฏชื่อวังอิฐมาจนถึงทุกวันนี้ และนำปูนจากบ้านห้วยปูนนำมาก่อฉาบเป็นทรวดทรงมีเอวขันแบบสิมล้านช้างเวียงจันทร์ทั่ว ๆ ไป แต่ประดับตกแต่งช่อฟ้า (โหง้ว) ใบระกาแกะสลักด้วยไม้เป็นศิลปะล้านนา มีคันทวยไม้สลักเป็นรูปต่างๆ ลวดลายปูนปั้นที่บริเวณฐานพระ เหนือบานหน้าต่างลายเครือเถาว์หน้าราหู ครุฑ ลิงเกาะเกี่ยว ที่โดดเด่นคือลายปูนปั้นรูปพญานาคเกี้ยวหกตัวที่บริเวณเหนือซุ้มประตู ช่างได้ก่อพระประธานองค์ใหญ่หนึ่งองค์องค์และองค์เล็กอีกสององค์ด้วยอิฐและปูนมีลักษณะสวยงามแบบอย่างศิลปะเมืองน่าน (ล้านนาผสมลาวและไทลื้อ) ชาวบ้านเรียกกันว่า “พระเจ้าใหญ่”

ความรู้ด้านศิลปะ ศิลปกรรมของวัดท่ากกแก จะเป็นในส่วนของสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นตั้งแต่ยุคสมัยล้านช้าง และได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์เรื่อยมาในยุคหลัง ซึ่งสถาปัตยกรรมที่มีความน่าสนใจและบ่งบอกถึงความมีศิลปะมากที่สุดคือ สิมวัดท่ากกแก

ความรู้ด้านพุทธศิลปะจากการลงพื้นที่วิจัยพบว่า พุทธศิลปะภายในวัดท่ากกแก มีพุทธลักษณะพระบุเงินศิลปะล้านช้าง อายุประมาณ ๓๐๐ กว่าปี พระพุทธโลหะสำริด ศิลปะเชียงแสน ค้นพบที่กรุพระธาตุเจดีย์วัดท่ากกแก พระพุทธรูปไม้โบราณ ลงรักปิดทองแกะด้วยไม้โพธิ์และไม้ขนุน และยังมีพระพุทธรูปโบราณศิลปะไทลื้อ เป็นฝีมือช่างชาวเมืองน่าน

การส่งเสริมการเรียนรู้ มีการบริหารจัดการการเรียนรู้ โดยเฉพาะในเรื่องของประวัติศาสตร์ของวัดท่ากกแก ที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ของไทหล่ม ยังมีศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรม ชมรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทหล่ม

การพัฒนาวิธีคิดสร้างสรรค์ กระบวนการพัฒนาวิธีคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อต่อยอดพื้นที่วัดท่ากกแกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น ได้มีการกำหนดเป็นนโยบายของเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน ซึ่งท่านมีความประสงค์ในการที่จะพัฒนาวัดท่ากกแกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่โดดเด่นของจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยความที่บริเวณวัดมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยและเป็นสัปปายะเหมาะแก่การปฏิบัติธรรมและเที่ยวชมโบราณสถาน จึงได้เกิดแนวคิดในการพัฒนาเชิงพื้นที่ดังกล่าวขึ้นมา ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นประเด็นได้ดังนี้ ๑) ประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒) สร้างความเข้าใจกับชุมชนโดยรอบ ๓) เสนอแนวคิดเชิงสร้างสรรค์

การพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ สิมวัดท่ากกแก แบบสิมล้านช้างเวียงจันทร์ทั่ว ๆ ไป แต่ประดับตกแต่งช่อฟ้า (โหง้ว) ใบระกาแกะสลักด้วยไม้เป็นศิลปะล้านนา มีคันทวยไม้สลักเป็นรูปต่างๆ

ลวดลายปูนปั้นที่บริเวณฐานพระ เหนือบานหน้าต่างลายเครือเถาว์หน้าราหู ครุฑ ลิงเกาะเกี่ยว ที่โดดเด่นคือลายปูนปั้นรูปพญานาคเกี้ยวหกตัวที่บริเวณเหนือซุ้มประตู ช่างได้ก่อพระประธานองค์ใหญ่หนึ่งองค์องค์และองค์เล็กอีกสององค์ด้วยอิฐและปูนมีลักษณะสวยงามแบบอย่างศิลปะเมืองน่าน (ล้านนาผสมลาวและไทลื้อ)

๕.๑.๒ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

การพัฒนาพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมในชุมชนไทหล่ม จึงดำเนินการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่ายต่าง ๆ โดยการจัดเวทีชุมชนเพื่อค้นหาคุณค่าและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ และมีการออกแบบศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมไทหล่ม โดยกำหนดพื้นที่เส้นทางเดิน ระยะทาง ๓๕๐ เมตร ระหว่างวัดศรีมงคล-วัดไพรสณฑ์ศักดาราม พระอารามหลวง ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ใช้เป็นพื้นที่ในการสร้างสรรค์ผลงานที่เรียกว่า สตรีทอาร์ต เป็นการใช้เทคนิคการวาดภาพในรูปแบบสองมิติและสามมิติ เพื่อที่จะให้เห็นถึงลักษณะของภาพที่มีมิติทั้งด้านลึก กว้างและเสมือนจริงมากที่สุดโดยแรงบัดดาลใจของกลุ่มศิลปินชมรมป้ายสี แต้มฝัน ปันจินตนาการ ที่มีจิตอาสามาวาดภาพสตรีทอาร์ตในครั้งนี้ ได้อาศัยแรงบันดาลใจจากวิถีวัฒนธรรมของชาวไทหล่มและศิลปะร่วมสมัย โดยความที่ชุมชนชาวไทหล่มนั้นถือได้ว่าเป็นชุมชนชาวไทหล่มที่มีการเปลี่ยนแปลงในบริบททางสังคมค่อนข้างมาก ไม่ได้เป็นวิถีวัฒนธรรมแบบชาวไทหล่มดั้งเดิมเมื่อสามร้อยกว่าปีแล้ว แต่ชุมชนแห่งนี้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำรงชีวิตให้เข้ากับยุคสมัย แต่ยังคงกลิ่นอายของอัตลักษณ์ของชาวไทหล่ม ดังนั้นทางศิลปินผู้วาดภาพจึงได้มีแนวคิดที่จะนำศิลปะร่วมสมัยมาเป็นจุดสำคัญหรือจุดเน้นก่อนที่จะเข้าสู่พื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ในมติของวิถีวัฒนธรรมของชาวไทหล่ม อีกทั้งยังเป็นการดึงดูดความน่าสนใจ อีกทั้งยังเป็นการดึงดูดความน่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชม และจับจ่ายซื้อของบริเวณถนนคนเดินไทหล่ม เมื่อเดินเข้ามาถนนคนเดินไทหล่มก็จะพบสตรีทอาร์ตก่อน ซึ่งเป็นจุดที่เรียกความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีให้เดินถ่ายภาพมาตามถนนวัฒนธรรม

พื้นที่ในการสร้างศิลปะเชิงสร้างสรรค์ทั้งในรูปแบบของศิลปะร่วมสมัยและวิถีวัฒนธรรมของชาวไทหล่ม ซึ่งได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากเจ้าของบ้าน ซึ่งถึงแม้ว่าจะต้องสูญเสียพื้นที่บริเวณหน้าบ้านหรือกำแพงรั้วบ้าน แต่เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนและเป็นการสร้างรายได้ของชุมชนอีกทางหนึ่ง ซึ่งชุมชนมีความรู้สึกยินดีที่ได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยนี้และได้เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน นับได้ว่าการ

พัฒนาพื้นที่ดังกล่าวนี้เป็นการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ อันเป็นการผสมผสานทั้งทางด้านวิถีวัฒนธรรมของชาวไทหล่มเข้ากับศิลปะร่วมสมัย

ผลงานของศิลปินที่นำมาเป็นแรงบันดาลใจ ทำให้รู้ถึงกระบานการความคิด การนำเสนอผลงานในรูปแบบสตรีทอาร์ต ซึ่งมีทั้งกระบวนการทางความคิดตรงกับแนวความคิดในการทำสตรีทอาร์ตไทหล่ม และเทคนิควิธีการได้นำมาใช้ แต่ทั้งนี้การสื่อสารในรูปแบบงานสตรีทอาร์ต ก็สามารถนำมาปรับเปลี่ยนให้ตรงตามแนวทางที่สนใจ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบ แนวความคิด กระบานการเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งในผลงานของศิลปินในแต่งานที่ศึกษามีข้อดีและข้อด้อยแตกต่างกันออกไป ทำให้การศึกษาของศิลปินในแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันในกระบวนการทางเทคนิคและเนื้อหาการนำเสนอผลงานศิลปะ ผลงานของศิลปินสตรีทอาร์ตไทหล่ม ที่ได้รับแรงบันดาลใจในการเชิงสร้างสรรค์สะท้อนสังคม ทางด้านเนื้อหาและรูปแบบที่นำไปใช้ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ ได้คัดเลือกจากเนื้อหา แนวความคิด การจัดวางองค์ประกอบ เทคนิควิธีการที่สอดคล้องกับเนื้อหา และกระบวนการทำงานเป็นหลัก ซึ่งแต่ละภาพมักให้แรงบันดาลใจหรือก่อให้เกิดความคิดเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกันออกไป

การพัฒนาสินค้าชุมชนเพื่อสร้างรายได้แก่ชุมชนชาวไทหล่ม สินค้าชุมชนอำเภอหล่มสักที่สำคัญ ได้แก่ผ้าทอมือพื้นบ้านไทหล่ม และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าทอ ซึ่งนับได้ว่าเป็นสินค้าชุมชนที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน ถึงแม้ว่าจะมีราคาที่ค่อนข้างแพง แต่ถือได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ทรงคุณค่าเป็นอย่างยิ่ง

การเปิดพื้นที่การเรียนรู้และการท่องเที่ยวชุมชน การเปิดพื้นที่การเรียนรู้และการท่องเที่ยว เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีการดำเนินการวิจัยในส่วนของการทำประชาคมหมู่บ้าน การทำความเข้าใจและอนุญาตใช้พื้นที่สาธารณะของชุมชน การประสานงานเครือข่าย และการดำเนินสตรีทอาร์ต โดยเฉพาะการประสานงานเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้สังคมทั่วไปได้รับรู้ถึงโครงการวิจัยและพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมของชุมชนชาวไทหล่ม

เวทีสัมมนาเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนไทหล่ม เป็นการจัดสัมมนาเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยได้รับความร่วมมือของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์ องค์การบริหารจังหวัดเพชรบูรณ์ เทศบาลเมืองหล่มสัก และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ การจัดสัมมนาเครือข่ายนี้เป็นเวทีสัมมนาย่อยเพื่อให้ผู้เข้าร่วมเวทีสัมมนาได้ตกผลึกทางความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนโดยเฉพาะในเรื่องของการสร้างความยั่งยืนให้กับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งก็คือถนนวัฒนธรรมชุมชนไทหล่ม ที่ได้มีการนำเอาศิลปะเชิงสร้างสรรค์มาเป็นจุดเด่นที่สำคัญของการท่องเที่ยว และถือได้

ว่าเป็นการท่องเที่ยววิถีใหม่ เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ยังไม่มีปรากฏที่ใดมาก่อนในจังหวัดเพชรบูรณ์

๕.๑.๓ การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑. บทบาทของเครือข่ายและการมีส่วนร่วมเครือข่ายการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ เครือข่ายแต่ละแห่งได้มีบทบาทสำคัญในการเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์บทถนนวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนชาวไทหล่ม ทั้งในส่วนของวัดชุมชน เทศบาลเมืองหล่มสัก หน่วยงานราชการ และองค์กรภาคีเครือข่าย ซึ่งต่างก็ทำหน้าที่ไปตามบทบาทความรับผิดชอบของตนเอง สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

๑) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ เทศบาลเมืองหล่มสัก วัดศรีบุญเรือง วัดศรีมงคล วัดท่ากกแกวัดไพรสณฑ์ศักดาราม พระอารามหลวง โรงเรียนสร้างสุขผู้สูงอายุเทศบาลเมืองหล่มสัก

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการฉบับนี้ทำขึ้น ณ วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ เมื่อวันพุธที่ ๑๒ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

(๑) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ (๒) เทศบาลเมืองหล่มสัก (๓) วัดศรีบุญเรือง (๔) วัดศรีมงคล (๕) วัดท่ากกแก (๖) วัดไพรสณฑ์ศักดาราม พระอารามหลวง (๗) โรงเรียนสร้างสุขผู้สูงอายุเทศบาลเมืองหล่มสัก ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “หน่วยงานทั้งเจ็ด” จะได้ร่วมมือทางวิชาการและงานวิจัย เรื่อง “การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์” ความร่วมมือทางด้าน ประติมากรรม สถาปัตยกรรม และจิตรกรรม และด้านอื่น ๆ

ข้อที่ ๑ วัตถุประสงค์ของความร่วมมือ

๑.๑ เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่ม

๑.๒ เพื่อการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม

ข้อที่ ๒ แนวทางการดำเนินงานและกิจกรรมความร่วมมือ

๒.๑ ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้พัฒนาภูมิปัญญาของชาวไทหล่ม

๒.๒ ส่งเสริม สนับสนุนร่วมมือด้านวิชาการ ระบบดูแลช่วยเหลือ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓ การนำเทคโนโลยีมาเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ติดต่อสื่อสารร่วมมือกันจัดกิจกรรม

ข้อที่ ๓ ระยะเวลาความร่วมมือ

บันทึกข้อตกลงฉบับนี้มีระยะเวลา ๒ ปี นับตั้งแต่วันลงนาม

เพื่อแสดงเจตนารมณ์และความตั้งใจจริง ในการดำเนินการตามบันทึกข้อตกลง (MOU) ทั้งเจ็ดฝ่ายได้ลงนามร่วมกัน ไว้เป็นหลักฐาน เมื่อวันพุธที่ ๑๒ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘ ณ วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

๒. วัดศรีมงคล เป็นพื้นที่สำคัญในการพัฒนาพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรม ทั้งนี้ บริเวณ ใกล้เคียงกับวัดศรีมงคล มีถนนเส้นวัฒนธรรม ต่อจากถนนคนเดินไทหล่ม ระยะทางประมาณ ๑๐๐ เมตร บริเวณสองข้างทางมีร้านจำหน่านสินค้าชุมชน ผลิตภัณฑ์ชุมชน ร้านอาหารท้องถิ่น และร้าน บริการนวดแผนไทย ทำให้บริเวณถนนเส้นนี้มีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางเศรษฐกิจ สามารถ ที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนได้ ดังนั้น วัดศรีมงคลและถนนวัฒนธรรมของชาวไทหล่ม จึงได้รับ การพัฒนาให้เป็นพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรม

๓. การพัฒนาพื้นที่ ในส่วนของการพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมไทหล่ม นั้นได้มีการพัฒนาพื้นที่ที่จากเดิมเป็นเพียงถนนสัญจรทั่วไป ให้เป็นถนนคนเดินไทหล่ม ซึ่งพื้นที่นี้ได้มีมติจากวัดและชุมชนในการใช้เป็น พื้นที่สร้างสรรค์ผลงาน Street Arts เชื่อมต่อด้วยศิลปะบนกำแพงที่วาดภาพทั้งแบบ 3D และ ภาพวาดสีบนผนังกำแพงวัดและกำแพงบ้าน ซึ่งทางเทศบาลเมืองหล่มสักได้ให้การสนับสนุนในเรื่อง ของรถดับเพลิงในการฉีดน้ำเพื่อล้างถนนและกำแพง รวมถึงอุปกรณ์ทำความสะอาด ซึ่งมีพนักงาน เทศบาล ชาวบ้านในชุมชน และทีมนักวิจัยได้ร่วมกันทำความสะอาดเพื่อเตรียมพื้นที่ในการ พัฒนา ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมต่อไป

๔. การสร้างผลงาน Street Arts เป็นการวาดภาพทั้งในรูปแบบภาพทั่วไป และภาพสามมิติ นำเสนอภาพเกี่ยวกับประเพณี วิถีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตชาวไทหล่ม ซึ่งในส่วนนี้เป็นบทบาทสำคัญของกลุ่มศิลปินจิตอาสา ที่มารังสรรค์ผลงานดังกล่าว ซึ่งใช้ระยะเวลาไม่ต่ำกว่า ๒ เดือน โดยเทศบาลเมืองหล่มสัก ได้เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการสนับสนุนงบประมาณบางส่วน และการสนับสนุนอุปกรณ์ทาสี สีน้ำ เป็นต้น

๕. การบริหารจัดการศิลปะเชิงสร้างสรรค์ Street Arts การบริหารจัดการพื้นที่บริเวณถนนวัฒนธรรมคนเดินไทหล่ม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้มีการสร้างผลงานศิลปะเชิงสร้างสรรค์ Street Arts ขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งชุมชนได้มีการบริหารจัดการพื้น ที่โดยมีการตั้งคณะกรรมการเข้ามาดูแล ซึ่งประกอบไปด้วยคณะกรรมการชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองหล่มสัก ซึ่งการบริหารจัดการต่างๆ นั้นได้มีการจัดสรรประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนด้วย เพื่อก่อให้เกิดเป็นรายได้ให้กับชุมชน

๖. การเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ในส่วนนี้ เทศบาลเมืองหล่มสัก ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในเรื่องของการท่องเที่ยวชุมชน เพราะจะมีผลสืบเนื่องมาถึงเรื่องของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและการสร้างรายได้ของคนในชุมชนด้วย โดยเฉพาะการนำเอาผลงานศิลปะเชิงสร้างสรรค์ เชิงสร้างสรรค์ Street Arts ซึ่งเป็นของใหม่สำหรับชุมชนบ้านตำบลหล่มสัก และจังหวัดเพชรบูรณ์ มาเป็นจุดขายสำคัญของการท่องเที่ยว

๗. การดูแลรักษาเนื่องจากการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ บนถนนวัฒนธรรม เป็นศิลปะเชิงสร้างสรรค์ที่ชุมชนเป็นเจ้าของร่วมกัน การบริหารจัดการและการดูแลรักษา จึงเป็นหน้าที่ของชาวบ้านทุกคนในชุมชนบ้านตำบลหล่มสัก แต่เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยจึงมีการจัดตั้ง เป็นคณะกรรมการขึ้นมา ซึ่งประกอบไปด้วย คณะกรรมการชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน เทศบาลเมืองหล่มสัก

การพัฒนาระบบการให้บริการและการพัฒนาสินค้าชุมชนเครือข่ายการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ เนื่องจากสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนของชุมชนไทหล่ม เป็นสินค้าประเภทผ้าทอมือ ซึ่งมีราคาค่อนข้างแพง จึงได้มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์เป็นเสื้อผ้า ข้าวของเครื่องใช้ประเภท กระเป๋า ถุงย่าม เป็นต้น ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ในราคาถูกลงได้ และปัญหาสำคัญ คือสถานที่จำหน่ายสินค้าชุมชน จำเป็นต้องมีสถานที่ในการตั้งขาย นอกจากนี้รูปแบบการผลิตสินค้าเป็นรูปแบบการผลิตล่วงหน้าหรือผลิตให้มีจำนวนมากไว้ก่อน ไม่มีการวางแผนล่วงหน้า หรือผลิตตามความต้องการของตลาด ทำให้สินค้าหลายรายการไม่เป็นที่ตรงต่อความต้องการของผู้บริโภค และเกิดปัญหาสินค้าค้างสต๊อกและเสื่อมคุณภาพตามกาลเวลา ปัญหาอีกประการคือ สินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนหลายชนิดขาดความเป็นเอกลักษณ์ มีความเหมือนหรือคล้ายกับสินค้าชุมชนในพื้นที่อื่นๆ

๑. การรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ โดยความร่วมมือของวัดท่ากกแก และเทศบาลเมืองหล่มสัก ในการใช้พื้นที่ของวัดท่ากกแกในการผลิตสินค้าและจัดจำหน่ายสินค้าชุมชน โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ ได้มีการรวมกลุ่มแม่บ้าน ปราชญ์ชุมชน และผู้มีความสนใจในการเรียนรู้การทอผ้าพื้นเมือง เกิดการเรียนรู้ชุมชนขึ้น

๒. ด้านการจัดการ โดยจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรในชุมชนให้มีความรู้มากขึ้นเกี่ยวกับการผลิตสินค้าของชุมชน โดยเฉพาะการแปรรูปจากผ้าทอเป็นสินค้าอื่นๆ เพราะผ้าทอนั้นมีความหลากหลายในลวดลายและสีสัน การนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นจะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและยังเป็นการกระจายรายได้ที่หลากหลายช่องทางอีกด้วย

๓. ด้านการตลาด มีการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายให้หลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะช่องทางโซเชียลมีเดีย ได้แก่ Face Page, Line เป็นต้น ซึ่งช่องทางดังกล่าวช่วยให้เกิดการประชาสัมพันธ์สินค้าได้เป็นอย่างดี เกิดการซื้อขายแบบออนไลน์มากยิ่งขึ้น

๔. ด้านการผลิต มีการพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีความโดดเด่นและเป็นตัวตนของวิถีชาวไทหล่มให้มากที่สุด ซึ่งผ้าทอไทหล่มนั้นมีลวดลายที่สวยงามและสำคัญคือ ลายยกดอก แต่ถึงกระนั้นก็ถือว่าเป็นลายทั่วไปที่มีในจังหวัดเพชรบูรณ์

๕. ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ มีการมุ่งเน้นให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเข้ามาบูรณาการทำงานร่วมกัน ทั้งในส่วนของการผลิต การจัดจำหน่าย และการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะเทศบาลเมืองหล่มสัก ที่มีนโยบายในการจัดสรรพื้นที่สาธารณะให้เป็นพื้นที่ในการจัดจำหน่ายสินค้าชุมชน ซึ่งได้มีการดำเนินการส่วนหนึ่งแล้วในบริเวณตลอดริมฝั่งลำน้ำป่าสักที่เชื่อมโยงกับไทหล่ม

การผลักดันนโยบาย และยุทธศาสตร์การเสริมสร้างเครือข่ายการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อช่วงชิงส่วนแบ่งตลาดท่องเที่ยวของโลก จึงได้กำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อดึงนักท่องเที่ยวทั่วโลกเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ภารกิจด้านการท่องเที่ยวจึงเป็นภารกิจที่ถูกผสานกลมกลืนไปกับการพัฒนาประเทศในทุกมิติ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่ได้มีการสรรค์สร้างผลงานศิลปะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวดังที่หลายประเทศได้เคยทำมาแล้ว

การผลักดันนโยบาย และยุทธศาสตร์การเสริมสร้างเครือข่ายการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ จะต้องดำเนินการในลักษณะของเครือข่าย โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของตนเอง การระดมความคิดเห็นเชิงเครือข่ายของกลุ่มศิลปินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อนำเสนอแนวคิด วิธีการ และการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ นำไปสู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวพัฒนาพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมในชุมชนไทหล่ม จังหวัดเพชรบูรณ์ เชิงบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วน ซึ่งจะต้องมีการเพิ่มค่าของศิลปะเชิงสร้างสรรค์ด้วยการนำเสนออัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวไทหล่ม อันเป็นกลุ่มชนของจังหวัดเพชรบูรณ์ การประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ โดยเน้นสื่อออนไลน์เป็นสำคัญ ซึ่งเครือข่ายต่าง ๆ จะต้องมีส่วนร่วมในด้านการประชาสัมพันธ์นี้เป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดการประสานที่เชื่อมโยงเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงไปยังพื้นที่อื่น รวมไปถึงการพัฒนาเชิงพื้นที่และการเป็นเจ้าของร่วม ซึ่งการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมของเครือข่ายการพัฒนา

ถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ การนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยว และการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมในชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ และประการสำคัญ การผลักดันนโยบาย และยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพนั้นจะสามารถทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกันของเครือข่ายทั้งหมด

๕.๒ อภิปลายผล

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์” มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

๑. จากการวิจัยพบว่า ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะของชาวไทหล่มสามารถที่จะ บริหารจัดการได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นว่าประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะของชาวไทหล่ม ได้มีการสร้างความตระหนักรู้ระหว่างวัดและชุมชนในการที่จะพัฒนาร่วมกัน ทั้งในส่วนของการสร้างองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ที่วัดโดยส่วนมากแล้วจะมีประวัติศาสตร์ร่วมกัน โดยมีวัดท่ากกแกเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญ ซึ่งประวัติศาสตร์ของนั้นจะมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับวัดต่าง ๆ ได้แก่ ๑) วัดศรีบุญเรือง ในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ซึ่งจากการลงพื้นที่วิจัยของคณะพบว่า บริเวณวัดศรีบุญเรืองและชุมชนวัดศรีบุญเรือง มีการเปลี่ยนแปลงสภาพไปตามกาลเวลา แม่แต่วัดศรีบุญเรือง ก็มีความเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบสมัยใหม่ หรือศิลปะล้านช้างร่วมสมัย แทบที่จะไม่เหลือเค้าโครงเดิมของความเป็นล้านช้าง เหตุผลที่สำคัญหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวพบว่า วัดศรีบุญเรืองและชุมชน เป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับเขตอำเภอหล่มสักเป็นอย่างมาก มีการตัดถนนผ่านหลายสาย และเป็นชุมชนที่สำคัญ ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้พื้นที่แห่งนี้มีการเปลี่ยนแปลงเชิงกายภาพเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ความเจริญของบ้านเมืองก็มีเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยเร่งให้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวรวดเร็วมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้จากอาคาร ตึกบ้านช่องในชุมชนโดยรอบวัดศรีบุญเรือง มีสภาพค่อนข้างใหม่ ไม่มีสถาปัตยกรรมเดิมหลงเหลืออยู่เหมือนเดิม เช่น ถนนพิทักษ์ที่ยังคงมีการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมเดิมของจังหวัดไว้ได้อย่างเข้มแข็ง ซึ่งวัดศรีบุญเรือง ยังปรากฏเพียงสิมที่ยังมีรูปแบบสถาปัตยกรรมล้านช้างร่วมสมัยหลงเหลืออยู่บ้างเท่านั้น ๒) วัดไพรสณฑ์ศักดาราม เป็นวัดที่มีชุมชนรายล้อม ความหลากหลายในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมจึงมีความแตกต่างในเรื่องของวิธีคิดที่หลากหลาย ในความหลากหลายเชิงความคิดที่ต่างคนต่างมีแนวคิดนั้น วัดไพรสณฑ์ศักดารามจึงได้มีการพัฒนาวิธีคิดสร้างสรรค์โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ร่วมวางแผน เป็นขั้นตอนแรกที่วัดและชุมชนรายรอบวัดได้นำมาใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์งานต่าง ๆ ในขั้นตอน

ของการวางแผนนั้นได้มีการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นคนในพื้นที่หรือคนนอกพื้นที่ ที่มีความมุ่งหวังในการใช้พื้นที่ของวัดเป็นพื้นที่ในการจัดงานเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งวัดมีความพร้อมเป็นอย่างมาก เพราะถือว่าวัดเป็นพื้นที่สาธารณะที่จะต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เข้ามาใช้ประโยชน์ ตราบเท่าที่ไม่ขัดผลประโยชน์ของผู้อื่นและของวัด ๓) วัดศรีมงคล มีการส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องของพุทธศิลปกรรมผ่านอาคารเสนาสนะต่าง ๆ ของวัดเป็นพื้นที่การเรียนรู้ ที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งพุทธศิลปกรรมและพระพุทธศาสนาควบคู่กัน โดยในด้านพุทธศิลปกรรมนั้นพบว่า รูปแบบการสร้างนั้นเป็นการประยุกต์สถาปัตยกรรมแบบล้านช้างกับสถาปัตยกรรมไทยภาคกลางเข้าไว้ด้วยกัน กลายเป็นสถาปัตยกรรมล้านช้างร่วมสมัยที่มีความสวยงามและโดดเด่น ผสานกลิ่นอายทั้งของความเป็นล้านช้างและไทยภาคกลางเข้าไว้ด้วยกันอย่างลงตัวซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพดณ ปัญญาวีรทัต และคณะ[๑] ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมและอนุรักษ์การสร้างสรรค์ศิลปะของวัดและชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา” การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญคือการอนุรักษ์ ศิลปกรรม และการสร้างสรรค์ศิลปะของวัดในกลุ่มจังหวัดล้านนาที่ได้รับการจัดการที่เหมาะสม ผลการวิจัยพบว่า การอนุรักษ์ศิลปกรรมและการสร้างสรรค์ศิลปะของวัดและชุมชนในแต่ละจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ล้านนา อาจแตกต่างกันไปตามบริบทของชุมชนในแต่ละพื้นที่ และขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางสังคม วัฒนธรรมของชุมชน ลักษณะทางกายภาพของชุมชน และความแตกต่างของประชากรในชุมชน เป็นต้น จากการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นต่างๆ ของหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ต่างก็ให้ความคิดเห็น แตกต่างกันไป โดยยกมาเป็นบางประเด็นที่สำคัญที่หลายฝ่ายเห็นพ้องตรงกัน และเป็นแนวคิดที่ น่าสนใจหรือผ่านการทดลองใช้แล้วได้ผลในชุมชนกรณีศึกษากล่าวคือ ๑) คนในชุมชนเป็นศูนย์กลาง พลังของคนในชุมชนสำคัญที่สุด ๒) ศิลปะที่ไม่ธรรมดาต้องนำพาให้ท้องอิ่มได้ด้วย ๓) ศิลปะก็คือธรรมะต้องหาตัวเองให้เจอ แล้วไม่ยึดติดกับความเป็นตัวเอง ๔) การสร้างสรรค์และอนุรักษ์งาน ศิลปะต้องมาควบคู่กับการเรียนรู้ ๕) ศิลปะไม่จำเป็นต้องอยู่แต่ในอาคาร ผนังกลางแจ้งก็สามารถเป็น พื้นที่ศิลปะได้ ๖) การสร้างสรรค์งานศิลปะต้องมาควบคู่กับการอนุรักษ์ ๗) สนับสนุนให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมทั้งบ้าน วัด และ โรงเรียน ๘) ผลงานจะโดดเด่น ได้ต้องทำให้จริงจัง ดำเนินการให้เป็นกิจจะลักษณะ ๙) ส่งเสริมให้เยาวชนได้มีส่วนร่วม ทั้งในด้านการสร้างสรรค์และอนุรักษ์ ๑๐) ศิลปะที่มาจากสำนึกรักในท้องถิ่นและจิตอาสาเป็นความงามที่มีค่าและยั่งยืน ๑๑) ศิลปินในชุมชน ทรัพยากรบุคคลที่ไม่ควรมองข้าม ๑๒) การพัฒนาเมืองศิลปะเชิงสร้างสรรค์ต้องใช้เวลาและ ต้องมีการเริ่มต้น ๑๓) การสร้างสรรค์ศิลปะต้องสัมพันธ์กับการสร้าง

---

[๑] นพดณ ปัญญาวีรทัต และคณะ “การส่งเสริมและอนุรักษ์การสร้างสรรค์ศิลปะของวัด และชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา”, วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา, ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๕) : ๑๐.

ความสุขให้กับชุมชน ๑๔) การสร้างสรรค์ศิลปะเริ่มพัฒนาจากบุคคล สู่ชุมชนและขยายผลสู่สาธารณะ ๑๕) ศิลปะจะเงียบหาย หรือกลายเป็นตำนานขึ้นอยู่ที่การบริหารจัดการของชุมชน

๒. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ ภายใต้แนวคิดของการพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรม เป็นการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวภายใต้กรอบแนวคิด จะเป็นการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน และรองรับการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งเป็นการกระจายโอกาสและรายได้อย่างทั่วถึงในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรม เช่นประติมากรรมและจิตรกรรมร่วมสมัยให้เป็นถนนศิลปะ (Street Art) การจัดกิจกรรมทางศิลปะในแบบ Workshop อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการในการออกแบบผังนิเวศวัฒนธรรมบนถนนสายวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมผสมผสานกับความเป็นสากลการสร้างการเรียนรู้ทางสังคมบนถนนสายวัฒนธรรม กิจกรรมการท่องเที่ยววัฒนธรรมบนถนนสายวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย และการพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรม (Street Art) ไทหล่ม ร่วมไปถึงการพัฒนาความร่วมมือของเครือข่ายถนนวัฒนธรรม สตรีทอาร์ต เป็นการใช้เทคนิคการวาดภาพในรูปแบบสองมิติและสามมิติ เพื่อที่จะให้เห็นถึงลักษณะของภาพที่มีมติทั้งด้านลึก กว้างและเสมือนจริงมากที่สุดโดยแรงบัดดาลใจของกลุ่มศิลปินชมรมป้ายสี แต้มฝัน ปันจินตนาการ ที่มีจิตอาสามาวาดภาพสตรีทอาร์ตในครั้งนี้ ได้อาศัยแรงบันดาลใจจากวิถีวัฒนธรรมของชาวไทหล่มและศิลปะร่วมสมัย โดยความที่ชุมชนชาวไทหล่มนั้นถือได้ว่าเป็นชุมชนชาวไทหล่มที่มีการเปลี่ยนแปลงในบริบททางสังคมค่อนข้างมาก ไม่ได้เป็นวิถีวัฒนธรรมแบบชาวไทหล่มดั้งเดิมเมื่อสามร้อยกว่าปีแล้ว แต่ชุมชนแห่งนี้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำรงชีวิตให้เข้ากับยุคสมัย แต่ยังคงกลิ่นอายของอัตลักษณ์ของชาวไทหล่ม ดังนั้นทางศิลปินผู้วาดภาพจึงได้มีแนวคิดที่จะนำศิลปะร่วมสมัยมาเป็นจุดสำคัญหรือจุดเน้นก่อนที่จะเข้าสู่พื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ในมติของวิถีวัฒนธรรมของชาวไทหล่ม นั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราง ศิลปะกิจ และคณะ[๒] ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศิลปะบนพื้นที่และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษา ตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ๑) การสร้างสรรค์โดยใช้ ศิลปะเชื่อมโยงวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ มี ๖ องค์ประกอบ คือ (๑) แนวคิด (๒) ผู้สร้างสรรค์ผลงาน (๓) ผลงานศิลปะ (๔) พื้นที่สร้างสรรค์ผลงาน (๕) ผู้ชม (ผู้อาศัยในชุมชน, ผู้สร้างประสบการณ์) และ (๖) วัฒนธรรมของชุมชน ๒) การนำศิลปะเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชน สามารถช่วยพัฒนาให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวโดยใช้

[๒] ปราง ศิลปะกิจ และคณะ, การพัฒนาพื้นที่ศิลปะในเมืองและชุมชนของกลุ่มจังหวัดล้านนา” **วารสารชุมชนวิจัย**, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มีนาคม ๒๕๖๕) : ๒๕.

ศิลปะและวัฒนธรรมของชุมชน สร้างมุมมองใหม่ ๆ แก่คนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ช่วยให้เกิดการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน เกิดช่องทางธุรกิจใหม่ ๓) การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ส่วนตัวเป็น พื้นที่สาธารณะ ไม่ควรก่อให้เกิดประเด็นความขัดแย้งในในทุกกระบวนการ การสร้างสรรค์ผลงาน ต้องคำนึงถึงการศึกษาข้อมูลอย่างละเอียดรอบคอบ รวมถึงการรับฟังความเห็นของคนในชุมชน ศึกษาปัญหาที่สามารถเกิดขึ้น หลังจากการสร้างสรรค์ผลงาน และ ๔) การทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ของชุมชน เพื่อเป็นส่วนประกอบสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีส่วนร่วมกับชุมชนทางวัฒนธรรม

๓.) การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ เครือข่ายแต่ละแห่งได้มีบทบาทสำคัญในการเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์บทถนนวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนชาวไทหล่ม ทั้งในส่วนของวัดชุมชน เทศบาลเมืองหล่มสัก หน่วยงานราชการ และองค์กรภาคีเครือข่าย ซึ่งต่างก็ทำหน้าที่ไปตามบทบาทความรับผิดชอบของตนเอง สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ (๒) เทศบาลเมืองหล่มสัก (๓) วัดศรีบุญเรือง (๔) วัดศรีมงคล (๕) วัดท่ากกแก (๖) วัดไพรสณฑ์ศักดาราม พระอารามหลวง (๗) โรงเรียนสร้างสุขผู้สูงอายุเทศบาลเมืองหล่มสัก ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “หน่วยงานทั้งเจ็ด” จะได้ร่วมมือทางวิชาการและงานวิจัย เรื่อง “การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์” ความร่วมมือทางด้าน ประติมากรรมสถาปัตยกรรม และจิตรกรรม และด้านอื่น ๆ การสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของวัดที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการสรรค์สร้างศิลปะ โดยการผสานระหว่างประเพณีวิถีวัฒนธรรมและศิลปะเข้าด้วยกัน นอกจากนั้น เครือข่ายการท่องเที่ยวในส่วนของหน่วยงานราชการยังได้กำหนดทิศทางยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว โดยอาศัยต้นทุนทางวัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งต้นทุนทางวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบูรณ์นั้นมีอยู่มากมายโดยเฉพาะการนำเสนอต้นทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ให้กลายเป็นสิ่งที่จับต้องได้ ยกตัวอย่าง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้มีนโยบายในการทำให้เมืองเพชรบูรณ์กลายเป็นเมืองวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ เพราะเพชรบูรณ์มีของดีเยอะมาก มีครูบา มีวัฒนธรรรมประเพณี ซึ่งเราควรนำเสนอให้เมืองเพชรบูรณ์เป็นเมืองวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ โดยการผสานเอาศิลปะสมัยใหม่เข้ากับประเพณีวัฒนธรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการนำไปสู่การกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอนาคตได้ และโดยเฉพาะการพัฒนาในเรื่องของเครือข่ายนั้นก็จะต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

พระมหาไกรสร แสนวงค์ และคณะ๔[๓] ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างเครือข่ายการพัฒนาเมืองศิลปะ เชิงสร้างสรรค์และการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดล้านนา” ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพและบทบาทของ เครือข่ายต่าง ๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองศิลปะเชิงสร้างสรรค์และการท่องเที่ยวในกลุ่ม จังหวัดล้านนา ส่วนใหญ่แล้วจะมีบทบาทตามศักยภาพและความสามารถของตน เช่น หน่วยงาน ราชการ องค์กร ชุมชน กลุ่มศิลปิน เป็นต้น โดยจะทำหน้าที่ตามบทบาทของตนเองและสร้างความ ร่วมมือระหว่างกัน ด้วยการเชื่อมโยงและประสานบทบาทของเครือข่ายเข้าด้วยกัน และจากการ วิเคราะห์ศักยภาพเครือข่ายพบว่าจุดแข็งสำคัญคือ บทบาทของแต่ละเครือข่ายมีความเข้มแข็งอย่างมาก สามารถนำมาพัฒนาพื้นที่ร่วมกันได้ จุดอ่อนที่พบส่วนมากคือการประสานความร่วมมือระหว่าง เครือข่ายต่าง ๆ ในส่วนของโอกาสจะเป็นการที่แต่ละพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่สามารถเชื่อมเป็น เส้นทางการท่องเที่ยวได้ และอุปสรรคสำคัญคือ ความพร้อมของแต่ละพื้นที่ในการพัฒนาให้เป็นเมือง ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ โดยกระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายที่สำคัญจะต้องมีการร่วมคิด ร่วมสร้าง และร่วมพัฒนา ซึ่งจะต้องพัฒนาสรรถนะ ๓ ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ และนวัตกรรมที่ เกิดขึ้นจากการวิจัยนี้ คือ นวัตกรรมเชิงสารสนเทศสาธารณะ หรือระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และนวัตกรรมทางสังคม คือ การผลักดันนโยบายและยุทธศาสตร์

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์” การรับรู้เกี่ยวกับศิลปะเชิงสร้างสรรค์ของผู้คนในชุมชน ซึ่งยังคงมีข้อจำกัดทั้งในเรื่องของรูปแบบศิลปะ วิธีคิด การประยุกต์ และประโยชน์ที่จะได้รับ รวมทั้ง บทบาทของแต่ละเครือข่ายที่จะต้องมาทำงานร่วมกันใน การพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์ วัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวชุมชน เพราะถือได้ว่าเป็นเรื่องที่ยังคงแปลกใหม่สำหรับชุมชนและ เครือข่ายบางแห่งที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะเชิงสร้างสรรค์มากเท่าใดนัก ดังนั้น ผู้วิจัย จึงจำเป็นที่จะต้องนำองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับศิลปะเชิงสร้างสรรค์ออกมาเพื่อที่จะนำไปอภิปราย และทำความเข้าใจให้กับผู้นำชุมชน ชาวบ้าน เครือข่ายและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์ วัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งที่สุดแล้วนั้นก็เกิดการเรียนรู้และเข้าใจใน ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ เกิดเป็นความพร้อมที่จะให้การสนับสนุน ร่วมพัฒนาเชิงพื้นที่ และตระหนักรู้ในความเป็นเจ้าของพื้นที่

---

[๓] พระมหาไกรสร แสนวงค์ และคณะ, การเสริมสร้างเครือข่ายการพัฒนาเมืองศิลปะเช้งสร้างสรรค์และการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดล้านนา”, Local Administration Journal, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มีนาคม ๒๕๖๔) : ๗๐.

๑. ควรมีการพัฒนาแนวทางการจัดมหกรรมศิลปะร่วมสมัยในพื้นที่สาธารณะของประเทศ

๒. ภาครัฐหรือองค์กรท้องถิ่นที่มีความสนใจในการจัดสร้างศิลปะในพื้นที่สาธารณะของชุมชน ควรจัดตั้งองค์กรทางศิลปะหรือคณะกรรมการรับผิดชอบด้านการจัดมหกรรมศิลปะร่วมสมัยในพื้นที่สาธารณะโดยตรง

๓. พัฒนาหลักสูตรความรู้ศิลปศึกษาสตรีอาร์ทแก่เด็กและเยาวชน และการเปิดพื้นที่สาธารณะของชุมชนให้เป็นสถานที่แสดงออกทางศิลปะของเด็กและเยาวชนในชุมชน

ปณฌา โลกสุมิ ปยุโยโต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณานุกรม

๑.ภาษาไทย

(๑)หนังสือ:

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว.กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย,๒๕๕๐[เอกสารเผยแพร่].

กรวรรณ สังขกร,สามารถ สุวรรณรัตน์ และไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์.**การพัฒนาศักยภาพชุมชนวัฒนธรรมสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนเชียงใหม่เมืองสร้างสรรค์.**สถาบันวิจัยสังคม: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,๒๕๕๗

กรวรรณ สังขกร.**แหล่งท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวตลาดใหม่.**เอกสารประกอบการประชุมเสวนา" การผลิตอาหารปลอดภัยเพื่อตอบสนองตลาดใหม่ทางการท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือตอนบน"จัดโดยโครงการกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจยล้านนา สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ณ โรงแรมลำปางเวียงทอง จ.ลำปาก๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕). (เอกสารอัดสำเนา)

กาญจนา แก้วเทพ.**ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา**.กรุงเทพมหานคร: เอดิสัน เพรส โปรดักส์ ,๒๕๔๔

กาญจนา แก้วเทพและสมสุข หินวิมาน.**สายธารแห่งนักคิด ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง และสื่อสารการศึกษา**.กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ภาพพิมพ์,๒๕๕๑

เกษม เพ็ญภินันท์.**ความโกลาหลของวัฒนธรรมศึกษา:ยกเครื่องเรื่องวัฒนธรรมศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : ศูนย์มานุษวิทยาสิรินธร(องค์กรมหาชน),๒๕๕๒.

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ.**แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติพ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙**. กรุงเทพมหานคร:กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา,๒๕๕๔.

จารุณี สุวรรณรัศมี.**กราฟฟิติ(graffiti):การสื่อสารความหมายและอัตลักษณ์.**กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,๒๕๔๗.

จุฑามาศ วิศาลสิงห์.**โครงการศึกษาภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยในสายตาของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ.**กรุงเทพมหานคร: บริษัท ยูเรก้า คอนซัลติ้ง จำกัด,๒๕๕๕.

ชุติมา บริสุทธิ์.**การศึกษาการสร้างเมือง(machizukuri)ด้วยศิลปะร่วมสมัย ภายในเมือง Kanazawa จังหวัด Ishikawa**.เชียงใหม่:มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,๒๕๕๗.

ไชยสิทธิ์ ชาญอาวุธ และพัชราภา เอื้ออมรวนิช.**การศึกษาคุณค่าด้านอัตลักษณ์ของศิลปะข้างถนนเพื่อการสร้างมูลค่าสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์**.กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.๒๕๕๘.

ณัฐกานต์ กันธิ.**มะจิสุคุริ(Machitsukuri)กับการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว:กรณีศึกษาการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดโออิตะ ประเทศญี่ปุ่น.**เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,๒๕๕๕.

ณัฐพล ตันติวงศ์ตระกูล.**พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.**กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี,๒๕๕๔

เดชดิลก ลิ้มวิรัตน์.**สตรีทอาร์ตสะท้อนสังคมวัตถุนิยม.**กรุงเทพมหานคร:คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร,๒๕๕๖.

ธานัท ภุมรัช.**แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้ย่านบ้านศิลปินและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง ชุมชนคลองบางหลวง เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร.**กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยศิลปากร ,๒๕๕๗.

ธีรวัฒน์ บุตตะโยธี.**ความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อเมืองโบราณจังหวัดสมุทรปราการ.**กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,๒๕๕๑.

บริษัท อินทัช รีเสิร์ช แอนด์ คอนซัลแทนซี่ จำกัด,**โครงการสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทยในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการส่งออกนักท่องเที่ยว** ,กรุงเทพมหานคร : อินทัช รีเสิร์ช แอนด์ คอนซัลแทนซี่ จำกัด,๒๕๕๔.

พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล.**การศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญเพื่อส่งเสริมการเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี.**กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.๒๕๕๓

พระมหาบุญพิเชษฐ์ จันทร์เมือง. **การจัดการการท่องเที่ยวในพระอารามหลวงชั้นเอก ในเกาะรัตนโกสินทร์.**กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ,๒๕๕๓.

แพรวโพยม พัวเจริญ.**การศึกษาอัตลักษณ์และคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมเพลงโคราชสู่**

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักท่องเที่ยวเยาวชน.เอกสารประกอบการ ประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติครั้งที่ ๒๓ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีกสาร ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๔): ๗๕๙-๗๖๔.

มณินทร กีรติวัฒน์.”การให้ความหมายรูปแบบและกลยุทธ์ทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษา บ้านศิลปิน คลองบางหลวง กรุงเทพมหานคร”**เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ ๑**.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์,๒๕๕๙.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**แผนพัฒนาการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘**.กรุงเทพมหานคร:กองการท่องเที่ยว สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร,๒๕๕๕.

รัตนา โตสกุล.**มโนทัศน์เรื่องอำนาจ.**กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ,๒๕๕๘.

วันเฉลิม จันทร์พงศ์แก้ว.**คุณค่าทางการสื่อสารและมูลค่าทางธุรกิจของสตรีทอาร์ต.** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ,๒๕๖๐.

ศิริจรรยา ประพฤติกิจ. **การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดตราด.** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,๒๕๕๓.

อนุกูล ศิริพันธ์ และคณะ.**การศึกษาและสร้างรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวด้านศิลปกรรมทางพระพุทธศาสนา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง.**วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ,๒๕๕๕).(เอกสารอัดสำเนา).

MarketWise Ltd..**โครงการสำรวจทัศนคติและความพึงพอใจนักท่องเที่ยวต่างชาติกลุ่มตลาดหลักและกลุ่มตลาดเกิดใหม่(ระยะที่ ๒).**กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.),๒๕๕๕.

(๒) งานวิจัย :

เกศรา สุกเพชร และวารัชต์ มัธยมบุรุษ.”การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุกรณีศึกษา พื้นที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแม่เมาะและชุมชนรอบจังหวัดลำปาง”.**รายงานวิจัย.**พะเยาวิจัย๑:กลุ่มการวิจัยท่องเที่ยวยั่งยืน มหาวิทยาลัยพะเยา,๒๕๕๕).

จริญญา ณพิกุล และวารัชต์ มัธยมบุรุษ.”การศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย”.**รายงานวิจัย.**พะเยาวิจัย๑:กลุ่มการวิจัยท่องเที่ยวยั่งยืน มหาวิทยาลัยพะเยา,๒๕๕๕.

ชัยวุฒิ ตั้งสมชัย และปิยพรรณ กลั่นกลิ่น.”สถานการณ์และแนวโน้มของธุรกิจท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบน”.

รายงานวิจัย.ศูนย์เตือนภัยธุรกิจภาคเหนือ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.๒๕๕๔.

ณวิทย์ อ่องแสวงชัย.”การจัดการทรัพยากรทางสถาปัตยกรรมและวัฒนธรรมในชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวบนฐานวัฒนธรรมในเขตเมืองน่าน”.**รายงานการวิจัย.**กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.๒๕๕๖

ทรงคุณ จันทจร และคณะ.”คุณค่าอัตลักษณ์ศิลปะวัฒนะรรมท้องถิ่นกับการนำมาประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้”.**รายงานวิจัย.**สถานบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.ทุนอุดหนุนจากสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม,๒๕๕๒.

พลวัฒ ประพัฒน์ทอง.”เชียงรายเมืองศิลปิน : การพัฒนาเมืองด้วยชุมชนศิลปินที่พำนักถาวรในเชียงราย”.**รายงานวิจัย.**กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว),๒๕๔๘.

พลวัฒ ประพัฒนทอง และทรงสรรค อุดมศิลป์.”รูปแบบและแนวทางการจัดการท่องเที่ยวบ้านศิลปินเชียงราย”.**รายงานวิจัย.**กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ,๒๕๔๘.

วรสิกา อังกูร และคณะวิจัย.”รูปแบบการจัดการศึกษาและการเผยแผ่ศาสนธรรมของวัดในพระพุทธศาสนา:กรณีศึกษาแหล่งการเรียนรู้ของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร”.**รายงานวิจัย.**กรุงเทพมหานคร.กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.๒๕๔๗.

วีระพล ทองมา และคณะ.”การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของชุมชนชาวจีนในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่”.**รายงานวิจัย.**มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ,๒๕๕๔.

สมาพร คล้ายวิเชียร และคณะ.”แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างในอิสานใต้”.**รายงาน**

วิจัย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.),๒๕๕๐.

สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ.”ท่องเที่ยวสร้างสรรค์: เครื่องมือสำคัญนำไปสู่ชุมชนยั่งยืน”.**รายงานวิจัย.** องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน(องค์การมหาชน),๒๕๕๔.

อเนก ชิตเกสร และ พรรณนุช ชัยปินชนะ.”โครงการวิจัยและพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษา บ้านไร่ป่าคา ตำบลท่าตุ้ม อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน”.**รายงานวิจัย.** เครือข่ายบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา,๒๕๕๒.

๓ .ภาษาอังกฤษ:

Eric Felisbert.**Graffiti New York**: Abrams,๒๐๐๘.

Griswold W..**Cultures and Societies in a Changing World**.Thousand Oaks,CA:Pine Gorge Press,๒๐๐๔.

Louis Bou.**Street Art**,The Spray File.New York:Colin Design,๒๐๐๕.

Nicholas **Ganz.Graffiti word street art from five continents**. Singapore: C.S.Graphic,๒๐๐๔.

Ric Blackshaw,Liz Garrelly**. The Street Art Book ๖๐ Artist in their in their own word**. United States and Canada : Colindesign,๒๐๐๘.

Roger Gastman.**Darin Rowland,Lan Sattler,Freight Train Graffiti**.Harry N.Abrams Inc,๒๐๐๖.

ภาคผนวก

ผนวก ก

ใบรับรองการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและใบยินยอม
หมายเลขข้อเสนอการวิจัย ว.๓๒/๒๕๖๘

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายงานการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อข้อเสนอการวิจัย: การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์ (A Creative Art Street Development of Thai Lom in Phetchabun Province)

รหัสข้อเสนอการวิจัย: MCU RS 800767039

สถาบันที่สังกัด: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง

ผู้วิจัยหลัก: พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.

เอกสารที่พิจารณาทบทวน

๑. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๘
๒. เอกสารชี้แจงข้อมูลผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๘
๓. หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๘
๔. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	ฉบับที่ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๘

พระปัญญาวิชรบัณฑิต
(พระปัญญาวิชรบัณฑิต, รศ.ดร.)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

หมายเลขใบรับรอง: ว.๓๒/๒๕๖๘
วันที่ให้การรับรอง: ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘
วันหมดอายุใบรับรอง: ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๗/ว.๓๒

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง รับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย

เรียน พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร. / นักวิจัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง

ตามที่ท่านได้มีหนังสือขอใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย เพื่อทำการวิจัยวิทยานิพนธ์ในเรื่อง “การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์” มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ได้พิจารณาเครื่องมือการวิจัยของท่าน โดยให้มีการแก้ไขปรับปรุง/เพิ่มเติมเอกสาร ตามเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป.

เรียนมาด้วยความนับถือ

พระปัญญาวัชรบัณฑิต

(พระปัญญาวัชรบัณฑิต, รศ.ดร.)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

โครงการวิจัย เรื่อง

การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

A Creative Art Street Development of Thai Lom in Phetchabun province

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

๑. แบบสัมภาษณ์นี้ สำหรับพระสงฆ์ที่เป็นผู้นำในชุมชน ผู้นำชุมชน กลุ่มตัวแทนชาวบ้านในชุมชน ตัวแทนวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ศิลปินในพื้นที่กลุ่มของชุมชนไทหล่ม ตัวแทนเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงต่อการท่องเที่ยว เพื่อได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑.๑ เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะ ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๒ เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๓ เพื่อการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

๒. แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ เป็นการกรอกข้อมูลเบื้องต้นของผู้ถูกสัมภาษณ์และผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ ๒ เป็นข้อคำถามของผู้สัมภาษณ์และผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ ๓ การจำลองภาพงานศิลปกรรมที่ท่านมีความต้องการให้มีในชุมชนของท่าน

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือของทุกๆ ท่าน

(พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.)

หัวหน้าโครงการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

(พระ/นาย/นง/นางสาว/) ชื่อ/นามสกุล.....

ฉายา (กรณีเป็นพระภิกษุ).....อายุ.....ปี

พรรษา (กรณีเป็นพระภิกษุ).....พรรษา

ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษา ☐ อาชีวศึกษา

☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านศิลปะและวัฒนธรรม

☐ อาจารย์/นักวิชาการด้านศิลปะและวัฒนธรรม

☐ ศิลปินที่สร้างงานศิลปกรรม

☐ นายช่างทำงานศิลปะ

☐ ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ด้านศิลปะและวัฒนธรรม

☐ ปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้นำชุมชน

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด..... E-mail .....

เบอร์ติดต่อ..... วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ ...../...../.....

ส่วนที่ ๒ ประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์

๑. ประวัติความเป็นมาของศิลปกรรมในท้องถิ่นของท่าน มีความเป็นมาอย่างไร .....

.....

.....

.....

.....

๒. ประวัติความเป็นมาของศิลปกรรมในไทหล่ม มีความเป็นมาอย่างไร.....

.....

.....

.....

.....

๓. ท่านคิดว่า อัตลักษณ์หรือรูปแบบงานศิลปกรรมในไทหล่ม เป็นอย่างไร.....
.....
.....
.....
.....

๔. ท่านคิดว่า แนวคิดในการสร้างสรรค์งานศิลปกรรมในไทหล่ม เป็นอย่างไร

๔.๑ คติความเชื่อ

๔.๒ วิถีชีวิตและวัฒนธรรม

๔.๓ สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

๔.๔ แนวคิดและแรงบันดาลใจ

.....
.....
.....
.....

๕. ท่านคิดว่า การสร้างสรรค์งานศิลปกรรมร่วมสมัยในไทหล่ม ควรเป็นอย่างไร

๕.๑ จิตรกรรม

๕.๒ ประติมากรรม

๕.๓ สถาปัตยกรรม

๕.๔ คีตกรรม

๕.๕ วรรณกรรม

๕.๖ หัตถกรรม

.....
.....
.....
.....

๖. ท่านคิดว่า ศิลปะกับชุมชน มีรูปแบบหรือลักษณ์เป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....

๗. การเสริมสร้างความรู้ทางศิลปกรรมไทหล่ม แก่เยาวชน นิสิต และชุมชน มีประเด็นคำถามย่อย ดังต่อไปนี้

๗.๑ ท่านคิดว่า ในชุมชน สังคม และตัวท่านเอง มีส่วนที่ทำให้เกิดการสร้างศิลปกรรมไทหล่มที่ประยุกต์แบบร่วมสมัย ได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

๗.๒ ท่านมีวิธีการอย่างไร ที่จะรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างศิลปะไทหล่มและเผยแพร่ความรู้ทางงานศิลปะไทหล่มสู่สาธารณชน

.....

.....

.....

.....

๗.๓ ท่านคิดว่า การอนุรักษ์ศิลปะไทหล่มให้คงอยู่อย่างยั่งยืน มีวิธีการขั้นตอนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๗.๔ ท่านคิดว่า พุทธศาสนิกชน ประชาชน มีส่วนร่วมในการสืบสานการทำนุบำรุงศิลปะไทหล่มให้คงอยู่อย่างยั่งยืนได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

๗.๕ ท่านคิดว่า การสร้างศิลปะไทหล่มได้รับอิทธิพลจากตำนาน คัมภีร์ ภูมิปัญญา ทางพระพุทธศาสนา อย่างไร

.....

.....

.....

.....

๗.๖ ท่านคิดว่า การสร้างชุนชนอย่างยั่งยืนให้มีการพัฒนาการจากอดีตสู่ปัจจุบันเชื่อมโยงกับการสร้างสรรค์งานด้านศิลปะไทหล่ม เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๗.๗ ท่านคิดว่า งานศิลปะไทหล่มที่ปรากฏในชุนชน มีคุณค่า และอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทหล่มอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

๗.๘ ท่านคิดว่า จะช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้ทางศิลปะไทหล่ม แก่เยาวชน นิสิต และชุมชน ได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

๗.๙ ท่านคิดว่า ผลงานวิจัยนี้ จะช่วยการส่งเสริมการศึกษาการพัฒนาคุณภาพศิลปะ และการสร้างเมืองศิลปะเชิงสร้างสรรค์ ได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

๗.๑๐ ผลลัพธ์ที่ได้จากวิจัยนี้สามารถยกระดับการประยุกต์กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน สังคม และผลงานศิลปะไทหล่มแบบร่วมสมัยในชุมชน ได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

๗.๑๑ ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ ๓ การจำลองภาพงานศิลปะไทหล่มที่ท่านมีความต้องการให้ชุมชนของท่าน

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือของทุกๆ ท่าน

ผนวก ค

หนังสือนำ หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้ข้อมูล

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน พระครูสุพัธรรมกรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ยินดีรับเป็นผู้ให้ข้อมูลวิจัย.

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน พระครูสุทัศน์ธรรมโชติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ยินดีเป็นผู้ให้ข้อมูลวิจัย

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร พระอธิการวิชิต ทสีลวณฺโณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

รับเป็นผู้ประสานงานวิจัย

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางรุ่งรัตน์ สุรินทร์ประทีป

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร. ยินดีเป็นผู้ประสานงาน รุ่งรัตน์ สุรินทร์ประทีป
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสมศรี งบัวศรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสาวสมิตรา เวชเมือง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่อดีเป็นผู้ให้สัมภาษณ์งานวิจัย
สมิตรา เวชเมือง

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นายกวินพัฒน์ คงศรีเรือง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นาย ชาญวิทย์ งามฟอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร. ยินดี เป็นผู้ประสานงานวิจัย
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

นาย ชาญวิทย์ งามฟอง

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสาวสินตา บุญมาก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ยินดีเป็นผู้ให้ความอนุเคราะห์งานวิจัย

น.ส สินตา บุญมาก

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร ดร. สุมลี รักมานะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ยินดีเป็นผู้ให้สัมภาษณ์งานวิจัย
ดร. สุมลี รักมานะ

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสุไลวรรณ หอมจันทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร. ยินดีเป็นผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒ สุไลวรรณ หอมจันทร์

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางกัลยา โกมุทร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ยินดีเป็นผู้ให้สัมภาษณ์งานวิจัย
กัลยา โกมุทร

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางฟ้ยนาก ศูทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ยินดีเป็นผู้ให้สัมภาษณ์งานวิจัย
(นางฟ้ยนาก ศูทอง)

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสาวญาณี เงินศรีสุข

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ฝากถึงเพื่อนผู้ให้ความอนุเคราะห์ด้วยนะคะ
ขอบคุณค่ะ ญาณี เงินศรีสุข
T089-6416394

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสันธิตา หางนุตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ยินดีเป็นผู้ให้สัมภาษณ์งานวิจัย
สันธิตา หางนุตร

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสาวรุ่งรวี เกียรติกาศิริโสภณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ยินดีให้สัมภาษณ์งานวิจัย
รุ่งรวี เกียรติกา

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร ผศ.ดร.กิตติปณฺโญ ธีรภาณุญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางคำภา สำโรงแสง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางฟ้น อะฎะอินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ยินดีเป็นผู้ให้สัมภาษณ์งานวิจัย
นางฟ้น อะฎะอินทร์

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสาวสมจิตร เชื้องศรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

สมจิตร เชื้องศรี

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางนิ่มนาฏ สุกต่าย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสาวสุดา สุริยะมาตย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ยินดีเป็นผู้ให้สัมภาษณ์งานวิจัย
นางสาวสุดา สุริยะมาตย์

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางเบ็ญเกี่ยง อัครสาวัณย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ยินดีเป็นผู้ประสานงานวิจัย
เบ็ญเกี่ยง อัครสาวัณย์

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางภัทรกร คล้ายนิ่ม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง **เพชรบูรณ์** และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ภัทรกร คล้ายนิ่ม

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นายบุญส่ง เปล่งสัมฤทา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางชุติพร เจริญสุข

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ยินดีเป็นผู้ให้ความอนุเคราะห์งานวิจัย

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ชุติพร เจริญสุข

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสาวธนิ เก้ยมล กาฬ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ยินดีเป็นผู้ให้ข้อมูลการวิจัย
วิชิ เก้ยมล กาฬ

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสมใจ เหล่าไก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร. ยินดีเป็นผู้ประสานงานวิจัย
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒
สมใจ เหล่าไก้ว

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางกิมชวย เจริญจันท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ผู้ประสานงานเป็นผู้โทรประสานงานให้ด้วย
กิมชวย เจริญจันท์

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสาว มนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ยินดีเป็นผู้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลการวิจัย
มนตรี

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางกาญจนา มีตาปุญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ยินดี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์งานวิจัย
กาญจนา มีตาปุญ

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นาง พรศิริ เจริญฉันทวิทย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร. (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ยินดี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์งานวิจัย
ลงชื่อ พรศิริ เจริญฉันทวิทย์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นายชอบ คงตั้ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

สำเนาถูกต้อง
309 คงตั้ง

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นายวรพันธ์ กำลังภัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร. (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางพะเยาว์ สิงห์แก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ยินดีเป็นผู้ประสานงานวิจัย
พะเยาว์ สิงห์แก้ว

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางณฐพร มารยาท

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร. ประธานเป็นผู้ประสานงานวิจัย
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒ นางณฐพร มารยาท

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นายสายัณห์ มูลศิลป์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร. ผู้ให้สัมภาษณ์งานวิจัย
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางปนัดดา สันทสิงห์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร. ปนัดดา สันทสิงห์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชา
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒ นางปนัดดา สันทสิงห์

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางมลิวัลย์ มโนชัน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ยินดี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์งานวิจัย
มลิวัลย์ มโนชัน

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสาวนัส ศรประเสริฐ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ยินดีเป็นผู้ประสานงานวิจัย

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร. นางสาวนัส ศรประเสริฐ
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสมสิตร สุวรรณกิจ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
ปฏิบัติหน้าที่ อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร. นางสมสิตร สุวรรณกิจ
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสาว พลดี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒ นิสิตเป็นผู้ประสานงานวิจัย
นางสาว พลดี

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสุภรกาญจน์ ศรีวัฒนกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร. สุภรกาญจน์ ศรีวัฒนกุล
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางเพ็ญศรี ศรีธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง "**การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์**"

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสุภาณี ป้องปิด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ยินดี เป็นผู้ประสานงานวิจัย
สุภาณี ป้องปิด

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสาวน สาวี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ยินดีเป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยนี้

นางสาวน สาวี

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางบุญศิลา พุฒกลาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร พ.ท.อำนวย พุฒกลาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ยินดีเป็นผู้ให้สัมภาษณ์งานวิจัย
พ.ท.อำนวย พุฒกลาง

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร พ.อ. กิรฑา เกียรติณรงค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

สิทธิเป็นผู้ให้สัมภาษณ์งานวิจัย
พ.อ. กิรฑา เกียรติณรงค์
(ผู้ ให้สัมภาษณ์)

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสันทนา มงคะสิงห์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ยินดีเป็นผู้ให้ข้อมูลการวิจัย
๑๖
สันทนา มงคะสิงห์

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางพงมณี พงศ์ๆ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ยินดีเป็นผู้ให้ความอนุเคราะห์
พงมณี พงศ์ๆ

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสมวงศ์ สุขธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒ ยินดีเป็นผู้ให้ความอนุเคราะห์งานวิจัย

สมวงศ์ สุขธรรม

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางพรพิมล โนโชค

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ยินดีเป็นผู้ประสานงานวิจัย
พรพิมล โนโชค

ที่ พิเศษ/๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๑๐

วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในสังกัดเก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร นางสาวรดา โกษ์นน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.** (สร้อยศรี) และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ และเป็นนักวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดทำโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามเลขที่สัญญา ว.๐๓๙/๒๕๖๗ แผนงานวิจัย เรื่อง **"การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่ม ในจังหวัดเพชรบูรณ์"**

ทั้งนี้ การวิจัยข้างต้นมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการดังกล่าวจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

ผู้ประสานงาน : พระมหาธนกร กิตฺติปณฺโญ, ผศ.ดร.
เบอร์โทรติดต่อ : ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

ขอความอนุเคราะห์ให้ส่งเอกสารงานวิจัย
น.ส.รดา โกษ์นน

ผนวก ง

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ทำงานวิจัย, การสัมภาษณ์

พิธีลงนามความร่วมมือ MOU

พิธีลงนามความร่วมมือ MOU

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ทำงานวิจัย

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ทำงานวิจัย

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ทำงานวิจัย

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ทำงานวิจัย

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ทำงานวิจัย

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ทำงานวิจัย

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ทำงานวิจัย

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ทำงานวิจัย

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ทำงานวิจัย

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ทำงานวิจัย

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ทำงานวิจัย

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ทำงานวิจัย

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ทำงานวิจัย

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ทำงานวิจัย

ผนวก ฉ

การรับรองการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

แบบ สพ.๐๙.

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยลัย

วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

ข้าพเจ้า พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร. ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
ชื่อหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์
ที่อยู่ ๑๐๙/๒ บ้านน้ำคำ หมู่ที่ ๕ ตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐
โทรศัพท์ ๐-๕๖๗๐-๒๑๗๐ โทรสาร ๐-๕๖๗๐-๒๙๖๖
ขอรับรองว่าได้มีการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง
การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์
ซึ่งเป็นผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ของ พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร. พระสุธีวชิราภรณ์, ดร.
น.ส.สุรีรัตน์ ณ วิเชียร
โดยนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

- ☑ การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น การบรรยาย การสอน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
- ☑ การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ในพระพุทธศาสนา
- ☐ การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เช่น งานวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสิ่งประดิษฐ์
- ☐ การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหรือระดับประเทศ
- ☑ การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

ช่วงเวลาที่นำไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่.....จนถึง.....ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชาศิลปะทางศาสนา และรายวิชาพุทธศิลป์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา

.....
.....
.....

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ .....

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

หมายเหตุ: ท่านสามารถประทับตราของหน่วยงานในเอกสารนี้ได้ (ถ้ามี)

แบบ สพ.๐๙.

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

ข้าพเจ้า พระครูสุพัชราภรณ์ ตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลหล่มสัก
ชื่อหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชน คณะสงฆ์จังหวัดเพชรบูรณ์
ที่อยู่ วัดศรีบุญเรือง ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐
โทรศัพท์.....โทรสาร.....
ขอรับรองว่าได้มีการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง
การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์
ซึ่งเป็นผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ของ พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร. พระสุธีวชิราภรณ์, ดร.
น.ส.สุรีรัตน์ ณ วิเชียร
โดยนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

☑ การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น การบรรยาย การสอน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
☑ การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ในพระพุทธศาสนา
☐ การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เช่น งานวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสิ่งประดิษฐ์
☐ การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหรือระดับประเทศ
☑ การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

ช่วงเวลาที่นำไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่.....จนถึง.....ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

- การเผยแผ่พระพุทธศาสนา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่ม

.....
.....
.....

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ .....
(พระครูสุพัชราภรณ์)
ตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลหล่มสัก

หมายเหตุ: ท่านสามารถประทับตราของหน่วยงานในเอกสารนี้ได้ (ถ้ามี)

แบบ สพ.๐๙.

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยลัย

วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

ข้าพเจ้า พระครูสุภัทรพัชรเขต ตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลปากช่อง
ชื่อหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชน คณะสงฆ์จังหวัดเพชรบูรณ์
ที่อยู่ วัดท่ากกแก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐
โทรศัพท์.....โทรสาร.....
ขอรับรองว่าได้มีการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง
การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์
ซึ่งเป็นผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ของ พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร. พระสุธีวชิราภรณ์, ดร.
น.ส.สุรีรัตน์ ณ วิเชียร
โดยนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

- ☑ การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น การบรรยาย การสอน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
- ☑ การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ในพระพุทธศาสนา
- ☐ การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เช่น งานวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสิ่งประดิษฐ์
- ☐ การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหรือระดับประเทศ
- ☑ การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

ช่วงเวลาที่นำไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่.....จนถึง.....ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

- การเผยแผ่พระพุทธศาสนา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาวไทหล่ม

.....
.....
.....

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ .....

(พระครูสุภัทรพัชรเขต)
ตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลหล่มสัก

หมายเหตุ: ท่านสามารถประทับตราของหน่วยงานในเอกสารนี้ได้ (ถ้ามี)

ผนวก ฉ

บทความวิจัย

ตีพิมพ์ TCI ฐาน 2

วารสารชุมชนวิจัยและพัฒนาสังคม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Research Community and Social Development Journal | Social Science
RC&SDJ | ISSN 3027-7515 Online
Research Article
ID: exxxxx. Recived: *Year-Month-Day* | Reviewing: *Year-Month-Day* | Accepted: *Year-Month-Day* | Online: *Year-Month-Day*

การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

A Creative Street Art Development of Tai Lom in Phetchabun province

พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ (Phramaha Thanakorn Kittipanyo)[1*],
พระราชพัชรธรรมเมธี (Phra Ratphatcharathammethee)[2], พระสุธีวชิราภรณ์ (Phra Sutheevachiraporn)[3],
คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67110 ประเทศไทย
(Faculty of Buddhism, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phokhunphamueang Buddhist College, Petchabun Province, 67110, Thailand) | e-mail: tngr2809@gmail.com; Phralax@gmail.com; mahathavaramethee9799@gmail.com
สุรีรัตน์ ณ วิเชียร (Sureerat Na-Wichian)[4]
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก จังหวัดเพชรบูรณ์ 65000 ประเทศไทย
(Boromarajonani College of Nursing, Buddhachinarat, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute, Petchabun Province, 65000, Thailand) | e-mail: sureerat@bcnb.ac.th

---

Abstract

Background: Promoting local wisdom identity by creating creative spaces is an issue of multicultural development. Consistent with research aims to study history, culture, wisdom, and art, as well as develop learning resources and creative street art for the Tai Lom people in Phetchabun Province.
Methods: The methodology used was qualitative and action research. The key informant groups were purposefully the tourist temple groups, the Tai Lom community artist groups, the research-related network groups, and the tourism-related entrepreneur groups, totaling 56 people. Used semi-structured interviews as a tool for fieldwork to collect data through in-depth interviews, group discussions, and photography. The answers were obtained using interpretive content analysis and presented the research results descriptively.
Results: The historical context with events has long been associated. Culturally, there is clear evidence of the close connection between religion and governance. Wisdom, the temple name changed to reflect auspicious means and is unique to each area. Art, a combination of royal court styles and local art from the lower north and upper central regions of the early Rattanakosin period, shows the church, temple, pagoda, and Phra-Ceo-Mai. Wat Sri Mongkol has developed as a center for learning about culture, religion, and art. In addition, the architectural design of the temple, which is based on Lan Xang art and Buddhist principles, also reflects creativity. Innovation is a combination of art, Buddhism, and tourism. It has transformed the temple into a contemporary cultural tourist attraction. Creative knowledge, Wat Sri Mongkol effectively conveys the core cultural values (belief, faith, local wisdom). The resource learning development of the 350-meter cultural route between Wat Sri Mongkol and Wat Phraisansakdaram is "Creative Street Art." Management through 7 main issues: cooperation, development, use of public space, designated roles, community participation, planning and implementation, and maintenance.
Conclusions: The research results in a strong cultural identity, and street art spaces have emerged as "creative cultural tourism destinations." An important aspect of street art areas is a case study of cultural identity that can be applied to communities through the potential of art and public art as an interdisciplinary research tool.
Keywords: a creative art street; public art; creative cultural tourism destination

บทคัดย่อ

ที่มา(ภูมิหลัง): การส่งเสริมอัตลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเสริมสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ให้หลากหลายเป็นประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญในการต่อยอดผลงานเชิงสังคมพหุลักษณ์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา และการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์

[*]*Corresponding author:* [*]tngr2809@gmail.com
Cite (APA7): xxx, x., & xxx, x. (Year). Title name. *Research Community and Social Development Journal, Volume*(Issue), page-pages. https://doi.org/10.14456/nrru-rdi.xxxx.xxx

วิธีการ: ระเบียบวิธีวิจัยที่เลือกใช้ คือ การวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทำการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงกลุ่มวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มศิลปินชุมชนไทหล่ม กลุ่มเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และกลุ่มผู้ประกอบการที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว รวมทั้งสิ้น 56 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการถ่ายภาพ สำหรับคำตอบที่ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงตีความ และแสดงผลลัพธ์การวิจัยด้วยวิธีบรรยายพรรณา

ผลลัพธ์: การศึกษาบริบทในพื้นที่ด้านประวัติศาสตร์ พบว่า มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญในอดีตมาอย่างยาวนาน ด้านวัฒนธรรม พบว่า มีหลักฐานแสดงความเชื่อมโยงระหว่างศาสนากับการปกครอง ด้านภูมิปัญญา พบว่า มีการเปลี่ยนชื่อวัดที่สะท้อนความเป็นสิริมงคลและเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมทางวัฒนธรรมและเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมของชุมชน ด้านศิลปะ พบว่า มีพุทธศิลปะที่ผสมผสานระหว่างศิลปะราชสำนักกับศิลปะพื้นถิ่นภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางตอนบนในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นที่คงความเป็นเอกลักษณ์ (โบสถ์ วิหาร เจดี และพระเจ้าไม้) นอจากนี้ ด้านส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า วัดศรีมงคลถูกพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ศิลปะ และศาสนา ด้านการพัฒนาวิธีคิดสร้างสรรค์ พบว่า มีการออกแบบเสนาสนะตามแนวคิดพุทธศิลปกรรมล้านช้างและหลักธรรมพระพุทธศาสนา ด้านการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ พบว่า ได้บูรณาการศิลปะ พุทธศิลป์ และการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน ทำให้วัดกลายเป็นพื้นที่วัฒนธรรมร่วมสมัย และเป็นจุดขายเชิงวัฒนธรรม และด้านองค์ความรู้ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ พบว่า ศิลปะของวัดศรีมงคลสื่อถึงความเชื่อ ความศรัทธา และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างกลมกลืนและชัดเจน สำหรับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา พบว่า ได้ฟื้นฟูและพัฒนาเส้นทางวัฒนธรรมระหว่างวัดศรีมงคลและวัดไพรสณฑ์ศักดาราม ระยะทาง 350 เมตร ให้เป็น “ถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์” และการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ พบว่า เกิดการบริหารจัดการร่วมกัน 7 ด้าน ได้แก่ ร่วมมือ พัฒนา ใช้พื้นที่สาธารณะ บทบาท ส่วนร่วม เตรียมพร้อมและขับเคลื่อน และดูแลรักษา

บทสรุป: ข้อค้นพบที่ได้ คือ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ผลกระทบเชิงปฏิบัติ คือ พื้นที่ถนนศิลปะกลายเป็น “จุดหมายปลายทางท่องเที่ยววัฒนธรรมสร้างสรรค์” และผลกระทบต่อการวิจัยในอนาคต คือ เกิดเป็นกรณีศึกษาสำคัญเกี่ยวกับมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อประยุกต์ใช้กับชุมชนผ่านงานศิลปะแบบมีส่วนร่วมและศักยภาพของศิลปะพื้นที่สาธารณะในฐานะเครื่องมือเชิงวิจัยแบบสหวิทยาการ

คำสำคัญ: ถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์; ศิลปะพื้นที่สาธารณะ; จุดหมายปลายทางท่องเที่ยววัฒนธรรมสร้างสรรค์

บทนำ

-This work is licensed under a Creative Attribution Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

สังคมพหุลักษณ์ (Plural Society) เป็นกลุ่มสังคมที่แยกย่อยออกเป็นกลุ่มภาษา กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มศาสนาหรือเชื้อชาติต่าง ๆ และกลุ่มชุมชน (Lek-Prapai Viriyaphan Foundation, 2016) ดังเช่น กลุ่มชาวไทหล่ม คือ คนไทยเชื้อสายไทยที่อาศัยอยู่ในเขตหล่มสัก หล่มเก่า และเมืองเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ตอนบนของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยพื้นที่นี้มีการตั้งถิ่นฐานมาอย่างยาวนานตั้งแต่สมัยสุโขทัย (ราวพุทธศตวรรษที่ 20) และยังมีพัฒนาการของเมืองต่อเนื่องมาจนกลายเป็นจังหวัดเพชรบูรณ์ในปัจจุบัน ทั้งนี้ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ คือ เมืองนครเดิดในหล่มเก่า เคยเป็นเมืองสำคัญแต่ถูกทำลาย เหลือเพียงกำแพงอิฐบางส่วน ชุมชนในยุคหลัง เช่น ยุคอยุธยาจนถึงยุครัตนโกสินทร์ตอนต้นเจริญขึ้นมาก โดยเฉพาะในหล่มเก่าและหล่มสัก พบโบราณสถานศิลปะลาวจำนวนมาก ลักษณะวัฒนธรรมของชาวไทยหล่ม มีรากเหง้าทางวัฒนธรรมจากลาวพุงขาวซึ่งสืบเชื้อสายจากหลวงพระบาง โดยใช้ภาษา พิธีกรรม ความเชื่อ และประเพณีเฉพาะกลุ่ม เช่น การนับถือผีควบคู่กับพุทธศาสนา ดังนั้นจึงเป็นแหล่งที่มีพัฒนาการของชุมชนและวัฒนธรรมมาอย่างยาวนานตั้งแต่ก่อนประวัติศาสตร์ จนกลายเป็นสังคมเมืองในปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง โดยมีกลุ่มชาวไทยหล่มเป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรมเฉพาะถิ่นที่ยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน (Document and Archives Committee, 1999)

ปัจจุบัน การสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยมอบผลงานที่มีคุณค่าตอบสนองต่อมนุษย์ผู้สร้างงาน สามารถสื่อเรื่องราวและเหตุการณ์สำคัญอันน่าประทับใจ ซึ่งเกิดจากการส่งเสริมความคิดและจินตนาการอย่างอิสระ ความรู้สึกได้สัมผัสจริง การฝึกปฏิบัติด้วยตนเองผ่านการแสดงออกทั้งความคิดและการกระทำที่ถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานศิลปะสร้างสรรค์ (Panmanee, 2014) การสรรหาหรือค้นรูปทรงหรือหน่วยงานที่มีสาระต่อจุดหมายของการสร้างสรรค์และจัดระเบียบของหน่วยนั้น หน่วยเหล่านั้นให้เกิดเป็นรูปทรงใหม่ขึ้น รูปทรงที่มีเอกัตภาพ หรือลักษณะเฉพาะตัวของศิลปะ ต้นแบบและมีเอกภาพ การสร้างสรรค์ตรงข้ามกับการลอกเลียนแบบไม่ว่าจะเป็นการลอกเลียนแบบจากธรรมชาติหรือจากสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น (Nimsamoe, 1988) นอกจากนี้ การใช้กลวิธี ทางศิลปะ ผลิตงานศิลปะที่ไม่มีใครทำมาก่อน โดยไม่ใช่การลอกแบบ เลียนแบบ หรือชื่นชมในผลงาน ศิลปะที่มีแต่เดิม การแสดงออกทางสร้างสรรค์เป็นการแสดงออกตามที่เป็นไปโดยเสรี โดยใช้สื่อกลาง เช่น ภาษา สี ไม้ ดนตรี และอื่น ๆ เป็นเครื่องมือแสดงถึงความรู้สึก ประสบการณ์ ความเข้าใจที่ชัดเจนและอารมณ์ที่ลึกซึ้ง (Jiwbang, 1994)

ดังนั้น คุณค่าทางเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นของชาวไทหล่ม ประกอบด้วย การแห่ปราสาทผึ้ง การแทงหยวก ประเพณีผีตาโม่ ประเพณีสงกรานต์ไทหล่ม สถาปัตยกรรมเรือนไม้แบบไทย-ลาว และสิม (โบสถ์) วัดโบราณ จิตรกรรมฝาผนังแบบล้านช้างที่วัดศรีมงคล (บ้านนาทราย) และการทอผ้าซิ่นหัวแดงตีนก่านที่มีลวดลายจากธรรมชาติ โดยชุมชนมีแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาอัตลักษณ์เพื่อการสร้างจุดเด่นและจดจำง่าย การเชื่อมโยงพื้นที่กับชุมชน การใช้วัสดุท้องถิ่นในการตกแต่ง การจัดแสดงวัตถุและข้อมูลอย่างสวยงาม การรักษาของแท้ดั้งเดิม การจัดพื้นที่กิจกรรมร่วมของชุมชนและการออกแบบ ปรับปรุง และตกแต่งลวดลายจากประเพณีโดยใช้ไม้สีธรรมชาติและแสงธรรมชาติ

-This work is licensed under a Creative Attribution Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

ซึ่งถือเป็นวัฒนธรรม ประเพณี สถาปัตยกรรม ศิลปะ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ ทั้งในด้านการใช้วัสดุท้องถิ่น การออกแบบพื้นที่ และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (Teesuk, 2023) ซึ่งนำมาสู่วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ คือ การศึกษาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะ เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญา และพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ จึงเป็นวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้อัตลักษณ์พื้นถิ่นคงอยู่และสามารถเป็นสถานที่ดึงดูดผู้มาเยือนและสาธารณชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และการรวมพื้นที่ในกิจกรรมทางวัฒนธรรมเป็นรากฐานของเมืองแห่งความคิดสร้างสรรค์ (Costa, 2007) ที่นำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัย (Creation of contemporary art) เป็นแนวคิดการผสมผสานระหว่างสุนทรียศาสตร์ร่วมสมัยและศิลปะแบบดั้งเดิม ได้จุดประกายให้เกิดการผสมผสานระหว่างนวัตกรรมกับบทสนทนาเชิงปรัชญาผ่านภาพวาดที่ประณีตละเอียดลออ การสนทนาและการผสานกันของสองแนวทางนี้ ไม่เพียงสะท้อนลักษณะเฉพาะและแนวโน้มของสุนทรียศาสตร์ร่วมสมัยเท่านั้น หากยังเป็นการสืบสานคุณค่าและอิทธิพลทางสุนทรียศาสตร์จากศิลปะแบบดั้งเดิมอีกด้วย (Laursen et al., 2021) ประการแรก คือ ศิลปะแบบดั้งเดิมสะท้อนให้เห็นในนวัตกรรมทางศิลปะ ส่วนศิลปะร่วมสมัยสร้างสรรค์รูปแบบและการแสดงออกทางศิลปะใหม่ ๆ โดยแยกส่วนและจัดระเบียบเทคนิคและรูปแบบดั้งเดิมของการวาดภาพบุคคลอย่างพิถีพิถัน ซึ่งนวัตกรรมทางศิลปะแบบดั้งเดิมสะท้อนถึงความคิดสร้างสรรค์ในเชิงปรัชญา โดยเน้นการตั้งคำถามและการก้าวข้ามแนวคิดและบรรทัดฐานดั้งเดิม (Chen, 2025) ประการที่สอง คือ สุนทรียศาสตร์ร่วมสมัยกับศิลปะแบบดั้งเดิมสะท้อนให้เห็นแนวคิดทางศิลปะ โดยศิลปินร่วมสมัยให้ความสำคัญกับการแสดงออกของประสบการณ์ส่วนบุคคลและการถ่ายทอดอารมณ์ และผสมผสานโลกภายในของแต่ละบุคคลเข้ากับรูปร่างภาพวาดที่พิถีพิถันแบบดั้งเดิม สร้างงานศิลปะที่เป็นส่วนตัวและเต็มไปด้วยอารมณ์มากขึ้น แนวคิดความงามเฉพาะบุคคลนี้สะท้อนถึงปรัชญาอัตถิภาวนิยมและเน้นย้ำถึงเสรีภาพและความเป็นอิสระของแต่ละบุคคล (Wang, 2021) นอกจากนี้ แนวคิดความงามทางวัฒนธรรมที่หลากหลายสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมในเชิงปรัชญา ซึ่งเน้นความเท่าเทียมและความเคารพซึ่งกันและกันระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (Jumde &Kumar, 2021) สำหรับแนวคิดความงามเฉพาะบุคคลและการบูรณาการความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทำให้การสืบสานมีคุณค่าสามารถเติมความมีชีวิตชีวาและการให้ความสำคัญใหม่ของยุคมั้ยให้กับศิลปะแบบดั้งเดิมผ่านการทำความเข้าใจ การสนทนา และการบูรณาการได้ดียิ่งขึ้น (D'Alvia, 2020)

แนวคิดเกี่ยวกับศิลปะสาธารณะและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Public Art and Cultural Identity) อธิบายอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเติบโตได้จากเรื่องเล่าที่เล่าต่อกันมา ความทรงจำทางประวัติศาสตร์ ภาพลักษณ์ และความรู้สึกที่เชื่อมโยงอดีต ปัจจุบัน และอนาคตในเขตเมืองมาอย่างต่อเนื่อง

-This work is licensed under a Creative Attribution Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

เป็นสิ่งที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอย่างต่อเนื่อง และได้รับอิทธิพลจากกระแสวัฒนธรรมระดับโลก ขณะที่ศิลปะสาธารณะสามารถทำหน้าที่เป็นคลังข้อมูลประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและความทรงจำร่วมกันได้ ตัวอย่างเช่น ภาพจิตรกรรมฝาหนังขนาดใหญ่ในเมือง การเฉลิมฉลองประเพณีพื้นเมือง การต่อสู้ทางสังคม และวีรบุรุษของชาติ ซึ่งช่วยหล่อหลอมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรในท้องถิ่นที่สะท้อนถึงสมาชิกในชุมชน ในทำนองเดียวกัน กระเบื้องเซรามิกและศิลปะริมถนนทำให้นึกถึงประเพณีและเส้นทางประวัติศาสตร์ ทำให้เอกลักษณ์ของเมืองตั้งอยู่ในภูมิศาสตร์ทางวัฒนธรรมที่กว้างขวางยิ่งขึ้น ดังนั้น ศิลปะสาธารณะจึงทำให้การเชื่อมโยงบุคคลที่มีทักษะเชิงแนวคิดและการตีความที่จำเป็นในการชื่นชมความหมายเชิงซ้อนที่ฝังอยู่ในงานศิลปะได้อย่างลึกซึ้ง (Wang, 2025) นอกจากนี้ ศิลปะบนท้องถนนเปลี่ยนพื้นที่สาธารณะให้กลายเป็นตัวแทนทางภาพของวัฒนธรรม ความเชื่อ และประวัติศาสตร์ของผู้คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ โดยใช้ตัวเมืองเป็นผืนผ้าใบ กำแพง สะพาน และอาคารต่าง ๆ ที่เคยถูกมองว่าเป็นพื้นที่ว่างเปล่าไร้ชีวิตชีวากลับเต็มไปด้วยความหมายที่แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายและความซับซ้อนของชีวิตในเมือง ศิลปินสามารถแสดงตัวตนทางวัฒนธรรมผ่านผลงานภาพจิตรกรรมฝาผนัง ภาพกราฟิก และงานศิลปะสาธารณะจากการใช้ประเพณี ภาษา และรูปภาพของท้องถิ่น ทำให้งานศิลปะเป็นจุดเริ่มต้นของความเชื่อมโยงทางภาพระหว่างศิลปิน ผู้คน ชุมชน กลุ่มวัฒนธรรม และการเมืองมากยิ่งขึ้นได้ (Rastogi, 2025)

แนวคิดเกี่ยวกับศิลปะร่วมสมัย (Contrmporary art) สามารถแสดงออกมาได้ในรูปแบบต่าง ๆ โดยผ่านประสบการณ์ด้านสุนทรียศาสตร์ที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดสิ่งเร้าทางศิลปะและสุนทรียศาสตร์ใหม่ในงานศิลปะสมัยใหม่และในแนวทางปฏิบัติทางสังคมได้ (MacDowell, 2017) ซึ่งมุ่งเน้นไปที่ศิลปะสื่อพื้นที่ของศิลปะร่วมสมัยและพัฒาอย่างมีพลวัตโดยอาศัยการใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการสร้าง เผยแพร่ และนำเสนอผลงานศิลปะที่รวมแนวคิดสำคัญต่าง ๆ เช่น งานที่มีรูปแบบเปิด การโต้ตอบระหว่างผู้ชมกับผลงาน ความคิดสร้างสรรค์ของผู้ชุม ความคิดสร้างสรรค์ร่วมกัน การเปลี่ยนจุดเน้นจากผลลัพธ์ของความคิดสร้างสรรค์ไปที่กระบวนการ การใช้การโต้ตอบและความเสมือนจริงเป็นวิธีการแสดงออก การรวมกันของชีวิตและศิลปะ รวมทั้งการทำให้รูปแบบศิลปะเป็นประชาธิปไตย โดยให้ความสำคัญกับการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ในการกระจายบทบาทของศิลปินและผู้ชม รวมไปถึงลักษณะของสภาพแวดล้อมในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยภายใต้องค์ประกอบของสภาพแวดล้อม (Mironova, 2025) นอกจากนี้ ศิลปะสื่อเป็นเสมือนกระจกอันทรงพลังที่สะท้อนให้เห็นโครงสร้างทางวัฒนธรรม ความเชื่อ และแนวคิดที่ซับซ้อนซึ่งแผ่ขยายไปทั่วโลก ศิลปินได้รับพื้นที่พิเศษในการสำรวจความลึกซึ้งของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ความเชื่อแบบดั้งเดิม และความท้าทายที่เร่งด่วนในยุคปัจจุบันผ่านการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ทางสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ ดนตรี วรรณกรรม และทัศนศิลป์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่หลากหลายและทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น (Dolkeles, 2024)

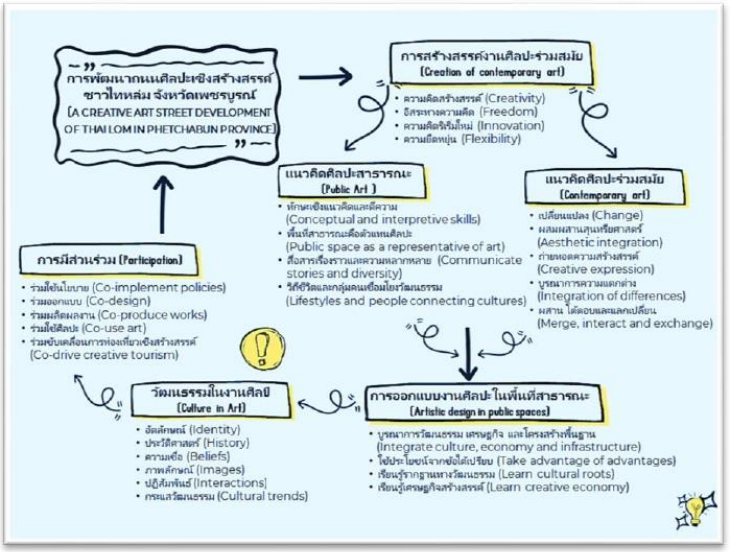
การพัฒนาเมืองเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะ (Developing the city as an artistic tourist attraction) เน้นย้ำความจำเป็นในการใช้แนวทางนโยบายที่ครอบคลุมการบูรณาการวัฒนธรรมกับการมีส่วนร่วมทาง

-This work is licensed under a Creative Attribution Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

เศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้บรรลุศักยภาพทางเศรษฐกิจของเมืองสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่ () โดยผสมผสานความคิดสร้างสรรค์เข้าไปในระบบอุตสาหกรรมแบบดั้งเดิม การใช้ประโยชน์จากข้อได้เปรียบของนวัตกรรม รากฐานทางวัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์ที่มีอยู่แล้วในขั้นตอนการผลิต จะช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และเกิดขึ้นเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจแบบดั้งเดิมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Rodrigues–Ferreira et al., 2023; Manioudis & Angelakism, 2023) ซึ่ง UNCTAD (2013) ได้นำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีพื้นฐานมาจากศักยภาพของสินทรัพย์สร้างสรรค์และสามารถวัดผลได้ผ่านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมที่หลากหลาย ตั้งแต่ศิลปะพื้นบ้าน ดนตรี หนังสือ หนังสือพิมพ์ จิตรกรรม ศิลปะการแสดง ภาพยนตร์ การกระจายเสียงทางโทรทัศน์และวิทยุ แอนิเมชั่นและวิดีโอเกมดิจิทัล และบริการด้านสถาปัตยกรรมและโฆษณา โดยทั่วไป การตั้งถิ่นฐานในชนบทตั้งอยู่บนเสาหลักสองเสา ได้แก่ วัฒนธรรมชนบทและเมือง (Dovey & Sandercock, 2002) วัฒนธรรมชนบทเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันเป็นหลัก ขณะที่วัฒนธรรมเมืองเน้นการสร้างผลิตภัณฑ์ บริการ และเนื้อหาที่สร้างสรรค์ ซึ่งมีส่วนสนับสนุนการสะสมทุนและการสร้างมูลค่าอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น สภาพแวดล้อมการแข่งขันในเมืองใหญ่จึงส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตาม Waitt and Gibson (2009) ได้เน้นย้ำอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในเมืองเล็กๆ และพื้นที่ชนบทมีส่วนสำคัญต่อความสามารถในการฟื้นตัวของท้องถิ่นโดยการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ศิลปะในชุมชน และนวัตกรรมตามสถานที่ ในทำนองเดียวกัน Herslund (2012) พบว่า ชนชั้นสร้างสรรค์ในชนบทมีบทบาทสำคัญต่อการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่นและการเชื่อมต่อดิจิทัลเพื่อการมีส่วนร่วมในเครือข่ายสร้างสรรค์ระดับโลก การขยายตัวของแพลตฟอร์มดิจิทัลและการทำงานจากระยะไกลทำให้ภาคอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในชนบทสามารถเติบโตได้มากขึ้น ส่งผลให้การผลิตทางวัฒนธรรม งานฝีมือ และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้กลายมาเป็นแรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่สำคัญ (Miwa et al., 2022)

ดังนั้น การทบทวนวรรณกรรมข้างต้นนี้ นำมาสู่การสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

-This work is licensed under a Creative Attribution Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา:

กรอบแนวคิดการพัฒนางานศิลปะร่วมสมัยในพื้นที่สาธารณะเพื่อสะท้อนอัตลักษณ์วัฒนธรรมและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย แนวคิดการศึกษา (Input) เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย ศิลปะสาธารณะ อัตลักษณ์วัฒนธรรม และการพัฒนาเมืองและการท่องเที่ยวเชิงศิลปะ โดยผ่านกระบวนการ (Process) ออกแบบงานศิลปะที่ผสมผสานอัตลักษณ์วัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของชุมชน การนำรูปแบบศิลปะร่วมสมัยเข้าใช้ในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งนำไปสู่ผลลัพธ์ (Output) ให้เกิดงานศิลปะร่วมสมัยในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่นผ่านศิลปะ ทำให้ชุมชนในพื้นที่กลายเป็นเมืองท่องเที่ยวทางศิลปะสร้างสรรค์

วิธีการและเครื่องมือ

ระเบียบวิธีวิจัยที่เลือกใช้ คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ร่วมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ดังต่อไปนี้

ประชากรการวิจัยในพื้นที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามที่สำนักงานสถิติแห่งชาติได้นำข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มาใช้เพื่อรายงานสถิติบ้านจากการทะเบียน จำแนกตามอำเภอ พ.ศ. 2566 รวมทั้งสิ้นจำนวน 152,688 คน (Phetchabun Provincial Statistical Office, 2024) กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยเทคนิคการสุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) ด้วยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงในพื้นที่ซึ่งมีการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีพื้นที่สาธารณะ มี

-This work is licensed under a Creative Attribution Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

วัดโบราณ และเป็นพื้นที่เครือข่ายการท่องเที่ยว จำนวน 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลหล่มสัก ตำบลตาลเดี่ยว โดยกำหนดคุณลักษณะเฉพาะตามบทบาทหน้าที่ จำนวน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 10 รูป/คน กลุ่มศิลปินชุมชนไทหล่ม จำนวน 10 คน กลุ่มเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย จำนวน 5 คน และกลุ่มผู้ประกอบการที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว จำนวน 31 คน รวมทั้งสิ้น 56 รูป/คน

เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ชนิดปลายเปิด (Open-ended) โดยคณะผู้วิจัยสร้างประเด็นคำถามเป็นแนวทางที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับเกี่ยวกับความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ พุทธศิลปะ การส่งเสริมการเรียนรู้ การพัฒนาวิธีคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ และองค์ความรู้ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ของชาวไทหล่ม ซึ่งสามารถแทรกหรือเพิ่มเติมประเด็นเพื่อการซักถามระหว่างทำการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มได้

ทั้งนี้ โครงการวิจัยพร้อมเครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ตามข้อเสนอการวิจัยเลขที่ ว.32/2568 จากคณะกรรมจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2568

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการลงพื้นที่ภาคสนาม โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นรายบุคคล จำนวน 8 ครั้ง และจัดการสนทนากลุ่ม จำนวน 2 ครั้ง รวมระยะเวลา 4 เดือน โดยใช้แนวคิดการรวมตัวกัน ที่พิจารณาถึงกระบวนการรวบรวมเอกสารประวัติศาสตร์ เรื่องเล่า และสถานที่รวมตัวกันตามความรู้ในท้องถิ่น (Beel & Wallace, 2020) เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การปฏิบัติ ผลประโยชน์ และการประเมินผลตามสภาพแวดล้อมอย่างเป็นธรรมชาติ (Denzin, 1978) และมีความเป็นอิสระในการเข้าร่วมและการตอบข้อมูลด้วยความเต็มใจ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมคำตอบจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ทำการตีความเบื้องต้น จากนั้นนำมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้แนวทางเชิงตีความอย่างเป็นธรรมชาติ (Creswell & Poth, 2016) โดยมุ่งเน้นการทำความเข้าใจตามแนวคิดและประเด็นหลัก รวมทั้งปัจจัยที่ได้จากการสะท้อนมุมมองทางประสบการณ์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ แหล่งเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญา เพื่อเพิ่มความแม่นยำในการตีความสถานการณ์เชิงพื้นที่ตามความเป็นจริง เพื่อให้ได้เรื่องราวและการค้นพบที่สอดคล้องกัน และแสดงผลลัพธ์การวิจัยด้วยวิธีบรรยายพรรณนา

ผลการวิจัย

ถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ เกิดขึ้นจากการผลศึกษาวิจัย 3 มิติ ดังต่อไปนี้

มิติประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะ

-This work is licensed under a Creative Attribution Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

องค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและศิลปะของชาวไทหล่ม มีดังนี้

1. ด้านประวัติศาสตร์ พบว่า การตั้งเมืองหล่มสักใน พ.ศ. 2372 โดยพระสุริยวงศาฯ (คง) และมีการสร้างวัดขึ้นพร้อมกัน คือ วัดศรีมงคล (เดิมชื่อวัดกลาง) ตั้งอยู่ใจกลางเมืองหล่มสักที่เป็นศูนย์กลางศาสนาและการปกครอง ซึ่งในอดีตเคยใช้ประกอบพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา และมีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่เป็นหลักฐานแสดงความเชื่อมโยงระหว่างศาสนาและการปกครอง เช่น กบฏเจ้าอนุวงศ์ เป็นต้น

> *"...เมืองลุ่ม" คำว่า "ลุ่ม" ถ้าออกเสียงตามสำเนียงพื้นถิ่นจะต้องออกเสียงว่า "ลุ๊ม" ในภาษาพื้นเมืองหล่มสักและภาษาพื้นเมืองภาคเหนือรวมถึงประเทศลาว หมายถึง "ข้างล่าง"...*" (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 มีนาคม 2568)

> *"...เดิมทีเมื่อแรกตั้งชาวพื้นเมืองชอบเรียกกันว่า หล่มเก่า หล่มใหม่ เมืองหล่มเดิม ที่เรียกว่าหล่มเก่าเพราะทางราชการฝ่ายปกครองให้ชื่อเป็นอำเภอ ต่อมาทางราชการใช้ชื่อว่าเมืองหล่มศักดิ์ และต่อมาตั้งเป็นจังหวัดหล่มสัก ปี พ.ศ.2473–2474 จึงยุบจังหวัดหล่มศักดิ์รวมเข้ากันกับจังหวัดเพชรบูรณ์ และใช้มาตลอดจนทุกวันนี้...*" (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 20, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 มีนาคม 2568)

2. ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า การตั้งชื่อวัดและการเปลี่ยนชื่อจาก "วัดกลาง" มาเป็น "วัดศรีมงคล" แสดงถึงภูมิปัญญาการตั้งชื่อที่สะท้อนความเป็นสิริมงคลและเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมทางวัฒนธรรมและเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมสำคัญของชุมชนมาแต่โบราณ

> *"...ชื่อว่า "วัดกลาง" ก็คือ "วัดศรีมงคล" ในปัจจุบันนี้ ตั้งแต่สร้างวัดเป็นต้นมา มีเจ้าอาวาสทั้งหมด 17 รูป ด้วยกัน...*" (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 20, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 มีนาคม 2568)

3. ด้านศิลปะ มีลักษณะศิลปะผสมผสานระหว่างศิลปะราชสำนักกับศิลปะพื้นถิ่นของภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางตอนบน โดยโบสถ์ วิหาร เจดีย์ แสดงถึงพุทธศิลป์สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทหล่ม ดังเช่น พระเจ้าไม้ เป็นงานพุทธศิลป์ท้องถิ่นที่มีคุณค่าสูงทางศิลปกรรม ความศรัทธา และประวัติศาสตร์ สะท้อนอัตลักษณ์ไทหล่มได้อย่างลึกซึ้ง และพระพุทธชัยมงคล เป็นพุทธศิลป์ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา การปกครอง และอัตลักษณ์ท้องถิ่น ที่มีความโดดเด่นด้านความงามทางศิลปะและบริบททางประวัติศาสตร์

> *"...พระพุทธชัยมงคลถือเป็นพระพุทธรูปสำคัญประจำเมืองหล่มสักโดยรับการอุปถัมภ์จากกลุ่มเจ้าเมืองและกรมการเมืองหล่มสักมาโดยตลอด...*" (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 22, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 มีนาคม 2568)

-This work is licensed under a Creative Attribution Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

4. ด้านส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ วัดศรีมงคลถูกพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ศิลปะ และศาสนา โดยใช้พุทธศิลป์เป็นเครื่องมือสร้างการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ เช่น ศิลปะพื้นบ้าน จิตรกรรมฝาผนัง สถาปัตยกรรมที่มีเรื่องเล่าประกอบ และเปิดพื้นที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น จำหน่ายสินค้าชุมชน ส่งเสริมเศรษฐกิจควบคู่การเรียนรู้ เป็นต้น

> *"...วัดศรีมงคล เป็นพื้นที่การเรียนรู้ที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งพุทธศิลปกรรมและพระพุทธศาสนาควบคู่กัน..."* (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 23, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 มีนาคม 2568)

5. ด้านพัฒนาวิธีคิดสร้างสรรค์ พบว่า มีการออกแบบเสนาสนะที่มีความงดงามเพื่อสื่อถึงความงามทางจิตวิญญาณ โดยเป็นแนวคิดที่มาจากพุทธศิลปกรรมล้านช้างและหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ถือเป็นตัวอย่างนวัตกรรมทางวัฒนธรรมที่สามารถยกระดับการคิดเชิงสร้างสรรค์ในระดับชุมชน

> *"...เจ้าอาวาสรูปปัจจุบันท่านได้วางแนวคิดการก่อสร้างที่เชื่อมโยงกับความเชื่อพระพุทธศาสนาล้านช้าง พุทธประวัติและยังเน้นเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาด้วย..."* (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 24, การสื่อสารส่วนบุคคล , 3 มีนาคม 2568)

6. ด้านพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ คือ บูรณาการศิลปะ พุทธศิลป์ และการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน ทำให้วัดกลายเป็นพื้นที่วัฒนธรรมร่วมสมัย โดยใช้พุทธศิลป์เป็นจุดขายเชิงวัฒนธรรม เช่น พระพุทธรูปขนาดใหญ่ วิจิตรศิลป์พื้นถิ่น เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมที่ผูกโยงกับวิถีชุมชน เช่น การจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน จัดนิทรรศการศิลปะ จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ และพัฒนาบริเวณหน้าวัดเป็นพื้นที่สร้างสรรค์เพื่อเป็นศูนย์รวมทางศิลปะ วัฒนธรรม และเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งสามารถสร้างงาน สร้างรายได้ และส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

> *"...คนในพื้นที่อาศัยพื้นที่วัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้น ขณะเดียวกันก็มีการพัฒนาพื้นที่บริเวณหน้าวัดขึ้นมาเพื่อรองรับด้านเศรษฐกิจชุมชน..."* (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 25, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 มีนาคม 2568)

7. ด้านองค์ความรู้ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ คือ ศิลปะของวัดศรีมงคลที่แสดงอัตลักษณ์ของชาวไทหล่มผ่านพุทธศิลป์ วิจิตรศิลป์ และสถาปัตยกรรม โดยสื่อถึงความเชื่อ ความศรัทธา และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างกลมกลืนอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นตัวอย่างการพัฒนาเป็นทุนทางวัฒนธรรม และเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่น สร้างสำนึกท้องถิ่น และเสริมสร้างความภาคภูมิใจของคนในชุมชนร่วมกัน

มิติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญา จำแนกบริบทที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

-This work is licensed under a Creative Attribution Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

ภาพ 1 พื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ร่วมสมัยของชาวไทหล่ม

ที่มา: ภาพถ่ายวันที่ 3 มีนาคม 2568 ณ ถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

บริบทพื้นที่สาธารณะของชาวไทหล่ม เรียกว่า “พื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์” เกิดจากองค์ความรู้ดังนี้

1. ด้านประวัติศาสตร์ คือ ชาวไทหล่มเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีรากเหง้าทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์มายาวนาน โดยเฉพาะในอำเภอหล่มสักที่พัฒนาเป็นถนนวัฒนธรรม ระยะทาง 350 เมตร ระหว่างวัดศรีมงคลและวัดไพรสณฑ์ศักดาราม ซึ่งสะท้อนการหยั่งรากลึกความเป็นชุมชนดั้งเดิมและความเชื่อทางศาสนาพุทธ ดังนั้น การฟื้นฟูและพัฒนาเส้นทางวัฒนธรรม จึงเป็นการอนุรักษ์และนำเสนอประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้คนรุ่นใหม่และนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ผ่านการเดินชมพื้นที่ที่มีความหมายแบบร่วมสมัย

> *“...เมื่อเดินเข้ามาถนนคนเดินไทหล่มก็จะพบสตรีทอาร์ตก่อน ซึ่งเป็นจุดที่เรียกความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินถ่ายภาพมาตามถนนวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี...”* (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 34, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 มีนาคม 2568)

2. ด้านศิลปะ โดยเน้นศิลปะเชิงสร้างสรรค์ คือ ประติมากรรมและจิตรกรรมร่วมสมัยที่มีความเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ชาวไทหล่ม การจัดกิจกรรมศิลปะรูปแบบปฏิบัติการจริงและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ซึ่งเป็นกลไกสร้างการเรียนรู้ การสื่อสารอัตลักษณ์ และเสริมสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ใน

-This work is licensed under a Creative Attribution Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

ชุมชน นอกจากนี้ การออกแบบผังนิเวศวัฒนธรรมบนถนนวัฒนธรรมสามารถสร้างบริบททางศิลปะให้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตประจำวันอย่างมีชีวิตชีวาได้

> *"...ชุมชนแห่งนี้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำรงชีวิตให้เข้ากับยุคสมัย แต่ยังคงกลิ่นอายของอัตลักษณ์ของชาวไทหล่ม..."* (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 33, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 มีนาคม 2568)

3. ด้านพุทธศิลปะ โดยระยะทางของถนนวัฒนธรรมเชื่อมระหว่างวัดศรีมงคล และวัดไพรสณฑ์ศักดาราม ซึ่งเป็นพระอารามหลวงที่มีความสำคัญเชิงศาสนาและพุทธศิลป์ ภูมิปัญญาการสร้างวัดพุทธสถาน และการประดับตกแต่งด้วยศิลปะท้องถิ่น ถือเป็นองค์ความรู้ด้านพุทธศิลปะที่สามารถต่อยอดและแปลความในรูปแบบศิลปะร่วมสมัยผ่านการนำเสนอศิลปะบนถนนและกิจกรรมทางศิลปะในพื้นที่ ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างศิลปะ วัฒนธรรม และศรัทธาทางศาสนา

> *"...ทางศิลปินผู้วาดภาพได้มีแนวคิดที่จะนำศิลปะร่วมสมัยมาเป็นจุดสำคัญหรือจุดเน้นก่อนที่จะเข้าสู่พื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ในมติของวิถีวัฒนธรรมของชาวไทหล่ม..."* (ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 33, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 มีนาคม 2568)

This work is licensed under a Creative Attribution Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

ภาพ 2 ถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ร่วมสมัยของชาวไทหล่ม
ที่มา: ภาพถ่ายวันที่ 3 มีนาคม 2568 ณ ถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ถนนสายวัฒนธรรมชุมชนชาวไทหล่ม เรียกว่า “ถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์” เกิดจากองค์ความรู้ดังนี้

1. ด้านแนวคิดสร้างสรรค์ โดยถนนสายวัฒนธรรมถูกใช้เป็นพื้นที่แสดงงานศิลปะเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเน้นเทคนิคการวาดภาพแบบสองมิติและสามมิติ เพื่อสร้างความสมจริงในแง่ของมิติด้านลึก ความกว้าง และภาพลวงตา (illusion) ถือเป็นงานศิลปะตกแต่งพื้นที่ที่ทำหน้าที่สร้างบรรยากาศชวนให้ผู้คนได้หยุดดู-ชม ชวนถ่ายภาพ และกลายเป็นจุดสนใจแรกเมื่อเข้าสู่พื้นที่ถนนวัฒนธรรม

2. ด้านแรงบันดาลใจ โดยศิลปินจากชมรม “ป้ายสี แต้มฝัน ปันจินตนาการ” เป็นกลุ่มจิตอาสาที่ได้นำแรงบันดาลใจจากวิถีวัฒนธรรมของชาวไทหล่ม รากเหง้าและความเชื่อเฉพาะถิ่น การเปลี่ยนแปลงของชุมชนในยุคปัจจุบันมาผสมผสานระหว่างความดั้งเดิมกับวิถีสมัยใหม่และศิลปะร่วมสมัย ซึ่งสามารถสื่อสารกับคนรุ่นใหม่และนักท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น

3. ด้านบทบาทศิลปะร่วมสมัย โดยศิลปะเชิงสร้างสรรค์ที่แสดงรูปธรรมออกมาเป็นศิลปะร่วมสมัย ถูกนำมาใช้ในการเปิดทางเข้าสู่เนื้อหาทางวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการปรับรูปแบบการสื่อสารให้เข้าใจง่ายและน่าสนใจ โดยไม่ละทิ้งกลิ่นอายของอัตลักษณ์ไทหล่ม เช่น เครื่องแต่งกาย พิธีกรรม วิถีชีวิต และความเชื่อ เป็นต้น

4. ด้านผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว โดยใช้ศิลปะเชิงสร้างสรรค์เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวโดยตรง ซึ่งสามารถเพิ่มจำนวนผู้เข้าชมถนนวัฒนธรรมที่ส่งผลให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจบริเวณถนนคนเดินผ่านการจับจ่ายสินค้า ของที่ระลึก งานหัตถกรรมและอาหารพื้นบ้าน มีบทบาทสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับแหล่งท่องเที่ยวผ่านนวัตกรรมเชิงศิลปะได้

5. ด้านการอนุรักษ์และปรับตัว โดยชุมชนชาวไทหล่มปรับตัวตามบริบททางสังคมและยุคสมัย ขณะเดียวกันก็ยังคงรักษาแก่นของอัตลักษณ์ไว้ผ่านการใช้ศิลปะที่มีชีวิตเป็นสื่อกลางที่แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลง การอนุรักษ์ และสามารถอยู่ร่วมกันได้

-This work is licensed under a Creative Attribution Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

มิติการพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์

บทบาทของเครือข่ายการพัฒนาศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนถนนวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนชาวไทหล่ม เกิดจากการบริหารจัดการร่วมกัน ดังนี้

1. ด้านความร่วมมือ โดยการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) ระหว่างหน่วยงานภาคีหลายฝ่ายเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่สร้างสรรค์ เช่น มหาวิทยาลัย วัด โรงเรียน และเทศบาลเมืองหล่มสัก ซึ่งสะท้อนให้เห็นรูปแบบการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมที่ขับเคลื่อนโดยรัฐ ศิลปิน และคนในชุมชนในเชิงวิชาการ วัฒนธรรม และการจัดการพื้นที่

2. ด้านการพัฒนา ด้วยการออกแบบให้ศิลปะอยู่ร่วมกับวิถีชีวิต การค้า และบริการท้องถิ่นบนถนนชุมชนวัดศรีมงคลและพื้นที่ต่อเนื่อง ทำให้ถนนคนเดินไทหล่มกลายเป็นถนนวัฒนธรรมที่มีศักยภาพรองรับนักท่องเที่ยว

3. ด้านการใช้พื้นที่สาธารณะ โดยเปลี่ยนถนนธรรมดาให้เป็นถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ ถือเป็นการใช้พื้นที่สาธารณะซึ่งได้รับการสนับสนุนด้านกายภาพและงบประมาณจากเทศบาลเมืองหล่มสักเพื่อวัตถุประสงค์ทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. ด้านบทบาท โดยกลุ่มศิลปิน “ป้ายสี แต้มฝัน ปันจินตนาการ” เป็นจิตอาสาที่มีบทบาทสำคัญในการออกแบบผลงานและใช้เวลาการสร้างสรรค์มากกว่า 2 เดือน ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นวิถีการใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือสื่อสารวัฒนธรรมร่วมสมัยโดยไม่ทิ้งรากเหง้าเดิมในพื้นที่ท้องถิ่นของชาวไทหล่ม

5. ด้านการมีส่วนร่วมโดยชุมชน โดยการจัดตั้งคณะกรรมการดูแลถนนวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มชุมชน กลุ่มแม่บ้าน และเทศบาลเมืองหล่มสัก เป็นการแสดงถึงการกระจายอำนาจสู่ชุมชนเพื่อให้โครงการศิลปะเกิดความยั่งยืน

6. ด้านการเตรียมพร้อมและขับเคลื่อนการท่องเที่ยว โดยเทศบาลเมืองหล่มสักและหน่วยงานระดับจังหวัด เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ (อบจ.) สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา ได้เข้ามามีบทบาทร่วมสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์และการเชื่อมโยงกับเครือข่ายท่องเที่ยว

7. ด้านการดูแลรักษาที่ยั่งยืน โดยศิลปะเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ถนนวัฒนธรรมต้องผ่านกระบวนการสร้างความเข้าใจ “งานศิลปะคือสิ่งมีชีวิตและต้องการการดูแลรักษา” ภายใต้บริบทความร่วมมือกัน ซึ่งทุกคนต้องถือเป็นภาระ ต้องรับผิดชอบ และต้องถูกถ่ายทอด

อภิปรายผล

องค์ความรู้ที่เกิดจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เชื่อมโยงกับเหตุการณ์สำคัญระดับชาติ ถือเป็นแหล่งภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมผ่านการสร้างเมือง วัด และศิลปกรรมทางพุทธศาสนาที่สะท้อนความเด่นชัดทางอัตลักษณ์เชิงศิลปะ การช่าง ความศรัทธา และความงดงามของชาวไทหล่มได้อย่างลึกซึ้ง ดังที่ Ma et al. (2025) ได้กล่าวถึงศิลปะเป็นหนทางสำคัญในการส่งเสริมความ

-This work is licensed under a Creative Attribution Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

เจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชนบท และทรัพยากรเชิงสร้างสรรค์ ผู้คน และสถานที่ในฐานะต้นแบบสำคัญในการพัฒนาศิลปะชนบท โดยที่วัฒนธรรม ศิลปะ และความคิดสร้างสรรค์เป็นทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และเป็นหนทางฟื้นฟูเศรษฐกิจในชนบทที่สำคัญมาอย่างช้านาน (Bell & Jayne, 2010) เป็นการแสดงให้เห็นการพัฒนาวิธีคิดสร้างสรรค์ที่มีรากฐานทางพุทธศิลปกรรมและหลักธรรมทางศาสนาเป็นตัวอย่างนวัตกรรมวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าระดับชุมชนและสังคมได้อย่างแท้จริง ซึ่งนำไปสู่แนวทางพัฒนาเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการพุทธศิลปกรรมกับการท่องเที่ยว และเกิดวัดต้นแบบแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตเชิงวัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ ภายใต้แนวคิดระบบความเชื่อมโยงศิลปะ ศาสนา และชุมชนเข้าด้วยกันอย่างมีศักยภาพ สามารถนำไปใช้เป็นรูปแบบการพัฒนามิติอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมพื้นถิ่นที่ยั่งยืน โดยการวางแผนในพื้นที่ชนบทแบบการอนุรักษ์ เน้นการอนุรักษ์ที่ดิน ปกป้องชนบทและภูมิทัศน์โดยคำนึงถึงสุนทรียศาสตร์ (Curry & Owen, 2009) แบบพัฒนา เน้นที่การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีจุดประสงค์เพื่อปกป้อง ให้การเข้าถึง การสกัด การพัฒนา และอำนวยความสะดวกที่รองรับอุตสาหกรรมใหม่ (Tonts, 2020) และแบบเสรีนิยมใหม่ ที่มุ่งหวังการเป็นมิตรต่อธุรกิจผ่านการส่งเสริม ควบคุม หรือใช้กฎหมายเพื่อส่งมอบโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ชนบท (Natarajan, 2019)

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวไทหล่มภายใต้แนวคิดศิลปะเชิงสร้างสรรค์บนพื้นที่ถนนวัฒนธรรมชาวไทหล่ม สามารถสร้างพื้นที่ศิลปะเชิงสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยว การสื่อสารและส่งต่อองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ และพุทธศิลปะผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะที่ช่วยส่งเสริมความคิดอิสระ ความมั่นใจ กล้าคิด กล้าแสดงออก ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ ความคิดยืดหยุ่น ความคิดคล่องตัว ความรู้จักทำงานด้วยตนเอง และส่งเสริมให้เกิดผลงาน (Panmanee, 2014) ตามการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่มีคุณค่าสำหรับผู้สร้างสรรค์และผู้ศึกษางานศิลปะ คือ ความงามของรูปทรงและความสัมพันธ์กับเรื่องราวที่ต้องการนำเสนอเป็นผลงาน (Tangprasert, 2015) ดังนั้น จึงขยายความได้ว่าการใช้พื้นที่วัด ถนน และผังเมืองเป็นสื่อกลางเชื่อมโยงรากเหง้ากับอนาคตที่ยกระดับเศรษฐกิจทางวัฒนธรรมและความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ดังที่ Tarlo and Tucker (2019) อธิบายการเติบโตของวัฒนธรรมและศิลปะในพื้นที่ชนบททำให้เกิดการแสดงออกแบบใหม่ต่อประสบการณ์ในพื้นที่ชนบท วัฒนธรรมและศิลปะจึงกลายเป็นวิธีสำคัญที่ผู้คนใช้ในการรับรู้ถึงพื้นที่ชนบท โดยเน้นที่องค์ประกอบ เช่น สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในชนบท มรดกทางวัฒนธรรม สิ่งอำนวยความสะดวกทางวัฒนธรรม และทุนมนุษย์ เพื่อสร้างตัวบ่งชี้และวิธีการที่เฉพาะเจาะจงและเหมาะสมยิ่งขึ้นสำหรับการศึกษาด้านชนบท (Gülümser et al., 2010; Remoaldo et al., 2022)

การพัฒนาพื้นที่ถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมชาวไทหล่ม สามารถสร้างความน่าสนใจ สร้างพื้นที่เรียนรู้ทางวัฒนธรรม และส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน โดยศิลปะทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างอดีตกับปัจจุบันและเปิดประตูสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน

- This work is licensed under a Creative Attribution Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

บริบทของโลกยุคใหม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะองค์ประกอบการสร้างสรรค์งานศิลปะที่เกิดจากสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ลำธาร ภูเขา มนุษย์ ประกอบด้วย บุคคลในครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล และสิ่งที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ จากความนิยมทางศิลปะ เช่น ผลงานที่มนุษย์สร้างขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์ สติปัญญา การแสดงออกและผลงาน หรือสิ่งใดก็ตามที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยความคิดอันบริสุทธิ์เพื่อสร้างสรรค์รูปแบบงานศิลปะ (Chandratita, 2007) ทั้งนี้ อาจนำเสนอหลักการสำคัญได้ 3 ประการ ได้แก่ ประการแรกคือ การวางระบบความร่วมมืออย่างเป็นทางการ สามารถยกระดับพื้นที่ชุมชนให้กลายเป็นพื้นที่เรียนรู้และสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านศิลปะท้องถิ่น ประการต่อมาคือ การสร้างสรรค์ สามารถอธิบายการสื่อสารอัตลักษณ์และเพิ่มเสน่ห์ให้กับชุมชนในพื้นที่ และท้ายสุดคือ การพัฒนาเมืองแบบวัฒนธรรมเป็นฐาน สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้คนในพื้นที่ การร่วมมือผ่านศิลปะที่มีชีวิต สามารถเป็นตัวกลางเชื่อมโยงความตระหนักรู้อดีต ความเข้าใจคุณค่าในปัจจุบัน และการสร้างผลงานในอนาคตของศิลปิน ชุมชน และเครือข่ายร่วมกัน ทำให้งานศิลปะไม่ถูกปล่อยทิ้งหรือเลือนหายไปจากชุมชน การบูรณาการศิลปะ ท่องเที่ยว และเศรษฐกิจ ทำให้เกิดภาพลักษณ์ใหม่ในฐานะเมืองวัฒนธรรมร่วมสมัยให้กับเมืองหล่มสัก และแนวคิดเจ้าของศิลปะโดยชุมชน (Community-Owned Arts) ที่เน้นการรักษาคุณค่าและความต่อเนื่องของผลงานสร้างสรรค์ ดังที่ White (2010) อธิบายถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการผลิตงานสร้างสรรค์ ช่วยให้ศิลปะ วัฒนธรรม และอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ส่งเสริมความมีชีวิตชีวาของชนบทโดยกระตุ้นการพัฒนาภายในและความสามารถในการฟื้นตัวของชุมชน และ Gkartzios et al. (2022) กล่าวถึงการใช้ประโยชน์จากพลังเชิงพื้นที่ที่แฝงอยู่ในความเชื่อมโยงลักษณะขององค์ประกอบระหว่างทุนที่สร้างขึ้น ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนบนที่ดิน และทุนทางสังคมและวัฒนธรรม ก่อให้เกิดผลลัพธ์ของการสร้างพื้นที่ชนทบทที่ดีขึ้นร่วมกันได้ รวมทั้งการค้นหาสิ่งที่สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในพื้นที่ชนบทโดยยึดหลักความคิดที่ว่าศิลปะมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรม ซึ่งท้ายที่สุดจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและมาตรฐานการครองชีพที่ดีขึ้น (Duxbury, 2021)

สรุปผล

การพัฒนาถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Street Art) ของชาวไทหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1) ข้อค้นพบที่ได้ คือ ชุมชนชาวไทหล่มมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะในเรื่องภาษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น เครื่องแต่งกาย และประเพณี ซึ่งสามารถถ่ายทอดผ่านศิลปะบนพื้นที่สาธารณะได้อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ การสร้างสรรค์ถนนศิลปะ เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ผสมผสานแนวคิดร่วมสมัยกับรากเหง้าทางวัฒนธรรมอย่างลงตัว ทำให้เกิดผลงานศิลปะที่สะท้อนเอกลักษณ์ของชาวไทหล่มอย่างแท้จริง โดยกระบวนการพัฒนาเกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ท้องถิ่น ศิลปิน และผู้คนในพื้นที่ แสดงให้เห็นศักยภาพการใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือพัฒนาพื้นที่

- This work is licensed under a Creative Attribution Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

และสังคม ทำให้ถนนศิลปะเชิงสร้างสรรค์กลายเป็นจุดเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม สามารถสร้างพื้นที่การเรียนรู้ใหม่ การสื่อสารและท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์

2) ผลกระทบเชิงปฏิบัติ คือ พื้นที่ถนนศิลปะกลายเป็น “จุดหมายปลายทางการท่องเที่ยววัฒนธรรมสร้างสรรค์” (Landmark) ส่งผลต่อเศรษฐกิจชุมชนด้านการจ้างงานและรายได้สำหรับผู้ประกอบการภายในชุมชน เช่น ร้านค้า แผงลอย และกิจกรรมนำเที่ยว ทำให้ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของตนเอง เกิดการเรียนรู้ข้ามรุ่นระหว่างปราชญ์ท้องถิ่นกับเยาวชนผ่านการทำงานศิลปะร่วมกัน ส่งเสริมการใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือทางสังคมในการฟื้นฟูพื้นที่รกร้างหรือเสื่อมโทรมให้กลับมามีชีวิต และทำให้หน่วยงานท้องถิ่นและภาคประชาสังคมเห็นความสำคัญต่อการวางแผนพื้นที่สร้างสรรค์ที่ยั่งยืน

3) ผลกระทบต่อการวิจัยในอนาคต คือ เกิดเป็นกรณีศึกษาสำคัญที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชุมชนที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาผ่านงานศิลปะแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะชี้ให้เห็นศักยภาพของศิลปะพื้นที่สาธารณะในฐานะเครื่องมือเชิงวิจัยแบบสหวิทยาการ ได้แก่ การวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ศิลปะบำบัด และการวิจัยและพัฒนา เพื่อกระตุ้นให้เกิดการศึกษาต่อยอด เช่น การวัดผลกระทบทางสังคมจากศิลปะชุมชน การประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจจากกิจกรรมศิลปะ การสร้างกรอบแนวคิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมร่วมสมัย เพื่อผลักดันให้นักวิจัยได้ให้ความสำคัญกับการใช้ศิลปะสร้างสรรค์ให้เกิดทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) และการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน

แหล่งทุนสนับสนุน

บทความวิจัยนี้ เป็นบทความจากโครงการวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ 2567 ตามสัญญาทุนเลขที่ MCU RS 800767039

การมีส่วนร่วมของผู้เขียน

การดำเนินงานวิจัยและจัดทำบทความนี้ได้รับความร่วมมือในการวางแผน การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และเรียบเรียงเนื้อหาจากผู้เขียนทุกคน

ความขัดแย้งทางผลประโยชน์

ผู้เขียนยืนยันว่าไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับองค์กรทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของบทความนี้

ความพร้อมใช้งานของข้อมูล

ชุดข้อมูลจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถขอรับได้จากผู้เขียนตามคำร้องขออย่างเหมาะสม

-This work is licensed under a Creative Attribution Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

จริยธรรมการวิจัย

บทความนี้ ปฏิบัติตามหลักการของการวิจัยและจริยธรรมการตีพิมพ์

เอกสารอ้างอิง

Beel, D., & Wallace, C. (2020). Gathering together: social capital, cultural capital and the value of cultural heritage in a digital age. *Social & Cultural Geography, 21*(5), 697-717. https://doi.org/10.1080/14649365.2018.1500632

Bell, D., & Jayne, M. (2010). The creative countryside: Policy and practice in the UK rural cultural economy. *Journal of rural studies, 26*(3), 209-218. https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2010.01.001

Chandratita, C. (2007). *Creating a process for creative art research. Faculty of Fine Arts, Chiang Mai University*. National Science and Technology Development Agency (NSTDA).

Chen, T. (2025). Arts of the Qing Dynasty. In *Illustrated History of Chinese Art* (pp. 405-459). Singapore: Springer Nature Singapore.

Costa, P. (2007). Creativity, Innovation and Territorial Agglomeration in Cultural Activities: The Roots of the Creative City. In P. Cooke & L. Lazzeretti (Eds.), *Creative cities, cultural clusters and local economic development* (pp. 183-210). Edward Elgar Publishing.

Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2016). *Qualitative Inquiry & Research Design: Choosing among Five Approaches*. Sage Publications.

Curry, N., & Owen, S. (2009). Rural planning in England: A critique of current policy. *Town Planning Review, 80*(6), 575-596. https://doi.org/10.3828/tpr.2009.13

D'Alvia, D. (2020). Financial Markets as Financial Systems: A Philosophical Dialogue between Offshore Tax Haven Islands and Systemic Failures. *Pólemos, 14*(2), 297-318. https://doi.org/10.1515/pol-2020-2019

Denzin, N. K. (1978) *The Research Act: An Introduction to Sociological Methods*. McGraw-Hill.

Document and Archives Committee. (1999). *Culture, historical development, identity and wisdom of Phetchabun Province.* Ladprao Teachers Council Printing House. https://www.phetchabun.go.th/fileupload/data/1291115464_6bnj67jk.pdf

Dolkeles, G. (2024). *Impact of contemporary technology on art and design.* IGI Global.

Dovey, K., & Sandercock, L. (2002). Hype and hope. *City, 6*(1), 83-101. https://doi.org/10.1080/13604810220142853

Duxbury, N. (2021). Cultural and creative work in rural and remote areas: An emerging international conversation. *International Journal of Cultural Policy, 27*(6), 753-767. https://doi.org/10.1080/10286632.2020.1837788

Gkartzios, M., Gallent, N., & Scott, M. (2022). A capitals framework for rural areas:'Place-planning'the global countryside. *Habitat International, 127*, 102625. https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2022.102625

Gülümser, A. A., Baycan-Levent, T., & Nijkamp, P. (2010). Measuring regional creative capacity: A literature review for rural-specific approaches. *European Planning Studies, 18*(4), 545-563. https://doi.org/10.1080/09654311003593614

Herslund, L. (2012). The rural creative class: counterurbanisation and entrepreneurship in the Danish countryside. *Sociologia ruralis, 52*(2), 235-255. https://doi.org/10.1111/j.1467-9523.2011.00560.x

Jiwbang, T. (1994). *Artistic Creativity.* Odeon Store.

Jumde, A., & Kumar, N. (2021). Protection of traditional art forms under geographical indications law: a case study of Madhubani and Sujini art forms of Bihar, India. *Journal of Intellectual Property Law & Practice, 16*(7), 647-665. https://doi.org/10.1093/jiplp/jpaa161

Laursen, B. K., Gonnerman, C., & Crowley, S. J. (2021). Improving philosophical dialogue interventions to better resolve problematic value pluralism in collaborative environmental science. *Studies in History and Philosophy of Science Part A, 87*, 54-71. https://doi.org/10.1016/j.shpsa.2021.02.004

Lek-Prapai Viriyaphan Foundation. (2016, January 28). *Sociocultural pluralism.* https://lek-prapai.org/home/view.php?id=444

Ma, T., Wang, Y., Zhang, L., Hong, W., & Yang, X. (2025). Creative assets, people, and places: Rural art action practices of US nonprofit organizations. *Journal of Rural Studies, 113, 103476.* https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2024.103476

MacDowell, J. (2017). The metamodern, the quirky and film criticism. In R. van den Akker, A. Gibbons, & T. Vermeulen (Eds.), *Metamodernism: Historicity, affect, and depth after postmodernism (Radical Cultural Studies)* (pp. 25–40). Rowman & Littlefield Publishers.

- This work is licensed under a Creative Attribution Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

Manioudis, M., & Angelakis, A. (2023). Creative economy and sustainable regional growth: Lessons from the implementation of entrepreneurial discovery process at the regional level. *Sustainability, 15*(9), 7681. https://doi.org/10.3390/su15097681

Mironova, T. (2025). The Impact of Innovative Technologies on Contemporary Media Arts Evolution. *Metallurgical and Materials Engineering, 31*(3), 284-291. https://doi.org/10.63278/1366

Miwa, N., Bhatt, A., & Kato, H. (2022). High-speed rail development and regional inequalities: Evidence from Japan. *Transportation research record, 2676*(7), 363-378. https://doi.org/10.1177/03611981221078556

Natarajan, L. (2019). Planning for rural communities and major renewable energy infrastructure. In *The routledge companion to rural planning* (pp. 548-556). Routledge.

Nimsamoe, C. (1988). *Elements of Art.* Thai Wattana Panich.

Panmanee, A. (2014). Train yourself to think, think creatively. Chulalongkorn University Press.

Phetchabun Provincial Statistical Office. (2024). *Phetchabun Provincial Statistical Report: 2023.* Phetchabun Provincial Statistical Office.

Rastogi, S. (2025). Cultural Identity in Contemporary Street Art: A Global Perspective on Urban Visual Expression. *Shodh Sagar Journal of Language, Arts, Culture and Film, 2*(1), 1-6. https://doi.org/10.36676/jlacf.v2.i1.24

Remoaldo, P., Matos, O., Freitas, I., Gôja, R., Araújo Alves, J., Ribeiro, V., Pereira, M., & Xavier, C. (2022). An international overview of certified practices in creative tourism in rural and urban territories. *Journal of Hospitality & Tourism Research, 46*(8), 1545-1573. https://doi.org/10.1177/10963480209507

Rodrigues-Ferreira, A., Afonso, H., Mello, J. A., & Amaral, R. (2023). Creative economy and the quintuple helix innovation model: A critical factors study in the context of regional development. *Creativity Studies, 16*(1), 158-177. https://doi.org/10.3846/cs.2023.15709

Tangprasert, T. (2015). *Art Elements 1* (10th ed.). Fueangfa Printing.

Tarlo, H., & Tucker, J. (2019). Poetry, painting and change on the edge of England. *Sociologia ruralis, 59*(4), 636-660. https://doi.org/10.1111/soru.12232

Teesuk, D. (2023). The Study of Thai Lom Identity for Redesigning Wat Pho Thong Nam Krung Local Museum, the Antique and Cultural Tourist Attraction of Phetchabun Province. *Built Environment Inquiry Journal (BEI): Faculty of Architecture, Khon Kaen University, 22*(1), 35-53. https://doi.go.th/10.14456/bei.2023.3

Tonts, M. (2020). Developmentalism, path dependence and multifunctionality: Reflections on Australian rural planning cultures. *Planning Theory & Practice, 21*(5), 776-782.

UNCTAD. (2013). *Creative Economy Report 2013 Special Edition: widening local development partlways.* UNESCO and UNDP. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000224698

Waitt, G., & Gibson, C. (2009). Creative small cities: Rethinking the creative economy in place. *Urban studies, 46*(5-6), 1223-1246. https://doi.org/10.1177/0042098009103862

Wang, C. (2021, May). Comparison between computer art design and traditional art design based on big data analysis. *Journal of Physics: Conference Series, 1915*(3), 032043. https://doi.org/10.1088/1742-6596/1915/3/032043.

Wang, Z. (2025, March). Pathways to Fostering Cultural Identity and Social. In *Proceedings of the 2024 4th International Conference on Public Art and Human Development (ICPAHD 2024)* (Vol. 910, p. 222). Springer Nature.

White, P. (2010). Creative industries in a rural region: Creative West: The creative sector in the Western Region of Ireland. *Creative Industries Journal, 3*(1), 79-88. https://doi.org/10.1386/cij.3.1.79_1

-This work is licensed under a Creative Attribution Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

ประวัติผู้วิจัย

ตำแหน่ง : หัวหน้าโครงการวิจัย, นักวิจัย

ชื่อ : พระมหาธนกร กิตฺติปญฺโญ/สร้อยศรี

Phramaha Thanakorn kittipanyo/soisri

เกิด : [redacted]

สถานที่เกิด : โรงพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี

การศึกษา : นักธรรมเอก สำนักเรียนวัดใหม่ จังหวัดจันทบุรี

: เปรียญธรรม ๔ ประโยค สำนักเรียนวัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎ์ จังหวัดฉเชิงเทรา

: ศศ.บ. (รัฐศาสตร์ ๒๕๒๘) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

: รป.ม. (๒๕๕๓) สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยนเรศวร

: พธ.บ. (๒๕๕๖) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (เกียรตินิยม อันดับ ๑) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

: พธ.ม. (๒๕๕๗) สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พธ.ด. (๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตำแหน่งปัจจุบัน : ผู้ช่วยศาสตราจารย์

: อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

สถานที่ทำงาน : วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ วัดไพรสณฑ์ศักดาราม ๙๑ ถ.พิทักษ์ ต.หล่มสัก อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

โทร. ๐๘-๒๘๐๖-๙๖๓๒

สำนักงาน : โทร.๐-๕๖๗๐-๒๑๗๒

ประวัติผู้ร่วมการวิจัย

ตำแหน่ง : ผู้ร่วมการวิจัย/นักวิจัย

ชื่อ : พระราชพัชรธรรมเมธี กิตฺติญาโณ/บุญคำ

PhraRatphatcharathammethee Kittiyano/Boonkham

เกิด : [redacted]

สถานที่เกิด : จังหวัดนครราชสีมา

การศึกษา : นักธรรมเอก สำนักเรียนคณะจังหวัดปทุมธานี (๒๕๓๓)

: เปรียญธรรม ๙ ประโยค สำนักเรียนคณะจังหวัดปทุมธานี (๒๕๔๓)

: ศษ.บ. ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (๒๕๔๖)

: กศ.ม. ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยนเรศวร (๒๕๕๑)

: พธ.ด. พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (๒๕๖๐)

ตำแหน่งปัจจุบัน : ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

: อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง
เพชรบูรณ์

สถานที่ทำงาน : วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ วัดไพรสณฑ์ศักดาราม ๙๑
ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐
โทร. ๐๘-๙๔๕๙-๑๒๙๙

สำนักงาน : โทร. ๐-๕๖๗๐-๒๑๗๒

ประวัติผู้ร่วมการวิจัย

ตำแหน่ง : ผู้ร่วมการวิจัย/นักวิจัย

ชื่อ : พระสุธีวชิราภรณ์ (ถาวร อาจสามล)

Phrasutheevachiraporn Thavaramethee (Arjsamol)

เกิด : [redacted]

สถานที่เกิด : จังหวัดขอนแก่น

การศึกษา : นักธรรมชั้นเอก สำนักเรียนคณะจังหวัดเพชรบูรณ์ (๒๕๓๓)

เปรียญธรรม ๙ ประโยค สำนักเรียนคณะจังหวัดเพชรบูรณ์ (๒๕๔๗)

พธ.บ. (เศรษฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (๒๕๔๒)

กศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร (๒๕๔๙)

ปร.ด. (การศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร (๒๕๕๖)

ตำแหน่งปัจจุบัน : รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

อาจารย์ประจำวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพรบูรณ์

สถานที่ทำงาน : วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ วัดไพรสณฑ์ศักดาราม

๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

โทร. ๐๘ ๒๙๕๒ ๙๗๙๙

สำนักงาน : โทร. ๐ ๕๖๗๐ ๒๑๗๒

ประวัติผู้ร่วมการวิจัย

ตำแหน่ง : ผู้ร่วมการวิจัย/นักวิจัย

ชื่อ : นางสาวสุรีรัตน์ ณ วิเชียร

Sureerat Na-Wichian

เกิด : [redacted]

สถานที่เกิด : โรงพยาบาลเพชรบูรณ์

การศึกษา : ปริญญาตรี พยาบาลศาสตร์บัณฑิต (พย.บ.)

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช พ.ศ.๒๕๕๕

: ปริญญาโท พยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต (พย.ม.)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๑

ตำแหน่งปัจจุบัน : อาจารย์

สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช

สถานที่ทำงาน : วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช

คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

๙๐/๖ ถ.ศรีธรรมไตรปิฎก ต.ในเมือง อ.เมือง

จ.พิษณุโลก ๖๕๐๐๐

โทร. ๐๙๑-๘๓๘๔๕๕๑

สำนักงาน : โทร.๐๕๕-๒๕๒-๕๔๖